

بررسی حساب تولید استان تهران و جایگاه آن در کشور ۱۳۹۳-۱۳۹۷



سازمان مدیریت و برنامه ریزی استان تهران
معاونت آمار و اطلاعات - گروه حسابهای منطقه ای و محاسبات قیمت

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

نام کتاب	بررسی حساب تولید استان تهران و جایگاه آن در کشور ۱۳۹۳-۱۳۹۷
تهیه شده در	سازمان مدیریت و برنامه ریزی استان تهران معاونت آمار و اطلاعات - گروه حساب های منطقه ای و محاسبات قیمت
مدیریت اجرایی، هدایت و نظارت	مسعود افشین
پدید آورندگان	محمود حق پناه، افسانه عاشوری، مرضیه دیانتي، الهه کریمی
تاریخ انتشار	اردیبهشت ۱۴۰۰

توجه به برنامه ریزی منطقه ای در جهت نیل به توسعه پایدار، با در نظر گرفتن محدودیت سرمایه، به ویژه در کشورهای در حال توسعه، امری ضروری به نظر می رسد. این در حالی است که تحقق اهداف برنامه ریزی، بدون استفاده از یافته های حساب های منطقه ای امکان پذیر نمی باشد. نتایج حساب های منطقه ای در قالب شاخص هایی همچون ارزش افزوده و ارزش ستانده، توانمندی اقتصادی مناطق را در ابعاد مختلف نشان می دهد. با استفاده از شاخص های تهیه شده از داده های این نوع حسابها، می توان مناطقی که نیاز به حمایت دارند را شناسایی و میزان نابرابری ها را اندازه گیری نمود. همچنین ظرفیت های اقتصادی مناطق را مورد بررسی قرار داده و جهت بهره برداری از آن، برنامه ریزی لازم را انجام داد.

استان تهران یکی از ۶ استان پیشرو در زمینه تهیه حساب های منطقه ای می باشد، بطوریکه از سال ۱۳۷۶ همراه با ۵ استان مهم کشور، اقدام به تهیه گزارش های حساب تولید نمود. سایر استان های کشور از سال ۱۳۷۹ تهیه حسابهای تولید را آغاز نمودند. به این ترتیب سری زمانی اطلاعات حساب ها از سال ۷۹ تا ۹۷ موجود می باشد.

گزارش حاضر سعی بر آن دارد تا بر اساس آخرین فایل مرکز آمار ایران، جایگاه استان تهران را به لحاظ سهم ارزش افزوده هر یک از بخش های اقتصادی استان از بخش اقتصادی کشور و همچنین سهم بخش اقتصادی از تولید ناخالص استان را برای سال های ۱۳۹۳ الی ۱۳۹۷ بررسی نماید. در ادامه به منظور تحلیل جامع تر بر روی وضعیت بخش های اقتصادی، مزیت نسبی استان در هر یک از بخش ها و همچنین میزان هزینه بری آن بخش ارائه شده است.

با توجه به ضرورت بررسی آماری داده های حساب تولید و نیاز روز افزون تصمیم گیران و مدیران استانی به آن، این نشریه توسط گروه حساب های منطقه ای و محاسبات قیمت معاونت آمار و اطلاعات تهیه شده است. امید است که صاحب نظران و کارشناسان با ارائه راهنمایی های ارزشمند خود، این سازمان را در انتشار نشریات آتی یاری رسانند.

مسعود شفیعی

رئیس سازمان

فهرست مطالب

صفحه	عنوان
۲	تعاریف و مفاهیم
۴	محصول ناخالص داخلی استان
۲۲	بخش کشاورزی، شکار و جنگلداری و ماهیگیری
۳۲	بخش استخراج معدن
۴۲	بخش صنعت
۵۷	بخش تأمین برق، گاز، بخار و تهویه هوا
۶۷	بخش آبرسانی، مدیریت پسماند، فاضلاب و فعالیت تصفیه
۷۶	بخش ساختمان
۸۵	بخش عمده فروشی و خرده فروشی، تعمیر وسایل نقلیه موتوری و موتور سیکلت
۹۴	بخش حمل و نقل و انبارداری و پست
۱۰۵	بخش فعالیت خدماتی مربوط به تأمین جا و غذا
۱۱۴	بخش اطلاعات و ارتباطات
۱۲۳	بخش فعالیت‌های مالی و بیمه
۱۳۲	بخش املاک و مستغلات
۱۴۲	بخش فعالیت‌های حرفه‌ای، علمی و فنی
۱۵۱	بخش فعالیت‌های اداری و خدمات پشتیبانی
۱۶۰	بخش اداره امور عمومی، خدمات شهری و تأمین اجتماعی
۱۶۹	بخش آموزش
۱۷۹	بخش فعالیت‌های مربوط به سلامت انسان و مددکاری اجتماعی
۱۸۸	بخش فعالیت‌های هنر، سرگرمی، تفریح و سایر خدمات
۱۹۷	خلاصه و نتیجه گیری

مقدمه

شناخت وضعیت اقتصادی و بررسی ظرفیت‌های استان، به منظور برنامه‌ریزی و تصمیم‌سازی، نیاز به شاخص‌ها و آمارهای اقتصادی دقیق دارد. با استفاده از حساب‌های منطقه‌ای می‌توان مهمترین متغیرهای جریان اقتصادی در استان را در یک دوره زمانی معین محاسبه نموده و از آن طریق، وضعیت اقتصادی را در همان دوره به تصویر کشید. مهمترین شاخص این حساب‌ها، تولید ناخالص داخلی استان است که از مجموع ارزش افزوده بخش‌های اقتصادی آن استان، به اضافه خالص مالیات بر واردات به دست می‌آید.

براساس گزارش نتایج این حساب‌ها، طی سالیان گذشته، سهم محصول ناخالص داخلی استان تهران از کل کشور، همواره از سهم جمعیت آن بیشتر بوده که بیانگر تمرکز بالای فعالیت‌های اقتصادی در استان تهران است.

اطلاعات مربوط به حساب‌های منطقه‌ای که مهمترین آن، مقادیر ارزش افزوده به تفکیک بخش‌های اقتصادی ۱۸ گانه و یا رشته فعالیت‌های ۷۰ گانه می‌باشد و به همراه خالص مالیات بر واردات، تولید ناخالص داخلی استان را تشکیل می‌دهد، از جمله مهم‌ترین شاخص‌های کلان اقتصادی در برنامه ریزی منطقه‌ای به شمار می‌رود.

از آنجا که مقادیر ارزش افزوده به قیمت جاری محاسبه شده و تغییرات تورمی را نیز در بردارد، لذا جهت سهولت در ارائه تحلیل بر روی داده‌های ارزش افزوده و امکان مقایسه سالهای مختلف و ارقام ارزش افزوده سایر استان‌ها، مقادیر سهم ارزش افزوده بخش اقتصادی از تولید ناخالص استان و سهم بخش استانی از بخش کشور، مبنای بررسی در گزارش حاضر قرار گرفته است. همچنین جهت شناخت دقیق‌تر وضعیت بخش‌های اقتصادی استان تهران و مقایسه آنها با سایر استان‌های کشور، شاخصهای مزیت نسبی بالفعل آشکار شده (RCA) و نسبت مصارف واسطه به ستانده (I/O) به تفکیک بخش‌های اقتصادی ارائه شده است.

این نشریه سعی بر آن دارد تا سهم ارزش افزوده بخش‌های اقتصادی استان تهران و اجزا تشکیل‌دهنده آن برای سالهای ۱۳۹۳ الی ۱۳۹۷ را مورد بررسی قرار دهد. با توجه به ضرورت ارائه تعاریف پایه‌ای، در ادامه به مهم‌ترین مفاهیم بکار رفته در گزارش اشاره می‌گردد.

تعاریف و مفاهیم

حسابهای ملی: نظام حسابهای ملی، سیستمی چند منظوره است که هدف اصلی آن فراهم آوردن یک چارچوب حسابداری جامع می باشد. آمارهای تهیه شده در این قالب را می توان برای بررسی عملکرد اقتصاد یک کشور مورد استفاده قرار داد. همچنین وجود چنین داده هایی، پیش نیاز تصمیم گیری های عقلایی است. مهم ترین آمار کلیدی در سیستم حسابهای ملی، محصول ناخالص داخلی (GDP)^۱ می باشد که به عنوان مهم ترین شاخص اندازه گیری فعالیت های اقتصادی مورد استفاده قرار می گیرد.

حسابهای منطقه ای: در حسابهای منطقه ای، علاوه بر محاسبه تولید ناخالص ملی، تولید ناخالص منطقه ای (GDPR)^۲ با روشی مشابه ملی، برای مناطق محاسبه می شود. در کشور ما با توجه به نظام سیاسی متمرکز حاکم بر آن، حسابهای منطقه ای در واقع حساب تولید استانهای کشور می باشد. حسابهای منطقه ای مجموعه ای از اطلاعات آماری است، که به صورت جامع و هدفمند، مطالعه کمی و منظم فعالیت های اقتصادی یک منطقه مشخص را برای یک دوره زمانی معین، که به طور معمول یک سال می باشد، امکان پذیر می سازد. به عبارت دیگر نقش، اهمیت و کاربردی را که حسابهای ملی در کل کشور به عهده دارد، حسابهای منطقه ای در سطح منطقه عهده دار است.

روشهای محاسبه حسابهای منطقه ای: از تجميع مقادير محصول ناخالص داخلي استانها (GDPR)، رقم توليد ناخالص داخلي کشور از روش توليد بدست می آید. به این ترتیب که ابتدا ارزش افزوده در رشته فعالیت های اقتصادی ۷۰ گانه از طریق کسر ارزش مصارف واسطه از ارزش ستانده بدست آمده و از جمع چندین رشته فعالیت اقتصادی، ارزش افزوده هر یک از بخشهای اقتصادی ۱۸ گانه در هر یک از استان ها محاسبه می شود. مجموع ارزش افزوده این بخشها به اضافه خالص مالیات، محصول ناخالص داخلی بازاری استان را تشکیل می دهد.

$$GDP = \text{یارانه ها} - \text{مالیاتها} + \text{مصرف واسطه} - \text{ستانده} = \text{یارانه ها} - \text{مالیاتها} + \text{ارزش افزوده}$$

خالص

سابقه حسابهای منطقه ای: مبانی نظری تهیه حساب های منطقه ای برای نخستین بار در سال ۱۹۵۳ به صورت مجموعه فرموله شده به عنوان یک سیستم حسابهای ملی منتشر شد. اولین

۱ - Gross Domestic Product

۲ - Gross Domestic Product By Region

بازنگری مجموعه در سال ۱۹۶۸ صورت گرفت و آخرین بازنگری این سیستم (SNA)^۲ در سال ۱۹۹۳ انجام شد. مرکز آمار ایران تهیه حساب های منطقه ای را از سال ۱۳۷۳ در برنامه کار خود قرار داد. در ابتدا تهیه حساب تولید رشته فعالیت های اقتصادی، در شش استان تهران، اصفهان، خراسان، همدان، مازندران و چهارمحال بختیاری در دستور کار مرکز آمار قرار گرفت. حساب تولید سال های ۱۳۷۶ و ۱۳۷۷ شش استان یاد شده به ترتیب در آبان ماه ۱۳۷۹ و مهرماه ۱۳۸۰ منتشر شد. از ابتدای سال ۱۳۸۰ تهیه حساب های تولید سال ۱۳۷۹ در همه استان ها در برنامه کار مرکز ایران قرار گرفت که تاکنون ادامه دارد.

شاخص مزیت نسبی بالفعل آشکار شده (RCA): این شاخص از تقسیم سهم ارزش افزوده بخش اقتصادی استان از تولید ناخالص داخلی استان، بر سهم ارزش افزوده بخش کشور از تولید ناخالص داخلی کشور بدست می آید. مقدار بالاتر از یک برای این شاخص، نمایان گر دارا بودن مزیت نسبی بخش نسبت به سایر بخشها و مقدار کمتر یا مساوی یک، بیانگر فقدان مزیت نسبی است. مزیت نسبی یعنی توانایی یک منطقه در تولید و صدور کالایی با هزینه نسبی کمتر و قیمت ارزانتر، به عبارتی هر منطقه یا استانی که در بخش اقتصادی خاص مزیت نسبی دارد، در تولید آن بخش تخصص دارد.

شاخص نسبت مصارف واسطه به ستانده (I/O): شاخص نسبت مصارف واسطه به ستانده (I/O) از تقسیم مقدار مصرف واسطه به مقدار ستانده هر بخش بدست می آید. از آنجا که ستانده شامل مصرف واسطه و ارزش افزوده می باشد، لذا مقدار این شاخص کمتر از یک است. مقدار بیشتر شاخص I/O در یک بخش، بیانگر هزینه بری بیشتر آن بخش و یا فزونی سهم مصرف واسطه در ارزش ستانده است.

ارزش افزوده: ارزش افزوده ناخالص عبارت از ارزش ستانده منهای ارزش مصرف واسطه است. ارزش افزوده خالص عبارت از ارزش افزوده ناخالص منهای مصرف سرمایه ثابت می باشد. ارزش افزوده حاصل حساب تولید و کمیت ترازکننده این حساب است.

ارزش ستانده: ارزش ستانده بازاری از طریق حاصل جمع ارزش کل کالاها و خدمات فروخته شده یا به صورت پایاپای مبادله شده یا به عنوان پرداختی های غیرنقدی از جمله جبران خدمات بدست می آید.

محصول ناخالص داخلی استان تهران

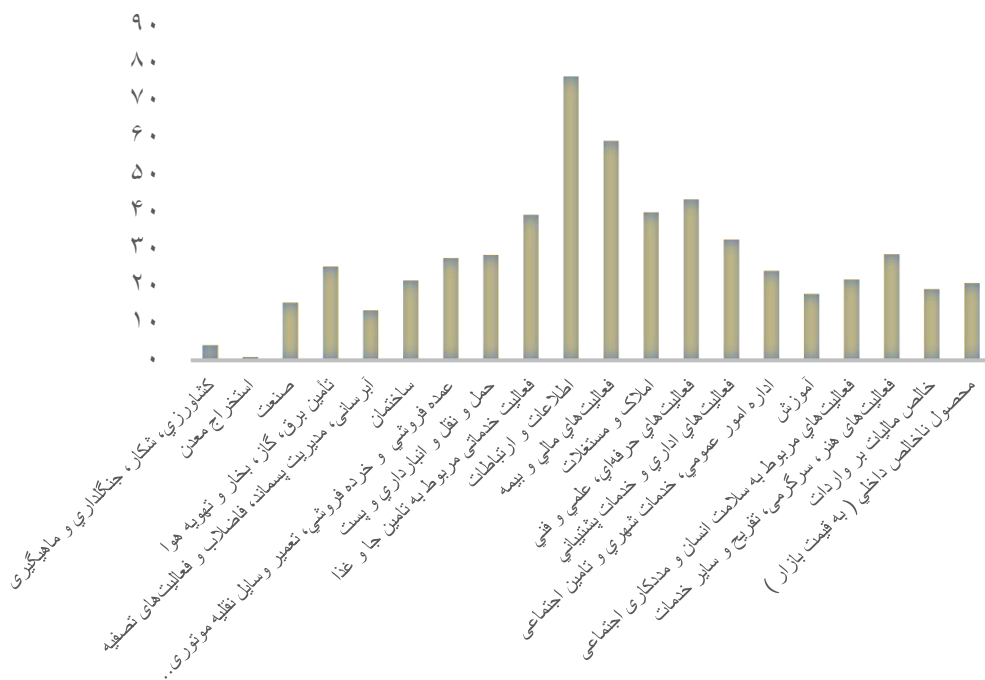
استان تهران در سال ۱۳۹۷ با رقم محصول ناخالص داخلی ۵۴۰۶۷۷۳ میلیارد ریال، حدود ۲۰/۹ درصد از تولید ناخالص داخلی ۲۵۸۲۹۷۱۲ میلیارد ریالی کشور را به خود اختصاص داده است. این در حالی است که در همین سال، حدود ۱۶/۶ درصد از جمعیت کشور در استان تهران ساکن می باشد. بالاتر بودن سهم محصول ناخالص استان از سهم جمعیتی آن، نشانگر تمرکز بالای فعالیت های اقتصادی در استان تهران است.

در سال ۹۷ سهم استان تهران در تولید ناخالص داخلی کشور، به تنهایی بالاتر از مجموع سهم ۱۷ استان پایین جدول (مجموعاً حدود ۲۱ درصد) می باشد. این استان ها که حدود ۳۰ درصد جمعیت کشور در آنها ساکن می باشد، تنها یک پنجم تولید ناخالص داخلی کشور را به خود اختصاص داده اند.

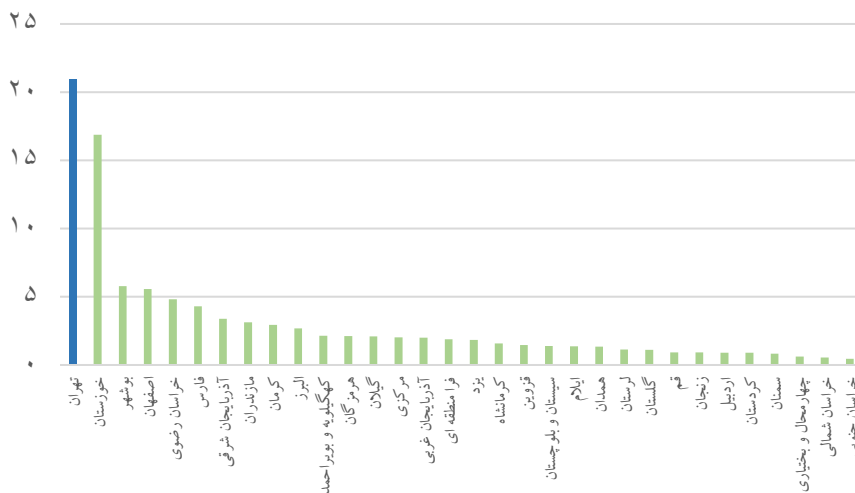
در بین ۱۸ بخش اقتصادی استان تهران که به همراه خالص مالیات، اجزا تشکیل دهنده تولید ناخالص داخلی به شمار می روند، سه بخش "املاک و مستغلات"، "عمده فروشی و خرده فروشی، تعمیر وسایل نقلیه موتوری و موتور سیکلت" و "صنعت" به ترتیب با ارقام ۲۰/۸ درصد، ۱۴/۹ درصد و ۱۱/۲ درصد، بیشترین سهم را در ایجاد تولید ناخالص داخلی استان در سال ۹۷ داشته اند. بخش های "آبرسانی، مدیریت پسماند، فاضلاب و فعالیتهای تصفیه" و "فعالیت های اداری و خدمات پشتیبانی" با ارقام ۰/۱۷ درصد و ۰/۵۴ درصد کمترین سهم را دارا بوده اند.

بررسی میزان تغییرات سهم هر یک از بخشهای اقتصادی استان از تولید ناخالص داخلی آن در سال ۹۷ نسبت به سال ۹۶ بیانگر آن است که سهم بخش "تأمین برق، گاز، بخار و تهویه هوا" به میزان ۱۲۹ درصد افزایش یافته است که بدین لحاظ در بین بخش های اقتصادی حائز بیشترین مقدار می باشد.

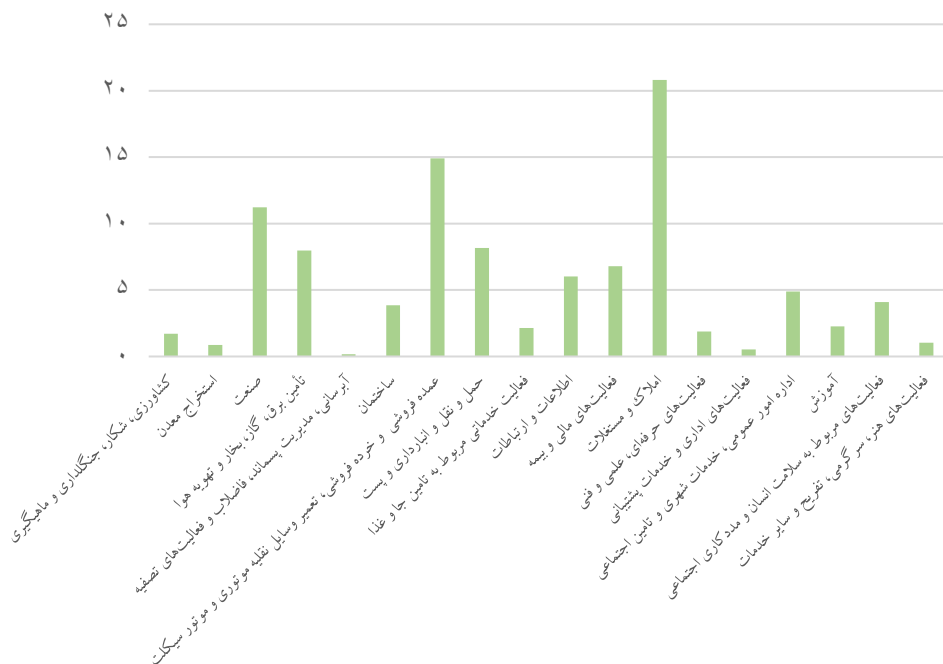
نمودار ۱- سهم ارزش افزوده بخش های اقتصادی استان تهران از کشور در سال ۱۳۹۷- درصد



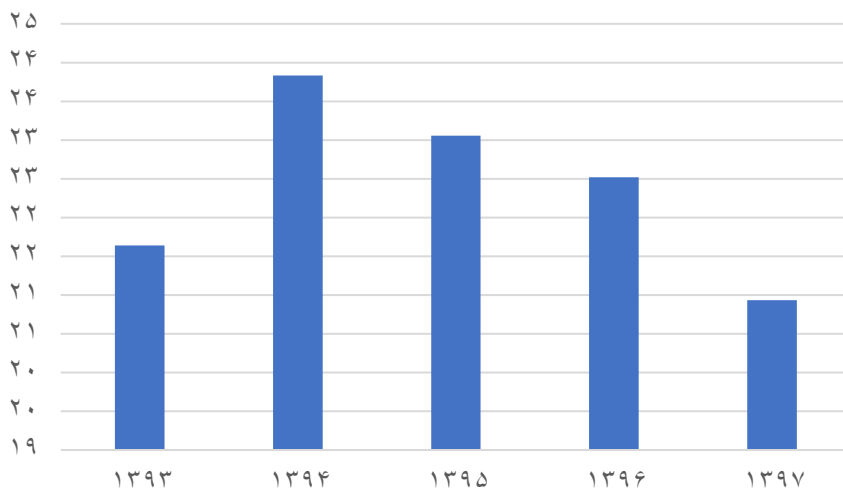
نمودار ۲- سهم استانها در تولید ناخالص داخلی کشور در سال ۱۳۹۷- درصد



نمودار ۳- سهم بخش های اقتصادی استان تهران از تولید ناخالص داخلی آن در سال ۱۳۹۷- درصد



نمودار ۴- سهم تولید ناخالص داخلی استان از تولید ناخالص کشور- درصد



جدول ۱- عناوین رشته فعالیت های مربوط به هر یک از بخش های اقتصادی ۱۸ گانه

ردیف	بخش های اقتصادی	شرح فعالیت ها
۱	کشاورزی ، شکار و جنگلداری و ماهیگیری	زراعت و باغداری
		پرورش حیوانات
		جنگلداری
		ماهیگیری
۲	استخراج معدن	استخراج نفت خام، گاز طبیعی و خدمات پشتیبانی معادن
		استخراج سایر معادن
۳	صنعت	تولید محصولات غذایی
		تولید انواع آشامیدنیها
		تولید فرآورده های توتون و تنباکو
		تولید منسوجات
		تولید پوشاک
		تولید چرم و فرآورده های وابسته
		تولید چوب و محصولات چوبی به جز مبلمان، حصیر و مواد حصیر بافی
		تولید کاغذ و فرآورده های کاغذی
		چاپ و تکثیر رسانه های ضبط شده
		تولید کک، فرآورده های حاصل از پالایش نفت
		تولید مواد شیمیایی و فرآورده های شیمیایی
		تولید داروها و فرآورده های دارویی و شیمیایی و گیاهی
		تولید فرآورده های لاستیکی و پلاستیکی
		تولید سایر فرآورده های معدنی غیرفلزی
		تولید فلزات پایه
		تولید محصولات فلزی ساخته شده، به جز ماشین آلات و تجهیزات
		تولید محصولات رایانه ای، الکترونیکی و نوری
		تولید تجهیزات برقی
		تولید ماشین آلات و تجهیزات طبقه بندی نشده در جای دیگر
		تولید وسایل نقلیه موتوری، تریلر و نیم تریلر
		تولید سایر تجهیزات حمل و نقل
		تولید مبلمان
		تولید سایر مصنوعات
		تعمیر و نصب ماشین آلات و تجهیزات

جدول ۱- عناوین رشته فعالیت های مربوط به هر یک از بخش های اقتصادی ۱۸ گانه - ادامه

ردیف	بخشهای اقتصادی	شرح فعالیتها
۴	تأمین برق، گاز، بخار و تهویه هوا	تولید، انتقال و توزیع برق
		تولید و توزیع گاز طبیعی
۵	آبرسانی، مدیریت پسماند، فاضلاب و فعالیت تصفیه	آبرسانی، مدیریت پسماند، فاضلاب و فعالیت های تصفیه
۶	ساختمان	ساختمان های مسکونی
		سایر ساختمان ها
۷	عمده فروشی و خرده فروشی، تعمیر وسایل نقلیه موتوری و موتور سیکلت	عمده فروشی، خرده فروشی به جز وسایل نقلیه موتوری و موتورسیکلت
		عمده فروشی، خرده فروشی و تعمیر وسایل نقلیه موتوری و موتورسیکلت
۸	حمل و نقل و انبارداری و پست	حمل و نقل زمینی و حمل و نقل با خط لوله
		حمل و نقل آبی
		حمل و نقل هوایی
		انبارداری و فعالیت های پشتیبانی حمل و نقل
		فعالیت های پست و پیک
۹	فعالیت خدماتی مربوط به تامین جا و غذا	تأمین جا(اقامتگاه ها)
		فعالیت های خدماتی مربوط به غذا و آشامیدنی ها(رستوران ها)
۱۰	اطلاعات و ارتباطات	ارتباطات
		سایر فعالیت های اطلاعات و ارتباطات
۱۱	فعالیت های مالی و بیمه	بانک و موسسات مالی
		بیمه
		سایر فعالیت های خدمات مالی و بیمه
۱۲	املاک و مستغلات	خدمات واحدهای مسکونی شخصی
		خدمات واحدهای مسکونی اجاری
		خدمات واحدهای غیرمسکونی
		خدمات دلالان مستغلات
۱۳	فعالیت های حرفه ای، علمی و فنی	تحقیق و توسعه
		سایر فعالیت های حرفه ای، علمی و فنی
		فعالیت های دامپزشکی

جدول ۱- عناوین رشته فعالیت های مربوط به هر یک از بخش های اقتصادی ۱۸ گانه - ادامه

ردیف	بخش های اقتصادی	شرح فعالیت ها
۱۴	فعالیت های اداری و خدمات پشتیبانی	فعالیت های اداری و خدمات پشتیبانی
۱۵	اداره امور عمومی، خدمات شهری و تامین اجتماعی	امور عمومی و خدمات شهری
		امور دفاعی و انتظامی
		تأمین اجتماعی اجباری
۱۶	آموزش	آموزش ابتدائی
		آموزش متوسطه عمومی و متوسطه فنی و حرفه ای
		آموزش عالی
		آموزش بزرگسالان
۱۷	فعالیت های مربوط به سلامت انسان و مددکاری اجتماعی	فعالیت های مربوط به سلامت انسان
		مددکاری اجتماعی
۱۸	فعالیت های هنر، سرگرمی، تفریح و سایر خدمات	هنر، سرگرمی و تفریح
		سازمان های مذهبی و سازمان های دارای عضو
		تعمیر رایانه و کالاهای شخصی و خانگی
		سایر فعالیت های خدماتی شخصی

جدول ۲- سهم استان ها در ایجاد ارزش افزوده بخش های مختلف اقتصادی کشور در سال ۱۳۹۷

استان	محصول ناخالص داخلی	کشاورزی، شکار، جنگلداری و ماهیگیری	استخراج معدن	صنعت	تأمین برق، گاز، بخار و تهویه هوا
کل کشور	۱۰۰.۰۰	۱۰۰.۰۰	۱۰۰.۰۰	۱۰۰.۰۰	۱۰۰.۰۰
آذربایجان شرقی	۳.۳۸	۳.۹۲	۰.۸۵	۷.۲۱	۰.۸۴
آذربایجان غربی	۲.۰۰	۴.۸۴	۰.۰۶	۱.۸۲	۰.۵۵
اردبیل	۰.۹۱	۲.۰۶	۰.۰۱	۰.۸۷	۰.۲۵
اصفهان	۵.۵۶	۴.۱۹	۰.۱۳	۱۱.۵۵	۱.۹۲
البرز	۲.۶۸	۱.۷۰	۰.۰۱	۴.۱۳	۰.۶۰
ایلام	۱.۳۶	۰.۹۰	۴.۶۵	۰.۲۷	۱.۱۴
بوشهر	۵.۷۸	۱.۶۸	۳.۸۵	۷.۴۴	۴۴.۹۳
تهران	۲۰.۹۳	۴.۲۰	۰.۹۶	۱۵.۶۴	۲۵.۳۴
چهارمحال و بختیاری	۰.۶۲	۱.۵۳	۰.۰۱	۰.۶۲	۰.۱۰
خراسان جنوبی	۰.۴۵	۱.۰۴	۰.۱۴	۰.۲۹	۰.۰۷
خراسان رضوی	۴.۸۱	۷.۴۲	۰.۱۲	۴.۰۳	۲.۲۹
خراسان شمالی	۰.۵۵	۱.۶۳	۰.۰۱	۰.۵۰	۰.۴۵
خوزستان	۱۶.۸۷	۶.۱۴	۶۵.۳۹	۸.۱۱	۳.۴۴
زنجان	۰.۹۳	۱.۶۳	۰.۰۳	۲.۰۷	۰.۲۰
سمنان	۰.۸۲	۱.۴۳	۰.۰۴	۱.۴۵	۰.۲۸
سیستان و بلوچستان	۱.۳۹	۲.۸۶	۰.۰۲	۱.۱۳	۰.۵۶
فارس	۴.۳۰	۷.۶۴	۱.۰۲	۳.۳۰	۷.۲۰
قزوین	۱.۴۷	۲.۷۳	۰.۰۱	۳.۴۷	۱.۰۸
قم	۰.۹۳	۰.۷۶	۰.۰۱	۱.۲۹	۰.۲۷
کردستان	۰.۹۰	۱.۹۶	۰.۰۶	۰.۳۳	۰.۳۲
کرمان	۲.۹۵	۵.۵۳	۲.۹۰	۴.۰۱	۰.۹۵
کرمانشاه	۱.۵۹	۳.۱۹	۰.۰۷	۱.۱۲	۱.۶۳
کهگیلویه و بویراحمد	۲.۱۴	۰.۹۷	۸.۴۲	۰.۵۴	۰.۰۶
گلستان	۱.۱۱	۳.۰۴	۰.۰۲	۰.۶۷	۰.۳۷
گیلان	۲.۰۹	۴.۷۹	۰.۰۱	۱.۸۵	۰.۷۵
لرستان	۱.۱۳	۲.۶۹	۰.۱۳	۰.۶۳	۰.۱۴
مازندران	۳.۱۳	۸.۰۵	۰.۰۴	۲.۵۵	۱.۰۲
مرکزی	۲.۰۳	۲.۸۶	۰.۱۰	۵.۲۱	۰.۶۷
هرمزگان	۲.۱۱	۳.۷۸	۰.۰۸	۳.۰۸	۱.۵۲
همدان	۱.۳۴	۳.۱۹	۰.۰۸	۱.۳۱	۰.۴۴
یزد	۱.۸۴	۱.۶۳	۱.۰۵	۳.۵۱	۰.۶۳
فرمانطقه	۱.۹۰	۰.۰۰	۹.۷۳	۰.۰۰	۰.۰۰

جدول ۲- سهم استان ها در ایجاد ارزش افزوده بخش های مختلف اقتصادی کشور در سال ۱۳۹۷- ادامه

استان	آبرسانی، مدیریت پسماند، تصفیه	ساختمان	عمده فروشی و خرده فروشی،	حمل و نقل و انبارداری	فعالیت تامین جا و غذا
کل کشور	۱۰۰.۰۰	۱۰۰.۰۰	۱۰۰.۰۰	۱۰۰.۰۰	۱۰۰.۰۰
آذربایجان شرقی	۳.۷۷	۳.۱۲	۳.۷۶	۲.۷۸	۲.۱۹
آذربایجان غربی	۳.۳۹	۲.۱۳	۲.۳۸	۲.۲۹	۲.۰۹
اردبیل	۱.۹۸	۰.۸۶	۱.۷۷	۰.۹۳	۱.۷۵
اصفهان	۶.۲۶	۵.۵۴	۸.۰۶	۷.۱۷	۵.۹۵
البرز	۱.۸۳	۳.۰۲	۵.۶۰	۱.۸۱	۴.۶۶
ایلام	۱.۱۵	۱.۰۸	۰.۴۵	۰.۴۷	۰.۱۹
بوشهر	۱.۶۸	۵.۱۴	۰.۸۹	۲.۱۵	۰.۸۱
تهران	۱۳.۶۰	۲۱.۵۹	۲۷.۶۱	۲۸.۴۸	۳۹.۲۶
چهارمحال و بختیاری	۰.۹۴	۰.۶۵	۰.۸۳	۰.۶۷	۰.۱۸
خراسان جنوبی	۱.۳۳	۰.۶۵	۰.۳۹	۰.۶۰	۰.۱۵
خراسان رضوی	۷.۳۲	۵.۸۷	۷.۴۰	۵.۹۰	۱۲.۲۹
خراسان شمالی	۰.۸۷	۰.۷۶	۰.۴۱	۰.۵۸	۰.۲۰
خوزستان	۶.۵۸	۱۰.۷۷	۳.۷۳	۶.۵۰	۲.۸۸
زنجان	۱.۷۶	۰.۹۰	۰.۸۲	۰.۹۴	۱.۴۷
سمنان	۱.۲۴	۰.۸۷	۱.۱۰	۱.۰۳	۰.۳۸
سیستان و بلوچستان	۲.۷۸	۱.۹۶	۲.۱۹	۲.۵۷	۰.۵۸
فارس	۹.۰۲	۵.۱۲	۴.۳۴	۵.۲۳	۱.۹۵
قزوین	۲.۱۳	۱.۴۷	۱.۱۹	۱.۰۰	۱.۰۳
قم	۱.۴۲	۱.۷۰	۱.۱۲	۰.۹۷	۰.۵۱
کردستان	۱.۵۶	۱.۳۲	۱.۵۹	۰.۷۶	۰.۶۹
کerman	۶.۴۰	۲.۵۲	۲.۱۲	۳.۰۱	۳.۳۷
کرمانشاه	۲.۱۱	۲.۵۹	۲.۰۶	۱.۶۵	۰.۶۹
کهگیلویه و بویراحمد	۱.۱۶	۱.۶۸	۰.۶۲	۰.۵۶	۰.۳۷
گلستان	۱.۲۷	۱.۲۲	۱.۳۸	۱.۳۶	۱.۰۵
گیلان	۲.۳۳	۲.۵۹	۲.۸۹	۲.۲۰	۳.۳۴
لرستان	۲.۲۲	۱.۴۹	۱.۶۵	۱.۳۹	۰.۵۵
مازندران	۳.۰۲	۴.۰۰	۴.۵۳	۴.۱۳	۵.۰۳
مرکزی	۲.۵۰	۱.۴۹	۳.۱۰	۱.۹۶	۱.۲۴
هرمزگان	۴.۰۷	۴.۲۵	۱.۴۷	۶.۲۶	۲.۹۶
همدان	۲.۱۰	۱.۴۲	۱.۷۹	۱.۸۱	۱.۱۱
یزد	۲.۲۱	۱.۳۹	۲.۷۶	۲.۸۶	۱.۰۷
فرمانطقه	۰.۰۰	۰.۸۴	۰.۰۰	۰.۰۰	۰.۰۰

جدول ۲- سهم استان ها در ایجاد ارزش افزوده بخش های مختلف اقتصادی کشور در سال ۱۳۹۷- ادامه

استان	اطلاعات و ارتباطات	فعالیت های مالی و بیمه	املاک و مستغلات	فعالیت های حرفه ای، علمی و فنی	فعالیت های اداری و خدمات پشتیبانی
کل کشور	۱۰۰.۰۰	۱۰۰.۰۰	۱۰۰.۰۰	۱۰۰.۰۰	۱۰۰.۰۰
آذربایجان شرقی	۱.۳۲	۲.۴۷	۲.۸۶	۴.۳۲	۳.۱۵
آذربایجان غربی	۱.۱۰	۱.۴۵	۲.۱۵	۴.۳۸	۳.۱۵
اردبیل	۰.۴۸	۰.۶۰	۰.۷۰	۰.۸۰	۱.۱۱
اصفهان	۱.۵۸	۴.۴۵	۶.۵۸	۴.۹۳	۷.۲۶
البرز	۰.۲۹	۱.۹۱	۴.۷۲	۲.۶۴	۲.۴۷
ایلام	۰.۳۰	۰.۳۷	۰.۲۸	۰.۷۱	۰.۶۹
بوشهر	۳.۷۳	۰.۸۱	۰.۸۵	۰.۹۰	۱.۰۲
تهران	۷۶.۵۱	۵۹.۱۸	۳۹.۹۸	۴۳.۴۳	۳۲.۶۶
چهارمحال و بختیاری	۰.۳۰	۰.۵۲	۰.۵۶	۰.۸۲	۱.۴۵
خراسان جنوبی	۰.۶۰	۰.۴۱	۰.۳۲	۰.۲۷	۰.۶۳
خراسان رضوی	۱.۰۲	۴.۱۶	۷.۲۸	۸.۶۲	۶.۶۱
خراسان شمالی	۰.۲۲	۰.۴۰	۰.۴۹	۰.۶۸	۰.۷۱
خوزستان	۱.۱۰	۲.۷۴	۳.۴۳	۲.۴۷	۶.۰۷
زنجان	۰.۳۸	۰.۶۵	۰.۵۸	۰.۹۸	۱.۶۶
سمنان	۰.۴۱	۰.۵۹	۰.۵۳	۰.۵۱	۱.۱۸
سیستان و بلوچستان	۰.۷۸	۰.۷۰	۰.۹۰	۰.۵۶	۰.۹۵
فارس	۱.۱۲	۳.۳۰	۵.۷۰	۲.۸۳	۵.۳۰
قزوین	۱.۴۸	۰.۸۲	۱.۲۰	۱.۴۳	۱.۴۰
قم	۰.۴۸	۰.۸۹	۱.۶۷	۰.۸۹	۱.۵۱
کردستان	۰.۵۱	۰.۵۴	۱.۱۷	۰.۷۱	۰.۹۷
کمران	۰.۷۰	۱.۸۴	۱.۶۹	۱.۶۸	۲.۷۱
کرمانشاه	۰.۵۶	۱.۰۵	۱.۷۷	۱.۲۶	۱.۴۷
کهگیلویه و بویراحمد	۰.۳۱	۰.۳۴	۰.۶۰	۰.۳۵	۰.۸۲
گلستان	۰.۵۸	۰.۹۱	۱.۱۷	۱.۹۲	۱.۰۶
گیلان	۰.۶۸	۱.۶۴	۲.۷۸	۱.۸۷	۲.۲۷
لرستان	۰.۶۱	۰.۷۳	۱.۲۵	۱.۸۰	۱.۲۲
مازندران	۰.۷۱	۲.۳۷	۳.۹۳	۳.۳۳	۳.۷۷
مرکزی	۰.۴۱	۰.۹۵	۱.۱۲	۱.۰۳	۱.۵۱
هرمزگان	۰.۶۱	۱.۲۰	۱.۲۵	۱.۰۹	۱.۱۱
همدان	۰.۵۶	۰.۸۴	۱.۳۷	۱.۹۶	۱.۷۴
یزد	۰.۵۶	۱.۱۷	۱.۱۱	۰.۸۱	۲.۳۵
فرمانطقه	۰.۰۰	۰.۰۰	۰.۰۰	۰.۰۰	۰.۰۰

جدول ۲- سهم استان ها در ایجاد ارزش افزوده بخش های مختلف اقتصادی کشور در سال ۱۳۹۷-ادامه

فعالیت های هنر، سرگرمی، و سایر	فعالیت های مربوط به سلامت انسان و مددکاری	آموزش	اداره امور عمومی، خدمات شهری و تامین اجتماعی	استان
۱۰۰.۰۰	۱۰۰.۰۰	۱۰۰.۰۰	۱۰۰.۰۰	کل کشور
۳.۵۰	۴.۵۴	۴.۶۵	۴.۶۹	آذربایجان شرقی
۳.۳۳	۳.۱۲	۳.۲۶	۴.۰۰	آذربایجان غربی
۱.۴۰	۱.۳۶	۱.۶۸	۱.۲۱	اردبیل
۵.۹۶	۶.۳۴	۵.۷۲	۶.۰۲	اصفهان
۳.۵۶	۲.۴۷	۲.۲۱	۳.۷۲	البرز
۰.۹۰	۰.۹۰	۱.۰۳	۰.۸۴	ایلام
۱.۰۸	۱.۱۶	۱.۴۸	۲.۰۰	بوشهر
۲۸.۶۵	۲۱.۸۶	۱۷.۹۳	۲۴.۱۸	تهران
۰.۸۷	۱.۳۸	۱.۴۵	۰.۶۶	چهارمحال و بختیاری
۰.۷۳	۰.۹۸	۱.۳۱	۰.۹۴	خراسان جنوبی
۹.۸۸	۶.۰۵	۸.۰۵	۶.۱۹	خراسان رضوی
۰.۹۷	۰.۷۸	۱.۲۲	۰.۸۹	خراسان شمالی
۳.۸۳	۵.۷۷	۵.۵۹	۶.۳۶	خوزستان
۰.۹۶	۱.۳۱	۱.۴۲	۱.۰۸	زنجان
۱.۰۳	۰.۹۹	۱.۳۵	۱.۱۳	سمنان
۱.۲۵	۲.۶۴	۳.۳۹	۲.۴۳	سیستان و بلوچستان
۳.۴۲	۶.۲۲	۵.۸۵	۵.۴۱	فارس
۱.۱۵	۱.۵۹	۱.۵۵	۱.۲۲	قزوین
۳.۳۲	۰.۹۲	۱.۵۴	۱.۲۸	قم
۱.۶۰	۱.۶۳	۲.۰۸	۱.۷۰	کردستان
۲.۳۸	۳.۶۷	۴.۵۰	۲.۹۹	کمران
۱.۷۴	۲.۵۸	۲.۴۱	۳.۶۱	کرمانشاه
۱.۰۳	۱.۰۲	۱.۲۹	۰.۷۸	کهگیلویه و بویراحمد
۱.۵۸	۲.۴۱	۲.۰۳	۱.۷۸	گلستان
۳.۱۹	۳.۹۱	۲.۷۹	۲.۴۶	گیلان
۲.۲۱	۲.۰۸	۲.۴۱	۱.۹۸	لرستان
۵.۰۱	۴.۱۱	۴.۱۵	۳.۲۶	مازندران
۱.۵۸	۱.۸۱	۱.۶۲	۱.۵۶	مرکزی
۱.۴۱	۱.۹۴	۲.۲۳	۲.۰۱	هرمزگان
۱.۳۸	۲.۲۳	۲.۱۲	۱.۹۱	همدان
۱.۱۲	۲.۲۴	۱.۷۰	۱.۲۶	یزد
۰.۰۰	۰.۰۰	۰.۰۰	۰.۴۵	فرمانطقه

جدول ۳- ارزش افزوده بخش های اقتصادی (میلیارد ریال)

بخش اقتصادی	۱۳۹۳			۱۳۹۴		
	استان تهران	کل کشور	سهم استان از کشور	استان تهران	کل کشور	سهم استان از کشور
کشاورزی، شکار، جنگلداری و ماهیگیری	۴۷۵۰۹	۱۰۶۰۷۱۷	۴.۵	۵۹۳۵۳	۱۱۶۴۲۰۴	۵.۱
استخراج معدن	۹۰۸۹	۲۲۸۳۵۰۲	۰.۴	۱۱۹۰۲	۱۳۷۴۷۷۱	۰.۹
صنعت	۳۸۰۹۵۶	۱۸۶۶۵۲۰	۲۰.۴	۳۶۲۹۱۴	۱۷۷۰۹۰۷	۲۰.۵
تأمین برق، گاز، بخار و تهویه هوا	۸۶۹۷۳	۶۸۴۳۷۱	۱۲.۷	۵۴۶۷۷	۵۱۷۹۸۷	۱۰.۶
آبرسانی، مدیریت پسماند، فاضلاب و فعالیت های تصفیه	۶۷۰۰	۳۳۵۲۰	۲۰.۰	۷۹۰۸	۳۹۸۵۱	۱۹.۸
ساختمان	۱۱۲۳۴۰	۵۵۵۵۶۱	۲۰.۲	۹۸۵۶۱	۵۳۲۳۶۹	۱۸.۵
عمده فروشی و خرده فروشی، تعمیر وسایل نقلیه موتوری و موتور سیکلت	۴۱۳۶۶۱	۱۴۹۷۱۴۲	۲۷.۶	۳۹۵۲۱۳	۱۴۳۰۹۱۷	۲۷.۶
حمل و نقل و انبارداری و پست	۲۴۳۶۰۰	۸۳۸۲۴۶	۲۹.۱	۲۷۳۳۷۵	۹۲۶۱۱۸	۲۹.۵
فعالیت خدماتی مربوط به تأمین جا و غذا	۶۰۹۲۰	۱۵۳۸۶۴	۳۹.۶	۷۰۷۴۵	۱۷۹۱۲۵	۳۹.۵
اطلاعات و ارتباطات	۱۸۰۹۲۹	۲۲۰۳۹۳	۸۲.۱	۱۹۱۷۷۶	۲۴۰۹۵۷	۷۹.۶
فعالیت های مالی و بیمه	۱۷۷۲۳۲	۲۵۳۸۶۱	۶۹.۸	۱۹۱۵۹۰	۲۶۸۹۶۷	۷۱.۲
املاک و مستغلات	۵۴۷۰۹۲	۱۴۰۵۸۳۵	۳۸.۹	۶۴۶۴۰۲	۱۶۲۶۵۶۵	۳۹.۷
فعالیت های حرفه ای، علمی و فنی	۴۸۱۰۵	۱۰۷۸۶۹	۴۴.۶	۵۹۱۸۶	۱۳۳۹۹۲	۴۴.۲
فعالیت های اداری و خدمات پشتیبانی	۱۵۵۰۹	۴۸۰۴۷	۳۲.۳	۲۰۰۲۳	۵۷۸۴۴	۳۴.۶
اداره امور عمومی، خدمات شهری و تأمین اجتماعی	۱۶۲۱۴۴	۵۵۵۷۷۱	۲۹.۲	۱۸۰۰۳۲	۶۵۴۰۲۰	۲۷.۵
آموزش	۶۹۴۲۱	۳۶۰۵۷۰	۱۹.۳	۷۹۲۸۰	۴۳۴۵۱۸	۱۸.۲
فعالیت های مربوط به سلامت انسان و مددکاری اجتماعی	۱۲۰۴۱۱	۵۲۴۰۹۸	۲۳.۰	۱۴۹۷۰۸	۶۵۴۱۴۴	۲۲.۹
فعالیت های هنر، سرگرمی، تفریح و سایر خدمات	۳۵۴۳۸	۱۱۰۰۹۸	۳۲.۲	۳۹۸۰۶	۱۲۳۲۳۴	۳۲.۳
خالص مالیات بر واردات	-۱۸۶۴	-۹۰۲۳	۲۰.۷	۱۰۵۴۲	۴۹۵۲۶	۲۱.۳
محصول ناخالص داخلی (به قیمت بازار)	۲۷۱۶۱۶۶	۱۲۵۵۰۹۶۰	۲۱.۶	۲۹۰۲۹۹۳	۱۲۱۸۰۰۱۶	۲۳.۸

جدول ۳- ارزش افزوده بخش های اقتصادی - ادامه (میلیارد ریال)

بخش اقتصادی	۱۳۹۵			۱۳۹۶		
	استان تهران	کل کشور	سهم استان از کشور	استان تهران	کل کشور	سهم استان از کشور
کشاورزی، شکار، جنگلداری و ماهیگیری	۵۹۹۵۴	۱۳۲۶۰۰۲	۴.۵	۶۶۴۴۷	۱۵۰۴۳۸۱	۴.۴
استخراج معدن	۱۹۰۸۰	۱۹۹۲۳۷۸	۱.۰	۲۹۵۶۲	۲۷۶۶۸۹۳	۱.۱
صنعت	۴۷۹۰۲۰	۲۱۷۸۸۸۶	۲۲.۰	۵۳۱۳۸۰	۲۶۸۲۵۶۳	۱۹.۸
تأمین برق، گاز، بخار و تهویه هوا	۱۰۱۴۱۹	۸۸۰۰۴۰	۱۱.۵	۱۸۸۱۲۷	۱۰۵۲۲۸۴	۱۷.۹
آبرسانی، مدیریت پسماند، فاضلاب و فعالیت های تصفیه	۶۶۰۰	۳۸۹۱۷	۱۷.۰	۶۲۸۶	۵۰۶۳۹	۱۲.۴
ساختمان	۱۲۹۱۶۲	۶۳۰۲۵۷	۲۰.۵	۱۴۱۱۸۶	۶۸۵۹۰۱	۲۰.۶
عمده فروشی و خرده فروشی، تعمیر وسایل نقلیه موتوری و موتور سیکلت	۴۴۷۶۸۲	۱۶۱۹۷۰۱	۲۷.۶	۵۵۶۰۴۵	۲۰۱۶۷۷۲	۲۷.۶
حمل و نقل و انبارداری و پست	۳۰۱۶۶۲	۱۰۵۰۵۰۲	۲۸.۷	۳۶۵۷۷۴	۱۱۹۱۳۰۴	۳۰.۷
فعالیت خدماتی مربوط به تأمین جا و غذا	۷۷۷۹۶	۱۹۵۵۴۱	۳۹.۸	۸۳۴۰۹	۲۱۱۱۴۳	۳۹.۵
اطلاعات و ارتباطات	۲۲۹۱۶۰	۲۹۶۱۴۰	۷۷.۴	۲۷۴۸۶۲	۳۵۳۷۱۲	۷۷.۷
فعالیت های مالی و بیمه	۲۰۹۵۱۱	۲۹۵۴۸۴	۷۰.۹	۱۹۶۰۵۳	۳۲۰۱۲۴	۶۱.۲
املاک و مستغلات	۷۵۱۷۷۳	۱۸۸۷۵۵۶	۳۹.۸	۸۹۹۰۴۹	۲۱۷۰۱۵۷	۴۱.۴
فعالیت های حرفه ای، علمی و فنی	۶۰۳۴۱	۱۴۸۴۵۲	۴۰.۶	۸۱۸۷۸	۱۸۴۱۵۲	۴۴.۵
فعالیت های اداری و خدمات پشتیبانی	۲۵۱۰۱	۶۷۵۱۶	۳۷.۲	۳۱۹۱۴	۸۲۱۳۸	۳۸.۹
اداره امور عمومی، خدمات شهری و تأمین اجتماعی	۲۰۴۶۲۷	۷۶۶۷۳۳	۲۶.۷	۲۱۰۹۱۶	۸۷۲۶۶۹	۲۴.۲
آموزش	۹۴۰۸۰	۵۲۷۳۵۳	۱۷.۸	۱۰۵۱۸۵	۶۱۲۳۲۳	۱۷.۲
فعالیت های مربوط به سلامت انسان و مددکاری اجتماعی	۱۶۴۸۱۶	۷۲۱۴۳۸	۲۲.۸	۱۸۵۰۱۸	۸۳۸۹۰۶	۲۲.۱
فعالیت های هنر، سرگرمی، تفریح و سایر خدمات	۴۲۹۲۶	۱۳۵۶۶۹	۳۱.۶	۴۶۹۱۸	۱۶۰۶۵۳	۲۹.۲
خالص مالیات بر واردات	۳۲۲۱۰	۱۴۷۶۹۲	۲۱.۸	۴۶۹۲۰	۲۱۵۱۵۸	۲۱.۸
محصول ناخالص داخلی (به قیمت بازار)	۳۴۳۶۹۱۹	۱۴۹۰۶۲۵۸	۲۳.۱	۴۰۴۶۹۳۰	۱۷۹۷۱۸۷۱	۲۲.۵

جدول ۳- ارزش افزوده بخش های اقتصادی - ادامه (میلیارد ریال)

بخش اقتصادی	۱۳۹۷		
	استان تهران	کل کشور	از کشور سهم استان
کشاورزی، شکار، جنگلداری و ماهیگیری	۹۲۲۴۷	۲۱۹۶۳۸۳	۴.۲
استخراج معدن	۴۶۹۲۹	۴۸۹۷۴۹۸	۱.۰
صنعت	۶۰۷۳۱۷	۳۸۸۳۹۷۴	۱۵.۶
تأمین برق، گاز، بخار و تهویه هوا	۴۳۱۰۲۷	۱۷۰۰۸۱۰	۲۵.۳
آبرسانی، مدیریت پسماند، فاضلاب و فعالیت های تصفیه	۹۱۷۶	۶۷۴۸۴	۱۳.۶
ساختمان	۲۰۸۸۷۱	۹۶۷۵۵۸	۲۱.۶
عمده فروشی و خرده فروشی، تعمیر وسایل نقلیه موتوری و موتور سیکلت	۸۰۶۶۶۲	۲۹۲۱۱۹۶	۲۷.۶
حمل و نقل و انبارداری و پست	۴۴۱۸۱۰	۱۵۵۱۴۳۲	۲۸.۵
فعالیت خدماتی مربوط به تأمین جا و غذا	۱۱۵۴۳۴	۲۹۴۰۱۹	۳۹.۳
اطلاعات و ارتباطات	۳۳۵۳۹۵	۴۲۵۳۰۴	۷۶.۵
فعالیت های مالی و بیمه	۳۶۷۱۱۵	۶۲۰۳۰۶	۵۹.۲
املاک و مستغلات	۱۱۲۵۳۱۷	۲۸۱۴۶۸۱	۴۰.۰
فعالیت های حرفه ای، علمی و فنی	۱۰۱۰۵۸	۲۳۲۶۹۲	۴۳.۴
فعالیت های اداری و خدمات پشتیبانی	۲۸۹۴۹	۸۸۶۳۶	۳۲.۷
اداره امور عمومی، خدمات شهری و تأمین اجتماعی	۲۶۴۳۹۴	۱۰۹۳۴۷۹	۲۴.۲
آموزش	۱۲۲۶۱۶	۶۸۳۹۱۸	۱۷.۹
فعالیت های مربوط به سلامت انسان و مددکاری اجتماعی	۲۲۰۹۷۱	۱۰۱۰۹۶۷	۲۱.۹
فعالیت های هنر، سرگرمی، تفریح و سایر خدمات	۵۶۱۱۰	۱۹۵۸۷۴	۲۸.۶
خالص مالیات بر واردات	۳۵۳۷۶	۱۸۳۵۰۲	۱۹.۳
محصول ناخالص داخلی (به قیمت بازار)	۵۴۰۶۷۷۳	۲۵۸۲۹۷۱۲	۲۰.۹

جدول ۴- سهم ارزش افزوده بخش های اقتصادی استان تهران از محصول ناخالص داخلی استان (درصد)

بخش اقتصادی	۱۳۹۳	۱۳۹۴	۱۳۹۵	۱۳۹۶	۱۳۹۷
کشاورزی، شکار، جنگلداری و ماهیگیری	۱.۷۵	۲.۰۴	۱.۷۴	۱.۶۴	۱.۷۱
استخراج معدن	۰.۳۳	۰.۴۱	۰.۵۶	۰.۷۳	۰.۸۷
صنعت	۱۴.۰۳	۱۲.۵۰	۱۳.۹۴	۱۳.۱۳	۱۱.۲۳
تأمین برق، گاز، بخار و تهویه هوا	۳.۲۰	۱.۸۸	۲.۹۵	۴.۶۵	۷.۹۷
آبرسانی، مدیریت پسماند، فاضلاب و فعالیتهای تصفیه	۰.۲۵	۰.۲۷	۰.۱۹	۰.۱۶	۰.۱۷
ساختمان	۴.۱۴	۳.۴۰	۳.۷۶	۳.۴۹	۳.۸۶
عمده فروشی و خرده فروشی، تعمیر وسایل نقلیه موتوری و موتور سیکلت	۱۵.۲۳	۱۳.۶۱	۱۳.۰۳	۱۳.۷۴	۱۴.۹۲
حمل و نقل و انبارداری و پست	۸.۹۷	۹.۴۲	۸.۷۸	۹.۰۴	۸.۱۷
فعالیت خدماتی مربوط به تأمین جا و غذا	۲.۲۴	۲.۴۴	۲.۲۶	۲.۰۶	۲.۱۳
اطلاعات و ارتباطات	۶.۶۶	۶.۶۱	۶.۶۷	۶.۷۹	۶.۰۲
فعالیت های مالی و بیمه	۶.۵۳	۶.۶۰	۶.۱۰	۴.۸۴	۶.۷۹
املاک و مستغلات	۲۰.۱۴	۲۲.۲۷	۲۱.۸۷	۲۲.۲۲	۲۰.۸۱
فعالیت های حرفه ای، علمی و فنی	۱.۷۷	۲.۰۴	۱.۷۶	۲.۰۲	۱.۸۷
فعالیت های اداری و خدمات پشتیبانی	۰.۵۷	۰.۶۹	۰.۷۳	۰.۷۹	۰.۵۴
اداره امور عمومی، خدمات شهری و تأمین اجتماعی	۵.۹۷	۶.۲۰	۵.۹۵	۵.۲۱	۴.۸۹
آموزش	۲.۵۶	۲.۷۳	۲.۷۴	۲.۶۰	۲.۲۷
فعالیت های مربوط به سلامت انسان و مددکاری اجتماعی	۴.۴۳	۵.۱۶	۴.۸۰	۴.۵۷	۴.۰۹
فعالیت های هنر، سرگرمی، تفریح و سایر خدمات	۱.۳۰	۱.۳۷	۱.۲۵	۱.۱۶	۱.۰۴
خالص مالیات بر واردات	۰.۰۷	۰.۳۶	۰.۹۴	۱.۱۶	۰.۶۵
محصول ناخالص داخلی (قیمت بازار)	۱۰۰.۰۰	۱۰۰.۰۰	۱۰۰.۰۰	۱۰۰.۰۰	۱۰۰.۰۰

جدول ۵ - رتبه استان ها در ایجاد ارزش افزوده در بخش های مختلف اقتصادی در سال ۱۳۹۷

استان	محصول ناخالص داخلی	کشاورزی، شکار، جنگلداری و ماهیگیری	استخراج معدن	صنعت	تأمین برق، گاز، بخار و تهویه هوا
آذربایجان شرقی	۷	۱۰	۱۰	۵	۱۳
آذربایجان غربی	۱۵	۶	۲۰	۱۷	۱۹
اردبیل	۲۷	۱۹	۳۲	۲۳	۲۶
اصفهان	۴	۹	۱۳	۲	۶
البرز	۱۰	۲۱	۲۸	۷	۱۷
ایلام	۲۱	۳۰	۴	۳۱	۹
بوشهر	۳	۲۲	۵	۴	۱
تهران	۱	۸	۹	۱	۲
چهارمحال و بختیاری	۳۰	۲۶	۳۱	۲۶	۲۹
خراسان جنوبی	۳۲	۲۸	۱۱	۳۰	۳۰
خراسان رضوی	۵	۳	۱۴	۸	۵
خراسان شمالی	۳۱	۲۳	۲۶	۲۸	۲۰
خوزستان	۲	۴	۱	۳	۴
زنجان	۲۶	۲۴	۲۳	۱۵	۲۷
سمنان	۲۹	۲۷	۲۱	۱۸	۲۴
سیستان و بلوچستان	۲۰	۱۵	۲۵	۲۱	۱۸
فارس	۶	۲	۸	۱۲	۳
قزوین	۱۹	۱۷	۳۰	۱۱	۱۰
قم	۲۵	۳۱	۲۹	۲۰	۲۵
کردستان	۲۸	۲۰	۱۹	۲۹	۲۳
کرمان	۹	۵	۶	۹	۱۲
کرمانشاه	۱۸	۱۲	۱۸	۲۲	۷
کهگیلویه و بویراحمد	۱۱	۲۹	۳	۲۷	۳۱
گلستان	۲۴	۱۴	۲۴	۲۴	۲۲
گیلان	۱۳	۷	۲۷	۱۶	۱۴
لرستان	۲۳	۱۸	۱۲	۲۵	۲۸
مازندران	۸	۱	۲۲	۱۴	۱۱
مرکزی	۱۴	۱۶	۱۵	۶	۱۵
هرمزگان	۱۲	۱۱	۱۷	۱۳	۸
همدان	۲۲	۱۳	۱۶	۱۹	۲۱
یزد	۱۷	۲۵	۷	۱۰	۱۶
فرمانطقه	۱۶	۳۲	۲	۳۲	۳۲

جدول ۵ - رتبه استان ها در ایجاد ارزش افزوده در بخش های مختلف اقتصادی در سال ۱۳۹۷-ادامه

فعالیت مربوط به تامین جا و غذا	حمل و نقل و انبارداری	عمده فروشی و خرده فروشی،	ساختمان	آبرسانی، مدیریت پسماند، فاضلاب و فعالیت های تصفیه	استان
۱۰	۱۰	۷	۹	۸	آذربایجان شرقی
۱۱	۱۲	۱۲	۱۴	۹	آذربایجان غربی
۱۳	۲۵	۱۷	۲۸	۱۹	اردبیل
۳	۲	۲	۴	۶	اصفهان
۵	۱۷	۴	۱۰	۲۰	البرز
۲۹	۳۱	۲۹	۲۵	۲۹	ایلام
۲۰	۱۴	۲۵	۵	۲۲	بوشهر
۱	۱	۱	۱	۱	تهران
۳۰	۲۷	۲۶	۳۲	۳۰	چهارمحال و بختیاری
۳۱	۲۸	۳۱	۳۱	۲۵	خراسان جنوبی
۲	۵	۳	۳	۳	خراسان رضوی
۲۸	۲۹	۳۰	۳۰	۳۱	خراسان شمالی
۹	۳	۸	۲	۴	خوزستان
۱۴	۲۴	۲۷	۲۶	۲۱	زنجان
۲۶	۲۱	۲۴	۲۷	۲۷	سمنان
۲۳	۱۱	۱۳	۱۵	۱۱	سیستان و بلوچستان
۱۲	۶	۶	۶	۲	فارس
۱۹	۲۲	۲۲	۲۰	۱۶	قزوین
۲۵	۲۳	۲۳	۱۶	۲۴	قم
۲۱	۲۶	۱۹	۲۳	۲۳	کردستان
۶	۸	۱۴	۱۳	۵	کرمان
۲۲	۱۸	۱۵	۱۲	۱۷	کرمانشاه
۲۷	۳۰	۲۸	۱۷	۲۸	کهگیلویه و بویراحمد
۱۸	۲۰	۲۱	۲۴	۲۶	گلستان
۷	۱۳	۱۰	۱۱	۱۳	گیلان
۲۴	۱۹	۱۸	۱۸	۱۴	لرستان
۴	۷	۵	۸	۱۰	مازندران
۱۵	۱۵	۹	۱۹	۱۲	مرکزی
۸	۴	۲۰	۷	۷	هرمزگان
۱۶	۱۶	۱۶	۲۱	۱۸	همدان
۱۷	۹	۱۱	۲۲	۱۵	یزد
۳۲	۳۲	۳۲	۲۹	۳۲	فرمانطقه

جدول ۵ - رتبه استانها در ایجاد ارزش افزوده در بخشهای مختلف اقتصادی در سال ۱۳۹۷ - ادامه

فعالیت های اداری و خدمات پشتیبانی	فعالیت های حرفه ای، علمی و فنی	املاک و مستغلات	فعالیت های مالی و بیمه	اطلاعات و ارتباطات	استان
۷	۵	۸	۶	۵	آذربایجان شرقی
۸	۴	۱۰	۱۱	۸	آذربایجان غربی
۲۳	۲۴	۲۴	۲۴	۲۳	اردبیل
۲	۳	۳	۲	۳	اصفهان
۱۰	۸	۵	۸	۳۰	البرز
۳۰	۲۵	۳۱	۳۰	۲۸	ایلام
۲۵	۲۰	۲۳	۲۰	۲	بوشهر
۱	۱	۱	۱	۱	تهران
۱۸	۲۲	۲۷	۲۷	۲۹	چهارمحال و بختیاری
۳۱	۳۱	۳۰	۲۸	۱۶	خراسان جنوبی
۳	۲	۲	۳	۹	خراسان رضوی
۲۹	۲۷	۲۹	۲۹	۳۱	خراسان شمالی
۴	۹	۷	۵	۷	خوزستان
۱۴	۱۹	۲۶	۲۳	۲۶	زنجان
۲۱	۲۹	۲۸	۲۵	۲۴	سمنان
۲۷	۲۸	۲۲	۲۲	۱۰	سیستان و بلوچستان
۵	۷	۴	۴	۶	فارس
۱۹	۱۵	۱۷	۱۹	۴	قزوین
۱۶	۲۱	۱۳	۱۷	۲۲	قم
۲۶	۲۶	۱۸	۲۶	۲۱	کردستان
۹	۱۴	۱۲	۹	۱۲	کرمان
۱۷	۱۶	۱۱	۱۴	۱۹	کرمانشاه
۲۸	۳۰	۳۵	۳۱	۲۷	کهگیلویه و بویراحمد
۲۴	۱۱	۱۹	۱۶	۱۷	گلستان
۱۲	۱۲	۹	۱۰	۱۳	گیلان
۲۰	۱۳	۱۶	۲۱	۱۵	لرستان
۶	۶	۶	۷	۱۱	مازندران
۱۵	۱۸	۲۰	۱۵	۲۵	مرکزی
۲۲	۱۷	۱۵	۱۲	۱۴	هرمزگان
۱۳	۱۰	۱۴	۱۸	۱۸	همدان
۱۱	۲۳	۲۱	۱۳	۲۰	یزد
۳۲	۳۲	۳۲	۳۲	۳۲	فرمانطقه

جدول ۵ - رتبه استانها در ایجاد ارزش افزوده در بخشهای مختلف اقتصادی در سال ۱۳۹۲ - ادامه

استان	اداره امور عمومی، خدمات شهری و تامین اجتماعی	آموزش	فعالیت‌های مربوط به سلامت انسان و مددکاری اجتماعی	فعالیت‌های هنر، سرگرمی و سایر خدمات
آذربایجان شرقی	۶	۶	۶	۷
آذربایجان غربی	۷	۱۰	۱۰	۹
اردبیل	۲۴	۲۰	۲۳	۱۹
اصفهان	۴	۴	۲	۳
البرز	۸	۱۵	۱۳	۶
ایلام	۲۹	۳۱	۳۰	۲۹
بوشهر	۱۵	۲۴	۲۵	۲۴
تهران	۱	۱	۱	۱
چهارمحال و بختیاری	۳۱	۲۵	۲۲	۳۰
خراسان جنوبی	۲۷	۲۸	۲۸	۳۱
خراسان رضوی	۳	۲	۴	۲
خراسان شمالی	۲۸	۳۰	۳۱	۲۷
خوزستان	۲	۵	۵	۵
زنجان	۲۶	۲۶	۲۴	۲۸
سمنان	۲۵	۲۷	۲۷	۲۵
سیستان و بلوچستان	۱۳	۹	۱۱	۲۱
فارس	۵	۳	۳	۸
قزوین	۲۳	۲۲	۲۱	۲۲
قم	۲۱	۲۳	۲۹	۱۰
کردستان	۱۹	۱۷	۲۰	۱۵
کرمان	۱۱	۷	۹	۱۲
کرمانشاه	۹	۱۲	۱۲	۱۴
کهگیلویه و بویراحمد	۳۰	۲۹	۲۶	۲۶
گلستان	۱۸	۱۸	۱۴	۱۶
گیلان	۱۲	۱۱	۸	۱۱
لرستان	۱۶	۱۳	۱۷	۱۳
مازندران	۱۰	۸	۷	۴
مرکزی	۲۰	۲۱	۱۹	۱۷
هرمزگان	۱۴	۱۴	۱۸	۱۸
همدان	۱۷	۱۶	۱۶	۲۰
یزد	۲۲	۱۹	۱۵	۲۳
فرا منطقه	۳۲	۳۲	۳۲	۳۲

بخش کشاورزی، شکار، جنگلداری و ماهیگیری

مقدمه

امروزه بخش کشاورزی نقش‌های گوناگونی در روند توسعه اقتصادی کشورها، از جمله تامین مواد خام و اولیه مورد نیاز صنایع بالادستی، تامین نهاده‌هایی مانند نیروی کار، مصرف تولیدات سایر بخش‌های صنعتی از قبیل کودها و سموم شیمیایی و ماشین‌آلات کشاورزی، ارزآوری برای کشور و تامین مالی سایر بخش‌های زیربنایی ایفا می نماید. از آنجا که این بخش می تواند سهم عمده ای از صادرات را به خود اختصاص داده و اشتغال قابل توجهی ایجاد نماید، تا حدی تعیین کننده میزان رشد اقتصادی می باشد.

اغلب، استان تهران را بعنوان بزرگترین مصرف کننده محصولات کشاورزی می شناسند، اما در واقع این استان با ۵/۷ میلیون تن محصولات کشاورزی و ۱۲۴۵ هزار هکتار اراضی کشاورزی و منابع طبیعی، ۱۸۷ هزار هکتار اراضی دایر، شامل ۵۱ هزار هکتار اراضی باغی و ۱۳۶ هزار هکتار اراضی زارعی و برخورداری از ظرفیت ها و قابلیت ها گسترده اقلیمی، سرمایه گذاری بعنوان الگو در تولید کشاورزی کشور مطرح می باشد.

وضعیت بخش استان از منظر حساب تولید

➤ جایگاه استان در ایجاد ارزش افزوده

استان تهران علی رغم مساحت کم و برخورداری از سهم پایین حدود یک درصدی از اراضی زراعی کشور، دارای ظرفیت های فراوانی برای تولید کشاورزی می باشد. به عنوان مثال این استان با بهره مندی از تنها ۰/۷ درصد از سطح زیر کاشت گندم، معادل ۱/۸ درصد از کل تولید گندم کشور را در سال ۹۷ تولید نموده است که این مورد، نمونه بارزی از قابلیت ها و فرصت های موجود بخش کشاورزی استان تهران می باشد.

ارزش افزوده بخش کشاورزی استان تهران، در سال ۱۳۹۷ معادل ۹۲۲۴۷/۲ میلیارد ریال می باشد که ۱/۷۱ درصد از تولید ناخالص داخلی استان را شامل می شود. سهم بخش کشاورزی از تولید ناخالص استان، در سال ۱۳۹۶ معادل ۱/۶۴ درصد می باشد که به این ترتیب مقدار این سهم با افزایش ۰/۰۶ درصدی همراه است. این شاخص در بازه زمانی سال های ۱۳۹۳ تا ۱۳۹۴، با روندی صعودی همراه بوده، بطوریکه رقم ۱/۷۵ درصد سال ۱۳۹۳، به ۲/۰۴ درصد در سال ۱۳۹۴ افزایش

یافته است. پس از آن از سال ۱۳۹۵ تا سال ۱۳۹۶، مقدار سهم بخش کشاورزی از تولید استان، روند کاهشی داشته است.

این بخش استان در سال ۱۳۹۷ معادل $4/20$ درصد از ارزش افزوده بخش کشاورزی کشور را به خود اختصاص داده است که نسبت به رقم $4/42$ درصدی سال ۱۳۹۶، با کاهش $0/22$ درصدی همراه بوده است. استان های مازندران، فارس و خراسان رضوی به ترتیب با ارقام $8/05$ درصد، $7/64$ درصد و $7/42$ درصد، جایگاه های اول تا سوم استان های کشور را به لحاظ سهم ارزش افزوده بخش کشاورزی کشور در اختیار داشته اند.

نابرابری استان های کشور در ایجاد ارزش افزوده بخش کشاورزی، یکی از ویژگی های این بخش کشور می باشد، بطوریکه ۸ استان نخست جدول سهم استانی یعنی استان های مازندران، فارس، خراسان رضوی، خوزستان، کرمان، آذربایجان غربی، گیلان و تهران، به تنهایی بیش از نیمی از ارزش افزوده بخش را ایجاد نموده اند و هفت استان انتهایی یعنی استان های قم، ایلام، کهگیلویه و بویراحمد، خراسان جنوبی، سمنان، چهارمحال و بختیاری و زنجان، در مجموع تقریباً به اندازه استان نخست (مازندران با سهم $8/05$ درصد از کشور) در ایجاد ارزش افزوده این بخش نقش داشته اند.

➤ رقابت پذیری و هزینه بری بخش

شاخص RCA یا مزیت نسبی آشکار شده شاخص است که از تقسیم سهم " ارزش افزوده یک بخش هر استان از کل ارزش افزوده آن استان " برهمین نسبت در سطح کشور به دست می آید. اگر این عدد بزرگتر از یک باشد به معنی مزیت نسبی آن بخش و اگر کمتر از یک باشد به معنی عدم مزیت نسبی و اگر مساوی یک باشد به معنی هم سطحی مزیت آن بخش استان با کشور می باشد. این شاخص برای بخش کشاورزی استان در سال ۱۳۹۷ برابر $0/2$ و از رقم شاخص مشابه تمامی استان ها پایین تر بوده است و بیانگر این مسئله است که توانایی استان تهران در تولید ارزش افزوده بخش کشاورزی بسیار کم بوده و نسبت به سایر بخشها مزیت نسبی ندارد. همچنین استان خراسان شمالی با رقم $2/98$ درصد، بالاترین مزیت نسبی را در کشور دارا می باشد.

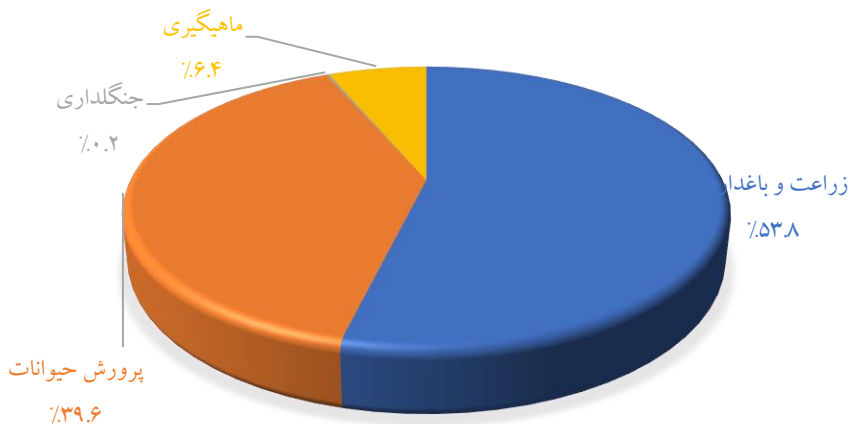
بالا بودن نسبت مصارف واسطه به ستانده (I/O) در این بخش استان در سال ۱۳۹۷، نسبت به سایر استان ها (رقم $0/53$ و رتبه چهارم کشور) که نشان گر بالا بودن هزینه های تولید در این بخش می باشد، تایید دیگری بر مزیت پایین تر بودن بخش کشاورزی استان نسبت به سایر بخش

های اقتصادی می باشد. استان اصفهان با رقم $۰/۵۹$ درصد و استان خوزستان با رقم $۰/۳۵$ درصد به ترتیب بالاترین و پایین ترین میزان نسبت مصارف واسطه به ستانده را به خود اختصاص داده اند. استان های خراسان شمالی و کرمانشاه به ترتیب با ارقام $۵/۴۹$ و $۴/۲۲$ درصد بیشترین تغییر در سهم "بخش کشاورزی استان از تولید ناخالص استان" در سال ۱۳۹۷ نسبت به سال ۱۳۹۶ را داشته اند. همچنین این دو استان با رقم تغییر $۰/۶۱$ و $۰/۴۷$ ، بیشترین تغییر در شاخص RCA را در دو سال مذکور دارا بوده اند، این تغییر ممکن است به دلیل افزایش مزیت نسبی این بخش نسبت به سال قبل در این استان ها، یا به دلیل کاهش مزیت نسبی سایر استان ها باشد و اظهار نظر دقیق در این خصوص نیاز به بررسی های دقیق تر دارد.

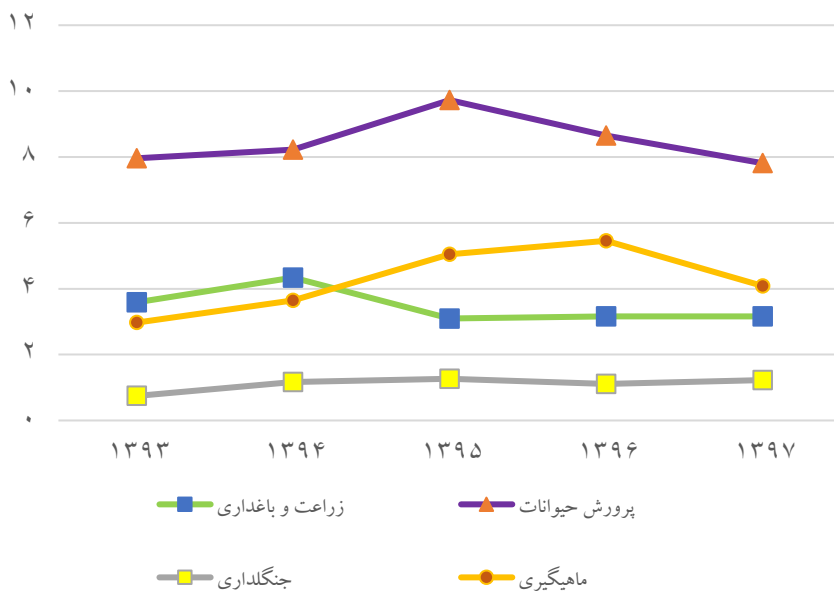
➤ ساختار رشته فعالیتهای بخش

بخش کشاورزی استان شامل ۴ رشته فعالیت: "زراعت و باغداری"، "پرورش حیوانات"، "جنگلداری" و "ماهیگیری" می باشد که فعالیت ماهیگیری قبل از سال ۱۳۹۳، به صورت یک بخش جداگانه بوده است و از سال ۱۳۹۳، به صورت یک فعالیت در بخش کشاورزی تعریف شده است. این فعالیت ها در سال ۱۳۹۷، به ترتیب $۵۳/۸۲$ درصد، $۳۹/۶۴$ درصد، $۰/۱۹$ درصد و $۶/۳۶$ درصد از کل بخش را در بر گرفته اند. ارقام مشابه سال ۱۳۹۶، به ترتیب $۵۱/۸۱$ درصد، $۴۰/۳۶$ درصد، $۰/۲۲$ درصد و $۷/۶۱$ درصد بوده که بیانگر افزایش سهم فعالیت "زراعت و باغداری" استان تهران در بخش کشاورزی در سال ۹۷ نسبت به سال ۹۶ می باشد.

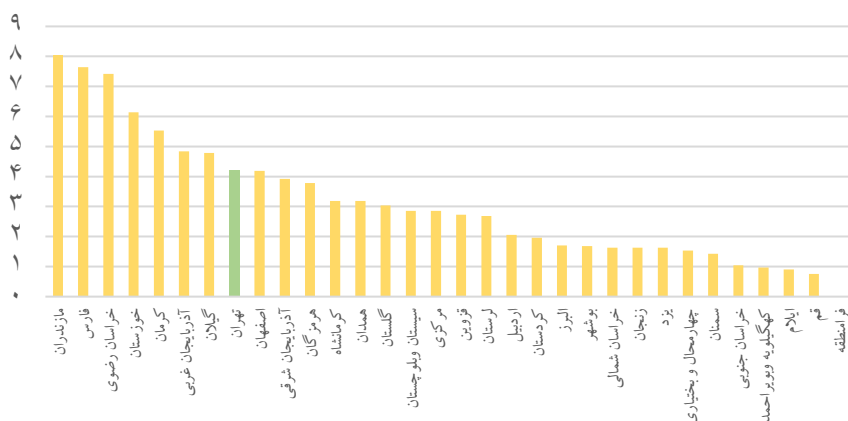
نمودار ۵- سهم ارزش افزوده رشته فعالیت های بخش کشاورزی استان تهران در سال ۱۳۹۷



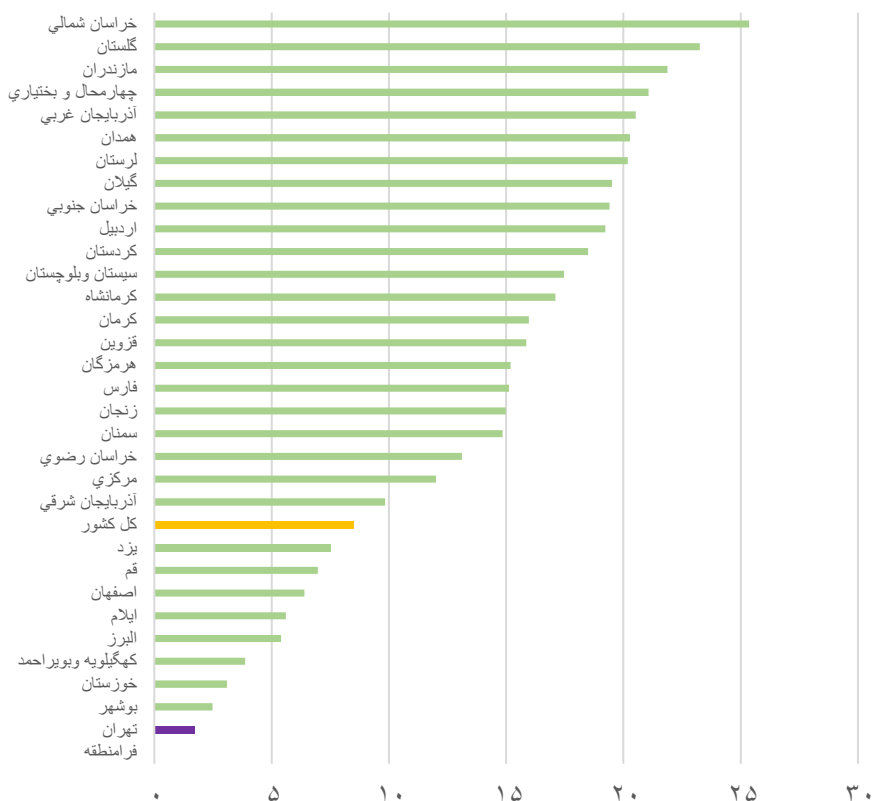
نمودار ۶- سهم ارزش افزوده رشته فعالیت های بخش کشاورزی استان تهران از رشته فعالیت کشور - درصد



نمودار ۷- سهم ارزش افزوده بخش کشاورزی استانها از کل ارزش افزوده بخش کشور در سال ۱۳۹۷



نمودار ۸- سهم ارزش افزوده بخش کشاورزی از تولید ناخالص داخلی استان در سال ۱۳۹۷



جدول ۶- سهم ارزش افزوده رشته فعالیت های بخش کشاورزی، شکار و جنگلداری و ماهیگیری

سهم ارزش افزوده فعالیت استان تهران از فعالیت کل کشور										عنوان فعالیت
سهم ارزش افزوده فعالیت از بخش استان		میزان تغییرات ۹۶ تا ۹۷	میزان تغییرات ۹۵ تا ۹۶	میزان تغییرات ۹۴ تا ۹۵	۱۳۹۷	۱۳۹۶	۱۳۹۵	۱۳۹۴	۱۳۹۳	
۱۳۹۷	۱۳۹۶									بخش کشاورزی، شکار و جنگلداری و ماهیگیری
۱۰۰.۰۰	۱۰۰.۰۰	-۰.۲۲	-۰.۱۰	-۰.۵۸	۴.۲۰	۴.۴۲	۴.۵۲	۵.۱۰	۴.۴۸	
۵۳.۸۲	۵۱.۸۱	۰.۰۰	۰.۰۷	-۱.۲۴	۳.۱۶	۳.۱۶	۳.۱۰	۴.۳۴	۳.۵۸	زراعت و باغداری
۳۹.۶۴	۴۰.۳۶	-۰.۸۴	-۱.۰۸	۱.۵۰	۷.۸۱	۸.۶۵	۹.۷۳	۸.۲۲	۷.۹۶	پرورش حیوانات
۰.۱۹	۰.۲۲	۰.۱۲	-۰.۱۶	۰.۱۰	۱.۲۳	۱.۱۱	۱.۲۷	۱.۱۶	۰.۷۵	جنگلداری
۶.۳۶	۷.۶۱	-۱.۳۷	۰.۴۱	۱.۳۹	۴.۰۸	۵.۴۵	۵.۰۴	۳.۶۵	۲.۹۷	ماهیگیری

جدول ۶- سهم ارزش افزوده فعالیت های بخش کشاورزی، شکار و جنگلداری و ماهیگیری - ادامه

سهم ارزش افزوده فعالیت از تولید ناخالص داخلی										عنوان فعالیت
کشور					استان تهران					
۱۳۹۷	۱۳۹۶	۱۳۹۵	۱۳۹۴	۱۳۹۳	۱۳۹۷	۱۳۹۶	۱۳۹۵	۱۳۹۴	۱۳۹۳	
۸.۵۰	۸.۳۷	۸.۹۰	۹.۵۶	۸.۴۵	۱.۷۱	۱.۶۴	۱.۷۴	۲.۰۴	۱.۷۵	بخش کشاورزی، شکار و جنگلداری و ماهیگیری
۶.۰۸	۶.۰۵	۶.۵۳	۶.۸۸	۶.۰۶	۰.۹۲	۰.۸۵	۰.۸۸	۱.۲۵	۱.۰۰	زراعت و باغداری
۱.۸۱	۱.۷۳	۱.۷۸	۲.۰۴	۱.۸۴	۰.۶۸	۰.۶۶	۰.۷۵	۰.۷۰	۰.۶۸	پرورش حیوانات
۰.۰۶	۰.۰۷	۰.۰۷	۰.۰۸	۰.۰۷	۰.۰۰	۰.۰۰	۰.۰۰	۰.۰۰	۰.۰۰	جنگلداری
۰.۵۶	۰.۵۲	۰.۵۲	۰.۵۶	۰.۴۷	۰.۱۱	۰.۱۲	۰.۱۱	۰.۰۹	۰.۰۷	ماهیگیری

جدول ۷- سهم ارزش افزوده بخش کشاورزی، شکار، جنگلداری و ماهیگیری از تولید ناخالص استان

استان	۱۳۹۳	۱۳۹۴	۱۳۹۵	۱۳۹۶	۱۳۹۷	میزان تغییر ۹۷ نسبت به ۹۶
کل کشور	۸.۴۵	۹.۵۶	۸.۹۰	۸.۳۷	۸.۵۰	۰.۱۳
آذربایجان شرقی	۱۰.۷۱	۱۱.۳۹	۱۰.۶۵	۹.۱۲	۹.۸۴	۰.۷۲
آذربایجان غربی	۱۷.۸۱	۱۶.۹۲	۱۶.۴۱	۱۶.۸۶	۲۰.۵۳	۳.۶۷
اردبیل	۲۲.۹۹	۲۳.۴۷	۲۱.۰۴	۲۱.۲۱	۱۹.۲۳	-۱.۹۷
اصفهان	۷.۱۱	۷.۲۹	۶.۴۷	۶.۵۹	۶.۴۰	-۰.۱۹
البرز	۶.۹۶	۵.۸۶	۵.۱۹	۴.۶۶	۵.۴۱	۰.۷۵
ایلام	۷.۶۹	۹.۱۱	۷.۶۸	۶.۴۳	۵.۶۱	-۰.۸۲
بوشهر	۲.۲۶	۳.۳۱	۲.۳۳	۲.۹۰	۲.۴۸	-۰.۴۲
تهران	۱.۷۵	۲.۰۴	۱.۷۴	۱.۶۴	۱.۷۱	۰.۰۶
چهارمحال و بختیاری	۲۱.۹۱	۲۴.۰۰	۲۳.۴۴	۲۰.۲۸	۲۱.۰۷	۰.۷۹
خراسان جنوبی	۲۲.۵۱	۲۱.۰۵	۲۱.۳۱	۱۷.۴۹	۱۹.۴۱	۱.۹۲
خراسان رضوی	۱۰.۹۲	۱۲.۲۶	۱۱.۳۹	۱۰.۹۷	۱۳.۱۲	۲.۱۵
خراسان شمالی	۱۹.۷۵	۱۹.۲۷	۱۸.۳۱	۱۹.۸۷	۲۵.۳۶	۵.۴۹
خوزستان	۳.۲۲	۴.۶۷	۴.۱۸	۳.۶۸	۳.۱۰	-۰.۵۹
زنجان	۱۹.۱۳	۱۹.۰۶	۱۷.۰۴	۱۴.۶۹	۱۴.۹۸	۰.۲۹
سمنان	۱۵.۱۸	۱۴.۱۹	۱۲.۹۲	۱۲.۲۵	۱۴.۸۵	۲.۵۹
سیستان و بلوچستان	۲۰.۷۵	۱۹.۶۲	۲۰.۰۱	۱۸.۲۰	۱۷.۴۷	-۰.۷۳
فارس	۱۴.۷۶	۱۶.۱۸	۱۴.۵۳	۱۴.۸۹	۱۵.۱۲	۰.۲۳
قزوین	۱۵.۴۷	۱۵.۲۷	۱۳.۴۶	۱۲.۷۵	۱۵.۸۶	۳.۱۲
قم	۸.۳۰	۸.۳۳	۷.۳۰	۷.۱۸	۶.۹۷	-۰.۲۰
کردستان	۱۹.۱۶	۱۷.۷۳	۱۸.۶۲	۱۶.۱۲	۱۸.۵۰	۲.۳۷
کرمین	۲۰.۷۳	۲۲.۲۹	۲۱.۱۳	۱۸.۳۰	۱۵.۹۶	-۲.۳۴
کرمانشاه	۱۴.۸۶	۱۳.۶۲	۱۳.۹۱	۱۲.۸۷	۱۷.۰۹	۴.۲۲
کهگیلویه و بویراحمد	۲.۹۴	۴.۸۲	۴.۷۳	۴.۰۳	۳.۸۷	-۰.۱۶
گلستان	۲۱.۹۸	۲۳.۴۱	۲۴.۷۸	۲۳.۲۳	۲۳.۲۵	۰.۰۲
گیلان	۱۲.۸۹	۱۵.۴۴	۱۸.۶۸	۲۰.۰۵	۱۹.۵۲	-۰.۵۳
لرستان	۱۷.۹۱	۱۸.۴۳	۱۸.۲۳	۱۶.۴۴	۲۰.۱۸	۳.۷۵
مازندران	۲۱.۶۰	۲۱.۰۹	۲۰.۴۴	۲۰.۹۰	۲۱.۸۸	۰.۹۸
مرکزی	۱۲.۰۵	۱۱.۰۴	۱۰.۷۲	۹.۲۲	۱۲.۰۱	۲.۷۹
هرمزگان	۱۳.۵۵	۱۴.۷۷	۱۳.۵۴	۱۴.۵۹	۱۵.۱۹	۰.۶۰
همدان	۲۲.۹۷	۱۹.۳۰	۱۹.۵۸	۱۷.۶۷	۲۰.۲۸	۲.۶۱
یزد	۹.۶۸	۱۰.۵۰	۹.۵۱	۸.۵۴	۷.۵۲	-۱.۰۲
فرمانطقه	۰.۰۰	۰.۰۰	۰.۰۰	۰.۰۰	۰.۰۰	۰.۰۰

جدول ۸- سهم ارزش افزوده بخش کشاورزی، شکار، جنگلداری و ماهیگیری استان از بخش کشور

استان	۱۳۹۳	۱۳۹۴	۱۳۹۵	۱۳۹۶	۱۳۹۷	میزان تغییر ۹۷ نسبت به ۹۶
کل کشور	۱۰۰.۰۰	۱۰۰.۰۰	۱۰۰.۰۰	۱۰۰.۰۰	۱۰۰.۰۰	۰.۰۰
آذربایجان شرقی	۴.۰۴	۴.۲۸	۴.۲۲	۳.۷۹	۳.۹۲	۰.۱۳
آذربایجان غربی	۴.۰۶	۳.۸۸	۳.۹۲	۴.۰۸	۴.۸۴	۰.۷۶
اردبیل	۲.۷۰	۲.۶۵	۲.۳۸	۲.۵۳	۲.۰۶	-۰.۴۷
اصفهان	۴.۵۶	۴.۴۵	۴.۰۹	۴.۵۲	۴.۱۹	-۰.۳۳
البرز	۲.۲۴	۱.۸۴	۱.۶۴	۱.۵۶	۱.۷۰	۰.۱۴
ایلام	۰.۹۲	۰.۸۲	۰.۸۹	۰.۹۱	۰.۹۰	-۰.۰۱
بوشهر	۱.۷۷	۱.۶۹	۱.۴۸	۱.۷۵	۱.۶۸	-۰.۰۷
تهران	۴.۴۸	۵.۱۰	۴.۵۲	۴.۴۲	۴.۲۰	-۰.۲۲
چهارمحال و بختیاری	۱.۴۷	۱.۷۵	۱.۷۰	۱.۵۹	۱.۵۳	-۰.۰۶
خراسان جنوبی	۱.۲۳	۱.۲۱	۱.۲۲	۱.۰۶	۱.۰۴	-۰.۰۳
خراسان رضوی	۶.۶۸	۷.۳۴	۶.۷۱	۶.۵۴	۷.۴۲	۰.۸۹
خراسان شمالی	۱.۲۴	۱.۱۳	۱.۱۵	۱.۳۰	۱.۶۳	۰.۳۴
خوزستان	۶.۰۱	۵.۵۸	۶.۱۰	۶.۳۶	۶.۱۴	-۰.۲۲
زنجان	۱.۹۱	۲.۰۵	۱.۹۵	۱.۸۱	۱.۶۳	-۰.۱۸
سمنان	۱.۴۲	۱.۳۴	۱.۴۳	۱.۳۳	۱.۴۳	۰.۱۰
سیستان و بلوچستان	۳.۱۰	۲.۹۷	۳.۲۶	۳.۱۴	۲.۸۶	-۰.۲۸
فارس	۸.۲۸	۸.۳۲	۷.۸۴	۸.۱۰	۷.۶۴	-۰.۴۵
قزوین	۲.۷۴	۲.۸۱	۲.۶۳	۲.۳۹	۲.۷۳	۰.۳۴
قم	۰.۸۸	۰.۹۴	۰.۸۹	۰.۸۳	۰.۷۶	-۰.۰۸
کردستان	۲.۰۲	۱.۸۷	۲.۰۷	۱.۸۴	۱.۹۶	۰.۱۲
کرمان	۶.۹۰	۶.۹۹	۷.۰۴	۶.۷۱	۵.۵۳	-۱.۱۷
کرمانشاه	۲.۷۱	۲.۳۳	۲.۵۴	۲.۴۴	۳.۱۹	۰.۷۵
کهگیلویه و بویراحمد	۰.۸۹	۰.۹۳	۱.۰۳	۱.۰۲	۰.۹۷	-۰.۰۴
گلستان	۲.۹۵	۳.۲۱	۳.۶۱	۳.۳۵	۳.۰۴	-۰.۳۱
گیلان	۳.۴۵	۳.۷۹	۴.۹۴	۵.۶۵	۴.۷۹	-۰.۸۵
لرستان	۲.۳۳	۲.۴۵	۲.۴۴	۲.۲۸	۲.۶۹	۰.۴۰
مازندران	۷.۹۱	۷.۹۰	۸.۱۸	۸.۴۶	۸.۰۵	-۰.۴۲
مرکزی	۲.۵۹	۲.۲۸	۲.۲۶	۲.۱۱	۲.۸۶	۰.۷۵
هرمزگان	۲.۹۵	۳.۲۵	۳.۱۲	۳.۵۸	۳.۷۸	۰.۱۹
همدان	۳.۵۳	۲.۷۶	۲.۸۳	۲.۷۳	۳.۱۹	۰.۴۶
یزد	۲.۰۷	۲.۰۸	۱.۹۳	۱.۸۱	۱.۶۳	-۰.۱۸
فرا منطقه	۰.۰۰	۰.۰۰	۰.۰۰	۰.۰۰	۰.۰۰	۰.۰۰

جدول ۹- شاخص مزیت نسبی بالفعل آشکار شده (RCA) در بخش کشاورزی، شکار، جنگلداری

[illegible]

جدول ۱۰- شاخص نسبت مصارف واسطه به ستانده (I/O) در بخش کشاورزی، شکار، جنگلداری

استان	۱۳۹۳	۱۳۹۴	۱۳۹۵	۱۳۹۶	۱۳۹۷	تغییر ۹۶ به ۹۷	تغییر ۹۵ به ۹۶
کل کشور	۰.۴۶۱	۰.۴۵۳	۰.۴۴۸	۰.۴۵۲	۰.۴۵۹	۰.۰۰۷	۰.۰۰۴
آذربایجان شرقی	۰.۴۹۰	۰.۴۶۲	۰.۴۶۶	۰.۴۸۲	۰.۴۷۵	-۰.۰۰۷	۰.۰۱۶
آذربایجان غربی	۰.۴۴۷	۰.۴۵۲	۰.۴۴۳	۰.۴۵۷	۰.۴۵۱	-۰.۰۰۶	۰.۰۱۴
اردبیل	۰.۳۹۶	۰.۳۹۱	۰.۴۰۳	۰.۴۰۳	۰.۴۳۰	۰.۰۲۷	۰.۰۰۱
اصفهان	۰.۵۹۰	۰.۵۸۳	۰.۵۹۰	۰.۵۷۴	۰.۵۹۰	۰.۰۱۶	-۰.۰۱۵
البرز	۰.۴۰۵	۰.۴۱۸	۰.۴۱۳	۰.۴۲۶	۰.۴۱۴	-۰.۰۱۲	۰.۰۱۳
ایلام	۰.۵۴۵	۰.۵۵۰	۰.۵۳۷	۰.۵۴۳	۰.۵۷۷	۰.۰۳۴	۰.۰۰۶
بوشهر	۰.۴۱۰	۰.۴۱۰	۰.۴۱۵	۰.۴۰۶	۰.۴۰۶	۰.۰۰۰	-۰.۰۰۹
تهران	۰.۵۱۲	۰.۴۸۶	۰.۵۲۴	۰.۵۲۳	۰.۵۲۳	۰.۰۰۹	۰.۰۰۰
چهارمحال و بختیاری	۰.۴۴۶	۰.۴۴۶	۰.۴۳۷	۰.۴۳۷	۰.۴۳۷	۰.۰۰۰	۰.۰۰۰
خراسان جنوبی	۰.۵۰۵	۰.۴۹۶	۰.۵۰۵	۰.۵۳۸	۰.۵۰۴	-۰.۰۳۴	۰.۰۳۳
خراسان رضوی	۰.۴۶۷	۰.۴۶۵	۰.۴۶۵	۰.۴۷۶	۰.۴۵۶	-۰.۰۲۰	۰.۰۱۱
خراسان شمالی	۰.۴۳۹	۰.۴۴۴	۰.۴۱۶	۰.۴۵۴	۰.۴۴۴	-۰.۰۱۰	۰.۰۳۸
خوزستان	۰.۳۴۰	۰.۳۴۲	۰.۳۲۴	۰.۳۲۰	۰.۳۴۶	۰.۰۲۵	-۰.۰۰۳
زنجان	۰.۳۹۲	۰.۳۹۱	۰.۳۸۹	۰.۳۹۷	۰.۴۰۲	۰.۰۰۵	۰.۰۰۸
سمنان	۰.۴۸۵	۰.۴۸۱	۰.۴۷۰	۰.۴۹۳	۰.۴۸۴	-۰.۰۰۹	۰.۰۲۳
سیستان و بلوچستان	۰.۴۳۹	۰.۴۳۶	۰.۴۳۳	۰.۴۳۲	۰.۴۳۷	۰.۰۰۶	-۰.۰۰۲
فارس	۰.۴۶۳	۰.۴۶۶	۰.۴۶۰	۰.۴۶۶	۰.۴۹۰	۰.۰۲۴	۰.۰۰۶
قزوین	۰.۵۰۵	۰.۵۰۰	۰.۵۰۷	۰.۵۱۸	۰.۵۰۱	-۰.۰۱۷	۰.۰۱۱
قم	۰.۵۹۴	۰.۵۶۹	۰.۵۷۷	۰.۵۷۵	۰.۵۶۸	-۰.۰۰۸	-۰.۰۰۲
کردستان	۰.۴۳۵	۰.۴۲۸	۰.۴۱۰	۰.۴۳۸	۰.۴۳۵	-۰.۰۰۳	۰.۰۲۸
کerman	۰.۴۰۱	۰.۳۹۰	۰.۳۹۰	۰.۳۹۱	۰.۴۱۰	۰.۰۱۹	۰.۰۰۱
کرمانشاه	۰.۴۱۷	۰.۴۲۵	۰.۴۰۲	۰.۴۰۸	۰.۳۷۸	-۰.۰۳۰	۰.۰۰۶
کهگیلویه و بویراحمد	۰.۴۲۹	۰.۴۱۷	۰.۳۹۶	۰.۴۱۴	۰.۴۲۸	۰.۰۱۴	۰.۰۱۷
گلستان	۰.۵۱۰	۰.۴۸۴	۰.۴۵۳	۰.۴۸۸	۰.۵۰۳	۰.۰۱۵	۰.۰۳۴
گیلان	۰.۴۹۳	۰.۴۷۶	۰.۴۳۳	۰.۴۱۲	۰.۴۴۶	۰.۰۳۴	-۰.۰۲۱
لرستان	۰.۴۸۰	۰.۴۶۶	۰.۴۴۸	۰.۴۴۳	۰.۴۶۹	۰.۰۲۵	-۰.۰۰۵
مازندران	۰.۴۳۵	۰.۴۱۴	۰.۴۱۰	۰.۴۰۶	۰.۴۳۹	۰.۰۳۴	-۰.۰۰۴
مرکزی	۰.۵۵۵	۰.۵۳۶	۰.۵۳۴	۰.۵۴۲	۰.۵۰۰	-۰.۰۴۲	۰.۰۰۸
هرمزگان	۰.۴۰۲	۰.۳۸۷	۰.۳۸۶	۰.۳۸۶	۰.۳۹۵	۰.۰۰۸	۰.۰۰۰
همدان	۰.۳۹۸	۰.۴۰۵	۰.۴۰۰	۰.۴۱۲	۰.۳۹۹	-۰.۰۱۳	۰.۰۱۲
یزد	۰.۴۷۸	۰.۴۷۱	۰.۴۷۵	۰.۴۸۷	۰.۵۰۰	۰.۰۱۳	۰.۰۱۲
فرمانطقه	.	.	.	.	.	.	.

بخش استخراج معدن

مقدمه

بخش معدن به عنوان یکی از منابع اقتصادی مهم، همواره مورد توجه برنامه ریزان بوده و قابلیت آن را دارد تا مزیت های بسیاری را در سایر بخش های اقتصادی همچون صنعت و ساختمان و غیره ایجاد نماید. این بخش همچنین می تواند باعث ایجاد فرصت های شغلی بسیاری گردد، به طوری که در کشورهای پیشرفته، ایجاد هر شغل در یک واحد معدنی، ۱۷ فرصت شغلی دیگر را به ارمغان می آورد. هرچند با وجود نیروی انسانی تحصیل کرده و جوان و برخورداری از انرژی ارزان در کشور، تا امروز از این ظرفیت به درستی استفاده نشده است و بیشتر خام فروشی در این بخش مشاهده می گردد.

با وجودی که سهم ایران از خشکی های جهان حدود یک درصد می باشد، با این حال حدود ۳ درصد از ذخایر شناخته شده معدنی جهان و حدود ۷۰ نوع ماده معدنی و استراتژیک را در اختیار دارد، اما نتوانسته به نحو مطلوبی از این پتانسیل در اقتصاد ملی خود استفاده کند. به طوری که میانگین سهم اقتصاد معدن از تولید ناخالص داخلی، حدود یک درصد باقی مانده است. نکته مهم آن که رشد فعالیت سایر معادن، تاثیر قابل توجهی بر رشد اقتصادی کشور داشته، همچنین باعث ایجاد اشتغال پایدار و توزیع درآمد در مناطق محروم تر می گردد. از طرفی حجم عظیم عملیات معدن کاری، سبب رونق بخش حمل و نقل نیز می شود.

وضعیت بخش استان از منظر حساب تولید

➤ جایگاه استان در ایجاد ارزش افزوده

بخش معدن استان در سال ۹۷ با رقم ۴۶۹۲۸/۹ میلیارد ریال، تنها در ایجاد ۰/۸۷ درصد از تولید ناخالص استان نقش داشته است. ضمن آنکه ۱۸/۹۶ درصد از تولید ناخالص داخلی کشور، توسط بخش معدن آن ایجاد شده است. با مقایسه ارقام فوق، در نگاه اول به پایین بودن جایگاه بخش معدن در تولید ناخالص استان تهران، نسبت به جایگاه این بخش در تولید کشور پی می بریم. استان تهران ۰/۹۶ درصد از ارزش افزوده بخش معدن کشور را در سال ۱۳۹۷ به خود اختصاص داده که از این حیث در بین استان ها در رتبه نهم قرار دارد. استان های خوزستان، فرامانطقه (شامل مناطقی که جزو قلمروی آبی کشور بوده اما متعلق به هیچ استانی نمی باشند)، کهگیلویه و

بویر احمد و ایلام به ترتیب با سهم ۶۵/۳۹، ۹/۷۳، ۸/۴۲ و ۴/۶۵ درصد، رتبه های اول تا چهارم را به لحاظ سهم ارزش افزوده بخش معدن از کل کشور به خود اختصاص داده اند. این در حالی است که استان های اردبیل، چهارمحال و بختیاری، قزوین و قم در جایگاه انتهایی استان های کشور در این شاخص قرار دارند. تعداد ۲۴ استان که کمتر از یک درصد از ارزش افزوده بخش معدن را به خود اختصاص داده اند، جمعاً ۳ درصد از کل ارزش افزوده را دارا هستند.

➤ ساختار رشته فعالیت های بخش

این بخش از دو رشته فعالیت استخراج نفت خام، گاز طبیعی و همچنین خدمات پشتیبانی معادن و استخراج سایر معادن تشکیل شده که این دو فعالیت در استان به ترتیب ۰/۸۴ درصد و ۰/۰۳ درصد از تولید ناخالص استانی را در بر می گیرند. همچنین در کل کشور نیز به ترتیب ۱۷/۸۴ درصد و ۱/۱۲ درصد از تولید ناخالص کشور را به خود اختصاص داده اند. مقایسه ارقام فوق بیانگر نقش بسیار کم رنگ فعالیت سایر معادن در تولید ناخالص کشور و از آن کم رنگ تر در تولید ناخالص استانی می باشد.

➤ رقابت پذیری و هزینه بری بخش

در سال ۱۳۹۷ شاخص RCA بخش معدن استان تهران با رقم بسیار پایین ۰/۰۵ بیانگر مزیت نسبی پایین این بخش استان بوده و مقدار شاخص این استان تنها از رقم شاخص مشابه در ۱۵ استان کشور بالاتر است. بخش معدن در استان های فرامنطقه، کهگیلویه و بویر احمد، خوزستان به ترتیب با ارقام شاخص مزیت نسبی ۵/۱۳، ۳/۹۳ و ۳/۸۸ از بیشترین میزان نسبی نسبت به سایر استان ها برخوردار می باشد.

مقدار شاخص نسبت مصارف واسطه به ستانده (I/O) در این بخش استان دارای رقم ۰/۲۴ می باشد و در رتبه پانزدهم قرار دارد. به طوری که این شاخص برای کل کشور رقم ۰/۰۵ بدست آمده است. بنابراین بخش معدن استان تهران، دارای بیشترین میزان هزینه بری، نسبت به سایر استان ها می باشد.

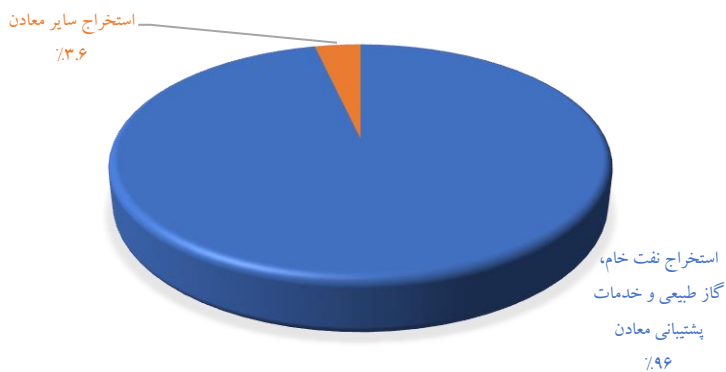
وضعیت بخش استان به لحاظ شاخص های توسعه

استان تهران با داشتن ۳۷۸ محدوده معدنی، ظرفیت تولید سالیانه ۵۴ میلیون تن را دارا بوده و ۳/۷ درصد از معادن کشور را دارا می باشد. از این تعداد ۳۷۸ معدن، ۳۲۸ فقره دارای پروانه بهره برداری و ۵۰ فقره مجوز برداشت را دارا می باشند. همچنین ذخایر معدنی اکتشاف شده استان،

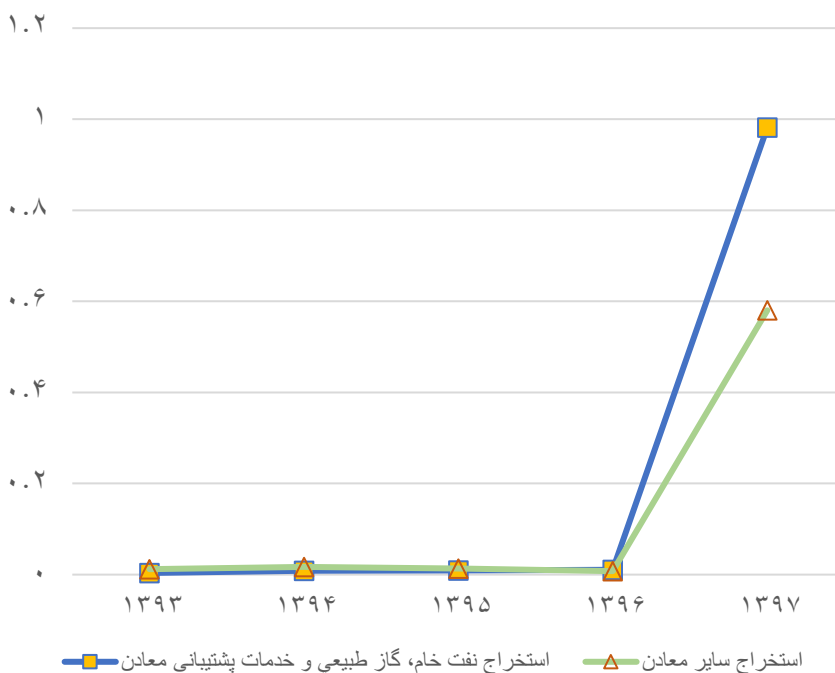
حدود ۲ میلیارد تن بوده که ۴ درصد از کل ذخایر اکتشاف شده کشور را شامل می شود. در حال حاضر ۲۱ نوع ماده معدنی از قبیل سنگ آهک، سنگ گچ، شن و ماسه آبرفتی و کوهی، خاک صنعتی و زغال سنگ و غیره در استان شناسایی، اکتشاف و یا در حال بهره برداری می باشد. بدین ترتیب استخراج اسمی سالیانه معادن استان بالغ بر ۵۴ میلیون تن و استخراج واقعی در حدود ۲۴ میلیون تن می باشد. در سال ۱۳۹۶ تعداد ۲۶۲ معدن فعال در شهرستان های استان بوده است، که قادر به ایجاد اشتغال مستقیم برای ۴۴۹۵ نفر شده است.

این استان با برخورداری از رتبه نهم ارزش افزوده کل کشور در این بخش و با توجه به ظرفیت های موجود، می تواند با یک برنامه ریزی منسجم در تهیه نقشه های معدنی پایه، با هدف تامین نیاز استان در پروژه های عمرانی و طرح های صنعت ساختمان، تولید فرآورده های معدنی از فرآوری مواد خام معدنی، ایجاد زیر ساخت در مناطق معدنی و همچنین با برطرف کردن محدوده های موجود، می تواند باعث ارتقاء رتبه در کشور شود.

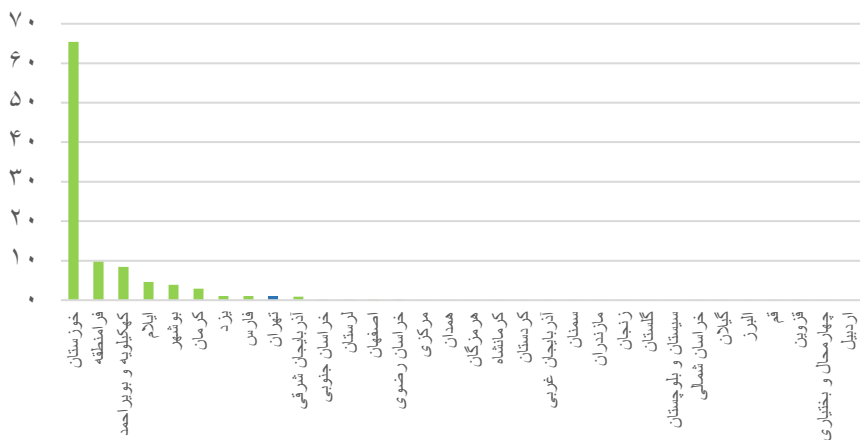
نمودار ۹- سهم ارزش افزوده رشته فعالیت های بخش استخراج معدن استان تهران در سال ۱۳۹۷



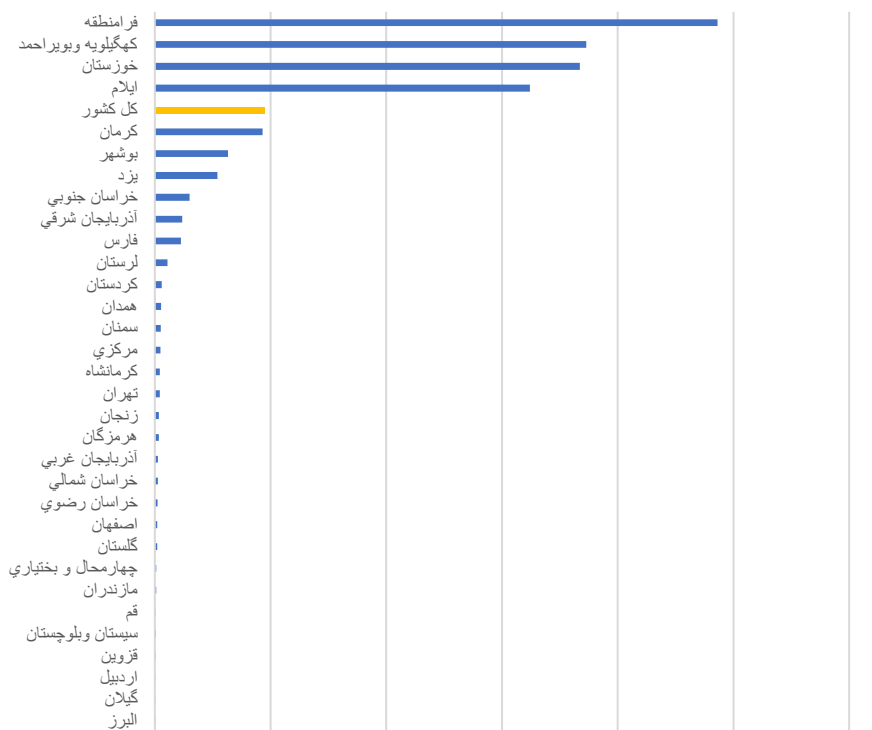
نمودار ۱۰- سهم ارزش افزوده رشته فعالیت های بخش استخراج معدن استان از رشته فعالیت کشور - درصد



نمودار ۱۱- سهم ارزش افزوده بخش استخراج معدن استان از ارزش افزوده بخش کشور در سال ۹۷



نمودار ۱۲- سهم ارزش افزوده بخش استخراج معدن از تولید ناخالص داخلی در سال ۱۳۹۷



جدول ۱۱- سهم ارزش افزوده رشته فعالیت های بخش استخراج معدن

سهم ارزش افزوده فعالیت از بخش استان		سهم ارزش افزوده فعالیت استان تهران از فعالیت کل کشور								عنوان فعالیت
۱۳۹۷	۱۳۹۶	میزان تغییرات ۹۶ تا ۹۷	میزان تغییرات ۹۵ تا ۹۶	میزان تغییرات ۹۴ تا ۹۵	۱۳۹۷	۱۳۹۶	۱۳۹۵	۱۳۹۴	۱۳۹۳	
۱۰۰.۰۰	۱۰۰.۰۰	-۰.۱۱	۰.۱۱	۰.۰۹	۰.۹۶	۱.۰۷	۰.۹۶	۰.۸۷	۰.۴۰	بخش استخراج معدن
۹۶.۴۳	۹۵.۳۰	۰.۹۷	۰.۰۰	۰.۰۰	۰.۹۸	۰.۰۱	۰.۰۱	۰.۰۱	۰.۰۰	استخراج نفت خام، گاز طبیعی و خدمات پشتیبانی معادن
۳.۵۷	۴.۷۰	۰.۵۷	-۰.۰۱	۰.۰۰	۰.۵۸	۰.۰۱	۰.۰۱	۰.۰۲	۰.۰۱	استخراج سایر معادن

جدول ۱۱- سهم ارزش افزوده فعالیت های بخش استخراج معدن - ادامه

سهم ارزش افزوده فعالیت از تولید ناخالص داخلی										عنوان فعالیت
کشور					استان تهران					
۱۳۹۷	۱۳۹۶	۱۳۹۵	۱۳۹۴	۱۳۹۳	۱۳۹۷	۱۳۹۶	۱۳۹۵	۱۳۹۴	۱۳۹۳	
۱۸.۹۶	۱۵.۴۰	۱۳.۳۷	۱۱.۲۹	۱۸.۱۹	۰.۸۷	۰.۷۳	۰.۵۶	۰.۴۱	۰.۳۳	بخش استخراج معدن
۱۷.۸۴	۱۴.۳۸	۱۲.۶۰	۱۰.۶۵	۱۷.۴۵	۰.۸۴	۰.۷۰	۰.۵۱	۰.۳۷	۰.۲۹	استخراج نفت خام، گاز طبیعی و خدمات پشتیبانی معادن
۱.۱۲	۱.۰۲	۰.۷۷	۰.۶۴	۰.۷۵	۰.۰۳	۰.۰۳	۰.۰۴	۰.۰۴	۰.۰۴	استخراج سایر معادن

جدول ۱۲- سهم ارزش افزوده بخش استخراج معدن از تولید ناخالص استان

استان	۱۳۹۳	۱۳۹۴	۱۳۹۵	۱۳۹۶	۱۳۹۷	میزان تغییر ۹۷ نسبت به ۹۶
کل کشور	۱۸.۱۹	۱۱.۲۹	۱۳.۳۷	۱۵.۴۰	۱۸.۹۶	۳.۵۷
آذربایجان شرقی	۰.۸۸	۱.۰۴	۱.۸۶	۲.۹۳	۴.۷۵	۱.۸۳
آذربایجان غربی	۰.۸۲	۰.۵۲	۰.۵۵	۰.۸۶	۰.۵۳	-۰.۳۳
اردبیل	۰.۱۶	۰.۰۸	۰.۱۱	۰.۱۵	۰.۱۱	-۰.۰۴
اصفهان	۰.۳۹	۰.۳۵	۰.۳۹	۰.۳۷	۰.۴۳	۰.۰۷
البرز	۰.۰۳	۰.۰۵	۰.۰۵	۰.۰۶	۰.۰۷	۰.۰۱
ایلام	۴۷.۶۹	۳۶.۷۵	۵۰.۱۲	۵۶.۵۵	۶۴.۸۲	۸.۲۷
بوشهر	۳۲.۷۷	۲۶.۲۳	۲۳.۱۲	۱۲.۸۶	۱۲.۶۳	-۰.۲۳
تهران	۰.۳۳	۰.۴۱	۰.۵۶	۰.۷۳	۰.۸۷	۰.۱۴
چهارمحال و بختیاری	۰.۲۵	۰.۲۴	۰.۲۲	۰.۱۹	۰.۲۴	۰.۰۵
خراسان جنوبی	۴.۱۹	۶.۴۰	۶.۳۱	۶.۵۲	۶.۰۰	-۰.۵۲
خراسان رضوی	۰.۹۵	۰.۵۰	۰.۵۴	۰.۶۲	۰.۴۹	-۰.۱۴
خراسان شمالی	۰.۸۶	۱.۰۱	۰.۶۷	۰.۵۲	۰.۵۲	۰.۰۰
خوزستان	۶۸.۰۱	۵۶.۶۲	۶۱.۵۳	۶۶.۲۵	۷۳.۴۸	۷.۲۴
زنجان	۱.۸۲	۰.۹۳	۲.۰۱	۱.۱۲	۰.۷۰	-۰.۴۱
سمنان	۱.۰۲	۰.۷۰	۱.۰۳	۱.۸۱	۱.۰۳	-۰.۷۷
سیستان و بلوچستان	۰.۲۱	۰.۲۷	۰.۱۴	۰.۱۰	۰.۲۱	۰.۱۰
فارس	۳.۳۰	۲.۴۱	۳.۴۳	۴.۳۷	۴.۵۰	۰.۱۳
قزوین	۰.۰۹	۰.۰۸	۰.۰۹	۰.۱۳	۰.۱۳	-۰.۰۱
قم	۰.۲۷	۰.۲۱	۰.۲۱	۰.۲۳	۰.۲۱	-۰.۰۲
کردستان	۱.۴۱	۰.۹۱	۱.۴۸	۱.۶۵	۱.۲۰	-۰.۴۴
کرمان	۹.۴۶	۸.۰۶	۱۱.۱۴	۱۶.۱۶	۱۸.۶۳	۲.۴۷
کرمانشاه	۲.۲۷	۱.۱۷	۰.۹۵	۰.۷۷	۰.۸۷	۰.۱۰
کهگیلویه و بویراحمد	۷۶.۶۵	۶۴.۰۲	۶۹.۰۲	۷۱.۹۸	۷۴.۵۹	۲.۶۱
گلستان	۰.۳۳	۰.۴۷	۰.۲۶	۰.۳۰	۰.۴۰	۰.۱۰
گیلان	۰.۱۰	۰.۱۵	۰.۱۳	۰.۰۹	۰.۱۰	۰.۰۰
لرستان	۲.۸۸	۱.۷۳	۱.۵۸	۱.۷۴	۲.۱۷	۰.۴۴
مازندران	۰.۱۹	۰.۲۱	۰.۲۳	۰.۲۰	۰.۲۳	۰.۰۲
مرکزی	۱.۱۸	۱.۰۰	۱.۲۸	۱.۰۷	۰.۹۷	-۰.۱۰
هرمزگان	۰.۹۲	۰.۷۶	۰.۸۷	۰.۹۴	۰.۶۸	-۰.۲۵
همدان	۰.۵۷	۰.۶۱	۱.۴۷	۰.۹۶	۱.۰۹	۰.۱۴
یزد	۱۱.۱۷	۶.۴۷	۵.۸۳	۹.۶۱	۱۰.۸۴	۱.۲۳
فرمانطقه	۹۵.۰۹	۹۲.۸۲	۹۳.۵۰	۹۵.۷۲	۹۷.۲۴	۱.۵۲

جدول ۱۳- سهم ارزش افزوده بخش استخراج معدن استان از بخش کشور

استان	۱۳۹۳	۱۳۹۴	۱۳۹۵	۱۳۹۶	۱۳۹۷	میزان تغییر ۹۷ نسبت به ۹۶
کل کشور	۱۰۰.۰۰	۱۰۰.۰۰	۱۰۰.۰۰	۱۰۰.۰۰	۱۰۰.۰۰	۰.۰۰
آذربایجان شرقی	۰.۱۵	۰.۳۳	۰.۴۹	۰.۶۶	۰.۸۵	۰.۱۹
آذربایجان غربی	۰.۰۹	۰.۱۰	۰.۰۹	۰.۱۱	۰.۰۶	-۰.۰۶
اردبیل	۰.۰۱	۰.۰۱	۰.۰۱	۰.۰۱	۰.۰۱	۰.۰۰
اصفهان	۰.۱۲	۰.۱۸	۰.۱۶	۰.۱۴	۰.۱۳	-۰.۰۱
البرز	۰.۰۱	۰.۰۱	۰.۰۱	۰.۰۱	۰.۰۱	۰.۰۰
ایلام	۲.۶۵	۲.۷۸	۳.۸۷	۴.۳۴	۴.۶۵	۰.۳۰
بوشهر	۱۱.۹۰	۱۱.۳۵	۹.۷۸	۴.۲۳	۳.۸۵	-۰.۳۹
تهران	۰.۴۰	۰.۸۷	۰.۹۶	۱.۰۷	۰.۹۶	-۰.۱۱
چهارمحال و بختیاری	۰.۰۱	۰.۰۱	۰.۰۱	۰.۰۱	۰.۰۱	۰.۰۰
خراسان جنوبی	۰.۱۱	۰.۳۱	۰.۲۴	۰.۲۲	۰.۱۴	-۰.۰۷
خراسان رضوی	۰.۲۷	۰.۲۵	۰.۲۱	۰.۲۰	۰.۱۲	-۰.۰۸
خراسان شمالی	۰.۰۲	۰.۰۵	۰.۰۳	۰.۰۲	۰.۰۱	۰.۰۰
خوزستان	۵۷.۲۶	۵۷.۲۴	۵۹.۷۹	۶۲.۲۴	۶۵.۳۹	۳.۱۵
زنجان	۰.۰۸	۰.۰۸	۰.۱۵	۰.۰۷	۰.۰۳	-۰.۰۴
سمنان	۰.۰۴	۰.۰۶	۰.۰۸	۰.۱۱	۰.۰۴	-۰.۰۶
سیستان و بلوچستان	۰.۰۱	۰.۰۴	۰.۰۲	۰.۰۱	۰.۰۲	۰.۰۱
فارس	۰.۸۶	۱.۰۵	۱.۲۳	۱.۲۹	۱.۰۲	-۰.۲۷
قزوین	۰.۰۱	۰.۰۱	۰.۰۱	۰.۰۱	۰.۰۱	۰.۰۰
قم	۰.۰۱	۰.۰۲	۰.۰۲	۰.۰۱	۰.۰۱	۰.۰۰
کردستان	۰.۰۷	۰.۰۸	۰.۱۱	۰.۱۰	۰.۰۶	-۰.۰۵
کرمان	۱.۴۶	۲.۱۴	۲.۴۷	۳.۲۲	۲.۹۰	-۰.۳۲
کرمانشاه	۰.۱۹	۰.۱۷	۰.۱۲	۰.۰۸	۰.۰۷	-۰.۰۱
کهگیلویه و بویراحمد	۱۰.۷۱	۱۰.۴۹	۱۰.۰۳	۹.۸۷	۸.۴۲	-۱.۴۵
گلستان	۰.۰۲	۰.۰۵	۰.۰۲	۰.۰۲	۰.۰۲	۰.۰۰
گیلان	۰.۰۱	۰.۰۳	۰.۰۲	۰.۰۱	۰.۰۱	۰.۰۰
لرستان	۰.۱۷	۰.۱۹	۰.۱۴	۰.۱۳	۰.۱۳	۰.۰۰
مازندران	۰.۰۳	۰.۰۷	۰.۰۶	۰.۰۴	۰.۰۴	-۰.۰۱
مرکزی	۰.۱۲	۰.۱۷	۰.۱۸	۰.۱۳	۰.۱۰	-۰.۰۳
هرمزگان	۰.۰۹	۰.۱۴	۰.۱۳	۰.۱۳	۰.۰۸	-۰.۰۵
همدان	۰.۰۴	۰.۰۷	۰.۱۴	۰.۰۸	۰.۰۸	۰.۰۰
یزد	۱.۱۱	۱.۰۹	۰.۷۹	۱.۱۱	۱.۰۵	-۰.۰۵
فرمانطقه	۱۱.۹۵	۱۰.۵۳	۸.۶۴	۱۰.۳۰	۹.۷۳	-۰.۵۷

جدول ۱۴- شاخص مزیت نسبی بالفعل آشکار شده (RCA) در بخش استخراج معدن

استان	۱۳۹۳	۱۳۹۴	۱۳۹۵	۱۳۹۶	۱۳۹۷	تغییر ۹۶ به ۹۷	تغییر ۹۵ به ۹۶
کل کشور	۱.۰۰۰	۱.۰۰۰	۱.۰۰۰	۱.۰۰۰	۱.۰۰۰	۰.۰۰۰	۰.۰۰۰
آذربایجان شرقی	۰.۰۴۸	۰.۰۹۲	۰.۱۳۹	۰.۱۹۰	۰.۲۵۱	۰.۰۶۱	۰.۰۵۱
آذربایجان غربی	۰.۰۴۵	۰.۰۴۶	۰.۰۴۱	۰.۰۵۶	۰.۰۲۸	-۰.۰۲۸	۰.۰۱۵
اردبیل	۰.۰۰۹	۰.۰۰۷	۰.۰۰۹	۰.۰۱۰	۰.۰۰۶	-۰.۰۰۴	۰.۰۰۱
اصفهان	۰.۰۲۱	۰.۰۳۱	۰.۰۳۹	۰.۰۲۴	۰.۰۲۳	-۰.۰۰۱	-۰.۰۰۵
البرز	۰.۰۰۲	۰.۰۰۵	۰.۰۰۳	۰.۰۰۴	۰.۰۰۴	۰.۰۰۰	۰.۰۰۱
ایلام	۲.۶۲۱	۳.۲۵۶	۳.۷۵۰	۳.۶۷۳	۳.۴۱۹	-۰.۲۵۴	-۰.۰۷۶
بوشهر	۱.۸۰۱	۲.۳۲۴	۱.۷۳۰	۰.۸۳۵	۰.۶۶۶	-۰.۱۶۹	-۰.۸۹۴
تهران	۰.۰۱۸	۰.۰۳۶	۰.۰۴۲	۰.۰۴۷	۰.۰۴۶	-۰.۰۰۲	۰.۰۰۶
چهارمحال و بختیاری	۰.۰۱۴	۰.۰۲۱	۰.۰۱۶	۰.۰۱۳	۰.۰۱۳	۰.۰۰۰	-۰.۰۰۴
خراسان جنوبی	۰.۲۳۰	۰.۵۶۷	۰.۴۷۲	۰.۴۲۴	۰.۳۱۷	-۰.۱۰۷	-۰.۰۴۹
خراسان رضوی	۰.۰۵۲	۰.۰۴۴	۰.۰۴۰	۰.۰۴۰	۰.۰۲۶	-۰.۰۱۵	۰.۰۰۰
خراسان شمالی	۰.۰۴۷	۰.۰۹۰	۰.۰۵۰	۰.۰۳۴	۰.۰۲۷	-۰.۰۰۶	-۰.۰۱۶
خوزستان	۳.۷۳۸	۵.۰۱۶	۴.۶۰۴	۴.۳۰۳	۳.۸۷۶	-۰.۴۲۷	-۰.۳۰۱
زنجان	۰.۱۰۰	۰.۰۸۳	۰.۱۵۰	۰.۰۷۳	۰.۰۳۷	-۰.۰۳۵	-۰.۰۷۸
سمنان	۰.۰۵۶	۰.۰۶۲	۰.۰۷۷	۰.۱۱۷	۰.۰۵۴	-۰.۰۶۳	۰.۰۴۰
سیستان و بلوچستان	۰.۰۱۲	۰.۰۲۴	۰.۰۱۱	۰.۰۰۷	۰.۰۱۱	۰.۰۰۴	-۰.۰۰۴
فارس	۰.۱۸۱	۰.۲۱۳	۰.۲۵۷	۰.۲۸۴	۰.۲۳۷	-۰.۰۴۶	۰.۰۲۷
قزوین	۰.۰۰۵	۰.۰۰۷	۰.۰۰۷	۰.۰۰۹	۰.۰۰۷	-۰.۰۰۲	۰.۰۰۲
قم	۰.۰۱۵	۰.۰۱۹	۰.۰۱۶	۰.۰۱۵	۰.۰۱۱	-۰.۰۰۴	-۰.۰۰۱
کردستان	۰.۰۷۸	۰.۰۸۱	۰.۱۱۱	۰.۱۰۷	۰.۰۶۳	-۰.۰۴۴	-۰.۰۰۴
کerman	۰.۵۲۰	۰.۷۱۴	۰.۸۳۴	۱.۰۵۰	۰.۹۸۳	-۰.۰۶۷	۰.۲۱۶
کرمانشاه	۰.۱۲۵	۰.۱۰۴	۰.۰۷۱	۰.۰۵۰	۰.۰۴۶	-۰.۰۰۴	-۰.۰۲۱
کهگیلویه و بویراحمد	۴.۲۱۳	۵.۶۷۲	۵.۱۶۴	۴.۶۷۵	۳.۹۳۴	-۰.۷۴۲	-۰.۴۸۹
گلستان	۰.۰۱۸	۰.۰۴۲	۰.۰۱۹	۰.۰۲۰	۰.۰۲۱	۰.۰۰۱	۰.۰۰۰
گیلان	۰.۰۰۶	۰.۰۱۳	۰.۰۱۰	۰.۰۰۶	۰.۰۰۵	-۰.۰۰۱	-۰.۰۰۴
لرستان	۰.۱۵۹	۰.۱۵۳	۰.۱۱۸	۰.۱۱۳	۰.۱۱۵	۰.۰۰۲	-۰.۰۰۵
مازندران	۰.۰۱۱	۰.۰۱۸	۰.۰۱۷	۰.۰۱۳	۰.۰۱۲	-۰.۰۰۱	-۰.۰۰۴
مرکزی	۰.۰۶۵	۰.۰۸۹	۰.۰۹۶	۰.۰۶۹	۰.۰۵۱	-۰.۰۱۸	-۰.۰۲۶
هرمزگان	۰.۰۵۰	۰.۰۶۷	۰.۰۶۵	۰.۰۶۱	۰.۰۳۶	-۰.۰۲۵	-۰.۰۰۴
همدان	۰.۰۳۱	۰.۰۵۴	۰.۱۱۰	۰.۰۶۲	۰.۰۵۸	-۰.۰۰۵	-۰.۰۴۸
یزد	۰.۰۱۴	۰.۵۷۳	۰.۴۳۶	۰.۶۲۴	۰.۵۷۲	-۰.۰۵۲	۰.۱۸۸
فرمانطقه	۵.۲۲۷	۸.۲۲۴	۶.۹۹۵	۶.۲۱۷	۵.۱۲۸	-۱.۰۸۹	-۰.۷۷۸

جدول ۱۵- شاخص نسبت مصارف واسطه به ستانده (I/O) در بخش استخراج معدن

استان	۱۳۹۳	۱۳۹۴	۱۳۹۵	۱۳۹۶	۱۳۹۷	تغییر ۹۶ به ۹۷	تغییر ۹۵ به ۹۶
کل کشور	۰.۰۵۵	۰.۰۸۵	۰.۰۷۲	۰.۰۶۲	۰.۰۴۸	-۰.۰۱۴	-۰.۰۱۰
آذربایجان شرقی	۰.۲۷۶	۰.۱۶۹	۰.۲۰۲	۰.۱۳۱	۰.۰۷۸	-۰.۰۵۳	-۰.۰۷۱
آذربایجان غربی	۰.۲۰۷	۰.۲۶۳	۰.۲۲۵	۰.۱۴۴	۰.۱۶۵	۰.۰۲۱	-۰.۰۸۱
اردبیل	۰.۲۵۴	۰.۴۰۷	۰.۳۵۰	۰.۳۱۹	۰.۳۷۸	۰.۰۵۹	-۰.۰۳۱
اصفهان	۰.۴۰۴	۰.۴۴۴	۰.۳۸۸	۰.۲۹۳	۰.۳۴۲	-۰.۰۵۱	۰.۰۰۵
البرز	۰.۵۹۹	۰.۳۶۹	۰.۳۴۲	۰.۲۶۲	۰.۲۴۱	-۰.۰۲۲	-۰.۰۸۰
ایلام	۰.۰۱۱	۰.۰۲۴	۰.۰۲۰	۰.۰۲۶	۰.۰۱۸	-۰.۰۰۸	۰.۰۰۵
بوشهر	۰.۰۲۱	۰.۰۳۵	۰.۰۳۳	۰.۰۲۹	۰.۰۱۹	-۰.۰۱۰	-۰.۰۰۴
تهران	۰.۶۱۴	۰.۵۲۲	۰.۳۸۱	۰.۳۱۶	۰.۲۳۸	-۰.۰۷۸	-۰.۰۶۵
چهارمحال و بختیاری	۰.۳۲۹	۰.۳۱۷	۰.۳۱۷	۰.۲۴۳	۰.۴۵۶	۰.۱۱۳	۰.۰۲۶
خراسان جنوبی	۰.۳۶۵	۰.۱۱۷	۰.۱۱۷	۰.۰۹۵	۰.۰۹۴	-۰.۰۰۲	-۰.۰۲۲
خراسان رضوی	۰.۳۱۸	۰.۱۷۸	۰.۲۸۰	۰.۲۰۷	۰.۳۰۰	۰.۰۹۳	-۰.۰۷۳
خراسان شمالی	۰.۳۷۶	۰.۳۰۶	۰.۲۹۲	۰.۳۱۶	۰.۳۲۴	۰.۰۰۸	۰.۰۲۴
خوزستان	۰.۰۳۶	۰.۰۵۹	۰.۰۴۸	۰.۰۳۷	۰.۰۲۴	-۰.۰۱۲	-۰.۰۱۲
زنجان	۰.۲۸۱	۰.۵۲۶	۰.۳۰۴	۰.۴۵۴	۰.۵۷۶	۰.۱۲۲	۰.۱۵۰
سمنان	۰.۲۹۵	۰.۲۸۴	۰.۲۱۹	۰.۱۵۲	۰.۲۱۲	۰.۰۶۰	-۰.۰۶۷
سیستان و بلوچستان	۰.۳۸۷	۰.۲۹۳	۰.۴۳۲	۰.۵۷۰	۰.۵۰۷	-۰.۰۶۳	۰.۱۳۸
فارس	۰.۰۴۰	۰.۰۸۷	۰.۰۵۳	۰.۰۵۹	۰.۰۴۶	-۰.۰۱۳	۰.۰۰۶
قزوین	۰.۳۳۰	۰.۴۸۸	۰.۳۳۱	۰.۲۸۵	۰.۳۱۵	۰.۰۳۰	-۰.۰۴۷
قم	۰.۳۴۳	۰.۲۹۵	۰.۱۸۷	۰.۲۱۷	۰.۲۶۳	۰.۰۴۷	۰.۰۳۰
کردستان	۰.۲۴۸	۰.۲۴۷	۰.۰۹۷	۰.۱۰۱	۰.۲۰۰	۰.۰۹۹	۰.۰۰۴
کerman	۰.۳۶۸	۰.۳۹۳	۰.۳۵۷	۰.۳۱۸	۰.۲۹۲	-۰.۰۲۶	-۰.۰۳۹
کرمانشاه	۰.۰۴۱	۰.۰۵۲	۰.۰۵۹	۰.۱۲۸	۰.۰۶۴	-۰.۰۶۴	۰.۰۶۸
کهگیلویه و بویراحمد	۰.۰۱۴	۰.۰۲۷	۰.۰۲۱	۰.۰۱۹	۰.۰۱۲	-۰.۰۰۷	-۰.۰۰۲
گلستان	۰.۴۵۰	۰.۲۶۳	۰.۳۸۳	۰.۳۸۷	۰.۳۳۴	-۰.۰۵۴	۰.۰۰۵
گیلان	۰.۱۷۵	۰.۱۵۳	۰.۲۸۳	۰.۳۷۶	۰.۲۱۹	-۰.۱۵۷	۰.۰۹۳
لرستان	۰.۰۷۴	۰.۱۰۰	۰.۱۲۵	۰.۱۲۳	۰.۰۷۹	-۰.۰۴۴	-۰.۰۰۲
مازندران	۰.۳۶۰	۰.۳۷۱	۰.۳۳۴	۰.۲۹۰	۰.۳۲۸	-۰.۰۶۲	۰.۰۵۶
مرکزی	۰.۲۷۱	۰.۲۵۸	۰.۱۶۸	۰.۲۰۲	۰.۱۴۳	-۰.۰۵۹	۰.۰۳۴
هرمزگان	۰.۱۲۰	۰.۱۵۷	۰.۱۶۴	۰.۱۱۹	۰.۱۰۵	-۰.۰۱۳	-۰.۰۴۵
همدان	۰.۱۴۷	۰.۱۹۲	۰.۱۴۰	۰.۲۱۳	۰.۱۳۸	-۰.۰۷۶	۰.۰۷۳
یزد	۰.۳۶۰	۰.۴۲۲	۰.۴۲۲	۰.۲۸۱	۰.۳۶۵	۰.۰۸۴	-۰.۱۴۱
فرمانطقه	۰.۰۴۰	۰.۰۸۰	۰.۰۸۲	۰.۰۶۶	۰.۰۵۲	-۰.۰۱۴	-۰.۰۱۶

بخش صنعت

مقدمه

به اعتقاد بسیاری از صاحب نظران، از انقلاب صنعتی به عنوان اولین قدم توسعه در جوامع پیشرفته یاد می شود و توسعه صنعتی لازمه توسعه و رشد اقتصادی پایدار می باشد. از این رو بخش صنعت، به عنوان یکی از مهم ترین شاخص های توسعه، همواره مورد توجه برنامه ریزان قرار داشته است. حوزه صنعت در زنجیره اقتصادی، رابط بخش های دیگر محسوب شده و رونق آن، به سایر بخش ها تسری می یابد. از طرفی این بخش آثار چشم گیری بر متغیرهای کلان اقتصادی از جمله تولید، مصرف، سرمایه گذاری و اشتغال دارد و به طور کلی دارای نقش کلیدی در فرآیند توسعه ای می باشد.

امروزه بخش صنعت به عنوان مرجع اشتغال زایی مورد توجه قرار گرفته است، به طوری که نام اشتغال همواره با تولید و صنعت بکار برده می شود. مهم ترین امر در رونق و توسعه صنایع، تشکیل سرمایه و هدایت آن به بخش تولید است و اگر این امر بدرستی صورت نپذیرد، فرسودگی صنایع و از رده خارج شدن تکنولوژی بکار رفته در آنها، موجب خسارات فراوان به این بخش اقتصادی خواهد شد. هم چنین این بخش به عنوان چرخ دنده توسعه می تواند بخش های دیگر را با خود به حرکت درآورده و موجبات تامین رفاه جامعه را فراهم آورد.

وضعیت بخش استان از منظر حساب تولید

➤ جایگاه استان در ایجاد ارزش افزوده

در سال ۱۳۹۷ بخش صنعت استان تهران ۶۰۷۳۱۷/۲ میلیارد ریال ارزش افزوده ایجاد کرده که این میزان ارزش افزوده، ۱۱/۲۳ درصد از تولید ناخالص استان را در بر گرفته است. این در حالی است که بخش صنعت کشور ۱۵/۰۴ درصد از تولید ناخالص کشور را به خود اختصاص داده است. بخش صنعت استان ۱۵/۶۴ درصد از کل ارزش افزوده این بخش کشور را در سال ۱۳۹۷ ایجاد نموده که با ایجاد این سهم، استان تهران در جایگاه نخست استان ها قرار گرفته است و استان های اصفهان، خوزستان و بوشهر به ترتیب با سهم ۱۱/۵۵، ۸/۱۱ و ۷/۴۴ درصد در جایگاه دوم تا

چهارم قرار دارند. هم چنین استان های ایلام، خراسان جنوبی و کردستان به ترتیب با ۰/۲۷، ۰/۲۹ و ۰/۳۳ درصد در انتهای جدول سهم ارزش افزوده بخش صنعت استان های واقع شده اند. نکته قابل توجه در میزان سهم بخش صنعت استان ها از کل کشور، توزیع ناموزون صنایع در استان ها می باشد، به طوریکه دو استان تهران و اصفهان مجموعاً ۲۸ درصد، یعنی نزدیک به یک سوم ارزش افزوده این بخش کشور را به خود اختصاص داده اند، که این میزان ارزش افزوده، حدوداً معادل مجموع سهم ۲۱ استان انتهای جدول می باشد.

➤ ساختار رشته فعالیت های بخش

در بین رشته فعالیت های بخش صنعت استان، فعالیت "تولید محصولات غذایی" با ۱۵/۰۶ درصد و فعالیت "تولید کک، فرآورده های حاصل از پالایش نفت" با سهمی معادل ۱۰/۳۸ درصد از ارزش افزوده کل بخش، بیشترین سهم را دارا می باشند. از طرفی دو فعالیت "تولید وسایل نقلیه موتوری، تریلر و نیم تریلر" و نیز "تولید کک، فرآورده های حاصل از پالایش نفت" به ترتیب با ارقام ۰/۹۹ درصد و ۰/۸۷ درصد بیشترین نسبت مصارف واسطه به ستانده را در بین فعالیت های این بخش به خود اختصاص داده اند.

این ارقام بیانگر این می باشد که فعالیت "تولید وسایل نقلیه موتوری، تریلر و نیم تریلر" حجم تولید بالایی را به خود اختصاص داده، از هزینه بری بسیار بالایی نسبت به سایر فعالیت ها برخوردار بوده و از طرفی طبق نتایج پژوهشی، این دو فعالیت از توان اشتغال زایی پایین تری در بخش صنعت برخوردار می باشند، به طوری که نمی توان انتظار ایجاد اشتغال غیرمستقیم و در سطح گسترده را توسط این گروه صنایع عمده تاً بزرگ و دولتی داشت.

➤ رقابت پذیری و هزینه بری بخش

مقدار شاخص RCA مربوط به این بخش استان تهران در سال ۱۳۹۷ رقم ۰/۷۵ می باشد که کمتر از یک بوده و مزیت نسبی پایین بخش را نسبت به سایر بخش های اقتصادی استان نشان می دهد. هم چنین استان تهران به لحاظ این شاخص در رتبه بیست و سوم استان های کشور قرار دارد. این در حالی است که سه استان مرکزی، قزوین و زنجان به ترتیب با ارقام ۲/۶، ۲/۴ و ۲/۲ بیشترین مزیت نسبی بخش صنعت را بین استان ها دارا می باشند.

شاخص نسبت مصارف واسطه به ستانده (I/O) در این بخش استان در سال ۹۷ رقم ۰/۷۵ است که حدوداً برابر مقدار شاخص کشور (رقم ۰/۷۴) می باشد و تنها شش استان کشور دارای مقدار

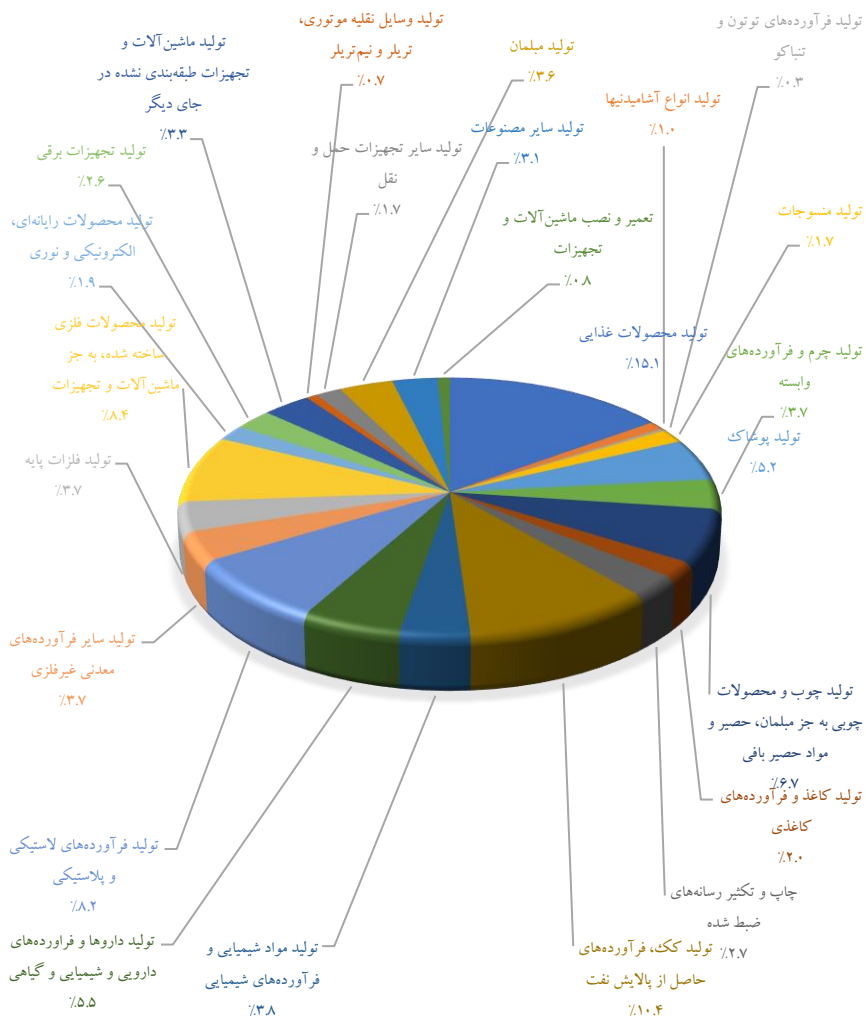
شاخص بالاتر از استان تهران می باشند. ارقام فوق بیانگر هزینه بری بالای بخش صنعت استان نسبت به سایر بخش های اقتصادی استان است.

وضعیت بخش استان به لحاظ شاخص های توسعه

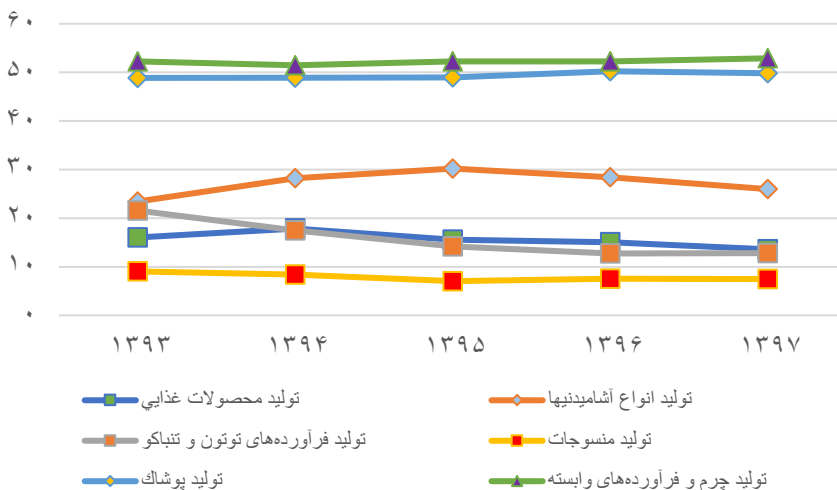
در بخش صنعت به استناد اسناد فرا دستی از قبیل سند چشم انداز افق ۲۰ ساله ۱۴۰۴ و سند توسعه برنامه ششم پنجساله می توان به موارد زیر در خصوص ظرفیت های استان اشاره نمود: بخش صنعت استان به عنوان بخش پیشرو در گسترش صنایع با فناوری برتر و مدیریت عالی فرآیندها و بهبود مستمر مطرح می باشد. این بخش، مهم ترین منبع برای تامین رشد اقتصادی استان تهران و کشور، برای رسیدن به افق چشم انداز محسوب می گردد.

در احکام قانون برنامه ششم توسعه بخش صنعت، به منظور دست یابی به رشد اقتصادی، برای متغیرهای این بخش تا پایان سال برنامه، باید متوسط رشد سالانه ارزش افزوده ۹/۳ درصد، اشتغال ۳/۴ درصد، سرمایه گذاری ۲۶/۱ درصد و بهره وری کل عوامل تولید ۲ درصد در سطح کشور را متصور دانست. استان تهران با توجه به ظرفیت های موجود، نقش به سزایی برای رسیدن به اهداف فوق در کشور ایفا می کند. استان تهران در سال ۱۳۹۶ با دارا بودن ۱۷۳۴۵ واحد صنعتی، حدوداً ۲۱ درصد یعنی یک پنجم از کل واحدهای صنعتی کشور را در برگرفته است و ۲۱ شهرک صنعتی با مجوز فعالیت، در رشته فعالیت های بخش صنعت استان مشغول به کار می باشند و هم چنین در استان تهران ۴۷ واحد بافت صنعتی، که از طرف شرکت شهرک های صنعتی مجوز ندارند، دارای فعالیت در این بخش می باشند.

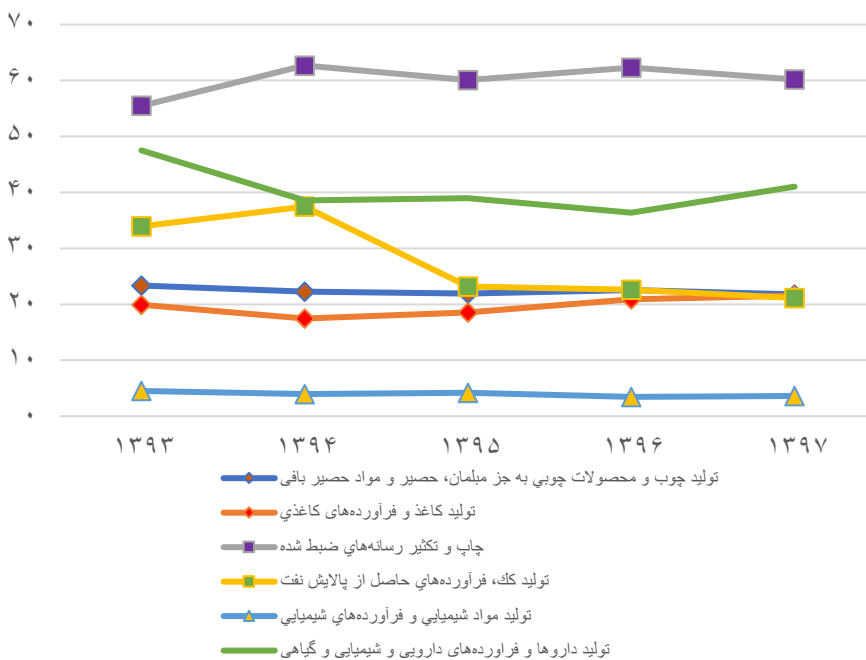
نمودار ۱۳- سهم ارزش افزوده رشته فعالیت های بخش صنعت استان تهران در سال ۱۳۹۷



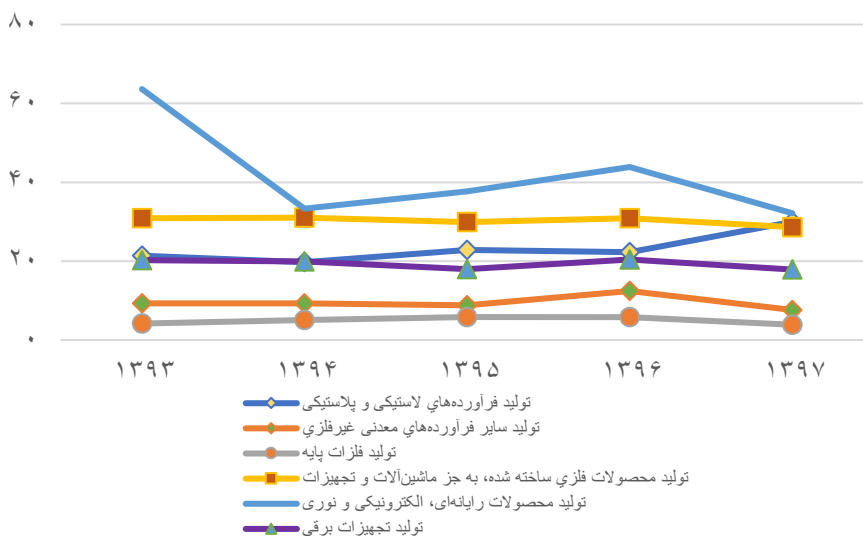
نمودار ۱۴- سهم ارزش افزوده رشته فعالیت های بخش صنعت استان از رشته فعالیت کشور - درصد



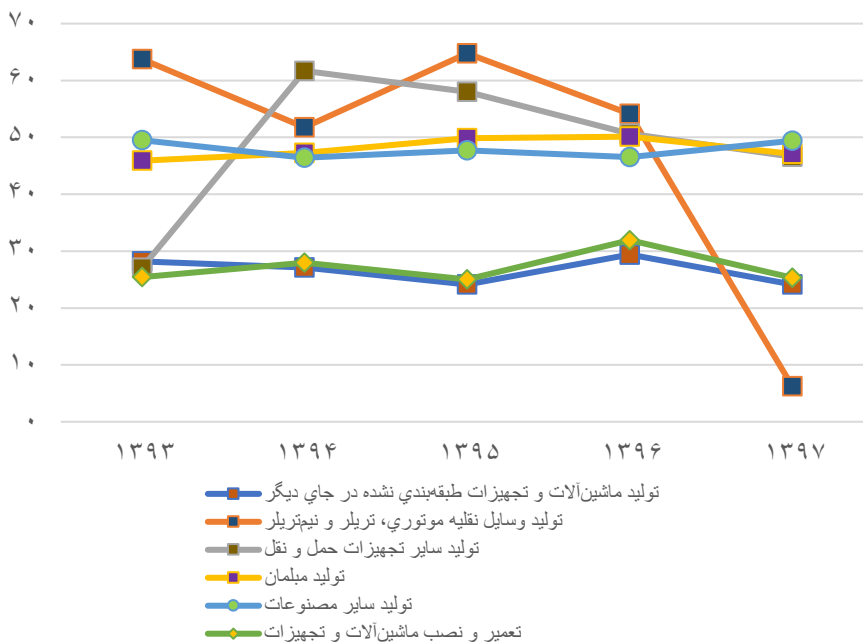
نمودار ۱۴- سهم ارزش افزوده رشته فعالیت های بخش صنعت استان از رشته فعالیت کشور - درصد - ادامه



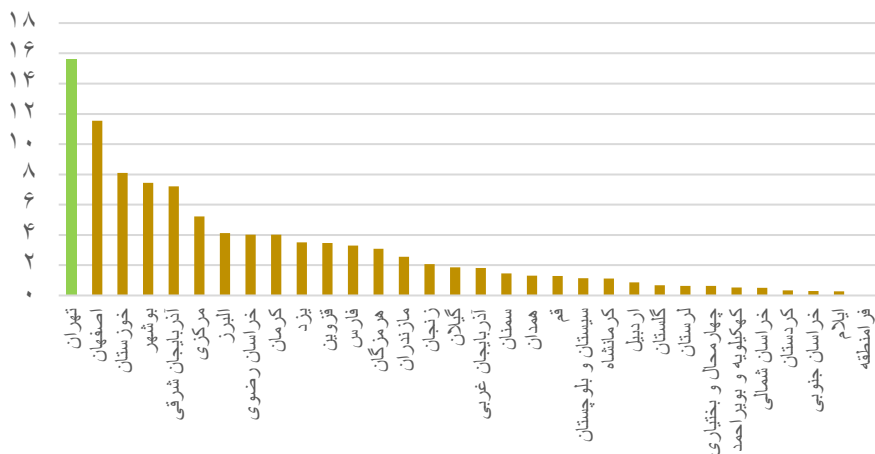
نمودار ۱۴- سهم ارزش افزوده رشته فعالیت های بخش صنعت استان از رشته فعالیت کشور - درصد - ادامه



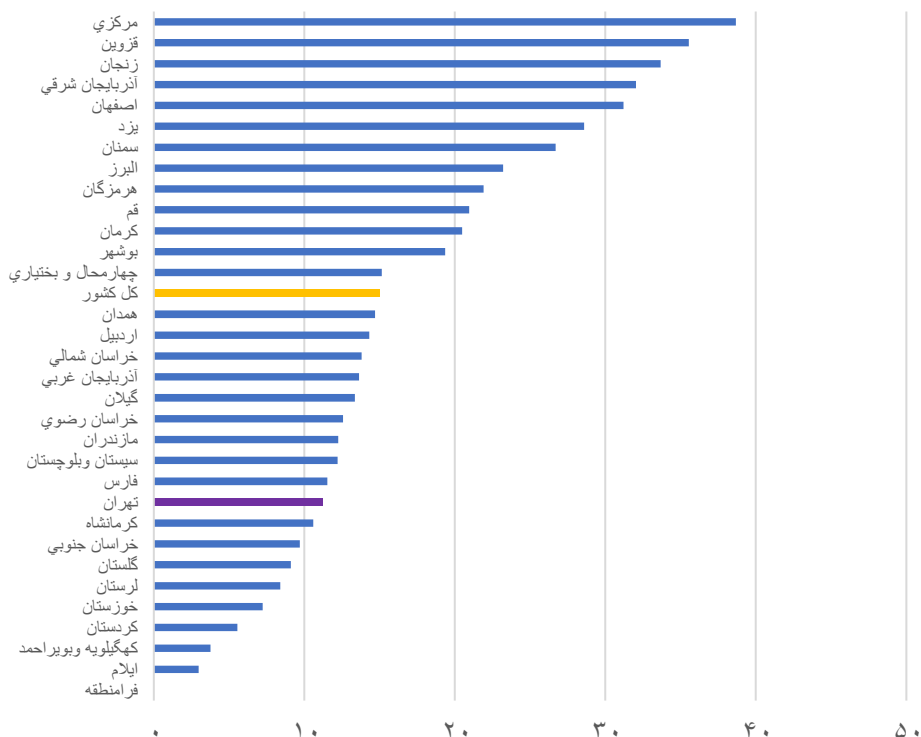
نمودار ۱۴- سهم ارزش افزوده رشته فعالیت های بخش صنعت استان از رشته فعالیت کشور - درصد - ادامه



نمودار ۱۵- سهم ارزش افزوده بخش صنعت استان ها از بخش کشور در سال ۱۳۹۷- درصد



نمودار ۱۶- سهم ارزش افزوده بخش صنعت استان ها از تولید ناخالص داخلی در سال ۱۳۹۷- درصد



جدول ۱۶- سهم ارزش افزوده رشته فعالیت های بخش صنعت

سهم ارزش افزوده فعالیت از بخش استان		سهم ارزش افزوده فعالیت استان تهران از فعالیت کل کشور								عنوان فعالیت
۱۳۹۷	۱۳۹۶	تغییرات تا ۹۶ ۹۷	تغییرات تا ۹۵ ۹۶	تغییرات تا ۹۴ ۹۵	۱۳۹۷	۱۳۹۶	۱۳۹۵	۱۳۹۴	۱۳۹۳	
۱۰۰.۰۰	۱۰۰.۰۰	-۴.۱۷	-۲.۱۸	۱.۴۹	۱۵.۶۴	۱۹.۸۱	۲۱.۹۸	۲۰.۴۹	۲۰.۴۱	بخش صنعت
۱۵.۰۶	۱۳.۰۱	-۱.۴۶	-۰.۵۲	-۲.۲۸	۱۳.۵۹	۱۵.۰۶	۱۵.۵۸	۱۷.۸۶	۱۶.۰۳	تولید محصولات غذایی
۱.۰۲	۰.۷۸	-۲.۴۴	-۱.۸۲	۱.۹۸	۲۵.۹۶	۲۸.۴۰	۳۰.۲۱	۲۸.۲۳	۲۳.۴۳	تولید انواع آشامیدنیها
۰.۳۰	۰.۲۷	۰.۱۰	-۱.۴۷	-۳.۲۷	۱۲.۸۴	۱۲.۷۴	۱۴.۲۰	۱۷.۴۸	۲۱.۵۶	تولید فرآوردههای توتون و تنباکو
۱.۷۳	۱.۳۶	-۰.۰۹	۰.۵۰	-۱.۳۵	۷.۴۶	۷.۵۵	۷.۰۴	۸.۴۰	۹.۰۴	تولید منسوجات
۵.۲۴	۳.۴۴	-۰.۴۱	۱.۲۶	۰.۱۰	۴۹.۸۲	۵۰.۲۳	۴۸.۹۷	۴۸.۸۶	۴۸.۸۶	تولید پوشاک
۳.۷۲	۲.۶۱	۰.۶۱	۰.۰۵	۰.۷۸	۵۲.۸۹	۵۲.۲۸	۵۲.۲۳	۵۱.۴۵	۵۲.۲۵	تولید چرم و فرآوردههای وابسته
۶.۷۱	۴.۸۵	-۰.۷۸	۰.۶۵	-۰.۳۹	۲۱.۷۷	۲۲.۵۵	۲۱.۹۰	۲۲.۲۹	۲۳.۳۵	تولید چوب و محصولات چوبی به جز مبلمان، حصیر و مواد حصیر باقی
۲.۰۰	۱.۲۹	۰.۶۴	۲.۳۴	۱.۱۱	۲۱.۵۴	۲۰.۹۰	۱۸.۵۶	۱۷.۴۵	۱۹.۹۰	تولید کاغذ و فرآوردههای کاغذی
۲.۷۴	۲.۳۰	-۲.۱۳	۲.۲۵	-۲.۶۰	۶۰.۲۰	۶۲.۳۴	۶۰.۰۹	۶۲.۶۹	۵۵.۴۸	چاپ و تکثیر رسانههای ضبط شده
۱۰.۳۸	۶.۴۸	-۱.۴۶	-۰.۶۲	-۱۴.۲۶	۲۱.۱۲	۲۲.۵۹	۲۳.۲۰	۳۷.۴۶	۳۳.۹۲	تولید کک، فرآوردههای حاصل از پالایش نفت
۳.۸۱	۲.۷۱	۰.۱۷	-۰.۷۲	۰.۲۲	۳.۶۱	۳.۴۵	۴.۱۷	۳.۹۵	۴.۵۰	تولید مواد شیمیایی و فرآوردههای شیمیایی
۵.۴۹	۴.۱۳	۴.۶۶	-۲.۵۸	۰.۳۸	۴۱.۰۴	۳۶.۳۷	۳۸.۹۶	۳۸.۵۷	۴۷.۵۱	تولید داروها و فرآوردههای دارویی و شیمیایی و گیاهی

جدول ۱۶- سهم ارزش افزوده رشته فعالیت های بخش صنعت - ادامه

سهم ارزش افزوده فعالیت از بخش استان		سهم ارزش افزوده فعالیت استان تهران از فعالیت کل کشور								عنوان فعالیت
۱۳۹۷	۱۳۹۶	تغییرات تا ۹۶ ۹۷	تغییرات تا ۹۵ ۹۶	تغییرات تا ۹۴ ۹۵	۱۳۹۷	۱۳۹۶	۱۳۹۵	۱۳۹۴	۱۳۹۳	
۸.۲۲	۳.۸۳	۷.۶۶	-۰.۵۵	۳.۱۲	۲۹.۹۶	۲۲.۳۰	۲۲.۸۴	۱۹.۷۲	۲۱.۴۰	تولید فرآورده های لاستیکی و پلاستیکی
۳.۷۰	۴.۹۷	-۴.۸۱	۳.۶۳	-۰.۵۰	۷.۶۱	۱۲.۴۲	۸.۷۹	۹.۲۹	۹.۳۱	تولید سایر فرآورده های معدنی غیرفلزی
۳.۷۴	۳.۸۰	-۱.۹۲	-۰.۰۴	۰.۷۲	۳.۸۵	۵.۷۷	۵.۸۲	۵.۰۹	۴.۱۹	تولید فلزات پایه
۸.۳۸	۸.۳۳	-۲.۲۷	۱.۰۱	-۱.۱۴	۲۸.۶۱	۳۰.۸۸	۲۹.۸۷	۳۱.۰۱	۳۰.۸۶	تولید محصولات فلزی ساخته شده، به جز ماشین آلات و تجهیزات
۱.۹۳	۲.۹۸	-۱۱.۷۶	۶.۱۷	۴.۴۲	۳۲.۱۴	۴۳.۸۹	۳۷.۷۲	۳۳.۳۰	۶۳.۶۳	تولید محصولات رایانه ای، الکترونیکی و نوری
۲.۵۹	۲.۳۶	-۲.۵۵	۲.۴۴	-۱.۹۳	۱۷.۸۶	۲۰.۴۰	۱۷.۹۶	۱۹.۸۹	۲۰.۲۵	تولید تجهیزات برقی
۳.۲۷	۴.۰۳	-۵.۲۶	۵.۲۶	-۲.۹۸	۲۴.۱۳	۲۹.۴۰	۲۴.۱۴	۲۷.۱۲	۲۸.۲۰	تولید ماشین آلات و تجهیزات طبقه بندی نشده در جای دیگر
۰.۷۳	۱۸.۰۱	-۴۷.۹۰	-۱۰.۶۴	۱۲.۹۹	۶.۲۲	۵۴.۱۲	۶۴.۷۶	۵۱.۷۷	۶۳.۷۵	تولید وسایل نقلیه موتوری، تریلر و نیم تریلر
۱.۷۵	۱.۷۱	-۴.۰۴	-۷.۳۴	-۳.۶۹	۴۶.۶۲	۵۰.۶۶	۵۸.۰۰	۶۱.۶۹	۲۷.۰۸	تولید سایر تجهیزات حمل و نقل
۳.۶۲	۳.۸۲	-۳.۰۵	۰.۲۸	۲.۶۱	۴۷.۰۸	۵۰.۱۳	۴۹.۸۵	۴۷.۲۴	۴۵.۹۰	تولید میلان
۳.۰۵	۲.۰۹	۲.۹۱	-۱.۱۹	۱.۲۷	۴۹.۴۲	۴۶.۵۱	۴۷.۷۰	۴۶.۴۲	۴۹.۵۱	تولید سایر مصنوعات
۰.۸۲	۰.۸۴	-۶.۵۸	۶.۹۰	-۲.۹۳	۲۵.۳۴	۳۱.۹۲	۲۵.۰۳	۲۷.۹۵	۲۵.۴۱	تعمیر و نصب ماشین آلات و تجهیزات

جدول ۱۶- سهم ارزش افزوده فعالیت های بخش صنعت - ادامه

سهم ارزش افزوده فعالیت از تولید ناخالص داخلی										عنوان فعالیت
کشور					استان تهران					
۱۳۹۷	۱۳۹۶	۱۳۹۵	۱۳۹۴	۱۳۹۳	۱۳۹۷	۱۳۹۶	۱۳۹۵	۱۳۹۴	۱۳۹۳	
۱۵.۰۴	۱۴.۹۳	۱۴.۶۲	۱۴.۵۴	۱۴.۸۷	۱۱.۲۳	۱۳.۱۳	۱۳.۹۴	۱۲.۵۰	۱۴.۰۳	بخش صنعت
۲.۶۰	۲.۵۵	۲.۶۴	۲.۷۹	۲.۰۷	۱.۶۹	۱.۷۱	۱.۷۸	۲.۰۹	۱.۵۳	تولید محصولات غذایی
۰.۰۹	۰.۰۸	۰.۰۹	۰.۱۰	۰.۱۱	۰.۱۱	۰.۱۰	۰.۱۲	۰.۱۲	۰.۱۲	تولید انواع آشامیدنیها
۰.۰۶	۰.۰۶	۰.۰۶	۰.۰۴	۰.۰۳	۰.۰۳	۰.۰۴	۰.۰۳	۰.۰۳	۰.۰۳	تولید فرآوردههای توتون و تنباکو
۰.۵۴	۰.۵۳	۰.۵۳	۰.۵۵	۰.۵۴	۰.۱۹	۰.۱۸	۰.۱۶	۰.۱۹	۰.۲۳	تولید منسوجات
۰.۲۵	۰.۲۰	۰.۲۸	۰.۲۷	۰.۲۵	۰.۵۹	۰.۴۵	۰.۵۹	۰.۵۵	۰.۵۷	تولید پوشاک
۰.۱۷	۰.۱۵	۰.۱۵	۰.۱۸	۰.۱۷	۰.۴۲	۰.۳۴	۰.۳۵	۰.۳۹	۰.۴۱	تولید چرم و فرآوردههای وابسته
۰.۷۳	۰.۶۴	۰.۵۳	۰.۶۲	۰.۷۱	۰.۷۵	۰.۶۴	۰.۵۱	۰.۵۸	۰.۷۷	تولید چوب و محصولات چوبی به جز مبلمان، حصیر و مواد حصیر بافی
۰.۲۲	۰.۱۸	۰.۲۱	۰.۲۲	۰.۱۸	۰.۲۳	۰.۱۷	۰.۱۷	۰.۱۶	۰.۱۷	تولید کاغذ و فرآوردههای کاغذی
۰.۱۱	۰.۱۱	۰.۰۹	۰.۱۱	۰.۱۱	۰.۳۱	۰.۳۰	۰.۲۴	۰.۳۰	۰.۲۷	چاپ و تکثیر رسانه‌های ضبط شده
۱.۱۵	۰.۸۵	۰.۸۳	۰.۴۱	۰.۵۱	۱.۱۷	۰.۸۵	۰.۸۳	۰.۶۵	۰.۷۹	تولید کک، فرآوردههای حاصل از پالایش نفت
۲.۴۸	۲.۳۳	۲.۰۷	۲.۲۰	۲.۶۲	۰.۴۳	۰.۳۶	۰.۳۸	۰.۳۶	۰.۵۵	تولید مواد شیمیایی و فرآوردههای شیمیایی
۰.۳۱	۰.۳۴	۰.۳۸	۰.۴۰	۰.۲۶	۰.۶۲	۰.۵۴	۰.۶۵	۰.۶۴	۰.۵۷	تولید داروها و فرآوردههای دارویی و شیمیایی و گیاهی

جدول ۱۶- سهم ارزش افزوده فعالیت های بخش صنعت - ادامه

سهم ارزش افزوده فعالیت از تولید ناخالص داخلی										عنوان فعالیت
کشور					استان تهران					
۱۳۹۷	۱۳۹۶	۱۳۹۵	۱۳۹۴	۱۳۹۳	۱۳۹۷	۱۳۹۶	۱۳۹۵	۱۳۹۴	۱۳۹۳	
۰.۶۵	۰.۵۱	۰.۵۱	۰.۵۳	۰.۵۲	۰.۹۲	۰.۵۰	۰.۵۱	۰.۴۴	۰.۵۱	تولید فرآورده‌های لاستیکی و پلاستیکی
۱.۱۴	۱.۱۸	۱.۱۸	۱.۳۰	۱.۵۶	۰.۴۲	۰.۶۵	۰.۴۵	۰.۵۱	۰.۶۷	تولید سایر فرآورده‌های معدنی غیر فلزی
۲.۲۸	۱.۹۵	۱.۴۴	۱.۵۱	۲.۰۰	۰.۴۲	۰.۵۰	۰.۳۶	۰.۳۲	۰.۳۹	تولید فلزات پایه
۰.۶۹	۰.۸۰	۰.۸۵	۰.۹۷	۰.۸۵	۰.۹۴	۱.۰۹	۱.۱۱	۱.۲۶	۱.۲۱	تولید محصولات فلزی ساخته شده، به جز ماشین‌آلات و تجهیزات
۰.۱۴	۰.۲۰	۰.۱۹	۰.۱۸	۰.۱۶	۰.۲۲	۰.۳۹	۰.۳۲	۰.۲۵	۰.۴۸	تولید محصولات رایانه‌ای، الکترونیکی و نوری
۰.۳۴	۰.۳۴	۰.۳۸	۰.۳۶	۰.۳۸	۰.۲۹	۰.۳۱	۰.۳۰	۰.۳۰	۰.۳۵	تولید تجهیزات برقی
۰.۳۲	۰.۴۱	۰.۳۸	۰.۴۷	۰.۴۰	۰.۳۷	۰.۵۳	۰.۴۰	۰.۵۴	۰.۵۲	تولید ماشین‌آلات و تجهیزات طبقه‌بندی نشده در جای دیگر
۰.۲۸	۰.۹۸	۱.۲۶	۰.۷۸	۱.۰۶	۰.۰۸	۲.۳۶	۳.۵۳	۱.۶۹	۳.۱۳	تولید وسایل نقلیه موتوری، تریلر و نیم‌تریلر
۰.۰۹	۰.۱۰	۰.۱۳	۰.۱۴	۰.۰۶	۰.۲۰	۰.۲۲	۰.۳۴	۰.۳۵	۰.۰۸	تولید سایر تجهیزات حمل و نقل
۰.۱۸	۰.۲۳	۰.۲۴	۰.۲۲	۰.۱۸	۰.۴۱	۰.۵۰	۰.۵۳	۰.۴۴	۰.۳۷	تولید مبلمان
۰.۱۵	۰.۱۳	۰.۱۱	۰.۱۴	۰.۱۳	۰.۳۴	۰.۲۷	۰.۲۳	۰.۲۷	۰.۲۹	تولید سایر مصنوعات
۰.۰۸	۰.۰۸	۰.۰۷	۰.۰۶	۰.۰۲	۰.۰۹	۰.۱۱	۰.۰۷	۰.۰۷	۰.۰۲	تعمیر و نصب ماشین‌آلات و تجهیزات

جدول ۱۷- سهم ارزش افزوده بخش صنعت از تولید ناخالص استان

استان	۱۳۹۳	۱۳۹۴	۱۳۹۵	۱۳۹۶	۱۳۹۷	میزان تغییر ۹۷ نسبت به ۹۶
کل کشور	۱۴.۸۷	۱۴.۵۴	۱۴.۶۲	۱۴.۹۳	۱۵.۰۴	۰.۱۱
آذربایجان شرقی	۳۰.۶۰	۲۸.۲۶	۲۹.۴۰	۲۹.۳۳	۳۲.۰۳	۲.۷۰
آذربایجان غربی	۱۱.۴۳	۱۰.۷۱	۱۱.۶۰	۱۱.۲۴	۱۳.۶۴	۲.۴۰
اردبیل	۱۳.۳۰	۱۲.۷۳	۱۲.۸۸	۱۳.۱۸	۱۴.۳۲	۱.۱۴
اصفهان	۲۶.۸۵	۲۲.۲۷	۲۴.۸۳	۲۸.۴۸	۳۱.۲۱	۲.۷۲
البرز	۱۹.۲۰	۲۰.۶۰	۲۰.۴۶	۲۱.۹۷	۲۳.۲۱	۱.۲۵
ایلام	۳.۲۰	۵.۱۴	۳.۴۸	۲.۶۶	۲.۹۹	۰.۳۳
بوشهر	۱۷.۵۸	۱۸.۴۳	۱۶.۹۰	۲۱.۸۶	۱۹.۳۵	-۲.۵۱
تهران	۱۴.۰۳	۱۲.۵۰	۱۳.۹۴	۱۳.۱۳	۱۱.۲۳	-۱.۹۰
چهارمحال و بختیاری	۱۱.۳۴	۱۰.۹۱	۱۰.۳۳	۱۱.۴۱	۱۵.۱۵	۳.۷۵
خراسان جنوبی	۱۲.۹۷	۱۰.۶۴	۹.۸۹	۱۰.۶۸	۹.۶۹	-۱.۰۰
خراسان رضوی	۱۳.۹۹	۱۰.۷۸	۱۰.۷۱	۱۱.۹۹	۱۲.۵۸	۰.۵۹
خراسان شمالی	۱۴.۲۷	۱۳.۲۷	۱۰.۶۰	۱۱.۳۱	۱۳.۷۹	۲.۴۸
خوزستان	۸.۱۰	۸.۸۷	۸.۰۹	۸.۳۹	۷.۲۳	-۱.۱۷
زنجان	۲۲.۰۳	۲۳.۸۰	۲۷.۲۵	۲۹.۲۴	۳۳.۶۷	۴.۳۳
سمنان	۲۴.۹۷	۲۶.۰۳	۳۳.۲۵	۲۷.۷۶	۲۶.۷۰	-۱.۰۶
سیستان و بلوچستان	۱۲.۱۶	۱۳.۱۵	۱۱.۶۷	۱۱.۴۶	۱۲.۲۱	۰.۷۵
فارس	۱۱.۱۵	۹.۶۵	۹.۳۱	۹.۱۲	۱۱.۵۳	۲.۴۰
قزوین	۳۷.۸۸	۳۷.۶۳	۳۷.۶۴	۳۴.۸۶	۳۵.۵۵	۰.۶۹
قم	۲۰.۹۳	۱۸.۸۱	۱۸.۵۶	۱۸.۹۶	۲۰.۹۵	۱.۹۹
کردستان	۵.۲۵	۵.۳۷	۶.۵۶	۵.۳۷	۵.۵۵	۰.۱۸
کerman	۲۲.۶۲	۲۰.۲۳	۱۷.۳۴	۱۷.۷۴	۲۰.۴۸	۲.۷۴
کرمانشاه	۱۲.۸۰	۱۰.۲۵	۷.۸۳	۸.۴۳	۱۰.۶۰	۲.۱۷
کهگیلویه و بویراحمد	۳.۶۰	۵.۴۷	۴.۰۷	۳.۸۶	۳.۷۷	-۰.۰۹
گلستان	۱۰.۲۲	۹.۰۴	۷.۹۷	۷.۹۹	۹.۱۰	۱.۱۱
گیلان	۱۲.۷۹	۱۲.۸۲	۱۱.۵۹	۱۱.۴۲	۱۳.۳۶	۱.۹۴
لرستان	۸.۸۷	۸.۷۰	۸.۱۲	۸.۹۹	۸.۴۰	-۰.۵۹
مازندران	۱۱.۰۰	۱۰.۹۹	۱۰.۱۴	۱۱.۵۵	۱۲.۲۵	۰.۷۰
مرکزی	۳۳.۱۴	۳۲.۲۲	۳۱.۴۵	۳۳.۹۶	۳۸.۶۸	۴.۷۲
هرمزگان	۱۶.۲۰	۱۴.۵۹	۱۷.۳۲	۲۰.۱۱	۲۱.۹۰	۱.۷۹
همدان	۹.۸۲	۹.۵۴	۸.۴۴	۱۱.۳۰	۱۴.۷۰	۳.۴۰
یزد	۲۸.۳۹	۲۷.۸۵	۲۷.۴۱	۲۵.۱۵	۲۸.۵۹	۳.۴۵
فرمانطقه	۰.۰۰	۰.۰۰	۰.۰۰	۰.۰۰	۰.۰۰	۰.۰۰

جدول ۱۸- سهم ارزش افزوده بخش صنعت استان از بخش کشور

استان	۱۳۹۳	۱۳۹۴	۱۳۹۵	۱۳۹۶	۱۳۹۷	میزان تغییر ۹۷ نسبت به ۹۶
کل کشور	۱۰۰.۰۰	۱۰۰.۰۰	۱۰۰.۰۰	۱۰۰.۰۰	۱۰۰.۰۰	۰.۰۰
آذربایجان شرقی	۶.۵۵	۷.۰۴	۷.۰۸	۶.۸۳	۷.۲۱	۰.۳۸
آذربایجان غربی	۱.۴۸	۱.۶۱	۱.۶۹	۱.۵۳	۱.۸۲	۰.۲۹
اردبیل	۰.۸۹	۰.۹۴	۰.۸۹	۰.۸۸	۰.۸۷	-۰.۰۱
اصفهان	۹.۷۹	۸.۹۴	۹.۵۶	۱۰.۹۵	۱۱.۵۵	۰.۶۰
البرز	۳.۵۱	۴.۲۶	۳.۹۲	۴.۱۲	۴.۱۳	۰.۰۱
ایلام	۰.۲۲	۰.۳۰	۰.۲۵	۰.۲۱	۰.۲۷	۰.۰۶
بوشهر	۷.۸۱	۶.۱۹	۶.۵۴	۷.۴۲	۷.۴۴	۰.۰۱
تهران	۲۰.۴۱	۲۰.۴۹	۲۱.۹۸	۱۹.۸۱	۱۵.۶۴	-۴.۱۷
چهارمحال و بختیاری	۰.۴۳	۰.۵۲	۰.۴۶	۰.۵۰	۰.۶۲	۰.۱۲
خراسان جنوبی	۰.۴۰	۰.۴۰	۰.۳۴	۰.۳۶	۰.۲۹	-۰.۰۷
خراسان رضوی	۴.۸۷	۴.۲۴	۳.۸۴	۴.۰۱	۴.۰۳	۰.۰۲
خراسان شمالی	۰.۵۱	۰.۵۱	۰.۴۱	۰.۴۱	۰.۵۰	۰.۰۹
خوزستان	۸.۳۵	۶.۹۶	۷.۱۹	۸.۱۳	۸.۱۱	-۰.۰۳
زنجان	۱.۲۵	۱.۶۸	۱.۹۰	۲.۰۳	۲.۰۷	۰.۰۴
سمنان	۱.۳۳	۱.۶۱	۲.۲۳	۱.۷۰	۱.۴۵	-۰.۲۴
سیستان و بلوچستان	۱.۰۳	۱.۳۱	۱.۱۶	۱.۱۱	۱.۱۳	۰.۰۲
فارس	۳.۵۵	۳.۲۶	۳.۰۶	۲.۷۸	۳.۳۰	۰.۵۱
قزوین	۳.۸۱	۴.۵۶	۴.۴۸	۳.۶۷	۳.۴۷	-۰.۲۰
قم	۱.۲۶	۱.۳۹	۱.۳۷	۱.۲۴	۱.۲۹	۰.۰۵
کردستان	۰.۲۲	۰.۳۷	۰.۴۴	۰.۳۴	۰.۳۳	-۰.۰۱
کرمان	۴.۲۸	۴.۱۷	۳.۵۱	۳.۶۵	۴.۰۱	۰.۳۷
کرمانشاه	۱.۳۳	۱.۱۵	۰.۸۷	۰.۹۰	۱.۱۲	۰.۲۲
کهگیلویه و بویراحمد	۰.۶۲	۰.۷۰	۰.۵۴	۰.۵۵	۰.۵۴	-۰.۰۱
گلستان	۰.۷۸	۰.۸۲	۰.۷۱	۰.۶۵	۰.۶۷	۰.۰۳
گیلان	۱.۹۵	۲.۰۷	۱.۸۶	۱.۸۰	۱.۸۵	۰.۰۵
لرستان	۰.۶۵	۰.۷۶	۰.۶۶	۰.۷۰	۰.۶۳	-۰.۰۷
مازندران	۲.۲۹	۲.۷۱	۲.۴۷	۲.۶۲	۲.۵۵	-۰.۰۷
مرکزی	۴.۰۴	۴.۳۷	۴.۰۳	۴.۳۶	۵.۲۱	۰.۸۶
هرمزگان	۲.۰۰	۲.۱۱	۲.۴۳	۲.۷۷	۳.۰۸	۰.۳۱
همدان	۰.۸۶	۰.۹۰	۰.۷۴	۰.۹۸	۱.۳۱	۰.۳۳
یزد	۳.۴۵	۳.۶۳	۳.۳۸	۲.۹۹	۳.۵۱	۰.۵۲
فرا منطقه	۰.۰۰	۰.۰۰	۰.۰۰	۰.۰۰	۰.۰۰	۰.۰۰

جدول ۱۹- شاخص مزیت نسبی بالفعل آشکار شده (RCA) در بخش صنعت

[illegible]

جدول ۲۰- شاخص نسبت مصارف واسطه به ستانده (I/O) در بخش صنعت

استان	۱۳۹۳	۱۳۹۴	۱۳۹۵	۱۳۹۶	۱۳۹۷	تغییر ۹۶ به ۹۷	تغییر ۹۵ به ۹۶
کل کشور	۰.۷۴۱	۰.۷۳۲	۰.۷۰۹	۰.۷۱۶	۰.۷۳۵	۰.۰۱۹	۰.۰۰۷
آذربایجان شرقی	۰.۷۳۱	۰.۷۰۹	۰.۶۹۷	۰.۷۰۴	۰.۷۲۹	۰.۰۲۵	۰.۰۰۷
آذربایجان غربی	۰.۶۸۷	۰.۷۲۳	۰.۷۰۳	۰.۷۰۷	۰.۶۵۷	-۰.۰۵۰	۰.۰۰۳
اردبیل	۰.۵۷۱	۰.۵۶۸	۰.۵۵۳	۰.۵۵۶	۰.۵۷۰	۰.۰۱۴	۰.۰۰۲
اصفهان	۰.۷۸۶	۰.۷۷۶	۰.۷۳۰	۰.۷۱۲	۰.۷۳۶	۰.۰۲۴	-۰.۰۱۹
البرز	۰.۶۸۴	۰.۶۹۱	۰.۶۹۳	۰.۷۰۳	۰.۶۶۱	-۰.۰۴۲	۰.۰۰۹
ایلام	۰.۶۲۲	۰.۶۶۷	۰.۷۱۳	۰.۷۱۶	۰.۶۳۱	-۰.۰۸۵	۰.۰۰۳
بوشهر	۰.۶۶۰	۰.۶۹۱	۰.۶۴۵	۰.۶۴۲	۰.۶۶۵	۰.۰۲۳	-۰.۰۰۳
تهران	۰.۷۳۱	۰.۷۲۱	۰.۶۹۰	۰.۷۲۰	۰.۷۵۳	۰.۰۳۳	۰.۰۲۹
چهارمحال و بختیاری	۰.۸۲۳	۰.۸۱۷	۰.۸۲۲	۰.۷۹۶	۰.۷۶۵	-۰.۰۳۱	-۰.۰۲۷
خراسان جنوبی	۰.۶۵۶	۰.۶۸۳	۰.۶۷۳	۰.۶۶۳	۰.۷۲۳	۰.۰۶۰	-۰.۰۱۰
خراسان رضوی	۰.۶۳۴	۰.۷۲۵	۰.۷۳۴	۰.۷۳۴	۰.۷۱۷	-۰.۰۱۶	۰.۰۰۰
خراسان شمالی	۰.۶۰۲	۰.۵۹۸	۰.۶۵۵	۰.۵۹۷	۰.۵۲۲	-۰.۰۷۶	-۰.۰۵۸
خوزستان	۰.۸۰۷	۰.۸۰۸	۰.۷۸۰	۰.۷۶۵	۰.۷۹۵	۰.۰۲۹	-۰.۰۱۵
زنجان	۰.۶۹۷	۰.۶۶۳	۰.۶۲۲	۰.۶۵۳	۰.۶۶۹	۰.۰۱۶	۰.۰۳۱
سمنان	۰.۶۴۷	۰.۶۴۶	۰.۶۰۷	۰.۶۳۶	۰.۷۰۶	۰.۰۷۰	۰.۰۲۹
سیستان و بلوچستان	۰.۵۱۰	۰.۵۷۴	۰.۵۵۵	۰.۵۱۹	۰.۵۰۱	-۰.۰۱۹	-۰.۰۳۵
فارس	۰.۷۱۱	۰.۷۲۷	۰.۷۰۸	۰.۷۲۸	۰.۶۸۶	-۰.۰۴۲	۰.۰۲۰
قزوین	۰.۷۰۳	۰.۶۶۵	۰.۶۴۸	۰.۶۷۸	۰.۶۸۷	۰.۰۰۹	۰.۰۲۹
قم	۰.۷۱۶	۰.۶۸۹	۰.۷۰۵	۰.۷۱۲	۰.۷۵۸	۰.۰۴۶	۰.۰۰۷
کردستان	۰.۷۳۶	۰.۷۱۵	۰.۷۰۷	۰.۷۱۶	۰.۷۵۰	۰.۰۳۴	۰.۰۰۹
کerman	۰.۶۵۵	۰.۶۶۹	۰.۶۶۱	۰.۶۴۳	۰.۶۱۲	-۰.۰۳۱	-۰.۰۱۷
کرمانشاه	۰.۶۷۱	۰.۷۵۵	۰.۷۸۱	۰.۷۷۷	۰.۷۳۳	-۰.۰۴۴	-۰.۰۰۴
کهگیلویه و بویراحمد	۰.۴۱۸	۰.۴۵۶	۰.۳۸۸	۰.۳۴۲	۰.۳۴۴	۰.۰۰۱	-۰.۰۴۶
گلستان	۰.۷۹۱	۰.۸۱۱	۰.۷۹۰	۰.۷۹۸	۰.۸۱۰	۰.۰۱۲	۰.۰۰۸
گیلان	۰.۷۱۴	۰.۶۹۹	۰.۷۱۰	۰.۷۳۳	۰.۷۳۵	۰.۰۰۲	۰.۰۲۳
لرستان	۰.۷۱۳	۰.۷۰۲	۰.۷۰۰	۰.۷۵۵	۰.۷۳۲	-۰.۰۲۳	۰.۰۵۵
مازندران	۰.۷۵۵	۰.۷۵۱	۰.۷۵۱	۰.۷۴۶	۰.۷۲۰	-۰.۰۲۵	-۰.۰۰۵
مرکزی	۰.۸۳۰	۰.۷۹۵	۰.۷۶۷	۰.۷۷۴	۰.۷۶۷	-۰.۰۰۷	۰.۰۰۷
هرمزگان	۰.۹۰۸	۰.۸۶۰	۰.۸۱۸	۰.۸۱۴	۰.۸۹۳	۰.۰۷۹	-۰.۰۰۴
همدان	۰.۷۰۶	۰.۶۹۲	۰.۷۰۶	۰.۶۶۵	۰.۵۸۴	-۰.۰۸۱	-۰.۰۴۱
یزد	۰.۶۰۹	۰.۶۱۵	۰.۶۴۲	۰.۶۳۸	۰.۶۵۰	۰.۰۱۲	-۰.۰۰۴
فرمانطقه	*	*	*	*	*	*	*

بخش تامین برق، گاز، بخار و تهویه هوا

مقدمه

عامل انرژی به عنوان یکی از عوامل مهم تولید یاد می شود که در کنار سایر عوامل تولید نظیر کار، سرمایه و مواد اولیه، نقش تعیین کننده ای در رشد اقتصادی دارد. لذا استفاده بهینه و کارآ از منابع انرژی، یکی از راهکارهای مهم در دستیابی به اهداف توسعه ای می باشد. در گذشته مصرف انرژی بیشتر، باعث افزایش توسعه اقتصادی می شد، اما امروزه با تغییرات آب و هوایی، محدودیت عرضه منابع و استفاده نامناسب از انرژی، این ارتباط تغییر کرده است.

انرژی برق و گاز علاوه بر اینکه هرکدام تولیدکننده ارزش افزوده زیادی در اقتصاد می باشند، به عنوان نیروی محرک سایر بخش های اقتصادی نیز به شمار می روند. لذا استفاده کارآمد از آنها می تواند نقش بزرگی در اقتصاد بازی کند، موضوعی که متاسفانه در کشورهای در حال توسعه بدلیل فراوانی نسبی آنها کمتر مورد توجه قرار گرفته است. از سویی دیگر، امروزه استفاده از منابع تجدیدپذیر تولید انرژی به سرعت در حال رشد است، موضوعی که ما به دلیل تنوع آب و هوا و وسعت سرزمین می توانیم در آن زمینه نیز از مزیت نسبی برخوردار باشیم. لذا توجه به ارزش افزوده این بخش، به همراه پیش بینی نیاز و مصرف آینده، می تواند درک درستی از نحوه برنامه ریزی به ما بدهد.

وضعیت بخش استان از منظر حساب تولید

➤ جایگاه استان در ایجاد ارزش افزوده

این بخش اقتصادی استان با رقم $431027/2$ میلیارد ریال، معادل $7/97$ درصد از تولید ناخالص استان در سال 1397 را به خود اختصاص داده است. رقم مشابه این بخش برای کشور $6/58$ درصد از تولید ناخالص آن می باشد که توسط این بخش ایجاد شده است. استان بوشهر با سهم $51/20$ درصدی بخش از تولید ناخالص استانی، بیشترین وزن بخش تامین برق، گاز، بخار و تهویه هوا را بین استانها دارا می باشد.

بخش تامین برق، گاز، بخار و تهویه هوا استان تهران در سال 1397 معادل $25/34$ درصد از ارزش افزوده این بخش را در کشور ایجاد کرده و در رتبه دوم واقع شده است و استان بوشهر با $44/93$ درصد، در رتبه اول کشور قرار دارد. همچنین استان های فارس و خوزستان با $7/20$ و $3/44$

درصد در جایگاه سوم و چهارم قرار دارند. به این ترتیب موقعیت اقلیمی و صنعتی و همچنین تولید پالایشگاهی و نیروگاهی باعث گردیده تا حدود ۷۰ درصد ارزش افزوده این بخش، در دو استان مذکور ایجاد گردد و ۳۰ درصد بقیه متعلق به سایر استان ها باشد.

➤ رقابت پذیری و هزینه بری بخش

در همین سال شاخص مزیت نسبی RCA در این بخش استان رقم ۱/۲۱ بوده که از یک بیشتر بوده و بیانگر مزیت بالای این بخش استان نسبت به سایر بخش های آن می باشد. ضمن آن که استان تهران در بین استان ها در رتبه سوم در این شاخص قرار دارد. استان های بوشهر و فارس به ترتیب با مزیت نسبی ۷/۷۸ و ۱/۶۷ در جایگاه اول و دوم استان های کشور قرار دارند. همچنین چهار استان کشور دارای مقدار شاخص بین عدد یک و هفت می باشند و شاخص مزیت نسبی بقیه استان ها پایین تر از عدد یک می باشد. بدین ترتیب تنها ۴ استان کشور در این بخش دارای مزیت نسبی هستند.

از طرفی مقدار شاخص نسبت مصارف واسطه به ستانده در این بخش استان در سال ۹۷ رقم ۰/۱۱ می باشد در حالی که برای این شاخص بخش در کل کشور مقدار ۰/۰۹ بدست آمده است. این بخش دارای دو فعالیت تولید، انتقال و توزیع برق و همچنین تولید و توزیع گاز طبیعی می باشد که فعالیت تولید و توزیع برق استان، با رقم ۰/۳۰ بیشترین نسبت مصرف واسطه به ستانده را به خود اختصاص داده، در حالی که فعالیت تولید، انتقال و توزیع گاز طبیعی دارای رقم شاخص ۰/۰۹ می باشد. ارقام فوق بیانگر هزینه بری بالای این بخش استان تهران نسبت به کل کشور و به خصوص فعالیت تولید و توزیع برق استان می باشد.

➤ ساختار رشته فعالیتهای بخش

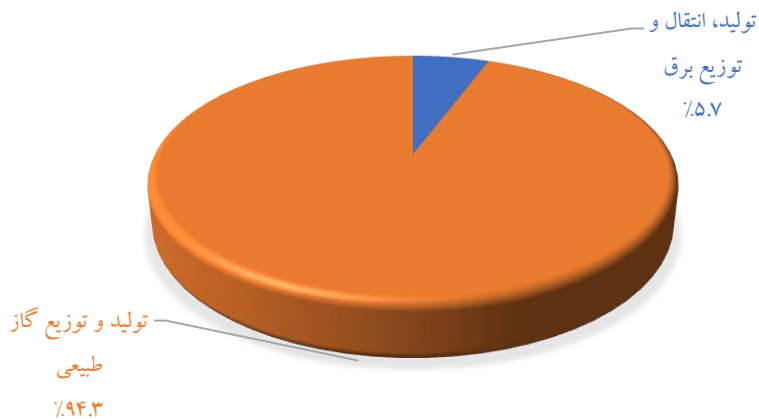
رشته فعالیت تولید، انتقال و توزیع برق و رشته فعالیت تولید و توزیع گاز طبیعی استان تهران به ترتیب ۵/۶۶ و ۹۴/۳۴ درصد از کل ارزش افزوده بخش استان را در سال ۹۷ در بر گرفته اند، در حالیکه ارقام مشابه برای کشور در همین سال ۱۷/۱۲ و ۸۲/۸۸ درصد می باشد.

وضعیت بخش استان به لحاظ شاخص های توسعه

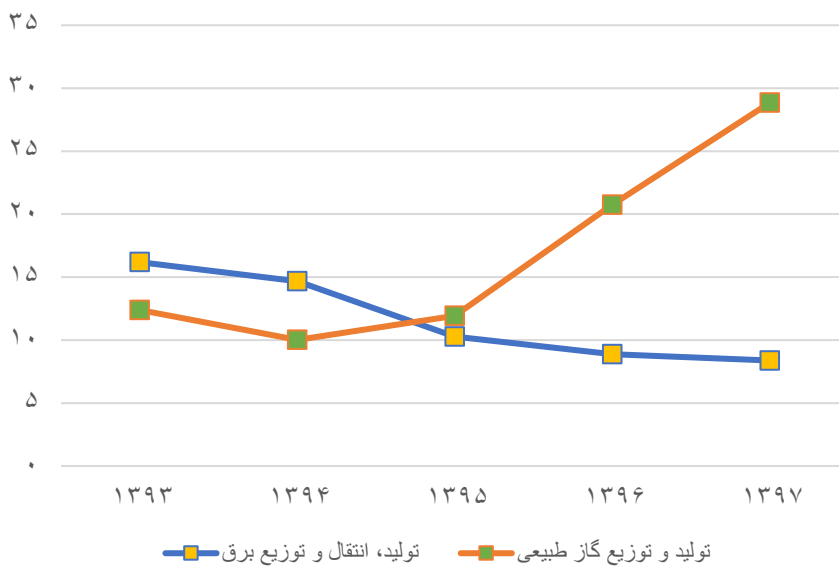
در حال حاضر گازرسانی در استان تهران به کلیه ۴۸ شهر با موفقیت اتمام رسیده و در حال بهره برداری می باشد. در حوزه استفاده از گاز طبیعی، تعداد ۱۰۹۳۰ مصرف کننده صنعتی جز و عمده، تعداد ۵۰۴ روستا در حال بهره برداری، تعداد ۱۰۹۳۰ مصرف کننده صنعتی جز و عمده، تعداد

۵۰۴ روستا در حال بهره برداری از گاز و حدود ۱۳ روستای استان در حال اجرای پروژه گازرسانی می باشند. بدین ترتیب ضریب پوشش گازرسانی شهری ۱۰۰ درصد و گازرسانی روستایی ۹۷ درصد می باشد که به نسبت تراکم شهری در نوع خود اتفاقی بی نظیر در کشور به شمار می رود. انرژی برق به عنوان یکی از زیربنایی ترین عوامل توسعه، ایجاد اشتغال و افزایش تولید، نه تنها بر رشد اقتصادی، که تقریباً بر تمام متغیرهای اقتصادی تاثیر مهم و غیرقابل جایگزین دارد. استان تهران در سال ۹۶ با برخورداری از ۸۳۳۳ مگاوات ظرفیت عملی مربوط به ۷ نیروگاه در حال بهره برداری، تقریباً ۷/۶ درصد از ظرفیت کل کشور را تشکیل می دهد. همچنین این استان با تولید ۲۵۳۱۲ میلیون کیلووات ساعت، تقریباً ۹ درصد از تولید کشور را به خود اختصاص داده است.

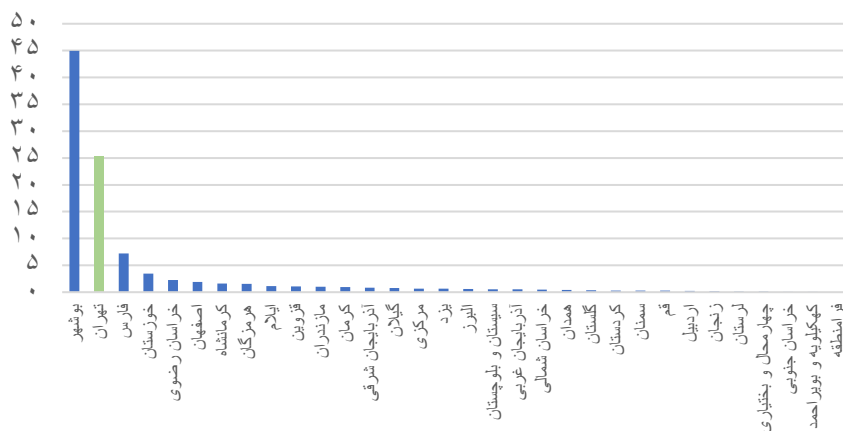
نمودار ۱۷- سهم ارزش افزوده فعالیت های بخش تأمین برق، گاز، بخار و تهویه هوا استان تهران در سال ۱۳۹۷



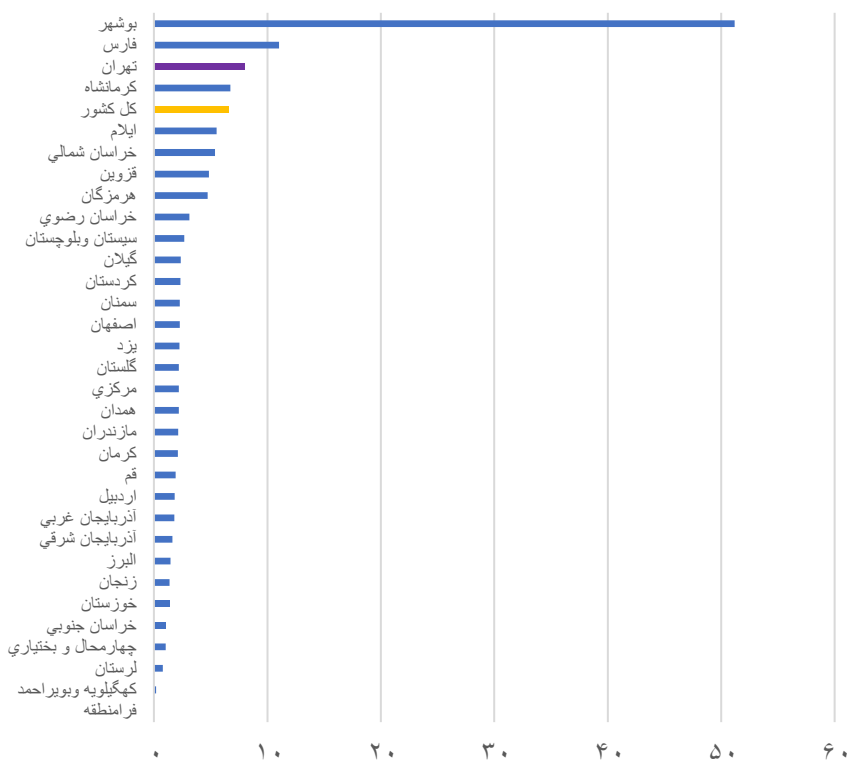
نمودار ۱۸- سهم ارزش افزوده رشته فعالیت های بخش تأمین برق، گاز، بخار و تهویه هوا استان از رشته فعالیت کشور - درصد



نمودار ۱۹- سهم ارزش افزوده بخش برق، گاز، بخار و تهویه هوا از بخش کشور در سال ۱۳۹۷- درصد



نمودار ۲۰- سهم ارزش افزوده بخش برق، گاز، بخار و تهویه هوا از تولید ناخالص داخلی در سال ۱۳۹۷



جدول ۲۱- سهم ارزش افزوده رشته فعالیت های بخش تأمین برق، گاز، بخار و تهویه هوا

سهم ارزش افزوده فعالیت استان تهران از فعالیت کل کشور										عنوان فعالیت
سهم ارزش افزوده فعالیت از بخش استان		میزان تغییرات ۹۶ تا ۹۷	میزان تغییرات ۹۵ تا ۹۶	میزان تغییرات ۹۴ تا ۹۵	۱۳۹۷	۱۳۹۶	۱۳۹۵	۱۳۹۴	۱۳۹۳	
۱۳۹۷	۱۳۹۶									بخش تأمین برق، گاز، بخار و تهویه هوا
۱۰۰.۰۰	۱۰۰.۰۰	۷.۴۶	۶.۳۵	۰.۹۷	۲۵.۳۴	۱۷.۸۸	۱۱.۵۲	۱۰.۵۶	۱۲.۷۱	
۵۶۶	۱۲۰.۷	-۰.۵۱	-۱.۴۰	-۴.۳۸	۸.۳۸	۸.۸۹	۱۰.۲۹	۱۴.۶۷	۱۶.۱۹	تولید، انتقال و توزیع برق
۹۴.۳۴	۸۷.۹۳	۸.۰۹	۸.۸۲	۱.۹۲	۲۸.۸۵	۲۰.۷۶	۱۱.۹۴	۱۰۰.۰۲	۱۲.۳۹	تولید و توزیع گاز طبیعی

جدول ۲۱- سهم ارزش افزوده فعالیت های بخش تأمین برق، گاز، بخار و تهویه هوا- ادامه

سهم ارزش افزوده فعالیت از تولید ناخالص داخلی										عنوان فعالیت
کشور					استان تهران					
۱۳۹۷	۱۳۹۶	۱۳۹۵	۱۳۹۴	۱۳۹۳	۱۳۹۷	۱۳۹۶	۱۳۹۵	۱۳۹۴	۱۳۹۳	
۶.۵۸	۵.۸۶	۵.۹۰	۴.۲۵	۵.۴۵	۱۵.۸۷	۴.۶۵	۲.۹۵	۱.۸۸	۳.۲۰	بخش تأمین برق، گاز، بخار و تهویه هوا
۱.۱۳	۱.۴۲	۱.۴۹	۰.۴۹	۰.۴۶	۰.۹۰	۰.۵۶	۰.۶۶	۰.۳۰	۰.۳۴	تولید، انتقال و توزیع برق
۵.۴۶	۴.۴۳	۴.۴۱	۳.۷۶	۵.۰۰	۱۴.۹۷	۴.۰۹	۲.۲۹	۱.۵۸	۲.۸۶	تولید و توزیع گاز طبیعی

جدول ۲۲- سهم ارزش افزوده بخش تأمین برق، گاز، بخار و تهویه هوا از تولید ناخالص استان

استان	۱۳۹۳	۱۳۹۴	۱۳۹۵	۱۳۹۶	۱۳۹۷	میزان تغییر ۹۷ نسبت به ۹۶
کل کشور	۵.۴۵	۴.۲۵	۵.۹۰	۵.۸۶	۶.۵۸	۰.۷۳
آذربایجان شرقی	۲.۰۶	۲.۲۰	۳.۲۱	۲.۱۱	۱.۶۳	-۰.۴۸
آذربایجان غربی	۱.۸۷	۲.۱۱	۳.۲۲	۲.۵۵	۱.۸۰	-۰.۷۵
اردبیل	۱.۶۲	۱.۶۳	۳.۳۰	۲.۴۲	۱.۸۲	-۰.۶۱
اصفهان	۲.۸۱	۲.۸۷	۲.۸۳	۲.۷۰	۲.۲۸	-۰.۴۲
البرز	۰.۲۹	۰.۹۸	۲.۸۲	۲.۰۱	۱.۴۷	-۰.۵۳
ایلام	۱۲.۸۷	۱۰.۱۴	۸.۴۷	۶.۶۵	۵.۵۲	-۱.۱۳
بوشهر	۳۵.۲۰	۳۳.۵۳	۴۱.۸۵	۴۶.۶۰	۵۱.۲۰	۴.۶۰
تهران	۳.۲۰	۱.۸۸	۲.۹۵	۴.۶۵	۷.۹۷	۳.۳۲
چهارمحال و بختیاری	۱.۶۱	۱.۳۶	۱.۳۱	۱.۰۶	۱.۰۵	-۰.۰۲
خراسان جنوبی	۱.۷۲	۱.۶۴	۱.۱۹	۱.۰۹	۱.۰۶	-۰.۰۴
خراسان رضوی	۴.۵۷	۳.۶۴	۳.۷۲	۳.۷۰	۳.۱۳	-۰.۵۶
خراسان شمالی	۶.۵۱	۳.۵۰	۶.۷۹	۵.۴۸	۵.۳۹	-۰.۱۰
خوزستان	۱.۶۲	۱.۸۷	۲.۷۳	۲.۰۷	۱.۳۴	-۰.۷۳
زنجان	۲.۵۲	۲.۱۹	۲.۲۵	۱.۴۰	۱.۳۹	-۰.۰۲
سمنان	۲.۲۲	۲.۱۸	۲.۵۷	۳.۲۵	۲.۲۸	-۰.۹۷
سیستان و بلوچستان	۱.۱۱	۱.۲۷	۴.۶۵	۳.۱۱	۲.۶۷	-۰.۴۴
فارس	۱۷.۴۴	۱۱.۸۱	۱۳.۸۸	۱۲.۵۳	۱۱.۰۳	-۱.۵۰
قزوین	۱.۹۴	۱.۹۵	۶.۱۴	۶.۲۶	۴.۸۵	-۱.۴۱
قم	۲.۲۱	۲.۳۶	۳.۳۵	۲.۶۶	۱.۹۱	-۰.۷۵
کردستان	۲.۱۵	۳.۱۳	۱.۵۹	۲.۸۳	۲.۳۳	-۰.۵۰
کمران	۱.۴۸	۱.۷۵	۳.۴۳	۲.۶۱	۲.۱۱	-۰.۴۹
کرمانشاه	۳.۳۲	۲.۲۷	۶.۷۷	۷.۳۶	۶.۷۵	-۰.۶۱
کهگیلویه و بویراحمد	۰.۲۰	۰.۲۹	۰.۲۵	۰.۲۳	۰.۱۹	-۰.۰۴
گلستان	۱.۸۱	۱.۶۳	۳.۰۴	۲.۷۰	۲.۱۹	-۰.۵۱
گیلان	۲.۲۴	۲.۳۵	۳.۳۸	۲.۸۹	۲.۳۶	-۰.۵۲
لرستان	۱.۱۳	۱.۰۶	۱.۰۰	۰.۹۶	۰.۷۹	-۰.۱۷
مازندران	۱.۹۵	۱.۸۱	۳.۰۲	۲.۲۷	۲.۱۴	-۰.۱۳
مرکزی	۲.۹۵	۲.۷۷	۴.۰۳	۲.۹۸	۲.۱۹	-۰.۷۸
هرمزگان	۱۰.۰۲	۸.۶۰	۸.۱۴	۶.۵۱	۴.۷۴	-۱.۷۷
همدان	۱.۵۸	۱.۷۶	۱.۳۵	۳.۰۵	۲.۱۸	-۰.۸۷
یزد	۲.۴۰	۲.۵۵	۳.۴۰	۲.۷۵	۲.۲۵	-۰.۵۰
فرمانطقه	۰.۰۰	۰.۰۰	۰.۰۰	۰.۰۰	۰.۰۰	۰.۰۰

جدول ۲۳- سهم ارزش افزوده بخش تأمین برق، گاز، بخار و تهویه هوا استان از بخش کشور

استان	۱۳۹۳	۱۳۹۴	۱۳۹۵	۱۳۹۶	۱۳۹۷	میزان تغییر ۹۷ نسبت به ۹۶
کل کشور	۱۰۰.۰۰	۱۰۰.۰۰	۱۰۰.۰۰	۱۰۰.۰۰	۱۰۰.۰۰	۰.۰۰
آذربایجان شرقی	۱.۲۰	۱.۸۷	۱.۹۱	۱.۲۵	۰.۸۴	-۰.۴۱
آذربایجان غربی	۰.۶۶	۱.۰۹	۱.۱۶	۰.۸۸	۰.۵۵	-۰.۳۴
اردبیل	۰.۲۹	۰.۴۱	۰.۵۶	۰.۴۱	۰.۲۵	-۰.۱۶
اصفهان	۲.۷۹	۳.۹۴	۲.۷۰	۲.۶۴	۱.۹۲	-۰.۷۲
البرز	۰.۱۴	۰.۶۹	۱.۳۴	۰.۹۶	۰.۶۰	-۰.۳۶
ایلام	۲.۲۸	۲.۰۴	۱.۴۸	۱.۳۴	۱.۱۴	-۰.۲۰
بوشهر	۴۲.۶۴	۳۸.۴۹	۴۰.۰۶	۴۰.۳۴	۴۴.۹۳	۴.۵۹
تهران	۱۲.۷۱	۱۰.۵۶	۱۱.۵۲	۱۷.۸۸	۲۵.۳۴	۷.۴۶
چهارمحال و بختیاری	۰.۱۷	۰.۲۲	۰.۱۴	۰.۱۲	۰.۱۰	-۰.۰۲
خراسان جنوبی	۰.۱۵	۰.۲۱	۰.۱۰	۰.۱۰	۰.۰۷	-۰.۰۲
خراسان رضوی	۴.۳۳	۴.۹۰	۳.۳۰	۳.۱۵	۲.۲۹	-۰.۸۶
خراسان شمالی	۰.۶۳	۰.۴۶	۰.۶۴	۰.۵۱	۰.۴۵	-۰.۰۶
خوزستان	۴.۵۴	۵.۰۱	۶.۰۰	۵.۱۲	۳.۴۴	-۱.۶۹
زنجان	۰.۲۹	۰.۵۳	۰.۳۹	۰.۲۵	۰.۲۰	-۰.۰۵
سمنان	۰.۳۲	۰.۴۶	۰.۴۳	۰.۵۱	۰.۲۸	-۰.۲۲
سیستان و بلوچستان	۰.۲۶	۰.۴۳	۱.۱۴	۰.۷۷	۰.۵۶	-۰.۲۰
فارس	۱۵.۱۶	۱۳.۶۴	۱۱.۲۹	۹.۷۵	۷.۲۰	-۲.۵۵
قزوین	۰.۵۳	۰.۸۱	۱.۸۱	۱.۶۸	۱.۰۸	-۰.۶۰
قم	۰.۳۶	۰.۶۰	۰.۶۱	۰.۴۴	۰.۲۷	-۰.۱۷
کردستان	۰.۳۵	۰.۵۰	۰.۲۷	۰.۴۶	۰.۳۲	-۰.۱۴
کرمان	۰.۷۶	۱.۲۴	۱.۷۲	۱.۳۷	۰.۹۵	-۰.۴۲
کرمانشاه	۰.۹۴	۰.۸۷	۱.۸۶	۲.۰۰	۱.۶۳	-۰.۳۷
کهگیلویه و بویراحمد	۰.۰۹	۰.۱۳	۰.۰۸	۰.۰۸	۰.۰۶	-۰.۰۲
گلستان	۰.۳۸	۰.۵۰	۰.۶۷	۰.۵۶	۰.۳۷	-۰.۱۹
گیلان	۰.۹۳	۱.۳۰	۱.۳۵	۱.۱۶	۰.۷۵	-۰.۴۱
لرستان	۰.۲۳	۰.۳۲	۰.۲۰	۰.۱۹	۰.۱۴	-۰.۰۶
مازندران	۱.۱۱	۱.۵۳	۱.۸۲	۱.۳۲	۱.۰۲	-۰.۳۰
مرکزی	۰.۹۸	۱.۲۹	۱.۲۸	۰.۹۷	۰.۶۷	-۰.۳۰
هرمزگان	۳.۲۸	۴.۲۶	۲.۸۳	۲.۲۹	۱.۵۲	-۰.۷۶
همدان	۰.۲۸	۰.۵۶	۰.۲۹	۰.۶۷	۰.۴۴	-۰.۲۳
یزد	۰.۸۰	۱.۱۴	۱.۰۴	۰.۸۳	۰.۶۳	-۰.۲۰
فرمانطقه	۰.۰۰	۰.۰۰	۰.۰۰	۰.۰۰	۰.۰۰	۰.۰۰

جدول ۲۴- شاخص مزیت نسبی بالفعل آشکار شده (RCA) در بخش تأمین برق، گاز، بخار و تهویه هوا

[illegible]

جدول ۲۵- شاخص نسبت مصارف واسطه به ستانده (I/O) در بخش تأمین برق، گاز، بخار و تهویه هوا

استان	۱۳۹۳	۱۳۹۴	۱۳۹۵	۱۳۹۶	۱۳۹۷	تغییر ۹۶ به ۹۷	تغییر ۹۵ به ۹۶
کل کشور	۰.۲۱۵	۰.۲۸۳	۰.۱۷۴	۰.۱۳۲	۰.۰۹۴	-۰.۰۳۸	-۰.۰۴۲
آذربایجان شرقی	۰.۴۰۱	۰.۳۵۰	۰.۲۱۹	۰.۲۱۱	۰.۲۲۴	-۰.۰۱۳	-۰.۰۰۸
آذربایجان غربی	۰.۴۰۰	۰.۴۰۶	۰.۲۲۴	۰.۱۹۰	۰.۲۱۵	-۰.۰۲۵	-۰.۰۳۴
اردبیل	۰.۴۱۱	۰.۴۱۰	۰.۱۷۸	۰.۱۳۶	۰.۱۵۱	-۰.۰۱۵	-۰.۰۴۲
اصفهان	۰.۳۳۲	۰.۳۷۵	۰.۲۵۲	۰.۱۹۰	۰.۱۷۸	-۰.۰۱۲	-۰.۰۶۲
البرز	۰.۷۸۴	۰.۵۳۱	۰.۲۲۰	۰.۱۹۶	۰.۲۱۱	-۰.۰۱۵	-۰.۰۲۴
ایلام	۰.۰۶۱	۰.۱۱۰	۰.۰۹۲	۰.۰۶۸	۰.۰۵۹	-۰.۰۰۹	-۰.۰۲۵
بوشهر	۰.۰۷۹	۰.۱۱۱	۰.۰۹۰	۰.۰۵۸	۰.۰۳۷	-۰.۰۲۱	-۰.۰۳۲
تهران	۰.۳۵۲	۰.۴۷۰	۰.۳۰۳	۰.۲۰۲	۰.۱۰۷	-۰.۰۹۵	-۰.۱۰۱
چهارمحال و بختیاری	۰.۲۵۳	۰.۲۴۵	۰.۳۱۹	۰.۲۳۲	۰.۲۶۹	-۰.۰۵۲	۰.۰۰۲
خراسان جنوبی	۰.۱۵۳	۰.۱۷۰	۰.۲۱۷	۰.۲۲۲	۰.۲۴۴	-۰.۰۲۲	۰.۰۰۵
خراسان رضوی	۰.۲۶۶	۰.۳۱۴	۰.۲۲۱	۰.۱۷۹	۰.۱۵۳	-۰.۰۲۶	-۰.۰۴۱
خراسان شمالی	۰.۲۴۲	۰.۳۷۷	۰.۱۵۰	۰.۱۱۲	۰.۰۹۹	-۰.۰۱۳	-۰.۰۳۸
خوزستان	۰.۳۱۹	۰.۳۷۸	۰.۲۴۸	۰.۲۱۲	۰.۲۱۵	-۰.۰۰۳	-۰.۰۳۶
زنجان	۰.۳۴۴	۰.۳۵۴	۰.۲۱۷	۰.۲۷۱	۰.۲۸۹	-۰.۰۱۸	۰.۰۵۵
سمنان	۰.۵۰۰	۰.۴۳۰	۰.۲۶۴	۰.۲۰۴	۰.۲۳۳	-۰.۰۲۹	-۰.۰۶۱
سیستان و بلوچستان	۰.۷۱۵	۰.۶۶۵	۰.۲۲۷	۰.۲۳۵	۰.۲۲۷	-۰.۰۰۸	۰.۰۰۷
فارس	۰.۱۰۵	۰.۱۷۲	۰.۰۹۴	۰.۰۶۷	۰.۰۵۹	-۰.۰۰۹	-۰.۰۲۷
قزوین	۰.۱۱۶	۰.۱۲۴	۰.۱۸۸	۰.۱۵۸	۰.۱۶۳	-۰.۰۰۵	-۰.۰۳۰
قم	۰.۴۲۸	۰.۴۲۹	۰.۲۲۰	۰.۱۵۶	۰.۱۶۲	-۰.۰۰۶	-۰.۰۶۴
کردستان	۰.۴۷۵	۰.۴۹۳	۰.۲۹۱	۰.۱۷۲	۰.۱۵۰	-۰.۰۲۲	-۰.۱۱۹
کerman	۰.۵۰۱	۰.۴۸۸	۰.۲۵۴	۰.۲۲۹	۰.۲۳۴	-۰.۰۰۵	-۰.۰۲۵
کرمانشاه	۰.۳۴۴	۰.۴۴۶	۰.۱۶۱	۰.۰۹۶	۰.۰۹۰	-۰.۰۰۶	-۰.۰۶۵
کهگیلویه و بویراحمد	۰.۳۱۹	۰.۳۵۷	۰.۳۳۴	۰.۴۰۵	۰.۳۴۴	-۰.۰۶۰	۰.۰۷۱
گلستان	۰.۳۶۹	۰.۳۳۷	۰.۱۸۱	۰.۱۲۴	۰.۱۴۲	-۰.۰۱۸	-۰.۰۵۷
گیلان	۰.۴۵۳	۰.۵۰۶	۰.۲۵۲	۰.۱۹۲	۰.۱۹۲	-۰.۰۰۰	-۰.۰۶۰
لرستان	۰.۱۹۲	۰.۲۱۱	۰.۲۳۲	۰.۲۴۵	۰.۲۸۷	-۰.۰۴۲	۰.۰۱۳
مازندران	۰.۴۳۵	۰.۴۵۵	۰.۲۶۱	۰.۲۶۹	۰.۲۶۵	-۰.۰۰۴	۰.۰۰۸
مرکزی	۰.۴۶۷	۰.۴۹۵	۰.۲۲۵	۰.۲۱۹	۰.۲۱۸	-۰.۰۰۱	-۰.۰۰۶
هرمزگان	۰.۲۴۷	۰.۲۹۶	۰.۲۴۵	۰.۲۰۰	۰.۲۰۶	-۰.۰۰۶	-۰.۰۴۵
همدان	۰.۱۸۵	۰.۲۱۴	۰.۴۱۹	۰.۲۲۲	۰.۲۴۷	-۰.۰۲۵	-۰.۱۹۷
یزد	۰.۳۴۵	۰.۳۵۶	۰.۲۲۵	۰.۱۹۹	۰.۱۸۷	-۰.۰۱۲	-۰.۰۲۶
فرمانطقه	*	*	*	*	*	*	*

بخش آبرسانی، مدیریت پسماند، فاضلاب و فعالیت های تصفیه

مقدمه

آب زیر بنای توسعه بخش های مهمی همچون کشاورزی و صنعت می باشد. در مباحث توسعه پایدار، مدیریت منابع آب صرفاً به معنی ذخیره آن نیست، بلکه به معنی استفاده درست از آن است، به طوری که تعادلی مابین ذخیره و مصرف آب توسط انسان و همچنین مصرف آب مورد نیاز محیط زیست برقرار شود تا لطمه ای به منابع آب وارد نگردد.

ایران کشوری است که در منطقه خشک و بیابانی واقع شده است، این موضوع لزوم مدیریت منابع آب در کشور را دو چندان می کند. هر چند استان تهران از شمال به منابع آب دامنه های جنوبی البرز مرکزی دسترسی دارد، با این حال دامنه آن از جنوب به نواحی کویری سمنان و قم نیز می رسد. کشاورزی و برداشت بی رویه از منابع آب زیرزمینی از یک سو و خشکسالی سال های اخیر از سوی دیگر، باعث از بین رفتن بخشی از این منابع شده است. این مشکلات لزوم برنامه ریزی برای مصارف آب و استفاده مجدد از آن را بیش از پیش نمایان می سازد.

این بخش اقتصادی نقش مهمی در توسعه پایدار کشور ایفا نموده و عهده دار تامین پایدار نیازهای آب شرب بهداشتی و همچنین جمع آوری، انتقال و تصفیه فاضلاب، استفاده مجدد و یا دفع بهداشتی پساب می باشد.

وضعیت بخش استان از منظر حساب تولید

➤ جایگاه استان در ایجاد ارزش افزوده

در سال ۹۷ این بخش استان، معادل ۱۳/۶۰ درصد از ارزش افزوده این بخش را در کل کشور ایجاد کرده و پس از آن، استان فارس با سهم ۹/۰۲ درصد، در رتبه دوم کشور قرار دارد. همچنین استانهای خراسان رضوی و خوزستان با سهم های ۷/۳۲ درصد و ۶/۵۸ درصد در جایگاه سوم و چهارم قرار دارند. به این ترتیب موقعیت جمعیتی، مرکزیت سیاسی و اقلیمی باعث گردیده تا حدود ۳۷ درصد ارزش افزوده این بخش، در چهار استان مذکور ایجاد گردد و ۶۳ درصد بقیه متعلق به سایر استان ها باشد.

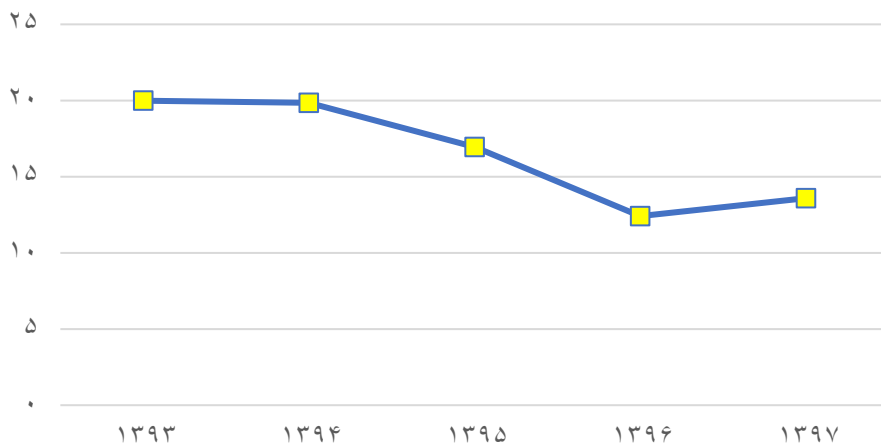
بخش آبرسانی، مدیریت پسماند، فاضلاب و فعالیت های تصفیه استان تهران با رقم ارزش افزوده ۹۱۷۶ / ۴ میلیارد ریال، معادل ۰/۱۷ درصد از تولید ناخالص استان در سال ۱۳۹۷ را به خود اختصاص داده است. شاخص مشابه برای کشور معادل ۰/۲۶ درصد از تولید ناخالص می باشد که توسط این بخش ایجاد شده است. همچنین استان خراسان جنوبی با سهم ۰/۷۷ درصدی ارزش افزوده بخش از تولید ناخالص استانی، بیشترین وزن بخش آبرسانی، مدیریت پسماند، فاضلاب و فعالیت های تصفیه را بین استان ها دارا می باشد.

استان تهران دارای ۳ حوضه آبریز می باشد که مجموعاً ۰/۸۳ درصد از کل حوضه آبریزهای کشور را در بر دارد. هم چنین با توجه به آب مورد استفاده فراوان در مصارف خانگی استان، بخشی از آن بصورت پساب به چرخه مصرف باز می گردد. از طرفی پساب ۵۷ تصفیه خانه فاضلاب استان به عنوان یک منبع آبی پایدار جهت جبران منابع آب زیرزمینی بطور مستقیم و غیرمستقیم شناخته شده است.

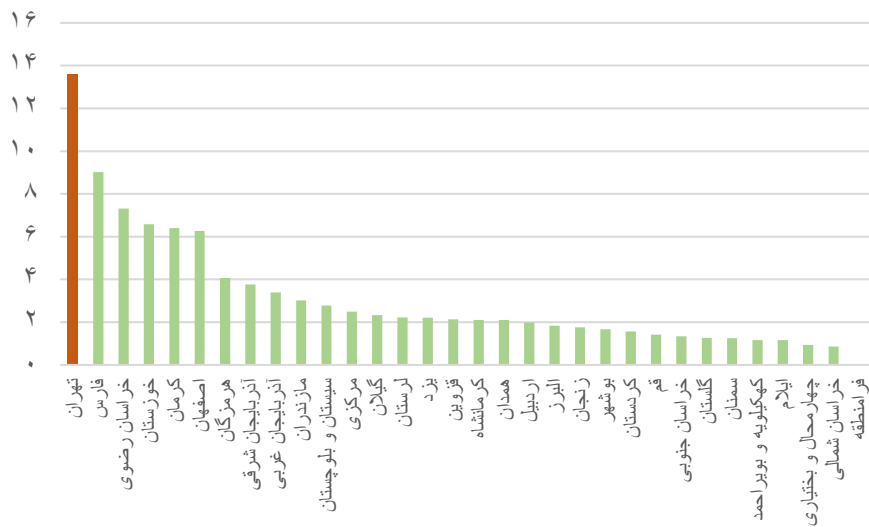
➤ رقابت پذیری و هزینه بری

شاخص مزیت نسبی RCA در این بخش استان ۰/۶۵ است که این مقدار از یک کمتر بوده و بیانگر مزیت پایین این بخش استان، نسبت به سایر بخش های اقتصادی آن می باشد. ضمن آنکه استان تهران در بین استان ها، در رتبه بیست و هشتم در این شاخص قرار دارد. استان های خراسان جنوبی و اردبیل به ترتیب با شاخص مزیت نسبی ۲/۹۳ و ۲/۱۷ در جایگاه اول و دوم استان های کشور قرار دارند. همچنین بیست و چهار استان کشور دارای مقدار شاخص بین عدد یک و دو می باشند و شاخص مزیت نسبی بقیه استان ها از جمله تهران پایین تر از عدد یک می باشد. بدین ترتیب تنها بیست و چهار استان کشور در این بخش دارای مزیت نسبی هستند. از طرفی در سال ۹۷، مقدار شاخص نسبت مصارف واسطه به ستانده در این بخش استان رقم ۰/۵۴ می باشد، در حالیکه برای این شاخص در بخش کل کشور، مقدار ۰/۴۷ بدست آمده است.

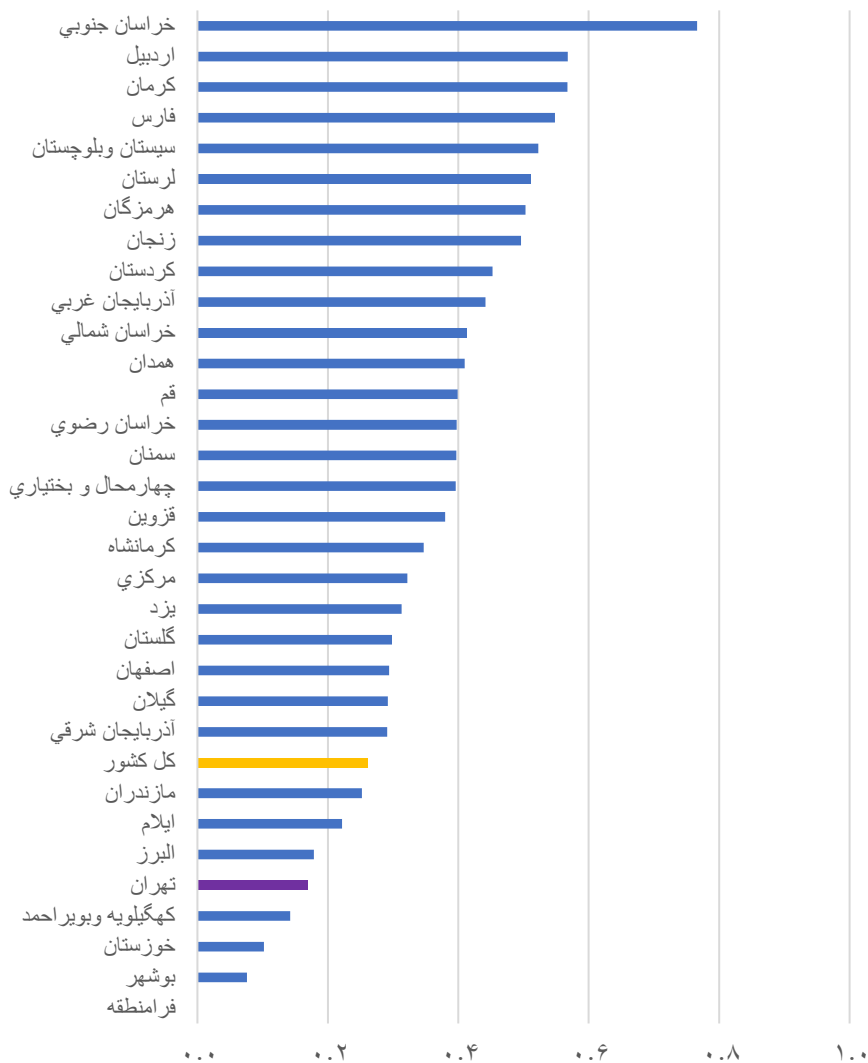
نمودار ۲۱- سهم ارزش افزوده بخش آبرسانی، مدیریت پسماند، فاضلاب و فعالیت های تصفیه استان از بخش کشور - درصد



نمودار ۲۲- سهم ارزش افزوده بخش آبرسانی، مدیریت پسماند، فاضلاب و فعالیت های تصفیه استانها از کل بخش کشور در سال ۱۳۹۷ - درصد



نمودار ۲۳- سهم ارزش افزوده بخش آبرسانی، مدیریت پسماند، فاضلاب و فعالیت های تصفیه از تولید ناخالص داخلی استان ها در سال ۱۳۹۷ - درصد



جدول ۲۶- سهم ارزش افزوده رشته فعالیت های بخش آبرسانی، مدیریت پسماند، فاضلاب و تصفیه

سهم ارزش افزوده فعالیت از بخش استان		سهم ارزش افزوده فعالیت استان تهران از فعالیت کل کشور								عنوان فعالیت
۱۳۹۷	۱۳۹۶	میزان تغییرات ۹۶ تا ۹۷	میزان تغییرات ۹۵ تا ۹۶	میزان تغییرات ۹۴ تا ۹۵	۱۳۹۷	۱۳۹۶	۱۳۹۵	۱۳۹۴	۱۳۹۳	
۱۰۰.۰۰	۱۰۰.۰۰	۱.۱۸	-۴.۵۵	-۲.۸۸	۱۳.۶۰	۱۲.۴۱	۱۶.۹۶	۱۹.۸۴	۱۹.۹۹	بخش آبرسانی، مدیریت پسماند، فاضلاب و فعالیت‌های تصفیه
۱۰۰.۰۰	۱۰۰.۰۰	۱.۱۸	-۴.۵۵	-۲.۸۸	۱۳.۶۰	۱۲.۴۱	۱۶.۹۶	۱۹.۸۴	۱۹.۹۹	آبرسانی، مدیریت پسماند، فاضلاب و فعالیت‌های تصفیه

جدول ۲۶- سهم ارزش افزوده فعالیت های بخش آبرسانی، مدیریت پسماند، فاضلاب و تصفیه- ادامه

سهم ارزش افزوده فعالیت از تولید ناخالص داخلی										عنوان فعالیت
کشور					استان تهران					
۱۳۹۷	۱۳۹۶	۱۳۹۵	۱۳۹۴	۱۳۹۳	۱۳۹۷	۱۳۹۶	۱۳۹۵	۱۳۹۴	۱۳۹۳	
۰.۲۶	۰.۲۸	۰.۲۶	۰.۳۳	۰.۲۷	۰.۱۷	۰.۱۶	۰.۱۹	۰.۲۷	۰.۲۵	بخش آبرسانی، مدیریت پسماند، فاضلاب و فعالیت‌های تصفیه
۰.۲۶	۰.۲۸	۰.۲۶	۰.۳۳	۰.۲۷	۰.۱۷	۰.۱۶	۰.۱۹	۰.۲۷	۰.۲۵	آبرسانی، مدیریت پسماند، فاضلاب و فعالیت‌های تصفیه

جدول ۲۷- سهم ارزش افزوده بخشی آبرسانی، مدیریت پسماند، فاضلاب و تصفیه از تولید ناخالص استان

استان	۱۳۹۳	۱۳۹۴	۱۳۹۵	۱۳۹۶	۱۳۹۷	میزان تغییر ۹۷ نسبت به ۹۶
کل کشور	۰.۲۷	۰.۳۳	۰.۲۶	۰.۲۸	۰.۲۶	-۰.۰۲
آذربایجان شرقی	۰.۱۷	۰.۱۷	۰.۲۰	۰.۲۶	۰.۲۹	۰.۰۳
آذربایجان غربی	۰.۴۴	۰.۴۴	۰.۳۸	۰.۴۶	۰.۴۴	-۰.۰۲
اردبیل	۰.۴۱	۰.۴۰	۰.۵۰	۰.۹۷	۰.۵۷	-۰.۴۰
اصفهان	۰.۲۷	۰.۴۵	۰.۲۶	۰.۲۹	۰.۲۹	۰.۰۰
البرز	۰.۲۴	۰.۲۵	۰.۱۶	۰.۱۹	۰.۱۸	-۰.۰۱
ایلام	۰.۲۰	۰.۲۷	۰.۲۵	۰.۲۷	۰.۲۲	-۰.۰۵
بوشهر	۰.۱۰	۰.۱۷	۰.۰۹	۰.۱۰	۰.۰۸	-۰.۰۳
تهران	۰.۲۵	۰.۲۷	۰.۱۹	۰.۱۶	۰.۱۷	۰.۰۱
چهارمحال و بختیاری	۰.۲۷	۰.۴۰	۰.۳۲	۰.۴۴	۰.۴۰	-۰.۰۴
خراسان جنوبی	۰.۸۱	۰.۵۶	۰.۵۸	۰.۷۲	۰.۷۷	۰.۰۵
خراسان رضوی	۰.۴۵	۰.۴۸	۰.۳۹	۰.۳۶	۰.۴۰	۰.۰۴
خراسان شمالی	۰.۲۹	۰.۳۰	۰.۳۷	۰.۴۷	۰.۴۱	-۰.۰۶
خوزستان	۰.۱۰	۰.۲۷	۰.۲۱	۰.۲۰	۰.۱۰	-۰.۱۰
زنجان	۰.۵۳	۰.۵۱	۰.۳۳	۱.۵۴	۰.۵۰	-۱.۰۴
سمنان	۰.۳۳	۰.۳۴	۰.۲۸	۰.۳۳	۰.۴۰	۰.۰۷
سیستان و بلوچستان	۰.۲۳	۰.۲۹	۰.۳۵	۰.۴۴	۰.۵۲	۰.۰۸
فارس	۰.۴۰	۰.۴۶	۰.۳۸	۰.۴۷	۰.۵۵	۰.۰۷
قزوین	۰.۲۴	۰.۲۸	۰.۲۴	۰.۲۹	۰.۳۸	۰.۰۹
قم	۰.۴۳	۰.۴۴	۰.۴۲	۰.۴۳	۰.۴۰	-۰.۰۳
کردستان	۰.۴۳	۰.۵۰	۰.۳۳	۰.۳۹	۰.۴۵	۰.۰۶
کرمان	۰.۴۱	۰.۴۱	۰.۴۴	۰.۵۳	۰.۵۷	۰.۰۴
کرمانشاه	۰.۳۱	۰.۳۳	۰.۲۷	۰.۳۸	۰.۳۵	-۰.۰۳
کهگیلویه و بویراحمد	۰.۱۵	۰.۲۱	۰.۱۱	۰.۱۷	۰.۱۴	-۰.۰۲
گلستان	۰.۵۹	۰.۶۱	۰.۳۵	۰.۲۷	۰.۳۰	۰.۰۲
گیلان	۰.۴۱	۰.۳۶	۰.۲۹	۰.۲۹	۰.۲۹	۰.۰۰
لرستان	۰.۴۰	۰.۴۳	۰.۴۰	۰.۴۶	۰.۵۱	۰.۰۶
مازندران	۰.۲۷	۰.۲۷	۰.۲۳	۰.۲۰	۰.۲۵	۰.۰۵
مرکزی	۰.۲۸	۰.۲۹	۰.۳۳	۰.۳۱	۰.۳۲	۰.۰۱
هرمزگان	۰.۴۶	۰.۴۵	۰.۴۸	۰.۴۱	۰.۵۰	۰.۱۰
همدان	۰.۲۲	۰.۴۵	۰.۴۴	۰.۴۳	۰.۴۱	-۰.۰۲
یزد	۰.۳۶	۰.۳۸	۰.۴۴	۰.۳۳	۰.۳۱	-۰.۰۲
فرمانطقه	۰.۰۰	۰.۰۰	۰.۰۰	۰.۰۰	۰.۰۰	۰.۰۰

جدول ۲۸- سهم ارزش افزوده بخش آبرسانی، مدیریت پسماند، فاضلاب و تصفیه استان از بخش کشور

استان	۱۳۹۳	۱۳۹۴	۱۳۹۵	۱۳۹۶	۱۳۹۷	میزان تغییر ۹۷ نسبت به ۹۶
کل کشور	۱۰۰.۰۰	۱۰۰.۰۰	۱۰۰.۰۰	۱۰۰.۰۰	۱۰۰.۰۰	۰.۰۰
آذربایجان شرقی	۱.۹۹	۱.۹۲	۲.۶۴	۳.۱۸	۳.۷۷	۰.۵۹
آذربایجان غربی	۳.۱۶	۲.۹۳	۳.۱۳	۳.۳۲	۳.۳۹	۰.۰۷
اردبیل	۱.۵۲	۱.۳۰	۱.۹۲	۲.۴۳	۱.۹۸	-۱.۴۵
اصفهان	۷.۵۸	۷.۹۹	۵.۵۵	۵.۹۰	۶.۲۶	۰.۳۶
البرز	۲.۴۲	۲.۳۱	۱.۷۲	۱.۸۵	۱.۸۳	-۰.۰۲
ایلام	۰.۷۵	۰.۷۰	۱.۰۰	۱.۱۲	۱.۱۵	۰.۰۳
بوشهر	۲.۴۶	۲.۵۵	۱.۹۶	۱.۸۳	۱.۶۸	-۰.۱۵
تهران	۱۹.۹۹	۱۹.۸۴	۱۶.۹۶	۱۲.۴۱	۱۳.۶۰	۱.۱۸
چهارمحال و بختیاری	۰.۷۸	۰.۸۴	۰.۷۹	۱.۰۱	۰.۹۴	-۰.۰۷
خراسان جنوبی	۱.۴۰	۰.۹۵	۱.۱۴	۱.۳۰	۱.۳۳	۰.۰۳
خراسان رضوی	۸.۶۶	۸.۴۶	۷.۸۰	۶.۳۶	۷.۳۲	۰.۹۷
خراسان شمالی	۰.۵۷	۰.۵۲	۰.۸۰	۰.۹۲	۰.۸۷	-۰.۰۵
خوزستان	۵.۸۰	۹.۴۷	۱۰.۵۵	۱۰.۲۵	۶.۵۸	-۳.۶۷
زنجان	۱.۶۷	۱.۶۰	۱.۲۷	۵.۶۴	۱.۷۶	-۳.۸۸
سمنان	۰.۹۷	۰.۹۳	۱.۰۴	۱.۰۷	۱.۲۴	۰.۱۸
سیستان و بلوچستان	۱.۵۵	۱.۲۷	۱.۹۳	۲.۲۶	۲.۷۸	۰.۵۲
فارس	۷.۱۷	۶.۹۲	۷.۰۷	۷.۶۵	۹.۰۲	۱.۳۷
قزوین	۱.۳۴	۱.۴۹	۱.۵۷	۱.۶۰	۲.۱۳	۰.۵۳
قم	۱.۴۴	۱.۴۶	۱.۷۳	۱.۴۸	۱.۴۲	-۰.۰۶
کردستان	۱.۴۵	۱.۵۳	۱.۲۴	۱.۳۲	۱.۵۶	۰.۲۴
کرمان	۴.۲۴	۳.۷۸	۵.۰۰	۵.۷۳	۶.۴۰	۰.۶۷
کرمانشاه	۱.۷۹	۱.۶۵	۱.۷۰	۲.۱۲	۲.۱۱	-۰.۰۱
کهگیلویه و بویراحمد	۱.۴۲	۱.۲۱	۰.۸۰	۱.۲۴	۱.۱۶	-۰.۰۸
گلستان	۲.۵۰	۲.۴۳	۱.۷۴	۱.۱۷	۱.۲۷	۰.۱۰
گیلان	۳.۴۸	۲.۵۹	۲.۶۲	۲.۴۵	۲.۳۳	-۰.۱۲
لرستان	۱.۶۵	۱.۶۵	۱.۸۲	۱.۸۸	۲.۲۲	۰.۳۴
مازندران	۳.۱۰	۲.۹۲	۳.۱۸	۲.۳۸	۳.۰۲	۰.۶۴
مرکزی	۱.۹۰	۱.۷۸	۲.۳۸	۲.۱۳	۲.۵۰	۰.۳۶
هرمزگان	۳.۲۰	۲.۸۷	۳.۷۸	۲.۹۶	۴.۰۷	۱.۱۱
همدان	۱.۵۶	۱.۸۸	۲.۱۷	۱.۹۷	۲.۱۰	۰.۱۳
یزد	۲.۴۰	۲.۲۲	۳.۰۱	۲.۰۸	۲.۲۱	۰.۱۳
فرا منطقه	۰.۰۰	۰.۰۰	۰.۰۰	۰.۰۰	۰.۰۰	۰.۰۰

جدول ۲۹- مزیت نسبی بالفعل آشکار شده (RCA) در بخش آب‌رسانی، مدیریت پسماند، فاضلاب و تصفیه

[illegible]

جدول ۳۰- نسبت مصارف واسطه به ستانده (I/O) در بخش آبرسانی، مدیریت پسماند، فاضلاب و تصفیه

استان	۱۳۹۳	۱۳۹۴	۱۳۹۵	۱۳۹۶	۱۳۹۷	تغییر ۹۶ به ۹۷	تغییر ۹۵ به ۹۶
کل کشور	۰.۴۴۸	۰.۴۴۱	۰.۴۹۲	۰.۴۹۵	۰.۴۷۱	۰.۰۰۳	-۰.۰۲۴
آذربایجان شرقی	۰.۶۳۰	۰.۶۲۷	۰.۶۰۶	۰.۵۵۸	۰.۴۹۴	-۰.۰۴۸	-۰.۰۶۴
آذربایجان غربی	۰.۳۹۸	۰.۴۱۹	۰.۴۷۹	۰.۴۶۳	۰.۴۴۳	-۰.۰۱۵	-۰.۰۲۱
اردبیل	۰.۴۵۱	۰.۴۸۸	۰.۴۸۲	۰.۳۱۴	۰.۴۰۷	-۰.۱۶۸	۰.۰۹۳
اصفهان	۰.۴۵۰	۰.۴۱۱	۰.۵۲۰	۰.۵۳۶	۰.۴۷۱	۰.۰۱۶	-۰.۰۶۵
البرز	۰.۴۵۲	۰.۴۷۷	۰.۵۸۳	۰.۶۰۴	۰.۵۸۰	۰.۰۲۱	-۰.۰۲۴
ایلام	۰.۳۸۰	۰.۳۷۷	۰.۳۲۶	۰.۳۵۹	۰.۳۱۸	۰.۰۳۴	-۰.۰۴۱
بوشهر	۰.۳۲۴	۰.۲۹۸	۰.۳۸۹	۰.۳۴۸	۰.۳۹۰	-۰.۰۴۲	۰.۰۴۲
تهران	۰.۴۶۲	۰.۴۵۶	۰.۵۳۹	۰.۵۸۳	۰.۵۴۰	۰.۰۴۴	-۰.۰۴۳
چهارمحال و بختیاری	۰.۴۵۲	۰.۴۱۹	۰.۴۵۴	۰.۳۹۲	۰.۴۳۲	-۰.۰۶۲	۰.۰۴۰
خراسان جنوبی	۰.۳۱۹	۰.۳۶۹	۰.۴۲۵	۰.۳۳۴	۰.۳۵۳	-۰.۰۹۱	۰.۰۱۹
خراسان رضوی	۰.۴۰۶	۰.۴۱۴	۰.۴۸۸	۰.۴۹۱	۰.۴۳۳	۰.۰۰۴	-۰.۰۵۸
خراسان شمالی	۰.۵۰۳	۰.۵۴۳	۰.۴۴۲	۰.۴۵۴	۰.۴۵۴	۰.۰۱۳	۰.۰۰۰
خوزستان	۰.۶۴۴	۰.۴۹۵	۰.۵۳۳	۰.۶۰۳	۰.۶۹۳	۰.۰۷۰	۰.۰۹۰
زنجان	۰.۳۱۹	۰.۳۱۹	۰.۴۰۶	۰.۳۲۶	۰.۳۴۸	-۰.۰۸۱	۰.۰۲۳
سمنان	۰.۳۹۷	۰.۴۰۷	۰.۴۲۴	۰.۴۳۱	۰.۳۷۱	۰.۰۰۷	-۰.۰۶۰
سیستان و بلوچستان	۰.۵۹۸	۰.۶۵۴	۰.۴۷۱	۰.۴۶۵	۰.۴۱۸	-۰.۰۰۶	-۰.۰۴۷
فارس	۰.۳۷۸	۰.۳۷۹	۰.۴۶۲	۰.۳۹۳	۰.۳۶۱	-۰.۰۶۸	-۰.۰۳۳
قزوین	۰.۴۵۱	۰.۴۲۱	۰.۴۸۳	۰.۴۶۲	۰.۳۹۶	-۰.۰۲۱	-۰.۰۶۶
قم	۰.۴۵۲	۰.۴۱۴	۰.۴۷۴	۰.۴۶۱	۰.۴۷۰	-۰.۰۱۲	۰.۰۰۹
کردستان	۰.۴۱۲	۰.۳۹۸	۰.۴۷۵	۰.۴۸۳	۰.۴۱۴	۰.۰۰۸	-۰.۰۶۹
کرمان	۰.۳۴۰	۰.۳۶۴	۰.۳۳۷	۰.۳۱۳	۰.۳۱۱	-۰.۰۲۴	-۰.۰۰۲
کرمانشاه	۰.۴۰۷	۰.۴۴۴	۰.۴۹۸	۰.۴۳۷	۰.۴۳۲	-۰.۰۶۱	-۰.۰۰۵
کهگیلویه و بویراحمد	۰.۲۷۲	۰.۳۳۴	۰.۴۲۲	۰.۳۰۵	۰.۳۰۸	-۰.۱۱۸	۰.۰۰۴
گلستان	۰.۳۳۳	۰.۳۲۸	۰.۴۴۷	۰.۴۶۵	۰.۴۵۵	۰.۰۱۹	-۰.۰۱۱
گیلان	۰.۳۱۹	۰.۴۹۸	۰.۴۷۲	۰.۵۱۹	۰.۵۱۰	۰.۰۴۷	-۰.۰۰۹
لرستان	۰.۳۶۱	۰.۳۱۷	۰.۳۷۷	۰.۳۷۹	۰.۳۳۴	۰.۰۰۳	-۰.۰۴۶
مازندران	۰.۴۱۱	۰.۴۱۵	۰.۵۱۰	۰.۵۳۶	۰.۴۲۳	۰.۰۲۶	-۰.۱۱۳
مرکزی	۰.۵۰۲	۰.۴۹۹	۰.۴۹۷	۰.۴۷۴	۰.۴۳۲	-۰.۰۲۳	-۰.۰۴۲
هرمزگان	۰.۵۱۹	۰.۵۴۶	۰.۵۱۸	۰.۶۵۲	۰.۴۹۲	۰.۱۳۳	-۰.۱۵۹
همدان	۰.۴۲۹	۰.۳۲۲	۰.۳۹۰	۰.۳۸۶	۰.۳۷۳	-۰.۰۰۴	-۰.۰۱۲
یزد	۰.۳۶۸	۰.۳۸۰	۰.۴۲۷	۰.۴۳۸	۰.۴۰۴	۰.۰۱۲	-۰.۰۳۴
فرمانطقه	*	*	*	*	*	*	*

بخش ساختمان

مقدمه

امروزه مسکن و سر پناه یکی از نیاز های اصلی و حیاتی هر فرد بوده و به همین دلیل بخش ساختمان همیشه و در هر جای دنیا اهمیت خود را حفظ کرده است. استان تهران به علت داشتن جمعیت زیاد و مهاجر پذیری و همچنین استقرار مرکزیت سیاسی، اقتصادی و فرهنگی کشور در شهر تهران و قرار گرفتن وزارتخانه ها و دفاتر مرکزی بسیاری از شرکت های دولتی و خصوصی در این شهر، از پتانسیل بالای سرمایه گذاری در این بخش برخوردار می باشد. همچنین افزایش روز افزون قیمت ملک در شهر تهران و شهرستان های استان، جذابیت بیشتری برای فعالیت های اقتصادی در این بخش برای سرمایه گذاران فراهم کرده است. بخش ساختمان اشتغال زایی بالایی داشته و همین امر موجب جذب مهاجران وارده به استان برای فعالیت در آن می شود. از طرفی این بخش به عنوان یکی از حوزه های پر رونق اقتصادی، دارای ارزش افزوده بالایی می باشد که درآمد حاصل از ساخت و ساز و افزایش قیمت ملک نیز سود مضاعفی برای آن ایجاد می کند. به طور کلی ساختمان سازی بخش خصوصی نقشی پررنگ تر در تداوم رکود بخش ساختمان استان تهران در سال های اخیر داشته است. از طرفی فعالیت ساختمان های مسکونی که نمدی از ایجاد ساختمان بخش خصوصی می باشد، حجم عمده بخش ساختمان استان تهران را به خود اختصاص داده است.

وضعیت بخش استان از منظر حساب تولید

➤ جایگاه استان در ایجاد ارزش افزوده

بخش ساختمان استان با رقم ارزش افزوده ۹۶۷۵۵۷/۹ میلیارد ریال، معادل ۳/۸۶ درصد از تولید ناخالص استان را در سال ۱۳۹۷ ایجاد نموده، در حالی که رقم مشابه سال قبل ۳/۴۹ درصد بوده که این مقایسه، بیانگر افزایش اندک سهم این بخش در تولید استان می باشد. در همین سال این بخش استان ۲۱/۵۹ درصد از ارزش افزوده بخش ساختمان کل کشور را در بر گرفته که از این حیث در بین استان های کشور در رتبه نخست قرار دارد. استان های خوزستان، خراسان رضوی، اصفهان، بوشهر و فارس به ترتیب با سهم ۱۰/۷۷ درصد، ۵/۸۷ درصد، ۵/۵۴ درصد،

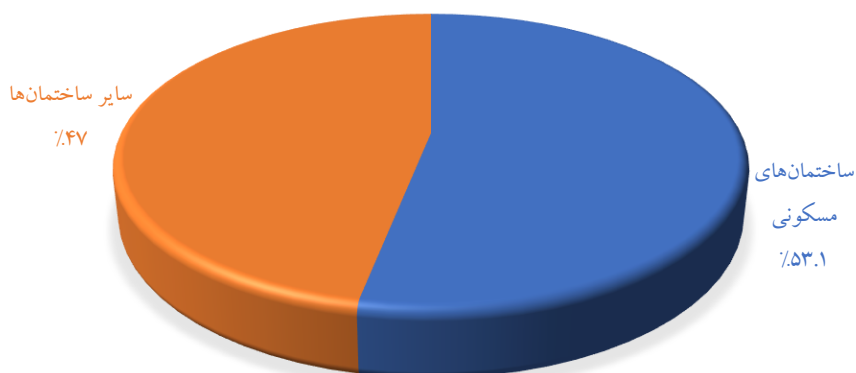
۵/۱۴ درصد و ۵/۱۲ درصد در جایگاه دوم تا ششم کشور قرار دارند که البته فاصله استان اول و دوم نیز اختلافی برابر با ۱۰/۸۲ درصد را نشان می دهد.

➤ رقابت پذیری و هزینه بری

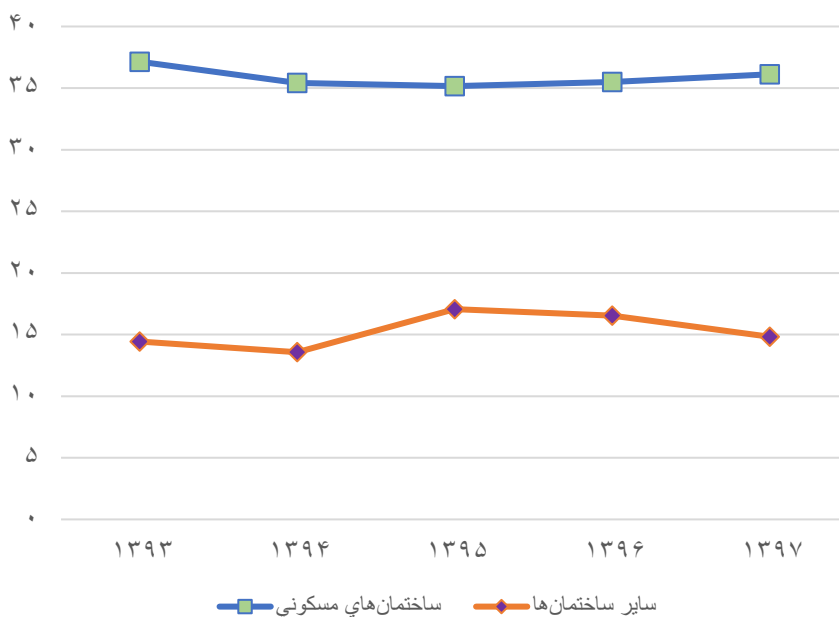
مقدار شاخص RCA مربوط به این بخش استان در سال ۱۳۹۷ رقم ۱/۰۳ بوده در حالی که مقدار این شاخص در سال های ۱۳۹۳ تا ۱۳۹۶ کمتر از یک بوده است. مقایسه ارقام سری زمانی این شاخص در فاصله سال های ۱۳۹۳ تا ۱۳۹۷ بیانگر سیر صعودی آن می باشد.

شاخص نسبت مصرف واسطه به ستانده (I/O) این بخش در سال ۹۷ رقم ۰/۶۰۲ می باشد که در بین استان های دیگر رتبه نخست را داشته و حاکی از هزینه بری بالای این بخش نسبت به سایر استان ها می باشد. پس از تهران استان البرز با اختلاف بسیار ناچیزی، دارای رقم ۰/۶۰۱ بوده که رتبه دوم کشور را به خود اختصاص داده است. نکته قابل ملاحظه در این شاخص نزدیک بودن ارقام در اکثر استان های کشور می باشد به طوری که اختلاف اولین استان و آخرین استان در جدول برابر با ۰/۰۱۶ است و از سال ۱۳۹۳ تا ۱۳۹۷ نیز به همین کیفیت بوده است.

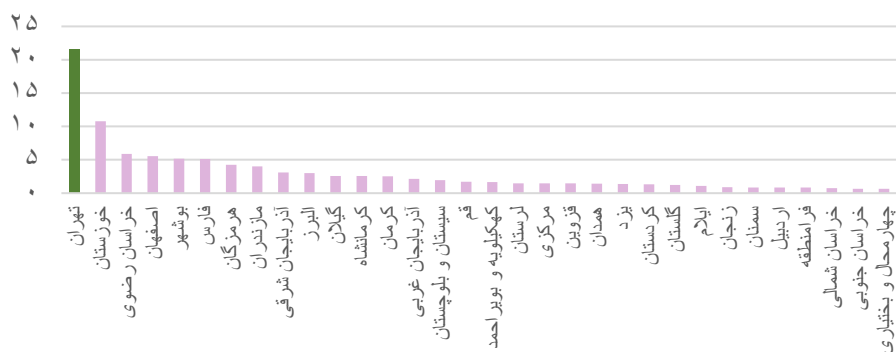
نمودار ۲۴- سهم ارزش افزوده رشته فعالیت های بخش ساختمان استان تهران در سال ۱۳۹۷



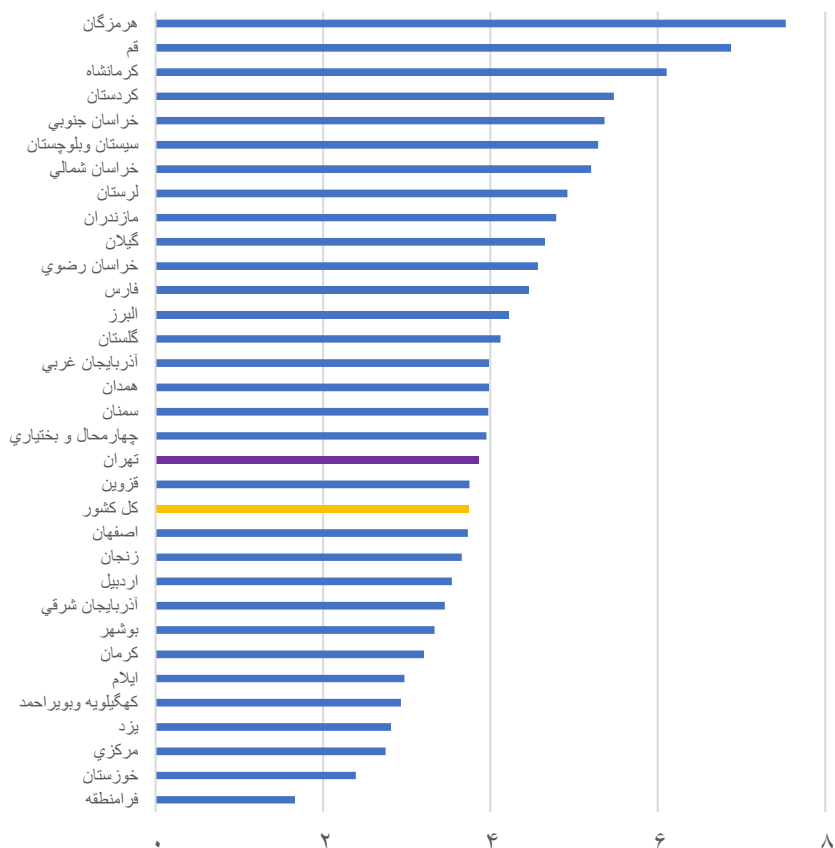
نمودار ۲۵- سهم ارزش افزوده رشته فعالیت های بخش ساختمان استان تهران از فعالیت کشور - درصد



نمودار ۲۶- سهم ارزش افزوده بخش ساختمان استان ها از بخش ساختمان کشور در سال ۱۳۹۷- درصد



نمودار ۲۷- سهم ارزش افزوده بخش ساختمان استان ها از تولید ناخالص داخلی در سال ۱۳۹۷- درصد



جدول ۳۱- سهم ارزش افزوده رشته فعالیت های بخش ساختمان

سهم ارزش افزوده فعالیت از بخش استان		سهم ارزش افزوده فعالیت استان تهران از فعالیت کل کشور								عنوان فعالیت
۱۳۹۷	۱۳۹۶	میزان تغییرات تا ۹۶ ۹۷	میزان تغییرات تا ۹۵ ۹۶	میزان تغییرات تا ۹۴ ۹۵	۱۳۹۷	۱۳۹۶	۱۳۹۵	۱۳۹۴	۱۳۹۳	
۱۰۰.۰۰	۱۰۰.۰۰	۱.۰۰	۰.۰۹	۱.۹۸	۲۱.۵۹	۲۰.۵۸	۲۰.۴۹	۱۸.۵۱	۲۰.۲۲	بخش ساختمان
۵۳.۱۲	۳۶.۸۶	۰.۶۳	۰.۳۴	-۰.۲۵	۳۶.۱۳	۳۵.۵۰	۳۵.۱۶	۳۵.۴۱	۳۷.۱۴	ساختمان های مسکونی
۴۶.۸۸	۶۳.۱۴	-۱.۷۰	-۰.۵۳	۳.۵۰	۱۴.۸۳	۱۶.۵۳	۱۷.۰۶	۱۳.۵۷	۱۴.۴۴	سایر ساختمان ها

جدول ۳۱- سهم ارزش افزوده فعالیت های بخش ساختمان - ادامه

سهم ارزش افزوده فعالیت از تولید ناخالص داخلی										عنوان فعالیت
کشور					استان تهران					
۱۳۹۷	۱۳۹۶	۱۳۹۵	۱۳۹۴	۱۳۹۳	۱۳۹۷	۱۳۹۶	۱۳۹۵	۱۳۹۴	۱۳۹۳	
۳.۷۵	۳.۸۲	۴.۲۳	۴.۳۷	۴.۴۳	۳.۸۶	۳.۴۹	۳.۷۶	۳.۴۰	۴.۱۴	بخش ساختمان
۱.۱۹	۰.۸۲	۰.۸۰	۰.۹۹	۱.۱۳	۲.۰۵	۱.۲۹	۱.۲۲	۱.۴۷	۱.۹۴	ساختمان های مسکونی
۲.۵۶	۳.۰۰	۳.۴۳	۳.۳۸	۳.۳۰	۱.۸۱	۲.۲۰	۲.۵۴	۱.۹۲	۲.۲۰	سایر ساختمان ها

جدول ۳۲- سهم ارزش افزوده بخش ساختمان از تولید ناخالص استان

استان	۱۳۹۳	۱۳۹۴	۱۳۹۵	۱۳۹۶	۱۳۹۷	میزان تغییر ۹۷ نسبت به ۹۶
کل کشور	۴.۴۳	۴.۳۷	۴.۲۳	۳.۸۲	۳.۷۵	-۰.۰۷
آذربایجان شرقی	۴.۷۰	۵.۱۴	۳.۷۶	۳.۹۷	۳.۴۵	-۰.۵۲
آذربایجان غربی	۳.۶۸	۳.۳۹	۳.۱۸	۳.۷۰	۳.۹۸	۰.۲۹
اردبیل	۴.۳۴	۳.۲۵	۳.۵۳	۳.۳۰	۳.۵۴	۰.۲۴
اصفهان	۴.۲۳	۴.۰۷	۳.۸۹	۳.۷۷	۳.۷۳	-۰.۰۴
البرز	۵.۳۲	۵.۱۲	۳.۶۷	۳.۹۴	۴.۲۲	۰.۲۸
ایلام	۴.۴۳	۵.۵۶	۴.۲۷	۴.۵۶	۲.۹۷	-۱.۵۹
بوشهر	۳.۳۰	۳.۷۲	۲.۷۳	۲.۰۰	۳.۳۳	۱.۳۳
تهران	۴.۱۴	۳.۴۰	۳.۷۶	۳.۴۹	۳.۸۶	۰.۳۷
چهارمحال و بختیاری	۴.۳۹	۴.۵۴	۴.۱۸	۴.۸۱	۳.۹۵	-۰.۸۶
خراسان جنوبی	۵.۱۶	۵.۶۱	۴.۸۲	۷.۰۳	۵.۳۶	-۱.۶۷
خراسان رضوی	۵.۶۷	۵.۶۲	۴.۴۹	۴.۲۳	۴.۵۷	۰.۳۳
خراسان شمالی	۶.۵۴	۵.۵۴	۸.۹۲	۷.۰۱	۵.۲۰	-۱.۸۱
خوزستان	۴.۶۶	۵.۴۷	۴.۴۰	۳.۳۸	۲.۳۹	-۰.۹۹
زنجان	۴.۹۰	۳.۷۸	۴.۱۶	۳.۷۸	۳.۶۶	-۰.۱۳
سمنان	۳.۸۸	۳.۲۶	۴.۱۸	۴.۲۱	۳.۹۸	-۰.۲۳
سیستان و بلوچستان	۵.۰۲	۵.۱۴	۴.۲۹	۴.۹۳	۵.۲۹	۰.۳۶
فارس	۴.۳۸	۴.۹۶	۵.۲۶	۴.۴۷	۴.۴۶	-۰.۰۱
قزوین	۳.۱۳	۲.۵۴	۳.۴۶	۳.۷۹	۳.۷۵	-۰.۰۴
قم	۶.۵۵	۷.۸۲	۹.۴۷	۵.۶۷	۶.۸۷	۱.۲۱
کردستان	۵.۳۴	۵.۰۷	۴.۳۴	۴.۸۲	۵.۴۸	۰.۶۵
کمران	۳.۵۵	۳.۵۱	۳.۲۶	۳.۱۹	۳.۲۱	۰.۰۲
کرمانشاه	۵.۳۳	۶.۷۴	۷.۱۱	۷.۴۷	۶.۱۱	-۱.۳۶
کهگیلویه و بویراحمد	۵.۱۹	۶.۵۵	۴.۹۷	۴.۴۱	۲.۹۳	-۱.۴۸
گلستان	۳.۸۶	۳.۱۷	۴.۱۰	۳.۴۴	۴.۱۲	۰.۶۸
گیلان	۴.۷۵	۴.۸۴	۵.۱۳	۴.۱۹	۴.۶۵	۰.۴۶
لرستان	۴.۹۳	۴.۶۴	۴.۱۵	۴.۸۸	۴.۹۲	۰.۰۴
مازندران	۵.۰۱	۳.۹۳	۶.۵۰	۴.۶۳	۴.۷۹	۰.۱۵
مرکزی	۴.۷۱	۳.۵۰	۳.۱۸	۳.۴۲	۲.۷۵	-۰.۶۷
هرمزگان	۵.۱۷	۵.۲۸	۵.۳۷	۵.۳۰	۷.۵۳	۲.۲۳
همدان	۳.۶۲	۳.۴۸	۳.۵۸	۳.۵۸	۳.۹۸	۰.۴۱
یزد	۲.۴۹	۲.۵۰	۳.۱۳	۲.۴۸	۲.۸۱	۰.۳۳
فرمانطقه	۰	۰	۰	۰	۰	۰

جدول ۳۳- سهم ارزش افزوده بخش ساختمان استان از بخش کشور

استان	۱۳۹۳	۱۳۹۴	۱۳۹۵	۱۳۹۶	۱۳۹۷	میزان تغییر ۹۷ نسبت به ۹۶
کل کشور	۱۰۰.۰۰	۱۰۰.۰۰	۱۰۰.۰۰	۱۰۰.۰۰	۱۰۰.۰۰	۰.۰۰
آذربایجان شرقی	۳.۳۸	۴.۲۶	۳.۱۳	۳.۶۲	۳.۱۲	-۰.۵۰
آذربایجان غربی	۱.۶۰	۱.۷۰	۱.۶۰	۱.۹۶	۲.۱۳	۰.۱۷
اردبیل	-۰.۹۷	-۰.۸۰	-۰.۸۴	-۰.۸۶	-۰.۸۶	۰.۰۰
اصفهان	۵.۱۸	۵.۴۳	۵.۱۸	۵.۶۷	۵.۵۴	-۰.۱۳
البرز	۳.۲۷	۳.۵۲	۲.۴۳	۲.۹۰	۳.۰۲	۰.۱۲
ایلام	۱.۰۱	۱.۰۹	۱.۰۴	۱.۴۱	۱.۰۸	-۰.۳۳
بوشهر	۴.۹۳	۴.۱۵	۳.۶۴	۲.۶۶	۵.۱۴	۲.۴۸
تهران	۲۰.۲۲	۱۸.۵۱	۲۰.۴۹	۲۰.۵۸	۲۱.۵۹	۱.۰۰
چهارمحال و بختیاری	۰.۵۶	۰.۷۲	۰.۶۴	۰.۸۲	۰.۶۵	-۰.۱۷
خراسان جنوبی	۰.۵۴	۰.۷۱	۰.۵۸	۰.۹۴	۰.۶۵	-۰.۲۹
خراسان رضوی	۶.۶۲	۷.۳۵	۵.۵۷	۵.۵۴	۵.۸۷	۰.۳۳
خراسان شمالی	۰.۷۸	۰.۷۱	۱.۱۸	۱.۰۰	۰.۷۶	-۰.۲۴
خوزستان	۱۶.۱۲	۱۴.۲۹	۱۳.۵۲	۱۲.۸۲	۱۰.۷۷	-۲.۰۵
زنجان	-۰.۹۳	-۰.۸۹	۱.۰۰	۱.۰۲	۰.۹۰	-۰.۱۲
سمنان	۰.۶۹	۰.۶۷	۰.۹۷	۱.۰۰	۰.۸۷	-۰.۱۳
سیستان و بلوچستان	۱.۴۳	۱.۷۰	۱.۴۷	۱.۸۶	۱.۹۶	۰.۱۰
فارس	۴.۶۹	۵.۵۸	۵.۹۷	۵.۳۴	۵.۱۲	-۰.۲۱
قزوین	۱.۰۶	۱.۰۲	۱.۴۲	۱.۵۶	۱.۴۷	-۰.۰۹
قم	۱.۳۲	۱.۹۳	۲.۴۲	۱.۴۵	۱.۷۰	۰.۲۵
کردستان	۱.۰۸	۱.۱۷	۱.۰۲	۱.۲۱	۱.۳۲	۰.۱۱
کرمان	۲.۲۶	۲.۴۱	۲.۲۸	۲.۵۶	۲.۵۲	-۰.۰۴
کرمانشاه	۱.۸۵	۲.۵۲	۲.۷۳	۳.۱۱	۲.۵۹	-۰.۵۲
کهگیلویه و بویراحمد	۲.۹۸	۲.۷۷	۲.۲۸	۲.۴۴	۱.۶۸	-۰.۷۶
گلستان	-۰.۹۹	-۰.۹۵	۱.۲۶	۱.۰۹	۱.۲۲	۰.۱۴
گیلان	۲.۴۳	۲.۶۰	۲.۸۵	۲.۵۹	۲.۵۹	۰.۰۰
لرستان	۱.۲۲	۱.۳۵	۱.۱۷	۱.۴۹	۱.۴۹	۰.۰۰
مازندران	۳.۵۰	۳.۲۲	۵.۴۷	۴.۱۲	۴.۰۰	-۰.۱۲
مرکزی	۱.۹۳	۱.۵۸	۱.۴۱	۱.۷۱	۱.۴۹	-۰.۲۳
هرمزگان	۲.۱۵	۲.۵۴	۲.۶۱	۲.۸۶	۴.۲۵	۱.۳۹
همدان	۱.۰۶	۱.۰۹	۱.۰۹	۱.۲۱	۱.۴۲	۰.۲۱
یزد	۱.۰۱	۱.۰۸	۱.۳۳	۱.۱۵	۱.۳۹	۰.۲۳
فرمانطقه	۲.۲۲	۱.۶۶	۱.۳۹	۱.۴۵	۰.۸۴	-۰.۶۰

جدول ۳۴- شاخص مزیت نسبی بالفاعل آشکار شده (RCA) در بخش ساختمان

استان	۱۳۹۳	۱۳۹۴	۱۳۹۵	۱۳۹۶	۱۳۹۷	تغییر ۹۶ به ۹۷	تغییر ۹۵ به ۹۶
کل کشور	۱.۰۰۰	۱.۰۰۰	۱.۰۰۰	۱.۰۰۰	۱.۰۰۰	۰.۰۰۰	۰.۰۰۰
آذربایجان شرقی	۱.۰۶۱	۱.۱۷۵	۰.۸۹۰	۱.۰۴۱	۰.۹۲۲	-۰.۱۱۹	۰.۱۵۱
آذربایجان غربی	۰.۸۳۱	۰.۷۷۶	۰.۷۵۱	۰.۹۶۹	۱.۰۶۳	۰.۰۹۵	۰.۲۱۷
اردبیل	۰.۹۸۰	۰.۷۴۳	۰.۸۳۴	۰.۸۶۴	۰.۹۴۵	۰.۰۸۱	۰.۰۳۰
اصفهان	۰.۹۵۵	۰.۹۳۱	۰.۹۲۰	۰.۹۸۸	۰.۹۹۶	۰.۰۰۸	۰.۰۶۷
البرز	۱.۲۰۲	۱.۱۷۰	۰.۸۶۸	۱.۰۳۳	۱.۱۲۷	۰.۰۹۴	۰.۱۶۵
ایلام	۱.۰۰۲	۱.۳۷۳	۱.۰۰۹	۱.۱۹۴	۰.۷۹۴	-۰.۴۰۱	۰.۱۸۵
بوشهر	۰.۷۴۶	۰.۸۵۰	۰.۶۴۵	۰.۵۲۵	۰.۸۹۰	-۰.۳۶۵	-۰.۱۲۰
تهران	۰.۹۳۴	۰.۷۷۷	۰.۸۸۹	۰.۹۱۴	۱.۰۳۱	۰.۱۱۷	۰.۰۲۵
چهارمحال و بختیاری	۰.۹۹۲	۱.۰۳۸	۰.۹۸۹	۱.۲۵۹	۱.۰۵۵	-۰.۲۰۵	۰.۲۷۱
خراسان جنوبی	۱.۱۶۵	۱.۲۸۴	۱.۱۳۹	۱.۸۴۲	۱.۴۳۲	-۰.۴۱۰	۰.۷۰۳
خراسان رضوی	۱.۲۸۱	۱.۳۸۵	۱.۰۶۳	۱.۱۱۰	۱.۲۱۹	۰.۱۱۰	۰.۰۴۷
خراسان شمالی	۱.۴۷۷	۱.۳۶۸	۲.۱۱۰	۱.۸۳۷	۱.۳۸۹	-۰.۴۴۸	-۰.۲۷۳
خوزستان	۱.۰۵۲	۱.۲۵۲	۱.۰۴۱	۰.۸۸۶	۰.۶۳۸	-۰.۲۴۸	-۰.۱۵۵
زنجان	۱.۱۰۶	۰.۸۶۵	۰.۹۸۳	۰.۹۹۲	۰.۹۷۶	-۰.۰۱۵	۰.۰۰۸
سمنان	۰.۸۷۸	۰.۷۴۵	۰.۹۸۹	۱.۱۰۲	۱.۰۶۱	-۰.۰۴۰	۰.۱۱۳
سیستان و بلوچستان	۱.۱۳۴	۱.۱۷۶	۱.۰۱۴	۱.۲۹۲	۱.۴۱۲	۰.۱۲۰	۰.۲۷۷
فارس	۰.۹۹۰	۱.۱۳۶	۱.۲۴۳	۱.۱۷۲	۱.۱۹۲	۰.۰۲۰	-۰.۰۷۱
قزوین	۰.۷۰۷	۰.۵۸۲	۰.۸۱۸	۰.۹۹۳	۱.۰۰۱	۰.۰۰۸	۰.۱۷۵
قم	۱.۴۷۹	۱.۷۹۰	۲.۳۴۰	۱.۴۸۵	۱.۸۳۵	-۰.۳۵۰	-۰.۷۵۵
کردستان	۱.۲۰۵	۱.۱۶۱	۱.۰۲۷	۱.۲۶۴	۱.۴۶۲	۰.۱۹۸	۰.۲۳۷
کerman	۰.۸۰۲	۰.۸۰۴	۰.۷۷۰	۰.۸۳۵	۰.۸۵۶	۰.۰۲۱	۰.۰۶۵
کرمانشاه	۱.۲۰۴	۱.۵۴۱	۱.۶۸۱	۱.۹۵۷	۱.۶۳۰	-۰.۳۲۷	۰.۲۷۵
کهگیلویه و بویراحمد	۱.۱۷۳	۱.۵۰۰	۱.۱۷۶	۱.۱۵۵	۰.۷۸۳	-۰.۳۷۲	-۰.۰۲۱
گلستان	۰.۸۷۱	۰.۷۲۶	۰.۹۷۱	۰.۹۰۱	۱.۱۰۰	۰.۱۹۹	-۰.۰۷۰
گیلان	۱.۰۷۴	۱.۱۰۶	۱.۲۱۳	۱.۰۹۸	۱.۲۴۲	۰.۱۴۳	-۰.۱۱۵
لرستان	۱.۱۱۴	۱.۰۶۱	۰.۹۸۱	۱.۲۷۸	۱.۳۱۳	۰.۰۳۵	۰.۲۹۷
مازندران	۱.۱۳۱	۰.۸۹۹	۱.۵۳۸	۱.۲۱۴	۱.۲۷۸	۰.۰۶۳	-۰.۲۲۴
مرکزی	۱.۰۶۴	۰.۸۰۲	۰.۷۵۳	۰.۸۹۵	۰.۷۳۳	-۰.۱۶۲	۰.۱۴۳
هرمزگان	۱.۱۶۹	۱.۲۰۸	۱.۲۷۱	۱.۳۸۹	۲.۰۰۹	۰.۶۲۱	۰.۱۱۸
همدان	۰.۸۱۷	۰.۷۹۶	۰.۸۴۷	۰.۹۳۷	۱.۰۶۳	۰.۱۲۶	۰.۰۸۹
یزد	۰.۵۶۱	۰.۵۷۲	۰.۷۴۰	۰.۶۵۰	۰.۷۵۱	۰.۱۰۱	-۰.۰۹۰
فرمانطقه	۰.۹۷۲	۱.۲۹۹	۱.۱۲۶	۰.۸۷۲	۰.۴۴۵	-۰.۴۲۸	-۰.۲۵۳

جدول ۳۵- شاخص نسبت مصارف واسطه به ستانده (I/O) در بخش ساختمان

استان	۱۳۹۳	۱۳۹۴	۱۳۹۵	۱۳۹۶	۱۳۹۷	تغییر ۹۶ به ۹۷	تغییر ۹۵ به ۹۶
کل کشور	۰.۵۹۸	۰.۵۹۳	۰.۵۹۱	۰.۵۹۳	۰.۵۹۶	۰.۰۰۰۴	۰.۰۰۰۱
آذربایجان شرقی	۰.۵۹۶	۰.۵۹۱	۰.۵۹۱	۰.۵۹۱	۰.۵۹۶	۰.۰۰۰۵	۰.۰۰۰۰
آذربایجان غربی	۰.۶۰۰	۰.۵۹۵	۰.۵۹۳	۰.۵۹۳	۰.۵۹۶	۰.۰۰۰۳	۰.۰۰۰۰
اردبیل	۰.۵۹۸	۰.۵۹۲	۰.۵۹۰	۰.۵۹۲	۰.۵۹۵	۰.۰۰۰۳	۰.۰۰۰۱
اصفهان	۰.۶۰۰	۰.۵۹۶	۰.۵۹۴	۰.۵۹۵	۰.۶۰۰	۰.۰۰۰۴	۰.۰۰۰۱
البرز	۰.۶۰۲	۰.۵۹۶	۰.۵۹۸	۰.۵۹۷	۰.۶۰۱	۰.۰۰۰۴	۰.۰۰۰۰
ایلام	۰.۵۹۲	۰.۵۸۷	۰.۵۸۶	۰.۵۸۷	۰.۵۸۹	۰.۰۰۰۳	۰.۰۰۰۰
بوشهر	۰.۵۹۱	۰.۵۸۷	۰.۵۸۶	۰.۵۸۸	۰.۵۹۰	۰.۰۰۰۲	۰.۰۰۰۲
تهران	۰.۶۰۴	۰.۶۰۰	۰.۵۹۶	۰.۵۹۸	۰.۶۰۳	۰.۰۰۰۵	۰.۰۰۰۲
چهارمحال و بختیاری	۰.۵۹۸	۰.۵۹۲	۰.۵۹۱	۰.۵۹۱	۰.۵۹۷	۰.۰۰۰۵	۰.۰۰۰۰
خراسان جنوبی	۰.۵۹۶	۰.۵۹۰	۰.۵۸۹	۰.۵۸۹	۰.۵۹۲	۰.۰۰۰۳	۰.۰۰۰۰
خراسان رضوی	۰.۵۹۹	۰.۵۹۳	۰.۵۹۳	۰.۵۹۵	۰.۵۹۹	۰.۰۰۰۴	۰.۰۰۰۲
خراسان شمالی	۰.۵۹۶	۰.۵۹۱	۰.۵۸۷	۰.۵۸۹	۰.۵۹۴	۰.۰۰۰۵	۰.۰۰۰۲
خوزستان	۰.۵۹۱	۰.۵۸۷	۰.۵۸۶	۰.۵۸۷	۰.۵۸۹	۰.۰۰۰۲	۰.۰۰۰۱
زنجان	۰.۵۹۶	۰.۵۹۲	۰.۵۹۰	۰.۵۹۱	۰.۵۹۴	۰.۰۰۰۳	۰.۰۰۰۰
سمنان	۰.۵۹۵	۰.۵۹۱	۰.۵۸۸	۰.۵۸۹	۰.۵۹۳	۰.۰۰۰۳	۰.۰۰۰۱
سیستان و بلوچستان	۰.۵۹۶	۰.۵۹۰	۰.۵۸۹	۰.۵۸۹	۰.۵۹۱	۰.۰۰۰۲	۰.۰۰۰۰
فارس	۰.۶۰۰	۰.۵۹۳	۰.۵۹۲	۰.۵۹۳	۰.۵۹۸	۰.۰۰۰۵	۰.۰۰۰۱
قزوین	۰.۶۰۱	۰.۵۹۵	۰.۵۹۱	۰.۵۹۲	۰.۵۹۵	۰.۰۰۰۳	۰.۰۰۰۱
قم	۰.۵۹۹	۰.۵۹۲	۰.۵۸۹	۰.۵۹۴	۰.۵۹۷	۰.۰۰۰۲	۰.۰۰۰۵
کردستان	۰.۵۹۸	۰.۵۹۲	۰.۵۹۰	۰.۵۹۱	۰.۵۹۳	۰.۰۰۰۳	۰.۰۰۰۰
کرمین	۰.۵۹۷	۰.۵۹۲	۰.۵۹۰	۰.۵۹۱	۰.۵۹۴	۰.۰۰۰۳	۰.۰۰۰۰
کرمانشاه	۰.۵۹۸	۰.۵۹۰	۰.۵۸۹	۰.۵۸۹	۰.۵۹۳	۰.۰۰۰۴	۰.۰۰۰۱
کهگیلویه و بویراحمد	۰.۵۹۱	۰.۵۸۶	۰.۵۸۵	۰.۵۸۶	۰.۵۸۹	۰.۰۰۰۳	۰.۰۰۰۱
گلستان	۰.۶۰۲	۰.۵۹۵	۰.۵۹۱	۰.۵۹۴	۰.۵۹۷	۰.۰۰۰۳	۰.۰۰۰۳
گیلان	۰.۵۹۶	۰.۵۹۴	۰.۵۹۱	۰.۵۹۴	۰.۵۹۸	۰.۰۰۰۴	۰.۰۰۰۳
لرستان	۰.۵۹۷	۰.۵۹۱	۰.۵۹۱	۰.۵۹۱	۰.۵۹۵	۰.۰۰۰۴	۰.۰۰۰۱
مازندران	۰.۵۹۷	۰.۵۹۴	۰.۵۸۹	۰.۵۹۲	۰.۵۹۵	۰.۰۰۰۳	۰.۰۰۰۳
مرکزی	۰.۵۹۶	۰.۵۹۱	۰.۵۹۰	۰.۵۹۲	۰.۵۹۵	۰.۰۰۰۳	۰.۰۰۰۲
هرمزگان	۰.۵۹۴	۰.۵۸۹	۰.۵۸۸	۰.۵۸۹	۰.۵۹۰	۰.۰۰۰۲	۰.۰۰۰۱
همدان	۰.۶۰۳	۰.۵۹۶	۰.۵۹۳	۰.۵۹۴	۰.۵۹۷	۰.۰۰۰۲	۰.۰۰۰۱
یزد	۰.۵۹۸	۰.۵۹۶	۰.۵۹۲	۰.۵۹۵	۰.۵۹۷	۰.۰۰۰۳	۰.۰۰۰۲
فرمانطقه	۰.۵۸۹	۰.۵۸۵	۰.۵۸۴	۰.۵۸۵	۰.۵۸۶	۰.۰۰۰۱	۰.۰۰۰۱

بخش عمده فروشی، خرده فروشی، تعمیر وسایل نقلیه موتوری و موتورسیکلت

مقدمه

بخش عمده فروشی و خرده فروشی و تعمیر وسایل نقلیه موتوری یکی از بخش های اصلی حساب های اقتصادی می باشد. ویژگی اصلی این بخش تعدد واحد های اقتصادی مشغول به فعالیت در آن و تعداد اندک شاغلین مشغول به کار در هر واحد است و اغراق نیست اگر بگوییم صد ها هزار واحد فعال عمده فروشی و خرده فروشی در استان تهران مستقر هستند. در این استان نسبت خودرو به هر نفر جمعیت و یا تعداد خودرو به ازای هر خانوار، بسیار بیشتر از سایر استان هاست. علاوه بر جمعیت زیاد، استان دارای تعداد زیادی مسافر و افراد در حال گذر نیز می باشد. همچنین بزرگی شهر تهران و تردد زیاد خودروها باعث استهلاک بیشتر و نیاز آنها به تعمیرات می شود و همین امر موجب تمرکز زیاد فعالیت های مربوط به تعمیر خودروها و ایجاد اشتغال در این بخش اقتصادی استان گردیده است.

لازم به ذکر است که علاوه بر جمعیت زیاد، سرانه مصرف در استان تهران نیز از سایر استان ها بیشتر است که موجب ایجاد مزیت نسبی برای این بخش در استان می شود. همچنین ذکر این نکته ضروری است که به علت اشباع بازار و پایین آمدن قدرت خرید و گسترش فروشگاه های زنجیره ای و بالا بودن اجاره بها، این بخش با رکورد مواجه شده و بسیاری از فعالیت ها در حال تعطیلی هستند و این امر عامل بالقوه ای برای افزایش بیکاری می باشد.

وضعیت بخش استان از منظر حساب تولید

➤ جایگاه استان در ایجاد ارزش افزوده

این بخش استان که فعالیت های آن شامل "عمده فروشی، خرده فروشی به جز وسایل نقلیه موتوری و موتورسیکلت" و "عمده فروشی، خرده فروشی و تعمیر وسایل نقلیه موتوری و موتورسیکلت" می باشد، با رقم ارزش افزوده ۸۰۶۶۶۱/۶ میلیارد ریال، معادل ۱۴/۹۲ درصد از تولید ناخالص استان تهران را در سال ۱۳۹۷ در برمی گیرد. این در حالی است که بخش عمده فروشی کل کشور ۱۱/۳۱ درصد از تولید ناخالص کشور را شامل می شود.

این بخش از استان معادل ۲۷/۶۱ درصد از ارزش افزوده این بخش کشور را در سال ۱۳۹۷ ایجاد نموده و در جایگاه نخست استان ها قرار دارد و استان های اصفهان و خراسان رضوی به ترتیب

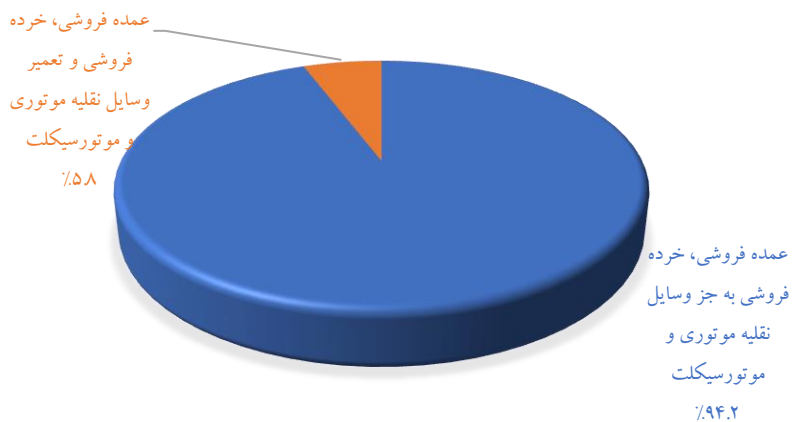
سهم ۸/۰۶ درصد و ۷/۴۰ درصد و با اختلاف زیادی از تهران در جایگاه دوم و سوم قراردارند. این میزان ارزش افزوده استان در این بخش، کمی پایین تر از مجموع سهم پنج استان بعد از خود و کمی بیشتر از مجموع سهم بیست و یک استان انتهایی جدول می باشد. از آنجا که توزیع ارزش افزوده در بخش عمده فروشی با جمعیت و موقعیت اقتصادی و سیاسی استان ها رابطه مستقیم دارد، لذا تمرکز بیش از نیمی از ارزش افزوده این بخش در پنج استان مهم کشور از جمله تهران، اصفهان، خراسان رضوی، البرز (با سهم ۵/۶ درصد) و مازندران (با سهم ۴/۵۳ درصد) واقع شده است.

➤ رقابت پذیری و هزینه بری

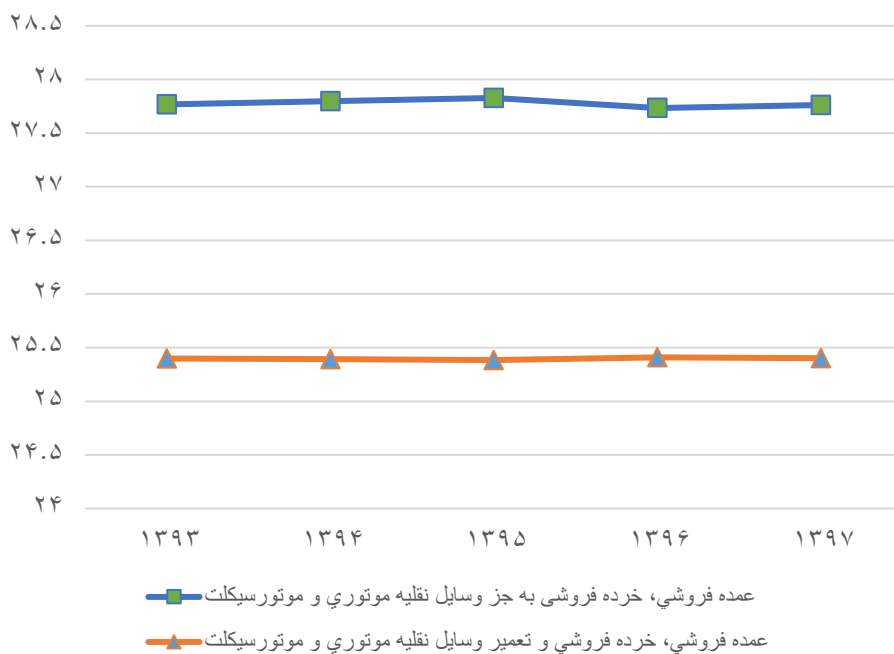
شاخص مزیت نسبی RCA در این بخش از استان تهران در سال ۹۷، مقدار ۱/۳۲ می باشد که در رتبه پانزدهم استان های کشور قرار دارد. مقدار بالاتر از یک برای این شاخص، حاکی از مزیت نسبی استان در این بخش می باشد. استان های البرز و اردبیل به ترتیب با مقادیر شاخص ۲/۰۹ و ۱/۹۴ بیشترین مزیت نسبی و استان بوشهر با مقدار شاخص ۰/۱۵ کمترین مقدار مزیت نسبی را در این بخش دارا می باشد.

از طرفی مقدار شاخص نسبت مصارف واسطه به ستانده در این بخش استان تهران در سال ۱۳۹۷ دارای مقدار ۰/۱۵ است که بعد از استان های یزد با مقدار ۰/۰۹ و البرز با مقدار ۰/۱۴ در رتبه سوم کشور قرار دارد و نشان دهنده هزینه بری کمتر این بخش اقتصادی در بین استان ها می باشد. در این شاخص استان خراسان شمالی با مقدار ۰/۵۶ بیشترین رقم را در بین استان های کشور دارد که بیانگر هزینه بری بالای آن در این بخش اقتصادی است .

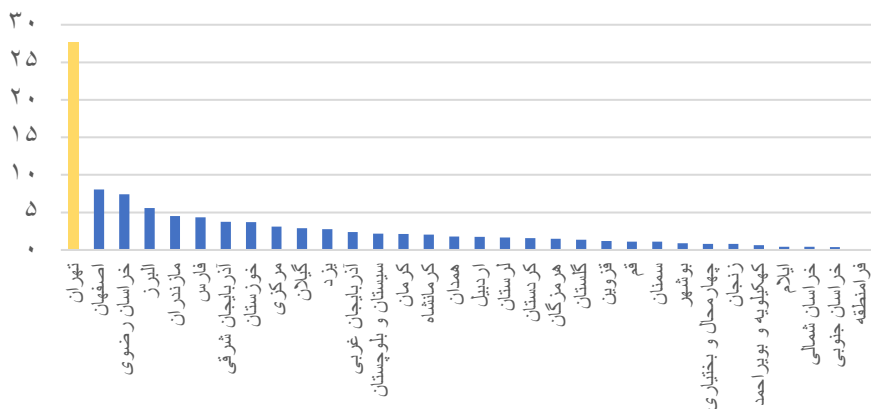
نمودار ۲۸- سهم ارزش افزوده رشته فعالیت های بخش عمده فروشی و خرده فروشی استان در سال ۱۳۹۷



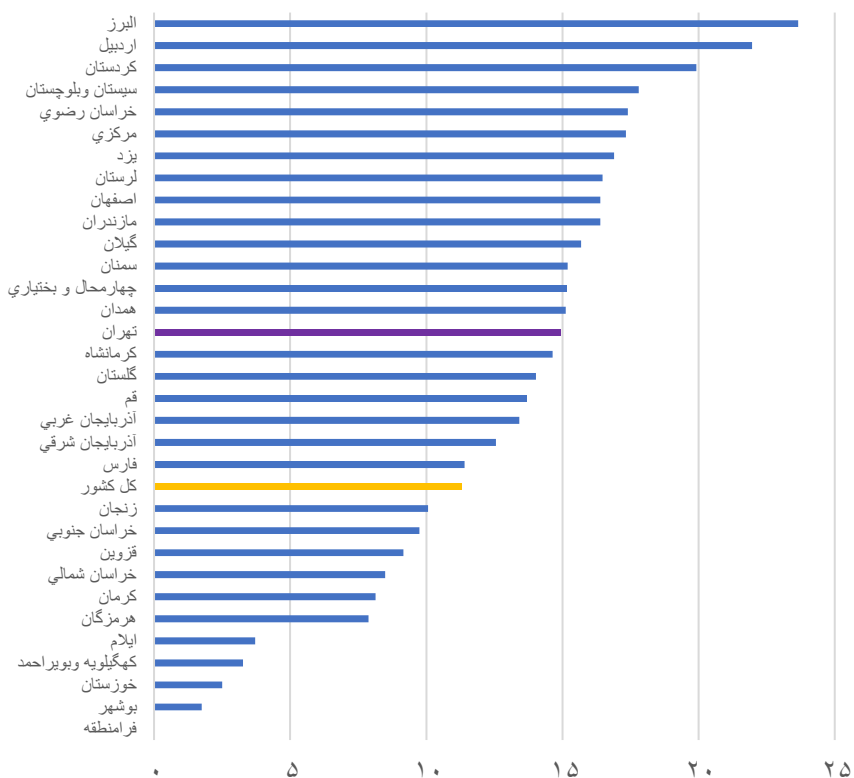
نمودار ۲۹- سهم ارزش افزوده رشته فعالیت های بخش عمده فروشی استان از رشته فعالیت کشور- درصد



نمودار ۳۰- سهم ارزش افزوده بخش عمده فروشی در سال ۱۳۹۷- درصد



نمودار ۳۱- سهم ارزش افزوده بخش عمده فروشی از تولید ناخالص داخلی در سال ۱۳۹۷- درصد



جدول ۳۶- سهم ارزش افزوده رشته فعالیت های بخش عمده فروشی، خرده فروشی، تعمیر وسایل نقلیه

سهم ارزش افزوده فعالیت از بخش استان		سهم ارزش افزوده فعالیت استان تهران از فعالیت کل کشور								عنوان فعالیت
۱۳۹۷	۱۳۹۶	میزان تغییرات ۹۶ تا ۹۷	میزان تغییرات ۹۵ تا ۹۶	میزان تغییرات ۹۴ تا ۹۵	۱۳۹۷	۱۳۹۶	۱۳۹۵	۱۳۹۴	۱۳۹۳	
۱۰۰.۰۰	۱۰۰.۰۰	۰.۰۴	-۰.۰۷	۰.۰۲	۲۷.۶۱	۲۷.۵۷	۲۷.۶۴	۲۷.۶۲	۲۷.۶۳	بخش عمده فروشی و خرده فروشی
۹۴.۲۴	۹۳.۵۴	۰.۰۳	-۰.۰۹	۰.۰۳	۲۷.۷۶	۲۷.۷۳	۲۷.۸۳	۲۷.۸۰	۲۷.۷۷	عمده فروشی، خرده فروشی به جز وسایل نقلیه
۵.۷۶	۶.۴۶	-۰.۰۱	۰.۰۳	-۰.۰۱	۲۵.۴۰	۲۵.۴۱	۲۵.۳۸	۲۵.۳۹	۲۵.۴۰	عمده فروشی، خرده فروشی و تعمیر وسایل نقلیه

جدول ۳۶- سهم ارزش افزوده فعالیت های بخش عمده فروشی، خرده فروشی، تعمیر وسایل نقلیه - ادامه

سهم ارزش افزوده فعالیت از تولید ناخالص داخلی										عنوان فعالیت
کشور					استان تهران					
۱۳۹۷	۱۳۹۶	۱۳۹۵	۱۳۹۴	۱۳۹۳	۱۳۹۷	۱۳۹۶	۱۳۹۵	۱۳۹۴	۱۳۹۳	
۱۱.۳۱	۱۱.۲۲	۱۰.۸۷	۱۱.۷۵	۱۱.۹۳	۱۴.۹۲	۱۳.۷۴	۱۳.۰۳	۱۳.۶۱	۱۵.۲۳	بخش عمده فروشی و خرده فروشی، تعمیر وسایل نقلیه موتوری و موتور سیکلت
۱۰.۶۰	۱۰.۴۴	۱۰.۰۳	۱۰.۸۸	۱۱.۲۴	۱۴.۰۶	۱۲.۸۵	۱۲.۱۰	۱۲.۶۸	۱۴.۴۲	عمده فروشی، خرده فروشی به جز وسایل نقلیه موتوری و موتورسیکلت
۰.۷۱	۰.۷۹	۰.۸۴	۰.۸۷	۰.۶۹	۰.۸۶	۰.۸۹	۰.۹۲	۰.۹۳	۰.۸۱	عمده فروشی، خرده فروشی و تعمیر وسایل نقلیه موتوری و موتورسیکلت

جدول ۳۷- سهم ارزش افزوده بخش عمده فروشی، خرده فروشی، تعمیر وسایل از تولید ناخالص استان

استان	۱۳۹۳	۱۳۹۴	۱۳۹۵	۱۳۹۶	۱۳۹۷	میزان تغییر ۹۷ نسبت به ۹۶
کل کشور	۱۱.۹۳	۱۱.۷۵	۱۰.۸۷	۱۱.۲۲	۱۱.۳۱	۰.۰۹
آذربایجان شرقی	۱۴.۰۸	۱۳.۱۸	۱۱.۵۷	۱۲.۱۴	۱۲.۵۶	۰.۴۲
آذربایجان غربی	۱۴.۶۹	۱۲.۸۱	۱۲.۲۲	۱۳.۲۴	۱۳.۴۲	۰.۱۸
اردبیل	۲۱.۲۸	۱۹.۳۰	۱۹.۰۹	۱۹.۹۰	۲۱.۹۶	۲.۰۶
اصفهان	۱۷.۷۲	۱۶.۳۶	۱۵.۵۸	۱۵.۸۲	۱۶.۳۹	۰.۵۷
البرز	۲۴.۵۷	۲۱.۸۰	۲۱.۶۴	۲۲.۳۳	۲۳.۶۶	۱.۳۲
ایلام	۵.۲۹	۶.۱۲	۴.۶۸	۴.۲۳	۳.۷۲	-۰.۵۱
بوشهر	۱.۶۰	۲.۱۹	۱.۷۵	۲.۰۰	۱.۷۵	-۰.۲۵
تهران	۱۵.۲۳	۱۳.۶۱	۱۳.۰۳	۱۳.۷۴	۱۴.۹۲	۱.۱۸
چهارمحال و بختیاری	۱۷.۳۳	۱۴.۰۲	۱۳.۹۶	۱۴.۲۲	۱۵.۱۴	۰.۹۲
خراسان جنوبی	۱۰.۱۵	۸.۳۳	۸.۳۳	۸.۶۴	۹.۷۴	۱.۱۰
خراسان رضوی	۱۷.۰۶	۱۵.۲۵	۱۵.۴۱	۱۶.۶۸	۱۷.۴۰	۰.۷۲
خراسان شمالی	۹.۲۶	۸.۵۲	۷.۸۳	۸.۵۲	۸.۴۹	-۰.۰۳
خوزستان	۳.۹۰	۳.۸۶	۳.۱۴	۲.۹۰	۲.۵۰	-۰.۴۰
زنجان	۱۱.۶۵	۹.۳۹	۸.۷۶	۸.۹۹	۱۰.۰۶	۱.۰۸
سمنان	۱۶.۶۲	۱۴.۳۵	۱۲.۱۷	۱۳.۵۴	۱۵.۱۹	۱.۶۶
سیستان و بلوچستان	۲۰.۷۶	۱۷.۶۲	۱۶.۲۳	۱۶.۹۱	۱۷.۸۰	۰.۹۰
فارس	۱۰.۸۹	۱۰.۴۰	۹.۸۴	۱۰.۷۲	۱۱.۴۰	۰.۶۸
قزوین	۹.۴۷	۷.۹۲	۷.۴۲	۸.۴۹	۹.۱۶	۰.۶۷
قم	۱۴.۹۹	۱۲.۱۶	۱۱.۲۰	۱۲.۸۸	۱۳.۶۸	۰.۸۰
کردستان	۳۱.۲۵	۱۸.۴۱	۱۷.۳۷	۱۸.۵۶	۱۹.۹۱	۱.۳۶
کerman	۸.۹۹	۸.۳۰	۷.۷۷	۷.۷۶	۸.۱۴	۰.۳۸
کرمانشاه	۱۵.۹۴	۱۴.۷۲	۱۳.۷۴	۱۴.۴۸	۱۴.۶۴	۰.۱۶
کهگیلویه و بویراحمد	۲.۹۰	۳.۹۲	۳.۴۵	۳.۳۰	۳.۲۷	-۰.۰۳
گلستان	۱۴.۵۰	۱۲.۳۳	۱۱.۵۶	۱۲.۸۳	۱۴.۰۳	۱.۲۰
گیلان	۱۵.۲۵	۱۴.۴۸	۱۳.۳۷	۱۳.۷۷	۱۵.۶۸	۱.۹۱
لرستان	۱۷.۹۴	۱۵.۱۵	۱۴.۹۳	۱۵.۸۸	۱۶.۴۷	۰.۵۹
مازندران	۱۷.۴۶	۱۴.۸۶	۱۳.۸۲	۱۵.۰۴	۱۶.۳۹	۱.۳۵
مرکزی	۲۰.۴۵	۱۸.۴۲	۱۷.۹۱	۱۸.۱۲	۱۷.۳۳	-۰.۸۰
هرمزگان	۹.۵۴	۸.۱۹	۷.۷۴	۸.۰۵	۷.۸۷	-۰.۱۸
همدان	۱۶.۴۸	۱۵.۳۵	۱۵.۱۰	۱۵.۴۶	۱۵.۱۲	-۰.۳۵
یزد	۱۸.۲۱	۱۷.۰۸	۱۶.۶۵	۱۷.۳۹	۱۶.۹۰	-۰.۵۰
فرمانطقه	۰.۰۰	۰.۰۰	۰.۰۰	۰.۰۰	۰.۰۰	۰.۰۰

جدول ۳۸- سهم ارزش افزوده بخش عمده فروشی، خرده فروشی، تعمیر وسایل نقلیه استان از بخش کشور

استان	۱۳۹۳	۱۳۹۴	۱۳۹۵	۱۳۹۶	۱۳۹۷	میزان تغییر ۹۷ نسبت به ۹۶
کل کشور	۱۰۰.۰۰	۱۰۰.۰۰	۱۰۰.۰۰	۱۰۰.۰۰	۱۰۰.۰۰	۰.۰۰
آذربایجان شرقی	۳.۷۶	۳.۷۵	۳.۷۵	۳.۷۶	۳.۷۶	۰.۰۰
آذربایجان غربی	۲.۳۷	۲.۳۹	۲.۳۹	۲.۳۹	۲.۳۸	-۰.۰۱
اردبیل	۱.۷۷	۱.۷۷	۱.۷۷	۱.۷۷	۱.۷۷	۰.۰۰
اصفهان	۸.۰۵	۸.۰۸	۸.۰۷	۸.۰۹	۸.۰۶	-۰.۰۲
البرز	۵.۶۱	۵.۵۸	۵.۵۸	۵.۵۸	۵.۶۰	۰.۰۲
ایلام	۰.۴۵	۰.۴۵	۰.۴۴	۰.۴۵	۰.۴۵	۰.۰۰
بوشهر	۰.۸۹	۰.۹۱	۰.۹۱	۰.۹۰	۰.۸۹	-۰.۰۱
تهران	۲۷.۶۳	۲۷.۶۲	۲۷.۶۴	۲۷.۵۷	۲۷.۶۱	۰.۰۴
چهارمحال و بختیاری	۰.۸۳	۰.۸۳	۰.۸۳	۰.۸۳	۰.۸۳	۰.۰۰
خراسان جنوبی	۰.۳۹	۰.۳۹	۰.۳۹	۰.۳۹	۰.۳۹	۰.۰۰
خراسان رضوی	۷.۴۰	۷.۴۳	۷.۴۳	۷.۴۲	۷.۴۰	-۰.۰۱
خراسان شمالی	۰.۴۱	۰.۴۱	۰.۴۰	۰.۴۱	۰.۴۱	۰.۰۰
خوزستان	۳.۷۲	۳.۷۵	۳.۷۵	۳.۷۴	۳.۷۳	-۰.۰۱
زنجان	۰.۸۲	۰.۸۲	۰.۸۲	۰.۸۳	۰.۸۲	۰.۰۰
سمنان	۱.۱۰	۱.۱۰	۱.۱۰	۱.۱۰	۱.۱۰	۰.۰۰
سیستان و بلوچستان	۲.۲۰	۲.۱۷	۲.۱۷	۲.۱۸	۲.۱۹	۰.۰۱
فارس	۴.۲۳	۴.۲۵	۴.۲۵	۴.۲۵	۴.۲۴	-۰.۰۱
قزوین	۱.۱۹	۱.۱۹	۱.۱۹	۱.۱۹	۱.۱۹	۰.۰۰
قم	۱.۱۲	۱.۱۲	۱.۱۱	۱.۱۲	۱.۱۲	۰.۰۰
کردستان	۱.۵۹	۱.۵۸	۱.۵۸	۱.۵۸	۱.۵۹	۰.۰۰
کرمان	۲.۱۲	۲.۱۲	۲.۱۲	۲.۱۲	۲.۱۲	۰.۰۰
کرمانشاه	۲.۰۶	۲.۰۵	۲.۰۵	۲.۰۵	۲.۰۶	۰.۰۰
کهگیلویه و بویراحمد	۰.۶۲	۰.۶۲	۰.۶۲	۰.۶۲	۰.۶۲	۰.۰۰
گلستان	۱.۳۸	۱.۳۸	۱.۳۸	۱.۳۸	۱.۳۸	۰.۰۰
گیلان	۲.۹۰	۲.۸۹	۲.۸۹	۲.۸۹	۲.۸۹	۰.۰۰
لرستان	۱.۶۵	۱.۶۴	۱.۶۴	۱.۶۴	۱.۶۵	۰.۰۰
مازندران	۴.۵۳	۴.۵۳	۴.۵۳	۴.۵۴	۴.۵۳	-۰.۰۱
مرکزی	۳.۱۱	۳.۰۹	۳.۰۹	۳.۰۹	۳.۱۰	۰.۰۱
هرمزگان	۱.۴۷	۱.۴۷	۱.۴۶	۱.۴۸	۱.۴۷	۰.۰۰
همدان	۱.۷۹	۱.۷۸	۱.۷۸	۱.۷۸	۱.۷۹	۰.۰۰
یزد	۲.۷۶	۲.۷۶	۲.۷۶	۲.۷۵	۲.۷۶	۰.۰۱
فرا منطقه	۰.۰۰	۰.۰۰	۰.۰۰	۰.۰۰	۰.۰۰	۰.۰۰

جدول ۳۹- شاخص مزیت نسبی بالفعل آشکار شده (RCA) در بخش عمده فروشی، خرده فروشی

استان	۱۳۹۳	۱۳۹۴	۱۳۹۵	۱۳۹۶	۱۳۹۷	تغییر ۹۶ به ۹۷
کل کشور	۱.۰۰۰	۱.۰۰۰	۱.۰۰۰	۱.۰۰۰	۱.۰۰۰	۰.۰۰۰
آذربایجان شرقی	۱.۱۸۱	۱.۰۳۷	۱.۰۶۵	۱.۰۸۲	۱.۱۱۱	۰.۰۲۸
آذربایجان غربی	۱.۲۳۱	۱.۰۹۰	۱.۱۲۵	۱.۱۸۰	۱.۱۸۶	۰.۰۰۷
اردبیل	۱.۷۸۴	۱.۶۴۳	۱.۷۵۷	۱.۷۷۴	۱.۹۴۲	۰.۱۶۸
اصفهان	۱.۴۸۵	۱.۳۸۴	۱.۴۳۴	۱.۴۱۰	۱.۴۴۹	۰.۰۳۹
البرز	۲.۰۶۰	۱.۸۵۶	۱.۹۹۲	۱.۹۹۰	۲.۰۹۲	۰.۱۰۲
ایلام	۰.۴۴۳	۰.۵۲۱	۰.۴۳۱	۰.۳۷۷	۰.۳۲۹	۰.۰۴۸
بوشهر	۰.۱۳۴	۰.۱۸۶	۰.۱۶۱	۰.۱۷۸	۰.۱۵۵	۰.۰۲۴
تهران	۱.۲۷۷	۱.۱۵۹	۱.۱۹۹	۱.۲۲۴	۱.۳۱۹	۰.۰۹۵
چهارمحال و بختیاری	۱.۴۵۳	۱.۱۹۴	۱.۲۸۵	۱.۲۶۷	۱.۳۳۹	۰.۰۷۲
خراسان جنوبی	۰.۸۵۱	۰.۷۰۹	۰.۷۶۶	۰.۷۷۰	۰.۸۶۱	۰.۰۹۱
خراسان رضوی	۱.۴۳۰	۱.۲۹۸	۱.۴۱۸	۱.۴۸۷	۱.۵۳۹	۰.۰۵۲
خراسان شمالی	۰.۷۷۶	۰.۷۲۵	۰.۷۲۰	۰.۷۵۹	۰.۷۵۰	۰.۰۰۹
خوزستان	۰.۲۴۳	۰.۳۲۸	۰.۲۸۹	۰.۲۵۸	۰.۲۲۱	۰.۰۳۸
زنجان	۰.۹۷۷	۰.۷۹۹	۰.۸۰۶	۰.۸۰۱	۰.۸۹۰	۰.۰۸۹
سمنان	۱.۳۹۴	۱.۲۲۱	۱.۱۲۰	۱.۲۰۶	۱.۳۴۳	۰.۱۳۷
سیستان و بلوچستان	۱.۷۴۰	۱.۵۰۰	۱.۴۹۴	۱.۵۰۷	۱.۵۷۴	۰.۰۶۷
فارس	۰.۹۱۳	۰.۸۸۵	۰.۹۰۶	۰.۹۵۵	۱.۰۰۸	۰.۰۵۳
قزوین	۰.۷۹۴	۰.۶۷۴	۰.۶۸۳	۰.۷۵۷	۰.۸۱۰	۰.۰۵۳
قم	۱.۲۵۶	۱.۰۳۵	۱.۰۳۱	۱.۱۴۸	۱.۲۱۰	۰.۰۶۲
کردستان	۱.۷۸۱	۱.۵۶۷	۱.۵۹۹	۱.۶۵۳	۱.۷۶۱	۰.۱۰۷
کرمین	۰.۷۵۳	۰.۷۰۷	۰.۷۱۶	۰.۶۹۱	۰.۷۱۹	۰.۰۲۸
کرمانشاه	۱.۳۳۶	۱.۲۵۳	۱.۲۶۴	۱.۲۹۱	۱.۲۹۵	۰.۰۰۴
کهگیلویه و بویراحمد	۰.۲۴۳	۰.۳۳۴	۰.۳۱۸	۰.۲۹۴	۰.۲۸۹	۰.۰۰۵
گلستان	۱.۳۱۶	۱.۰۵۰	۱.۰۶۴	۱.۱۴۳	۱.۲۴۱	۰.۰۹۷
گیلان	۱.۲۷۹	۱.۲۳۳	۱.۲۳۰	۱.۲۲۷	۱.۳۸۷	۰.۱۵۹
لرستان	۱.۵۰۴	۱.۲۹۰	۱.۳۷۴	۱.۴۱۵	۱.۴۵۶	۰.۰۴۱
مازندران	۱.۴۶۴	۱.۲۶۵	۱.۲۷۲	۱.۳۴۰	۱.۴۴۹	۰.۱۰۹
مرکزی	۱.۷۱۴	۱.۵۶۸	۱.۶۴۸	۱.۶۱۵	۱.۵۳۲	۰.۰۸۳
هرمزگان	۰.۸۰۰	۰.۶۹۷	۰.۷۱۳	۰.۷۱۸	۰.۶۹۶	۰.۰۲۱
همدان	۱.۳۸۲	۱.۳۰۷	۱.۳۸۹	۱.۳۷۸	۱.۳۳۷	۰.۰۴۱
یزد	۱.۵۲۷	۱.۴۵۴	۱.۵۳۳	۱.۵۵۰	۱.۴۹۴	۰.۰۵۶
فرمانطقه	۰.۰۰۰	۰.۰۰۰	۰.۰۰۰	۰.۰۰۰	۰.۰۰۰	۰.۰۰۰

جدول ۴۰- شاخص نسبت مصارف واسطه به ستانده (I/O) در بخش عمده فروشی، خرده فروشی

استان	۱۳۹۳	۱۳۹۴	۱۳۹۵	۱۳۹۶	۱۳۹۷	تغییر ۹۶ به ۹۷	تغییر ۹۵ به ۹۶
کل کشور	۰.۲۲۴	۰.۲۲۸	۰.۲۳۰	۰.۲۲۳	۰.۲۲۴	-۰.۰۰۱	-۰.۰۰۷
آذربایجان شرقی	۰.۲۹۵	۰.۲۹۹	۰.۳۰۲	۰.۲۹۳	۰.۲۹۵	-۰.۰۰۱	-۰.۰۰۹
آذربایجان غربی	۰.۳۳۱	۰.۳۳۳	۰.۳۳۵	۰.۳۲۷	۰.۳۳۰	-۰.۰۰۳	-۰.۰۰۸
اردبیل	۰.۲۶۵	۰.۲۶۹	۰.۲۷۱	۰.۲۶۳	۰.۲۶۵	-۰.۰۰۱	-۰.۰۰۸
اصفهان	۰.۳۰۱	۰.۳۰۴	۰.۳۰۷	۰.۲۹۹	۰.۳۰۱	-۰.۰۰۲	-۰.۰۰۸
البرز	۰.۱۳۹	۰.۱۴۱	۰.۱۴۲	۰.۱۳۸	۰.۱۳۹	-۰.۰۰۱	-۰.۰۰۴
ایلام	۰.۱۸۰	۰.۱۸۵	۰.۱۸۸	۰.۱۸۱	۰.۱۸۰	-۰.۰۰۱	-۰.۰۰۷
بوشهر	۰.۲۷۴	۰.۲۷۴	۰.۲۷۶	۰.۲۷۰	۰.۲۷۳	-۰.۰۰۳	-۰.۰۰۶
تهران	۰.۱۴۹	۰.۱۵۴	۰.۱۵۶	۰.۱۵۰	۰.۱۵۰	-۰.۰۰۱	-۰.۰۰۶
چهارمحال و بختیاری	۰.۲۵۶	۰.۲۵۸	۰.۲۶۰	۰.۲۵۳	۰.۲۵۵	-۰.۰۰۲	-۰.۰۰۷
خراسان جنوبی	۰.۳۲۳	۰.۳۲۷	۰.۳۲۹	۰.۳۲۱	۰.۳۲۳	-۰.۰۰۲	-۰.۰۰۹
خراسان رضوی	۰.۲۲۸	۰.۲۳۲	۰.۲۳۴	۰.۲۲۷	۰.۲۲۸	-۰.۰۰۱	-۰.۰۰۷
خراسان شمالی	۰.۵۶۴	۰.۵۶۶	۰.۵۷۰	۰.۵۵۶	۰.۵۶۲	-۰.۰۰۶	-۰.۰۱۴
خوزستان	۰.۲۱۶	۰.۲۱۹	۰.۲۲۱	۰.۲۱۵	۰.۲۱۶	-۰.۰۰۱	-۰.۰۰۶
زنجان	۰.۳۹۵	۰.۳۹۷	۰.۴۰۰	۰.۳۹۰	۰.۳۹۴	-۰.۰۰۴	-۰.۰۱۰
سمنان	۰.۱۹۷	۰.۱۹۹	۰.۲۰۱	۰.۱۹۶	۰.۱۹۷	-۰.۰۰۲	-۰.۰۰۵
سیستان و بلوچستان	۰.۱۷۸	۰.۱۸۱	۰.۱۸۳	۰.۱۷۷	۰.۱۷۸	-۰.۰۰۱	-۰.۰۰۶
فارس	۰.۲۸۳	۰.۲۸۵	۰.۲۸۷	۰.۲۸۰	۰.۲۸۲	-۰.۰۰۳	-۰.۰۰۷
قزوین	۰.۲۳۷	۰.۲۴۰	۰.۲۴۳	۰.۲۳۶	۰.۲۳۷	-۰.۰۰۱	-۰.۰۰۷
قم	۰.۲۲۲	۰.۲۲۵	۰.۲۲۷	۰.۲۲۱	۰.۲۲۲	-۰.۰۰۱	-۰.۰۰۶
کردستان	۰.۱۸۲	۰.۱۸۸	۰.۱۹۰	۰.۱۸۳	۰.۱۸۳	-۰.۰۰۰	-۰.۰۰۷
کرمان	۰.۲۴۰	۰.۲۴۴	۰.۲۴۶	۰.۲۳۹	۰.۲۴۰	-۰.۰۰۱	-۰.۰۰۷
کرمانشاه	۰.۲۰۵	۰.۲۱۰	۰.۲۱۲	۰.۲۰۵	۰.۲۰۵	-۰.۰۰۰	-۰.۰۰۷
کهگیلویه و بویراحمد	۰.۳۲۷	۰.۳۳۹	۰.۳۴۱	۰.۳۳۳	۰.۳۳۶	-۰.۰۰۳	-۰.۰۰۸
گلستان	۰.۲۳۷	۰.۲۴۰	۰.۲۴۲	۰.۲۳۶	۰.۲۳۷	-۰.۰۰۱	-۰.۰۰۷
گیلان	۰.۲۲۳	۰.۲۲۵	۰.۲۲۶	۰.۲۲۰	۰.۲۲۲	-۰.۰۰۲	-۰.۰۰۶
لرستان	۰.۲۷۵	۰.۲۷۹	۰.۲۸۱	۰.۲۷۳	۰.۲۷۵	-۰.۰۰۲	-۰.۰۰۸
مازندران	۰.۳۰۷	۰.۳۰۷	۰.۳۱۰	۰.۳۰۲	۰.۳۰۶	-۰.۰۰۳	-۰.۰۰۷
مرکزی	۰.۱۶۳	۰.۱۶۶	۰.۱۶۸	۰.۱۶۲	۰.۱۶۳	-۰.۰۰۰	-۰.۰۰۵
هرمزگان	۰.۳۹۳	۰.۳۹۸	۰.۴۰۱	۰.۳۹۰	۰.۳۹۳	-۰.۰۰۳	-۰.۰۱۱
همدان	۰.۱۹۳	۰.۱۹۷	۰.۱۹۹	۰.۱۹۳	۰.۱۹۳	-۰.۰۰۱	-۰.۰۰۶
یزد	۰.۰۹۱	۰.۰۹۵	۰.۰۹۶	۰.۰۹۲	۰.۰۹۲	-۰.۰۰۰	-۰.۰۰۴
فرمانطقه	*	*	*	*	*	*	*

بخش حمل و نقل، انبارداری و پست

مقدمه

این بخش شامل فعالیت های حمل و نقل زمینی و حمل و نقل با خط لوله، حمل و نقل آبی، حمل و نقل هوایی، انبار داری و فعالیت های پشتیبانی حمل و نقل و پست و پیک می باشد. در حمل و نقل آبی، به علت شرایط اقلیمی استان، هیچ فعالیتی در استان تهران انجام نمی گیرد، ولی دفاتر مرکزی بیشتر شرکتهای حمل و نقل آبی در این استان قرار دارد. همچنین در حمل و نقل هوایی، دو فرودگاه مهم کشور در استان تهران واقع شده اند، لذا استان در این بخش سهم بالایی را دارا می باشد. در مورد حمل و نقل زمینی جاده ای، به علت مساحت کم استان، علی رغم استقرار عمده دفاتر مرکزی شرکت های مربوطه در استان، همچنان شاهد سهم فعالیت پایین تر این بخش در استان تهران هستیم.

در خصوص انبارداری و فعالیت های پشتیبانی حمل و نقل باید گفت که با وجود تعداد زیاد انبار در استان، عملاً بسیاری از آنها فعال نبوده و یا فعالیت های غیر از انبارداری در آنها انجام می شود و به علت گرانی قیمت ملک، این فعالیت توجیه اقتصادی نداشته و صاحبان آنها مترصد تغییر کاربری و فروش ملک هستند. در فعالیت پارکینگ هم نسبت پارکینگ های استان به کشور بالا بوده ولی موضوع گرانی ملک و استقرار بسیاری از آنها در مناطق تجاری باعث گردیده تا مطلبی که درباره انبارها ذکر گردید، در مورد آنها نیز مصداق پیدا نماید. در مورد پست و پیک، به علت جمعیت زیاد و استقرار وزارتخانه ها و شرکت های فراوان در استان تهران، رونق پست و پیک در استان بسیار بیشتر از سایر استان هاست ولی به دلیل رواج پست الکترونیک و مکانیزه کردن کارها، پست سنتی رونق خود را به شدت از دست داده است.

وضعیت استان تهران از نگاه حساب تولید

➤ جایگاه استان در ایجاد ارزش افزوده

بخش "حمل و نقل، انبارداری و پست" از اجزای زیربنایی هر اقتصاد است و تاثیر به سزایی بر فرآیند رشد اقتصادی دارد. زیر ساخت های این بخش از یک سو به عنوان جریان های ارتباطی بخش های اقتصادی با یکدیگر و همچنین حلقه واسط ارتباط بازارها در جابه جایی کالا و خدمات

مطرح بوده و از سوی دیگر با کارکرد و ماهیت تسهیل جا به جایی مسافر ایفای نقش می نماید. در استان تهران به دلیل مرکزیت و پایتخت بودن اهمیت این بخش دو چندان می باشد. این بخش اقتصادی استان با رقم ارزش افزوده ۴۴۱۸۰۹/۷ میلیارد ریال، معادل ۸/۱۷ درصد از تولید ناخالص استان را در سال ۱۳۹۷ ایجاد نموده است. ضمن آن که ۸/۶۳ درصد از تولید ناخالص داخلی کشور، مربوط به بخش حمل و نقل، انبارداری و پست آن است. در همین سال ۲۸/۴۸ درصد از ارزش افزوده بخش "حمل و نقل، انبارداری و پست" کشور را استان تهران به خود اختصاص داده و از این حیث در جایگاه نخست کشور قرار دارد. اختلاف فاحش سهم ارزش افزوده این بخش استان با سایر استان ها به نحوی است که دو استان بعدی که اصفهان و خوزستان می باشند، به ترتیب تنها ۷/۱۷ درصد و ۶/۵۰ درصد از ارزش افزوده این بخش را ایجاد کرده و سهم استان تهران به تنهایی تقریباً به اندازه مجموع سهم پنج استان (اصفهان، خوزستان، هرمزگان، خراسان رضوی و فارس) پس از خود و معادل سهم ۲۲ استان انتهایی جدول استان ها است.

➤ رقابت پذیری و هزینه بری بخش

شاخص مزیت نسبی RCA در سال ۱۳۹۷ نشان می دهد که این بخش استان با رقم ۱/۳۶ پس از استان های هرمزگان، سیستان و بلوچستان و یزد (با ارقام شاخص ۲/۹۶، ۱/۸۵ و ۱/۵۵) در رتبه چهارم استان ها قرار دارد که حاکی از مزیت نسبی بالای این بخش، نسبت به سایر بخش ها می باشد. از بین ۳۱ استان کشور ۲۲ استان دارای مقدار شاخص مزیت نسبی بالای یک و بقیه پایین تر از یک هستند و لذا بیشتر استان ها در این بخش، نسبت به سایر بخش های اقتصادی خود، از مزیت نسبی برخوردار هستند.

مقدار شاخص I/O استان در این بخش در سال ۱۳۹۷، با رقم ۰/۳۰ تقریباً معادل با رقم مشابه کشور است. در بین رشته فعالیت های این بخش استان، فعالیت های "انبارداری و فعالیت های پشتیبانی حمل و نقل" با رقم ۰/۲۵ کمترین مقدار نسبت مصارف واسطه به ستانده را در این بخش دارا بوده و فعالیت "حمل و نقل هوایی" با رقم ۰/۶۷ بیشترین مقدار را شامل می شود.

➤ ساختار رشته فعالیت های بخش

این بخش شامل رشته فعالیت های "حمل و نقل زمینی و حمل و نقل با خط لوله"، "حمل و نقل آبی"، "حمل و نقل هوایی"، "انبارداری و فعالیت های پشتیبانی حمل و نقل" و "فعالیت پست و

پیک" می باشد که به ترتیب ۸۹/۵۱ ، ۰/۳۱ ، ۳/۷۴ ، ۵/۸۲ و ۰/۶۲ درصد از کل ارزش افزوده این بخش را در بر گرفته اند.

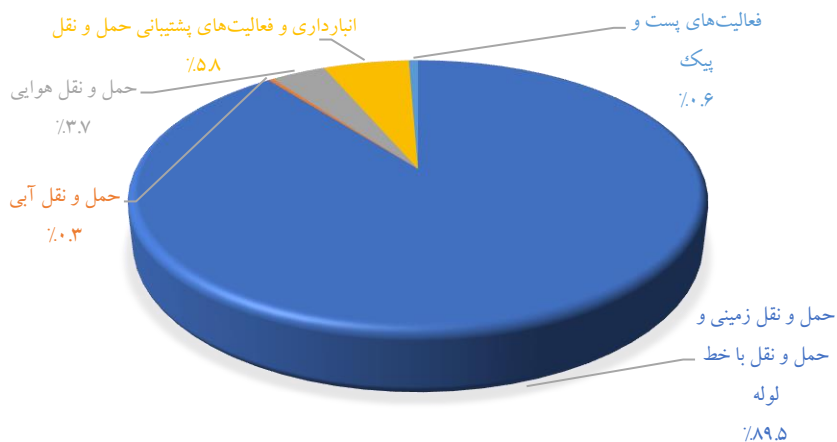
در سال ۱۳۹۷ رشته فعالیت های "حمل و نقل زمینی و حمل و نقل با خط لوله" و نیز "انبارداری و فعالیت پشتیبانی حمل و نقل" بیشترین سهم را در ایجاد ارزش افزوده این بخش استان تهران، به ترتیب با ۸۹/۵۱ و ۵/۸۲ درصد داشته اند. ضمن آن که سهم این فعالیت ها در کشور به ترتیب ۸۶/۵۳ و ۸/۷۰ درصد بوده است.

استان تهران از منظر شاخص های توسعه

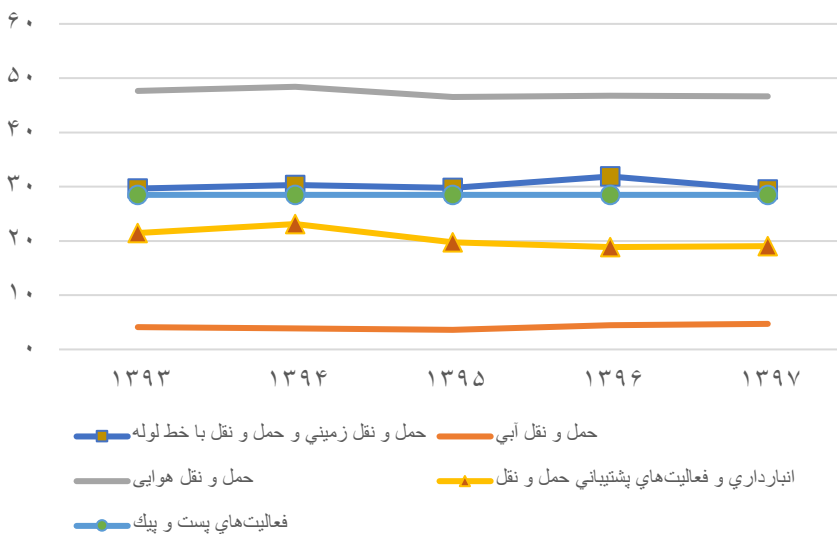
در کشوری با پهنه وسیع، طبعاً حمل و نقل می تواند سهم چشمگیری در رشد و توسعه مناطق مختلف و یا عقب ماندگی و انزوای آنها داشته باشد. استان تهران با مجموع حدود ۹۳۹ کیلومتر راه، (۱۹۷ کیلومتر آزادراه، ۴۵۵ کیلومتر بزرگراه، ۱۹۵ کیلومتر راه اصلی، حدود ۹۲ کیلومتر راه فرعی) ۴ درصد از بزرگراه کشور و حدود ۰.۲ درصد از راه های اصلی و فرعی کشور را در بر گرفته است. لذا این استان سهم به سزایی در تولید ارزش افزوده این بخش در کشور دارا می باشد. علاوه بر مقایسه مسافت راه ها، می توان به دو شاخص مهم یعنی شاخص "جابه جایی مسافر" و "میزان کالای جابه جا شده" در این بخش اشاره کرد. استان تهران در جابه جایی مسافر ۱۲/۳۷ درصد و در میزان کالای جابه جا شده ۷/۸۶ درصد از سهم کل کشور را دارا بوده و بدین لحاظ حائز رتبه نخست می باشد.

همچنین در استان تهران در سال ۱۳۹۶ تعداد ۱۰۹۰ انبار، ۸۲۹ دفاتر پیشخوان دولت، ۲۲۰ دفاتر خدمات روستایی (ICT)، ۹۷۷ شرکت برنامه نویسی و ۳۱ دفتر خدمات ارتباطی ثابت (SERVECO) مشغول به فعالیت می باشد. طبق آمار مرکز آمار ایران در سال ۱۳۹۶ تعداد ۲۷۸۷ انبار در سطح کشور موجود می باشد که ۳۹/۱ درصد از این انبارها در استان تهران واقع شده اند.

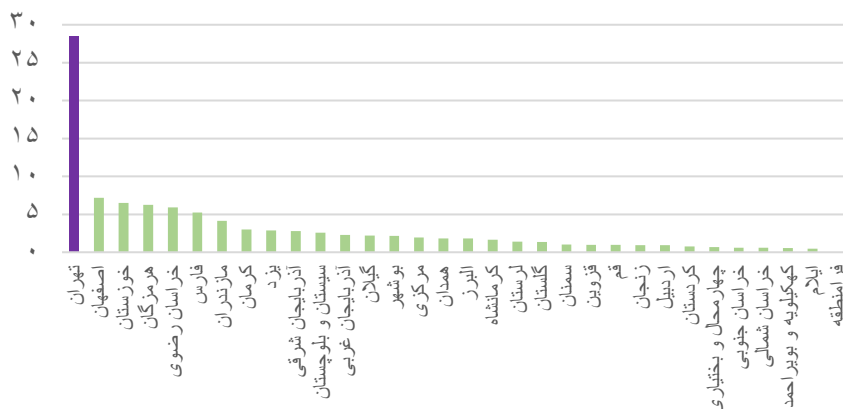
نمودار ۳۲- سهم ارزش افزوده رشته فعالیت های بخش حمل و نقل و انبارداری و پست استان در سال ۱۳۹۷



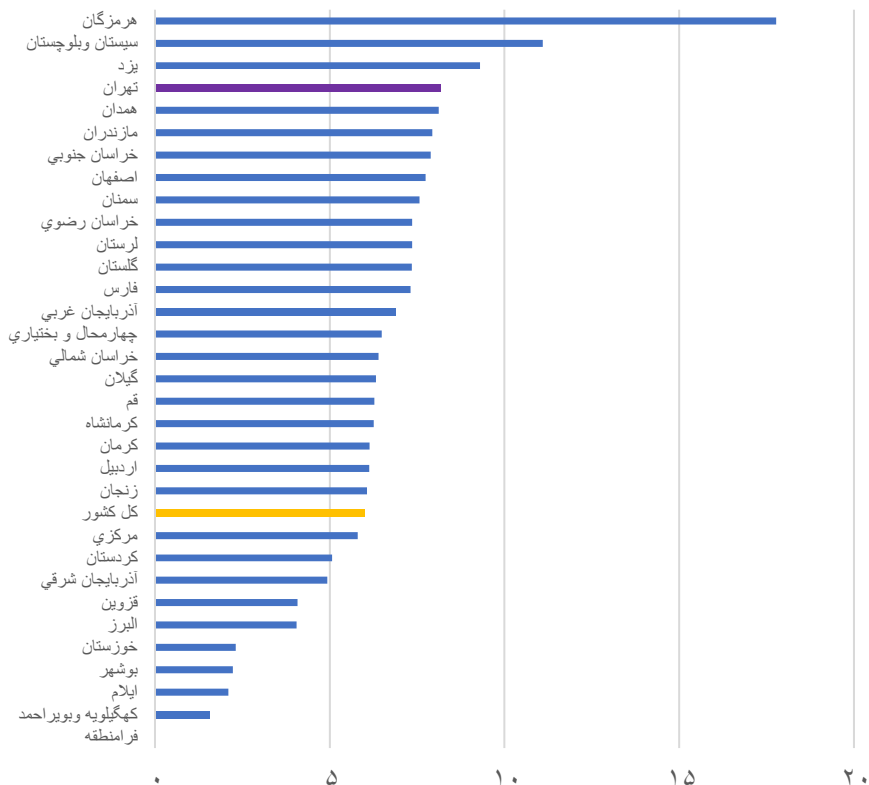
نمودار ۳۳- سهم ارزش افزوده رشته فعالیت های بخش حمل و نقل و انبارداری و پست استان تهران از رشته فعالیت کشور - درصد



نمودار ۳۴- سهم ارزش افزوده بخش حمل و نقل از کل ارزش افزوده بخش کشور در سال ۹۷ - درصد



نمودار ۳۵- سهم ارزش افزوده بخش حمل و نقل از تولید ناخالص داخلی در سال ۹۷ - درصد



جدول ۴۱- سهم ارزش افزوده رشته فعالیت های بخش حمل و نقل و انبارداری و پست

سهم ارزش افزوده فعالیت از بخش استان		سهم ارزش افزوده فعالیت استان تهران از فعالیت کل کشور								عنوان فعالیت
۱۳۹۷	۱۳۹۶	میزان تغییرات تا ۹۶ ۹۷	میزان تغییرات تا ۹۵ ۹۶	میزان تغییرات تا ۹۴ ۹۵	۱۳۹۷	۱۳۹۶	۱۳۹۵	۱۳۹۴	۱۳۹۳	
۱۰۰۰.۰۰	۱۰۰۰.۰۰	-۲.۲۳	۱.۹۹	-۰.۸۰	۲۸.۴۸	۳۰.۷۰	۲۸.۷۲	۲۹.۵۲	۲۹.۰۶	بخش حمل و نقل و انبارداری و پست
۸۹.۵۱	۹۰.۸۸	-۲.۴۲	۲.۱۰	-۰.۵۲	۲۹.۴۶	۳۱.۸۸	۲۹.۷۸	۳۰.۳۰	۲۹.۶۶	حمل و نقل زمینی و حمل و نقل با خط لوله
۰.۳۱	۰.۲۵	۰.۲۳	۰.۸۷	-۰.۲۹	۴.۷۱	۴.۴۸	۳.۶۱	۳.۹۰	۴.۰۹	حمل و نقل آبی
۳.۷۴	۳.۴۰	-۰.۱۱	۰.۲۱	-۱.۸۸	۴۶.۶۲	۴۶.۷۳	۴۶.۵۲	۴۸.۴۱	۴۷.۶۶	حمل و نقل هوایی
۵.۸۲	۴.۷۹	۰.۱۹	-۰.۸۷	-۳.۳۸	۱۹.۰۵	۱۸.۸۶	۱۹.۷۳	۲۳.۱۱	۲۱.۴۶	انبارداری و فعالیت های پشتیبانی حمل و نقل
۰.۶۲	۰.۶۹	۰.۰۰	۰.۰۰	۰.۰۰	۲۸.۴۹	۲۸.۴۹	۲۸.۴۹	۲۸.۴۹	۲۸.۴۹	فعالیت های پست و پیک

جدول ۴۱- سهم ارزش افزوده فعالیت های بخش حمل و نقل و انبارداری و پست - ادامه

سهم ارزش افزوده فعالیت از تولید ناخالص داخلی										عنوان فعالیت
کشور					استان تهران					
۱۳۹۷	۱۳۹۶	۱۳۹۵	۱۳۹۴	۱۳۹۳	۱۳۹۷	۱۳۹۶	۱۳۹۵	۱۳۹۴	۱۳۹۳	
۸.۶۳	۴.۶۱	۷.۰۵	۷.۶۰	۶.۶۸	۸.۱۷	۹.۰۴	۸.۷۸	۹.۴۲	۸.۹۷	بخش حمل و نقل و انبارداری و پست
۷.۴۷	۵.۸۰	۶.۱۱	۶.۶۴	۵.۸۵	۷.۳۱	۸.۲۱	۷.۸۹	۸.۴۴	۸.۰۲	حمل و نقل زمینی و حمل و نقل با خط لوله
۰.۱۶	۰.۱۱	۰.۱۸	۰.۲۱	۰.۱۴	۰.۰۳	۰.۰۲	۰.۰۳	۰.۰۳	۰.۰۳	حمل و نقل آبی
۰.۲۰	۰.۱۵	۰.۱۶	۰.۱۹	۰.۱۹	۰.۳۱	۰.۳۱	۰.۳۳	۰.۳۹	۰.۴۱	حمل و نقل هوایی
۰.۷۵	۰.۵۲	۰.۵۵	۰.۵۱	۰.۴۶	۰.۴۸	۰.۴۳	۰.۴۷	۰.۵۰	۰.۴۵	انبارداری و فعالیت‌های پشتیبانی حمل و نقل
۰.۰۵	۰.۰۵	۰.۰۵	۰.۰۵	۰.۰۴	۰.۰۵	۰.۰۶	۰.۰۶	۰.۰۶	۰.۰۶	فعالیت‌های پست و پیک

جدول ۴۲- سهم ارزش افزوده بخش حمل و نقل و انبارداری و پست از تولید ناخالص استان

استان	۱۳۹۳	۱۳۹۴	۱۳۹۵	۱۳۹۶	۱۳۹۷	میزان تغییر ۹۷ نسبت به ۹۶
کل کشور	۶۶۸	۷۶۰	۷۰۵	۶۶۳	۶۰۱	-۰.۶۲
آذربایجان شرقی	۷۰۴	۶۷۰	۵۸۵	۵۰۷	۴۹۳	-۰.۱۴
آذربایجان غربی	۹۱۲	۹۵۹	۸۷۰	۷۲۹	۶۸۷	-۰.۴۱
اردبیل	۶۰۲	۶۷۵	۶۲۳	۵۱۴	۶۱۳	۰.۹۹
اصفهان	۹۵۹	۹۷۷	۹۲۶	۸۰۹	۷۷۴	-۰.۳۵
البرز	۳۸۱	۳۷۹	۳۹۸	۳۹۸	۴۰۶	۰.۰۷
ایلام	۲۹۵	۳۹۵	۳۱۱	۲۵۶	۲۱۰	-۰.۴۶
بوشهر	۲۱۱	۳۱۵	۲۶۹	۲۵۹	۲۲۳	-۰.۳۵
تهران	۸۹۷	۹۴۲	۸۷۸	۹۰۴	۸۱۷	-۰.۸۷
چهارمحال و بختیاری	۷۶۸	۶۸۳	۷۴۵	۷۴۸	۶۴۹	-۱.۰۰
خراسان جنوبی	۶۳۳	۶۹۲	۶۹۸	۷۴۷	۷۸۹	۰.۴۱
خراسان رضوی	۸۵۳	۸۶۳	۸۵۴	۷۸۰	۷۳۶	-۰.۴۴
خراسان شمالی	۷۵۶	۸۵۰	۸۰۴	۷۳۶	۶۴۰	-۰.۹۶
خوزستان	۳۱۸	۴۷۰	۳۸۸	۳۱۷	۲۳۱	-۰.۸۵
زنجان	۶۰۹	۷۸۳	۶۷۶	۶۳۸	۶۰۷	-۰.۳۱
سمنان	۹۲۸	۸۹۲	۶۹۶	۷۲۱	۷۵۷	۰.۳۶
سیستان و بلوچستان	۶۶۸	۶۳۱	۵۸۵	۸۴۸	۱۱۰۹	۲.۶۱
فارس	۷۶۷	۸۰۶	۷۴۶	۷۷۶	۷۳۱	-۰.۴۵
قزوین	۵۶۲	۵۵۶	۴۹۶	۴۷۹	۴۰۸	-۰.۷۱
قم	۷۱۷	۶۴۸	۶۳۱	۷۰۰	۶۲۸	-۰.۷۲
کردستان	۵۴۳	۵۲۴	۵۳۳	۴۹۹	۵۰۷	۰.۰۸
کerman	۷۰۳	۵۹۶	۶۲۸	۶۵۲	۶۱۴	-۰.۳۸
کرمانشاه	۶۱۵	۶۹۹	۶۶۷	۶۴۰	۶۲۶	-۰.۱۴
کهگیلویه و بویراحمد	۰.۷۱	۱.۲۴	۱.۲۶	۱.۰۹	۱.۵۷	۰.۴۷
گلستان	۷۲۵	۷۵۸	۷۸۵	۷۳۲	۷۳۵	۰.۰۳
گیلان	۶۹۹	۸۵۰	۸۱۴	۷۳۱	۶۳۲	-۰.۹۸
لرستان	۸۱۳	۸۲۵	۸۴۲	۸۱۵	۷۳۶	-۰.۷۹
مازندران	۸۵۰	۹۶۹	۱۰۰۰	۸۵۰	۷۹۳	-۰.۵۷
مرکزی	۵۳۱	۶۹۳	۶۹۵	۶۲۶	۵۸۰	-۰.۴۷
هرمزگان	۲۲۰۰	۲۱۴۰	۲۰۴۷	۱۷۴۹	۱۷۷۸	۰.۲۹
همدان	۸۶۳	۸۹۹	۸۸۵	۸۲۷	۸۱۲	-۰.۱۵
یزد	۸۸۰	۸۰۵	۸۵۱	۸۶۲	۹۳۰	۰.۶۸
فرمانطقه	۰.۰۰	۰.۰۰	۰.۰۰	۰.۰۰	۰.۰۰	۰.۰۰

جدول ۴۳- سهم ارزش افزوده بخش حمل و نقل و انبارداری و پست استان از بخش کشور

استان	۱۳۹۳	۱۳۹۴	۱۳۹۵	۱۳۹۶	۱۳۹۷	میزان تغییر ۹۷ نسبت به ۹۶
کل کشور	۱۰۰.۰۰	۱۰۰.۰۰	۱۰۰.۰۰	۱۰۰.۰۰	۱۰۰.۰۰	۰.۰۰
آذربایجان شرقی	۳.۳۶	۳.۱۹	۲.۹۲	۲.۶۶	۲.۷۸	۰.۱۲
آذربایجان غربی	۲.۶۳	۲.۷۷	۲.۶۲	۲.۲۳	۲.۲۹	۰.۰۶
اردبیل	۰.۸۹	۰.۹۶	۰.۸۹	۰.۷۷	۰.۹۳	۰.۱۶
اصفهان	۷.۷۹	۷.۵۰	۷.۴۰	۷.۰۰	۷.۱۷	۰.۱۷
البرز	۱.۵۵	۱.۵۰	۱.۵۸	۱.۶۸	۱.۸۱	۰.۱۲
ایلام	۰.۴۵	۰.۴۴	۰.۴۵	۰.۴۶	۰.۴۷	۰.۰۲
بوشهر	۲.۰۹	۲.۰۲	۲.۱۶	۱.۹۸	۲.۱۵	۰.۱۷
تهران	۲۹.۰۶	۲۹.۵۲	۲۸.۷۲	۳۰.۷۰	۲۸.۴۸	-۲.۲۳
چهارمحال و بختیاری	۰.۶۵	۰.۶۲	۰.۶۸	۰.۷۴	۰.۶۷	-۰.۰۷
خراسان جنوبی	۰.۴۴	۰.۵۰	۰.۵۰	۰.۵۷	۰.۶۰	۰.۰۳
خراسان رضوی	۶.۶۰	۶.۴۹	۶.۳۵	۵.۸۷	۵.۹۰	۰.۰۳
خراسان شمالی	۰.۶۰	۰.۶۳	۰.۶۴	۰.۶۱	۰.۵۸	-۰.۰۲
خوزستان	۷.۲۹	۷.۰۶	۷.۱۵	۶.۹۱	۶.۵۰	-۰.۴۱
زنجان	۰.۷۷	۱.۰۶	۰.۹۸	۱.۰۰	۰.۹۴	-۰.۰۶
سمنان	۱.۱۰	۱.۰۶	۰.۹۷	۰.۹۹	۱.۰۳	۰.۰۴
سیستان و بلوچستان	۱.۲۶	۱.۲۰	۱.۲۱	۱.۸۵	۲.۵۷	۰.۷۲
فارس	۵.۴۵	۵.۲۱	۵.۰۸	۵.۳۳	۵.۲۳	-۰.۱۰
قزوین	۱.۲۶	۱.۲۹	۱.۲۲	۱.۱۴	۱.۰۰	-۰.۱۴
قم	۰.۹۶	۰.۹۲	۰.۹۷	۱.۰۳	۰.۹۷	-۰.۰۶
کردستان	۰.۷۳	۰.۷۰	۰.۷۵	۰.۷۲	۰.۷۶	۰.۰۴
کرمان	۲.۹۶	۲.۳۵	۲.۶۴	۳.۰۲	۳.۰۱	۰.۰۰
کرمانشاه	۱.۴۲	۱.۵۱	۱.۵۴	۱.۵۳	۱.۶۵	۰.۱۲
کهگیلویه و بویراحمد	۰.۲۷	۰.۳۰	۰.۳۵	۰.۳۵	۰.۵۶	۰.۲۱
گلستان	۱.۲۳	۱.۳۱	۱.۴۴	۱.۳۳	۱.۳۶	۰.۰۳
گیلان	۲.۲۷	۲.۶۲	۲.۷۲	۲.۶۰	۲.۲۰	-۰.۴۰
لرستان	۱.۳۴	۱.۳۸	۱.۴۲	۱.۴۳	۱.۳۹	-۰.۰۴
مازندران	۳.۹۴	۴.۵۶	۵.۰۵	۴.۳۵	۴.۱۳	-۰.۲۲
مرکزی	۱.۴۴	۱.۸۰	۱.۸۵	۱.۸۱	۱.۹۶	۰.۱۵
هرمزگان	۶.۰۶	۵.۹۲	۵.۹۶	۵.۴۳	۶.۲۶	۰.۸۳
همدان	۱.۶۸	۱.۶۱	۱.۶۱	۱.۶۱	۱.۸۱	۰.۱۹
یزد	۲.۳۸	۲.۰۱	۲.۱۷	۲.۳۱	۲.۸۶	۰.۵۵
فرا منطقه	۰.۰۰	۰.۰۰	۰.۰۰	۰.۰۰	۰.۰۰	۰.۰۰

جدول ۴۴- شاخص مزیت نسبی بالفعّل آشکار شده (RCA) در بخش حمل و نقل و انبارداری و بست

[illegible]

جدول ۴۵- شاخص نسبت مصارف واسطه به ستانده (I/O) در بخش حمل و نقل و انبارداری و پست

استان	۱۳۹۳	۱۳۹۴	۱۳۹۵	۱۳۹۶	۱۳۹۷	تغییر ۹۶ به ۹۷	تغییر ۹۵ به ۹۶
کل کشور	۰.۳۰۸	۰.۳۱۰	۰.۲۹۹	۰.۳۰۴	۰.۳۱۳	۰.۰۰۹	۰.۰۰۴
آذربایجان شرقی	۰.۲۷۹	۰.۲۷۶	۰.۲۷۹	۰.۲۸۵	۰.۲۸۳	-۰.۰۰۲	۰.۰۰۶
آذربایجان غربی	۰.۲۶۱	۰.۲۶۱	۰.۲۶۰	۰.۲۵۷	۰.۲۶۱	۰.۰۰۴	-۰.۰۰۳
اردبیل	۰.۲۵۵	۰.۲۵۵	۰.۲۶۴	۰.۲۶۰	۰.۲۶۰	۰.۰۰۰	-۰.۰۰۴
اصفهان	۰.۳۳۱	۰.۳۳۱	۰.۳۱۹	۰.۳۲۴	۰.۳۳۶	۰.۰۱۲	۰.۰۰۵
البرز	۰.۲۷۴	۰.۲۶۷	۰.۲۶۸	۰.۲۵۹	۰.۲۶۵	۰.۰۰۶	-۰.۰۱۰
ایلام	۰.۲۸۸	۰.۲۸۸	۰.۲۷۸	۰.۲۷۱	۰.۲۷۴	۰.۰۰۲	-۰.۰۰۷
بوشهر	۰.۳۰۳	۰.۳۲۴	۰.۳۰۴	۰.۳۲۸	۰.۲۹۹	-۰.۰۲۹	۰.۰۲۴
تهران	۰.۲۹۷	۰.۲۹۲	۰.۲۹۲	۰.۲۸۸	۰.۲۹۶	۰.۰۰۷	-۰.۰۰۳
چهارمحال و بختیاری	۰.۲۳۰	۰.۲۳۲	۰.۲۴۳	۰.۲۳۷	۰.۲۴۶	۰.۰۰۹	-۰.۰۰۶
خراسان جنوبی	۰.۲۸۷	۰.۲۸۷	۰.۲۶۸	۰.۲۵۸	۰.۲۷۵	۰.۰۱۷	-۰.۰۱۰
خراسان رضوی	۰.۳۴۱	۰.۳۴۱	۰.۳۳۳	۰.۳۴۱	۰.۳۵۰	۰.۰۰۸	۰.۰۰۹
خراسان شمالی	۰.۲۹۶	۰.۲۹۵	۰.۲۷۹	۰.۲۸۸	۰.۲۹۰	۰.۰۰۲	۰.۰۰۸
خوزستان	۰.۳۷۰	۰.۳۸۵	۰.۳۴۹	۰.۳۸۶	۰.۴۱۴	۰.۰۲۸	۰.۰۳۷
زنجان	۰.۲۷۵	۰.۲۷۱	۰.۲۵۴	۰.۲۵۴	۰.۲۵۶	۰.۰۰۱	۰.۰۰۰
سمنان	۰.۲۷۵	۰.۲۷۵	۰.۲۸۲	۰.۲۷۶	۰.۲۷۵	-۰.۰۰۱	-۰.۰۰۶
سیستان و بلوچستان	۰.۲۹۹	۰.۳۰۹	۰.۲۹۱	۰.۲۷۱	۰.۲۷۴	۰.۰۰۲	-۰.۰۲۰
فارس	۰.۲۸۱	۰.۲۷۸	۰.۲۷۳	۰.۳۵۹	۰.۲۷۰	۰.۰۱۱	-۰.۰۱۵
قزوین	۰.۲۷۵	۰.۲۷۷	۰.۲۷۴	۰.۲۷۵	۰.۲۷۹	۰.۰۰۳	۰.۰۰۱
قم	۰.۲۶۹	۰.۲۷۵	۰.۲۷۶	۰.۲۷۵	۰.۲۷۸	۰.۰۰۳	-۰.۰۰۱
کردستان	۰.۲۷۸	۰.۲۷۸	۰.۲۷۷	۰.۲۶۸	۰.۲۷۹	۰.۰۱۱	-۰.۰۰۹
کرمان	۰.۲۷۹	۰.۲۸۸	۰.۲۸۱	۰.۲۷۱	۰.۲۸۲	۰.۰۱۱	-۰.۰۱۰
کرمانشاه	۰.۲۷۱	۰.۲۷۱	۰.۲۷۲	۰.۲۶۲	۰.۲۷۲	۰.۰۱۰	-۰.۰۱۰
کهگیلویه و بویراحمد	۰.۲۶۵	۰.۲۶۸	۰.۲۵۷	۰.۲۵۴	۰.۲۵۹	۰.۰۰۴	-۰.۰۰۲
گلستان	۰.۲۷۵	۰.۲۷۱	۰.۲۶۴	۰.۲۶۷	۰.۲۷۰	۰.۰۰۳	۰.۰۰۳
گیلان	۰.۲۶۸	۰.۲۷۰	۰.۲۷۰	۰.۲۶۳	۰.۲۸۲	۰.۰۱۹	-۰.۰۰۷
لرستان	۰.۲۶۳	۰.۲۶۳	۰.۲۶۴	۰.۲۵۴	۰.۲۶۱	۰.۰۰۷	-۰.۰۱۰
مازندران	۰.۲۵۶	۰.۲۵۳	۰.۲۵۱	۰.۲۵۱	۰.۲۶۰	۰.۰۰۹	۰.۰۰۰
مرکزی	۰.۲۷۲	۰.۲۷۵	۰.۲۷۵	۰.۲۶۶	۰.۲۷۱	۰.۰۰۵	-۰.۰۰۹
هرمزگان	۰.۴۲۶	۰.۴۵۴	۰.۴۰۱	۰.۴۴۹	۰.۴۵۲	۰.۰۰۳	۰.۰۴۸
همدان	۰.۲۷۸	۰.۲۷۷	۰.۲۷۷	۰.۲۷۲	۰.۲۷۶	۰.۰۰۳	-۰.۰۰۴
یزد	۰.۲۵۵	۰.۲۵۳	۰.۲۵۷	۰.۲۶۴	۰.۲۵۶	-۰.۰۰۷	۰.۰۰۷
فرمانطقه	*	*	*	*	*	*	*

بخش فعالیت‌های خدماتی مربوط به تامین جا و غذا

مقدمه

در دنیای کنونی، بین توسعه گردشگری و ایجاد زیرساخت‌ها رابطه متقابل وجود دارد. توسعه گردشگری، نه تنها موجب بهبود زیرساخت‌ها می‌شود، بلکه توسعه زیرساخت‌ها، به ویژه خدمات رفاهی، سبب توسعه اقتصادی و فرهنگی می‌گردد. اثرات زیرساختی گردشگری، قادر است بنیان‌های جغرافیایی یک منطقه گردشگری را دگرگون نموده و باعث رشد و ترقی ابعاد مختلف فضایی، اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی آن منطقه شود.

از آنجایی که یکی از مهم‌ترین مسائل برای تصمیم‌گیری برای سفر، وضعیت اقامتگاه‌ها است و با توجه به این که استان تهران و به ویژه کلان‌شهر تهران، مقصد اول گردشگران خارجی و پایتخت کشور، جهت برگزاری رویدادهای فرهنگی و سیاسی و ایجاد روابط تجاری می‌باشد، با اتخاذ سیاست‌هایی برای توزیع مراکز و تسهیلات گردشگری، می‌توان به رونق گردشگری در استان کمک کرد.

وضعیت بخش استان از منظر حساب تولید

➤ جایگاه استان در ایجاد ارزش افزوده

ارزش افزوده بخش فعالیت‌های خدماتی مربوط به تامین جا و غذای استان تهران، در سال ۹۷ معادل ۱۱۵۴۳۴/۴ میلیارد ریال بوده است که ۲/۱۳ درصد از تولید ناخالص داخلی استان را شامل می‌شود. سهم این بخش از تولید استان، در سال ۹۶ معادل ۲/۰۶ درصد می‌باشد که به این ترتیب سهم سال ۹۷ نسبت به ۹۶ با افزایش ۰/۰۷ درصدی مواجه می‌باشد.

این بخش استان در سال ۱۳۹۷ معادل ۳۹/۲۶ از ارزش افزوده بخش فعالیت‌های خدماتی مربوط به تامین جا و غذای کشور را به خود اختصاص داده و از این حیث، در رتبه نخست استان‌ها قرار دارد. همچنین این شاخص، نسبت به رقم مشابه سال ۱۳۹۶ (۳۹/۵۰ درصد)، با کاهش ۰/۲۴ درصدی همراه بوده است. این حجم ارزش افزوده استان، تقریباً معادل مجموع ارزش افزوده ۸ استان پس از تهران است. سه استان بعدی پس از تهران، به ترتیب خراسان رضوی، اصفهان، مازندران با مقادیر سهم بخش از کشور ۱۲/۲۹، ۵/۹۵ و ۵/۰۳ درصد می‌باشند.

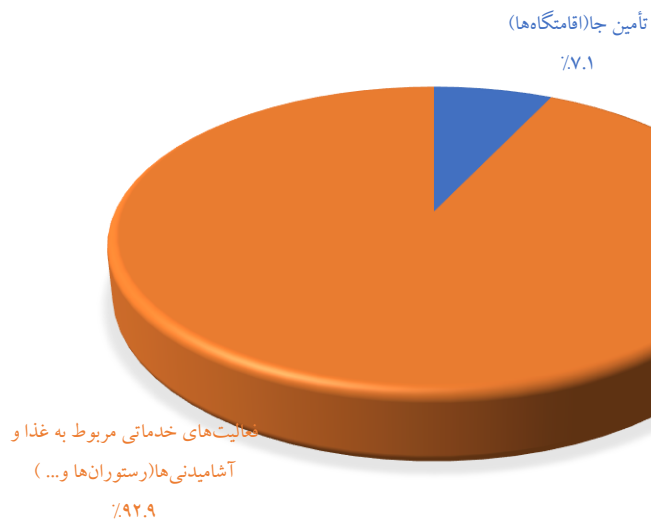
➤ رقابت پذیری و هزینه‌بری بخش

مقدار شاخص RCA برای این بخش استان در سال ۱۳۹۷، رقم ۱/۸۸ می باشد و استان تهران در این شاخص در جایگاه سوم کشور قرار دارد. این رقم بیانگر مزیت نسبی این بخش استان و به عبارتی بیانگر توانایی نسبتاً بالای استان تهران در تولید ارزش افزوده این بخش است. ضمن آنکه استان های دیگر کشور همچون خراسان رضوی و اردبیل به ترتیب با مقادیر ۲/۵۵ و ۱/۹۲ بیشترین مزیت نسبی این بخش را قبل از تهران دارا می باشند و استان بوشهر با رقم ۰/۱۴ دارای کمترین مقدار شاخص در بین استان ها است.

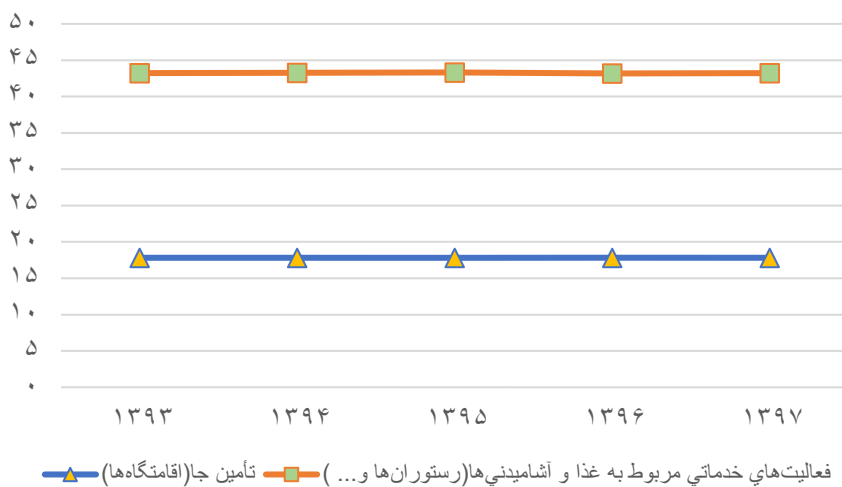
پایین بودن نسبت مصارف واسطه به ستانده (I/O) در این بخش استان در سال ۹۷، نسبت به سایر استان ها (رقم ۰/۲۸ و رتبه بیست و هشتم کشور) که نشان گر پایین بودن هزینه های تولید در این بخش می باشد، تایید دیگری بر مزیت بالای بخش فعالیت خدماتی مربوط به تامین جا و غذای استان نسبت به سایر بخش های اقتصادی می باشد. استان چهارمحال و بختیاری با رقم ۰/۶۶ درصد و استان کهگیلویه و بویراحمد با رقم ۰/۲۳ درصد در سال ۱۳۹۷، به ترتیب بیشترین و کمترین میزان شاخص را دارا بوده اند.

➤ ساختار رشته فعالیتهای بخش

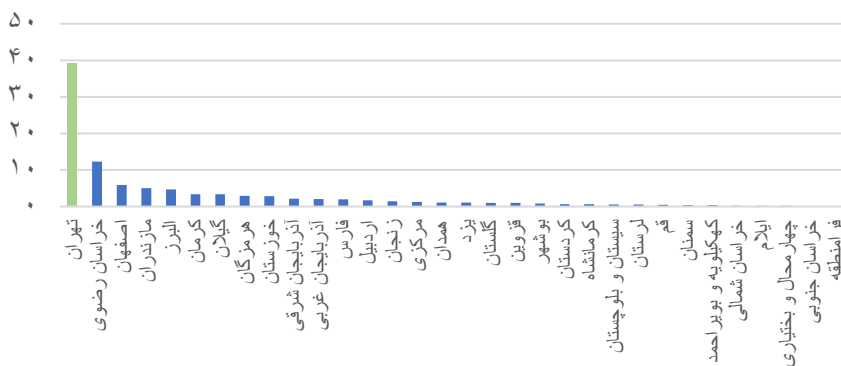
این بخش استان شامل ۲ رشته فعالیت: "تامین جا (اقامتگاهها)" و "فعالیت های خدماتی مربوط به غذا و آشامیدنی ها (رستوران ها و ...)" می باشد. این فعالیت ها در سال ۹۷، به ترتیب ۷/۰۸ و ۹۲/۹۲ درصد از کل بخش را در بر گرفته اند. ارقام مشابه سال ۹۶ به ترتیب ۶/۵۳ و ۹۳/۴۷ درصد بوده است. ضمناً این دو فعالیت، به ترتیب ۱۷/۸۲ و ۴۳/۲۲ درصد از بخش فعالیت خدماتی مربوط به تامین جا و غذای کشور را به خود اختصاص داده اند. مقایسه مقادیر سهم فعالیت از بخش استان و کشور، حاکی از وزن نسبی بیشتر فعالیت های خدماتی مربوط به غذا و آشامیدنی های (رستوران ها و ...) استان نسبت به کشور در این بخش می باشد.



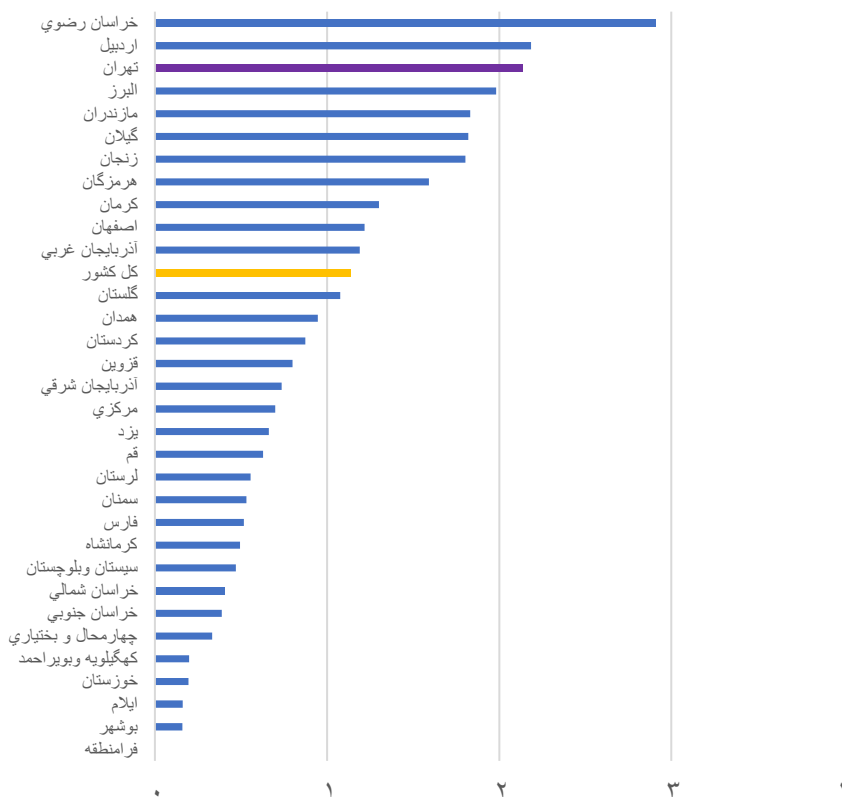
نمودار ۳۷- سهم ارزش افزوده رشته فعالیتهای بخش خدماتی مربوط به تأمین جا و غذا استان تهران از رشته فعالیت کشور - درصد



نمودار ۳۸- سهم ارزش افزوده بخش تامین جا و غذا از کل ارزش افزوده بخش کشور در سال ۹۷- درصد



نمودار ۳۹- سهم ارزش افزوده بخش تامین جا و غذا از تولید ناخالص استان ها در سال ۹۷- درصد



جدول ۴۶- سهم ارزش افزوده رشته فعالیت های بخش خدماتی مربوط به تامین جا و غذا

سهم ارزش افزوده فعالیت از بخش استان		سهم ارزش افزوده فعالیت استان تهران از فعالیت کل کشور								عنوان فعالیت
۱۳۹۷	۱۳۹۶	میزان تغییرات تا ۹۶ ۹۷	میزان تغییرات تا ۹۵ ۹۶	میزان تغییرات تا ۹۴ ۹۵	۱۳۹۷	۱۳۹۶	۱۳۹۵	۱۳۹۴	۱۳۹۳	
۱۰۰.۰۰	۱۰۰.۰۰	-۰.۲۴	-۰.۲۸	۰.۲۹	۳۹.۲۶	۳۹.۵۰	۳۹.۷۸	۳۹.۴۹	۳۹.۵۹	بخش فعالیت خدماتی مربوط به تامین جا و غذا
۷.۰۸	۶.۵۳	۰.۰۰	۰.۰۱	۰.۰۰	۱۷.۸۲	۱۷.۸۲	۱۷.۸۱	۱۷.۸۲	۱۷.۸۲	تأمین جا(اقامتگاه‌ها)
۹۲.۹۲	۹۳.۴۷	۰.۰۵	-۰.۱۴	۰.۰۵	۴۳.۲۲	۴۳.۱۷	۴۳.۳۱	۴۳.۲۷	۴۳.۲۳	فعالیت‌های خدماتی مربوط به غذا و آشامیدنی‌ها(رستوران‌ها و ...)

جدول ۴۶- سهم ارزش افزوده فعالیت های بخش خدماتی مربوط به تامین جا و غذا - ادامه

سهم ارزش افزوده فعالیت از تولید ناخالص داخلی										عنوان فعالیت
کشور					استان تهران					
۱۳۹۷	۱۳۹۶	۱۳۹۵	۱۳۹۴	۱۳۹۳	۱۳۹۷	۱۳۹۶	۱۳۹۵	۱۳۹۴	۱۳۹۳	
۱.۱۴	۱.۱۷	۱.۳۱	۱.۴۷	۱.۲۳	۲.۱۳	۲.۰۶	۲.۲۶	۲.۴۴	۲.۲۴	بخش فعالیت خدماتی مربوط به تامین جا و غذا
۰.۱۸	۰.۱۷	۰.۱۸	۰.۲۲	۰.۱۸	۰.۱۵	۰.۱۳	۰.۱۴	۰.۱۶	۰.۱۴	تأمین جا(اقامتگاه‌ها)
۰.۹۶	۱.۰۰	۱.۱۳	۱.۲۵	۱.۰۵	۱.۹۸	۱.۹۳	۲.۱۲	۲.۲۷	۲.۱۰	فعالیت‌های خدماتی مربوط به غذا و آشامیدنی‌ها(رستوران‌ها و ...)

جدول ۴۷- سهم ارزش افزوده بخش خدماتی مربوط به تامین جا و غذا از تولید ناخالص استان

استان	۱۳۹۳	۱۳۹۴	۱۳۹۵	۱۳۹۶	۱۳۹۷	میزان تغییر ۹۷ نسبت به ۹۶
کل کشور	۱.۲۳	۱.۴۷	۱.۳۱	۱.۱۷	۱.۱۴	-۰.۰۴
آذربایجان شرقی	۰.۸۵	۰.۸۹	۰.۸۲	۰.۷۵	۰.۷۴	-۰.۰۱
آذربایجان غربی	۱.۳۴	۱.۴۱	۱.۳۱	۱.۲۲	۱.۱۹	-۰.۰۳
اردبیل	۲.۱۷	۲.۳۹	۲.۲۹	۲.۰۷	۲.۱۹	۰.۱۲
اصفهان	۱.۳۵	۱.۵۰	۱.۴۰	۱.۲۳	۱.۲۲	-۰.۰۱
البرز	۲.۱۳	۲.۲۹	۲.۲۲	۱.۹۸	۱.۹۸	۰.۰۰
ایلام	۰.۲۳	۰.۳۳	۰.۲۴	۰.۱۹	۰.۱۶	-۰.۰۳
بوشهر	۰.۱۵	۰.۲۴	۰.۱۹	۰.۱۹	۰.۱۶	-۰.۰۳
تهران	۲.۲۴	۲.۴۴	۲.۲۶	۲.۰۶	۲.۱۳	۰.۰۷
چهارمحال و بختیاری	۰.۳۹	۰.۳۸	۰.۳۶	۰.۳۳	۰.۳۳	۰.۰۱
خراسان جنوبی	۰.۴۱	۰.۴۱	۰.۳۹	۰.۳۶	۰.۳۹	۰.۰۳
خراسان رضوی	۲.۸۳	۳.۱۱	۲.۹۶	۲.۸۲	۲.۹۱	۰.۰۸
خراسان شمالی	۰.۴۵	۰.۵۰	۰.۴۴	۰.۴۲	۰.۴۱	-۰.۰۱
خوزستان	۰.۲۳	۰.۳۷	۰.۲۹	۰.۲۴	۰.۱۹	-۰.۰۴
زنجان	۲.۱۶	۲.۱۱	۱.۹۲	۱.۶۸	۱.۸۰	۰.۱۲
سمنان	۰.۵۹	۰.۶۲	۰.۵۰	۰.۴۹	۰.۵۳	۰.۰۴
سیستان و بلوچستان	۰.۵۵	۰.۵۸	۰.۵۱	۰.۴۶	۰.۴۷	۰.۰۱
فارس	۰.۴۹	۰.۵۷	۰.۵۱	۰.۴۹	۰.۵۲	۰.۰۲
قزوین	۰.۸۵	۰.۸۶	۰.۷۹	۰.۷۸	۰.۸۰	۰.۰۲
قم	۰.۶۹	۰.۶۸	۰.۵۹	۰.۶۱	۰.۶۳	۰.۰۲
کردستان	۰.۹۴	۱.۰۰	۰.۹۰	۰.۸۵	۰.۸۷	۰.۰۳
کerman	۱.۴۸	۱.۶۶	۱.۵۲	۱.۳۰	۱.۳۰	۰.۰۰
کرمانشاه	۰.۵۵	۰.۶۲	۰.۵۶	۰.۵۱	۰.۴۹	-۰.۰۲
کهگیلویه و بویراحمد	۰.۱۸	۰.۳۰	۰.۲۵	۰.۲۱	۰.۲۰	-۰.۰۱
گلستان	۱.۱۲	۱.۱۷	۱.۰۵	۱.۰۲	۱.۰۸	۰.۰۶
گیلان	۱.۷۵	۲.۰۵	۱.۷۸	۱.۶۲	۱.۸۲	۰.۲۰
لرستان	۰.۶۲	۰.۶۴	۰.۶۱	۰.۵۶	۰.۵۶	-۰.۰۱
مازندران	۲.۰۰	۲.۰۷	۱.۸۶	۱.۷۵	۱.۸۳	۰.۰۸
مرکزی	۰.۸۵	۰.۹۳	۰.۸۸	۰.۷۷	۰.۷۰	-۰.۰۷
هرمزگان	۱.۹۶	۲.۰۶	۱.۸۸	۱.۶۸	۱.۵۹	-۰.۰۹
همدان	۱.۰۵	۱.۲۰	۱.۱۳	۱.۰۱	۰.۹۵	-۰.۰۶
یزد	۰.۷۲	۰.۸۲	۰.۷۶	۰.۷۰	۰.۶۶	-۰.۰۴
فرمانطقه	۰.۰۰	۰.۰۰	۰.۰۰	۰.۰۰	۰.۰۰	۰.۰۰

جدول ۴۸- سهم ارزش افزوده بخش خدماتی مربوط به تامین جا و غذا استان از بخش کشور

استان	۱۳۹۳	۱۳۹۴	۱۳۹۵	۱۳۹۶	۱۳۹۷	میزان تغییر ۹۷ نسبت به ۹۶
کل کشور	۱۰۰.۰۰	۱۰۰.۰۰	۱۰۰.۰۰	۱۰۰.۰۰	۱۰۰.۰۰	۰.۰۰
آذربایجان شرقی	۲.۲۱	۲.۲۰	۲.۲۱	۲.۲۱	۲.۱۹	-۰.۰۲
آذربایجان غربی	۳.۱۱	۳.۱۰	۳.۱۲	۳.۱۱	۲.۰۹	-۰.۰۲
اردبیل	۱.۷۶	۱.۷۵	۱.۷۶	۱.۷۶	۱.۷۵	-۰.۰۱
اصفهان	۵.۹۹	۵.۹۷	۵.۹۹	۵.۹۸	۵.۹۵	-۰.۰۴
البرز	۴.۷۲	۴.۶۹	۴.۷۳	۴.۷۲	۴.۶۶	-۰.۰۶
ایلام	۰.۱۹	۰.۱۹	۰.۱۹	۰.۱۹	۰.۱۹	۰.۰۰
بوشهر	۰.۸۰	۰.۸۰	۰.۸۰	۰.۸۱	۰.۸۱	۰.۰۰
تهران	۳۹.۵۹	۳۹.۴۹	۳۹.۷۸	۳۹.۵۰	۳۹.۲۶	-۰.۲۴
چهارمحال و بختیاری	۰.۱۸	۰.۱۸	۰.۱۸	۰.۱۸	۰.۱۸	۰.۰۰
خراسان جنوبی	۰.۱۵	۰.۱۵	۰.۱۵	۰.۱۶	۰.۱۵	۰.۰۰
خراسان رضوی	۱۱.۹۵	۱۲.۰۹	۱۱.۸۴	۱۲.۰۰	۱۲.۲۹	۰.۳۰
خراسان شمالی	۰.۱۹	۰.۱۹	۰.۱۹	۰.۱۹	۰.۲۰	۰.۰۰
خوزستان	۳.۹۰	۳.۸۹	۳.۸۹	۳.۹۰	۲.۸۸	-۰.۰۲
زنجان	۱.۴۸	۱.۴۸	۱.۴۹	۱.۴۸	۱.۴۷	-۰.۰۱
سمنان	۰.۳۸	۰.۳۸	۰.۳۸	۰.۳۸	۰.۳۸	۰.۰۰
سیستان و بلوچستان	۰.۵۷	۰.۵۷	۰.۵۷	۰.۵۷	۰.۵۸	۰.۰۱
فارس	۱.۹۰	۱.۹۱	۱.۸۷	۱.۹۱	۱.۹۵	۰.۰۴
قزوین	۱.۰۴	۱.۰۳	۱.۰۴	۱.۰۴	۱.۰۳	-۰.۰۱
قم	۰.۵۰	۰.۵۰	۰.۴۹	۰.۵۱	۰.۵۱	۰.۰۱
کردستان	۰.۶۹	۰.۶۹	۰.۶۸	۰.۶۹	۰.۶۹	۰.۰۰
کرمان	۳.۴۰	۳.۴۰	۳.۴۲	۳.۴۰	۳.۳۷	-۰.۰۲
کرمانشاه	۰.۶۹	۰.۶۹	۰.۶۹	۰.۷۰	۰.۶۹	-۰.۰۱
کهگیلویه و بویراحمد	۰.۳۷	۰.۳۷	۰.۳۷	۰.۳۷	۰.۳۷	۰.۰۰
گلستان	۱.۰۴	۱.۰۴	۱.۰۳	۱.۰۴	۱.۰۵	۰.۰۱
گیلان	۳.۲۳	۳.۲۸	۳.۱۹	۳.۲۴	۳.۳۴	۰.۱۰
لرستان	۰.۵۵	۰.۵۵	۰.۵۵	۰.۵۵	۰.۵۵	۰.۰۰
مازندران	۵.۰۴	۵.۰۴	۵.۰۴	۵.۰۴	۵.۰۳	-۰.۰۱
مرکزی	۱.۲۵	۱.۲۵	۱.۲۵	۱.۲۵	۱.۲۴	-۰.۰۱
هرمزگان	۲.۹۴	۲.۹۵	۲.۹۴	۲.۹۴	۲.۹۶	۰.۰۱
همدان	۱.۱۱	۱.۱۱	۱.۱۱	۱.۱۱	۱.۱۱	۰.۰۰
یزد	۱.۰۶	۱.۰۶	۱.۰۵	۱.۰۶	۱.۰۷	۰.۰۱
فرا منطقه	۰.۰۰	۰.۰۰	۰.۰۰	۰.۰۰	۰.۰۰	۰.۰۰

جدول ۴۹- شاخص مزیت نسبی بالفعل آشکار شده (RCA) در بخش خدماتی مربوط به تامین حا و غذا

[illegible]

جدول ۵۰- شاخص نسبت مصارف واسطه به ستانده (I/O) در بخش خدماتی مربوط به تامین جا و غذا

استان	۱۳۹۳	۱۳۹۴	۱۳۹۵	۱۳۹۶	۱۳۹۷	تغییر ۹۶ به ۹۷	تغییر ۹۵ به ۹۶
کل کشور	۰.۳۵۵	۰.۳۵۶	۰.۳۵۹	۰.۳۵۲	۰.۳۵۳	-۰.۰۰۷	۰.۰۰۰
آذربایجان شرقی	۰.۴۳۸	۰.۴۴۰	۰.۴۴۲	۰.۴۳۵	۰.۴۳۷	-۰.۰۰۷	۰.۰۰۲
آذربایجان غربی	۰.۴۰۲	۰.۴۰۴	۰.۴۰۷	۰.۴۰۰	۰.۴۰۱	-۰.۰۰۷	۰.۰۰۲
اردبیل	۰.۴۱۸	۰.۴۲۰	۰.۴۲۳	۰.۴۱۶	۰.۴۱۶	-۰.۰۰۸	۰.۰۰۱
اصفهان	۰.۳۹۵	۰.۳۹۶	۰.۳۹۹	۰.۳۹۲	۰.۳۹۳	-۰.۰۰۷	۰.۰۰۱
البرز	۰.۴۶۳	۰.۴۶۵	۰.۴۶۷	۰.۴۶۰	۰.۴۶۲	-۰.۰۰۷	۰.۰۰۲
ایلام	۰.۴۱۷	۰.۴۱۸	۰.۴۲۳	۰.۴۱۴	۰.۴۱۳	-۰.۰۰۹	-۰.۰۰۱
بوشهر	۰.۵۰۸	۰.۵۰۹	۰.۵۱۵	۰.۵۰۵	۰.۵۰۴	-۰.۰۱۰	۰.۰۰۰
تهران	۰.۲۷۷	۰.۲۷۸	۰.۲۸۰	۰.۲۷۵	۰.۲۷۶	-۰.۰۰۵	۰.۰۰۱
چهارمحال و بختیاری	۰.۶۶۱	۰.۶۶۳	۰.۶۶۹	۰.۶۵۷	۰.۶۵۸	-۰.۰۱۲	۰.۰۰۱
خراسان جنوبی	۰.۶۲۵	۰.۶۲۶	۰.۶۳۲	۰.۶۲۰	۰.۶۲۰	-۰.۰۱۲	۰.۰۰۰
خراسان رضوی	۰.۲۹۵	۰.۲۹۴	۰.۳۰۰	۰.۲۹۲	۰.۲۹۰	-۰.۰۰۸	-۰.۰۰۲
خراسان شمالی	۰.۵۸۹	۰.۵۸۹	۰.۵۹۷	۰.۵۸۴	۰.۵۸۲	-۰.۰۱۳	-۰.۰۰۲
خوزستان	۰.۴۷۱	۰.۴۷۲	۰.۴۷۶	۰.۴۶۷	۰.۴۶۹	-۰.۰۰۸	۰.۰۰۱
زنجان	۰.۴۱۶	۰.۴۱۸	۰.۴۲۱	۰.۴۱۴	۰.۴۱۶	-۰.۰۰۷	۰.۰۰۲
سمنان	۰.۵۱۵	۰.۵۱۶	۰.۵۲۱	۰.۵۱۱	۰.۵۱۱	-۰.۰۱۰	۰.۰۰۰
سیستان و بلوچستان	۰.۳۰۱	۰.۳۰۱	۰.۳۰۵	۰.۲۹۸	۰.۲۹۸	-۰.۰۰۶	۰.۰۰۰
فارس	۰.۵۲۷	۰.۵۲۶	۰.۵۳۵	۰.۵۲۲	۰.۵۱۸	-۰.۰۱۳	-۰.۰۰۴
قزوین	۰.۴۶۶	۰.۴۶۸	۰.۴۷۱	۰.۴۶۳	۰.۴۶۶	-۰.۰۰۷	۰.۰۰۲
قم	۰.۶۴۵	۰.۶۴۵	۰.۶۵۴	۰.۶۴۰	۰.۶۳۸	-۰.۰۱۴	-۰.۰۰۲
کردستان	۰.۵۵۴	۰.۵۵۴	۰.۵۶۱	۰.۵۵۰	۰.۵۴۸	-۰.۰۱۲	-۰.۰۰۱
کرمان	۰.۲۳۸	۰.۲۳۹	۰.۲۴۰	۰.۲۳۶	۰.۲۳۸	-۰.۰۰۴	۰.۰۰۲
کرمانشاه	۰.۵۹۰	۰.۵۹۲	۰.۵۹۷	۰.۵۸۶	۰.۵۸۸	-۰.۰۱۰	۰.۰۰۲
کهگیلویه و بویراحمد	۰.۲۳۴	۰.۲۳۴	۰.۲۳۸	۰.۲۳۲	۰.۲۳۲	-۰.۰۰۵	-۰.۰۰۱
گلستان	۰.۴۴۹	۰.۴۴۹	۰.۴۵۵	۰.۴۴۵	۰.۴۴۴	-۰.۰۱۰	-۰.۰۰۱
گیلان	۰.۲۷۵	۰.۲۷۴	۰.۲۸۱	۰.۲۷۳	۰.۲۶۷	-۰.۰۰۹	-۰.۰۰۵
لرستان	۰.۴۴۸	۰.۴۵۰	۰.۴۵۳	۰.۴۴۵	۰.۴۴۷	-۰.۰۰۸	۰.۰۰۲
مازندران	۰.۳۶۱	۰.۳۶۳	۰.۳۶۵	۰.۳۵۹	۰.۳۶۱	-۰.۰۰۶	۰.۰۰۲
مرکزی	۰.۴۲۰	۰.۴۲۲	۰.۴۲۴	۰.۴۱۷	۰.۴۱۹	-۰.۰۰۷	۰.۰۰۳
هرمزگان	۰.۳۱۲	۰.۳۱۳	۰.۳۱۵	۰.۳۰۹	۰.۳۱۱	-۰.۰۰۶	۰.۰۰۱
همدان	۰.۳۳۳	۰.۳۳۴	۰.۳۳۷	۰.۳۳۱	۰.۳۳۱	-۰.۰۰۶	۰.۰۰۱
یزد	۰.۵۳۴	۰.۵۳۵	۰.۵۴۱	۰.۵۳۰	۰.۵۳۰	-۰.۰۱۱	۰.۰۰۰
فرمانطقه	*	*	*	*	*	*	*

بخش اطلاعات و ارتباطات

مقدمه

بیشتر مطالعات انجام شده در زمینه تاثیر فن آوری اطلاعات و ارتباطات (ICT) بر میزان رشد اقتصادی در کشورهای توسعه یافته، حاکی از اثر معنی دار و مثبت این بخش بر بهره‌وری و رشد اقتصادی کشورها است. برخی مطالعات چنین رابطه مثبتی را در کشورهای در حال توسعه نیز تایید می‌کنند، اما با توجه به ضعف زیرساخت‌ها در این کشورها، هنوز زمینه‌های بسیاری برای پیشرفت وجود دارد که باید به آنها پرداخته شود.

استان تهران با توجه به مرکزیت سیاسی تجاری، در راس هرم این بخش در کشور قرار دارد که از فراوانی منابع انسانی متخصص و زیرساخت‌های نسبتاً مناسب برخوردار می‌باشد. لذا سرمایه‌گذاری مستمر و هدفمند می‌توانند شکوفایی این صنعت را در استان تهران و کشور به دنبال داشته باشد. با توجه به اطلاعات آماری موجود در این زمینه، می‌توان از طریق برنامه‌ریزی موثر، به رشد سریعتر در این بخش دست یافت و به تبع آن رشد تولید ناخالص داخلی استان را تامین نمود.

وضعیت بخش استان از منظر حساب تولید

➤ جایگاه استان در ایجاد ارزش افزوده

این بخش اقتصادی استان با رقم ارزش افزوده ۳۲۵۳۹۵ میلیارد ریال، معادل ۶/۰۲ درصد از تولید ناخالص استان را در سال ۹۷ تشکیل می‌دهد. ضمن آنکه سهم مشابه در سال ۹۶ معادل ۶/۷۹ درصد بوده است. این در حالی است که در سال ۹۷ تنها ۱/۶۵ درصد و در سال ۹۶ معادل ۱/۹۷ درصد از تولید ناخالص داخلی کشور مربوط به بخش اطلاعات و ارتباطات آن می‌باشد. این مقایسه نشان می‌دهد که سهم ارزش افزوده این بخش استان از تولید ناخالص داخلی آن، بالاتر از سهم ارزش افزوده این بخش کشور تولید ناخالص داخلی کشور می‌باشد و این امر بیان گر اهمیت بالای بخش اطلاعات و ارتباطات استان تهران است.

در سال ۱۳۹۷ استان تهران ۷۶/۵۱ درصد از ارزش افزوده اطلاعات و ارتباطات کشور را به خود اختصاص داده و از این حیث با اختلاف بسیار زیادی از استان بعدی، در جایگاه نخست کشور قرار دارد. اختلاف فاحش سهم ارزش افزوده این بخش استان با سایر استان‌ها به نحوی است که دو استان بعدی (بوشهر و اصفهان)، به ترتیب ۳/۷۳ و ۱/۵۸ درصد از ارزش افزوده این بخش را ایجاد

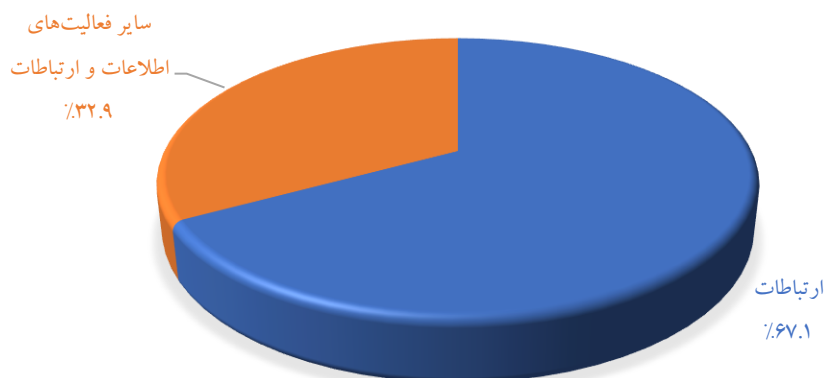
کرده اند. ضمن آن که سهم استان تهران، به تنهایی از مجموع سهم سی استان دیگر بیشتر می باشد.

➤ رقابت پذیری و هزینه بری بخش

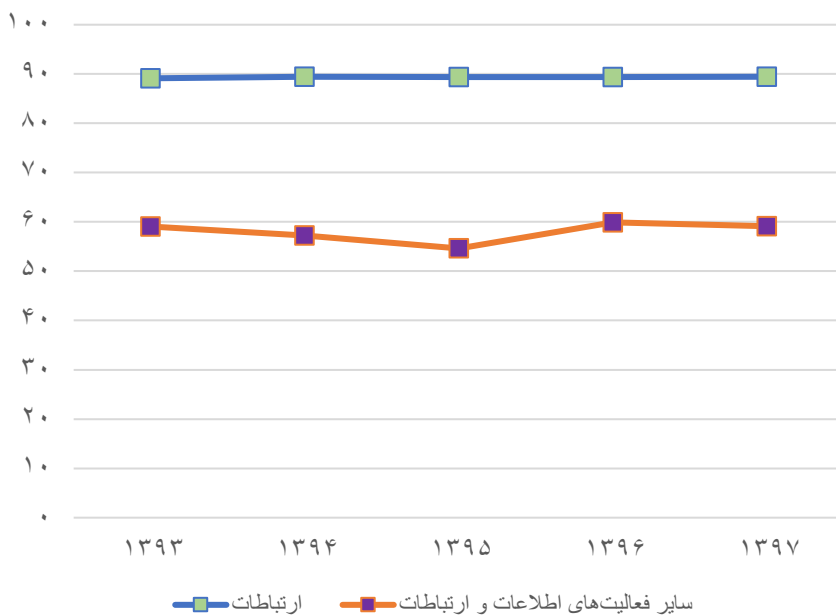
شاخص مزیت نسبی RCA در این بخش استان با رقم $3/66$ در رتبه اول استان ها قرار دارد که حاکی از مزیت نسبی بالای این بخش، نسبت به سایر استان ها می باشد. همچنین استان های خراسان جنوبی با مقدار شاخص $1/32$ و قزوین با مقدار $1/01$ به ترتیب رتبه های دوم و سوم را به خود اختصاص داده اند. استان قزوین که در سال ۹۶ دارای مزیت نسبی کمتر از یک بوده در سال ۱۳۹۷ ارتقا یافته و جزء سه استان برتر کشور در این شاخص قرار گرفته است. از بین ۳۱ استان کشور، تنها ۳ استان دارای مقدار مزیت نسبی بالای یک می باشند و بقیه پایین تر از یک هستند و لذا بیشتر استانها در این بخش، نسبت به سایر بخشهای اقتصادی خود، از مزیت نسبی برخوردار نیستند.

در سال ۱۳۹۷ مقدار شاخص I/O استان در این بخش، برابر با رقم $0/46$ می باشد. همچنین در بین رشته فعالیتهای این بخش استان، مقدار نسبت مصارف واسطه به ستانده برای فعالیت "سایر فعالیت های اطلاعات و ارتباطات" برابر با رقم $0/23$ و برای فعالیت "ارتباطات" معادل با رقم $0/51$ بوده است.

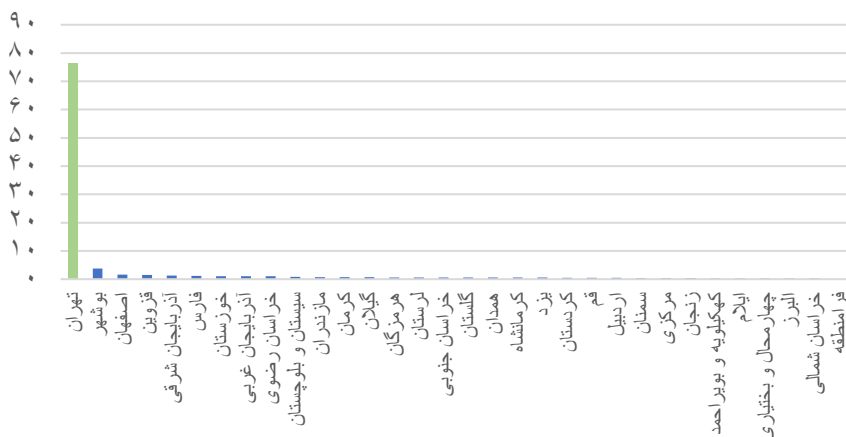
نمودار ۴۰- سهم ارزش افزوده رشته فعالیت های بخش اطلاعات و ارتباطات استان تهران در سال ۱۳۹۷



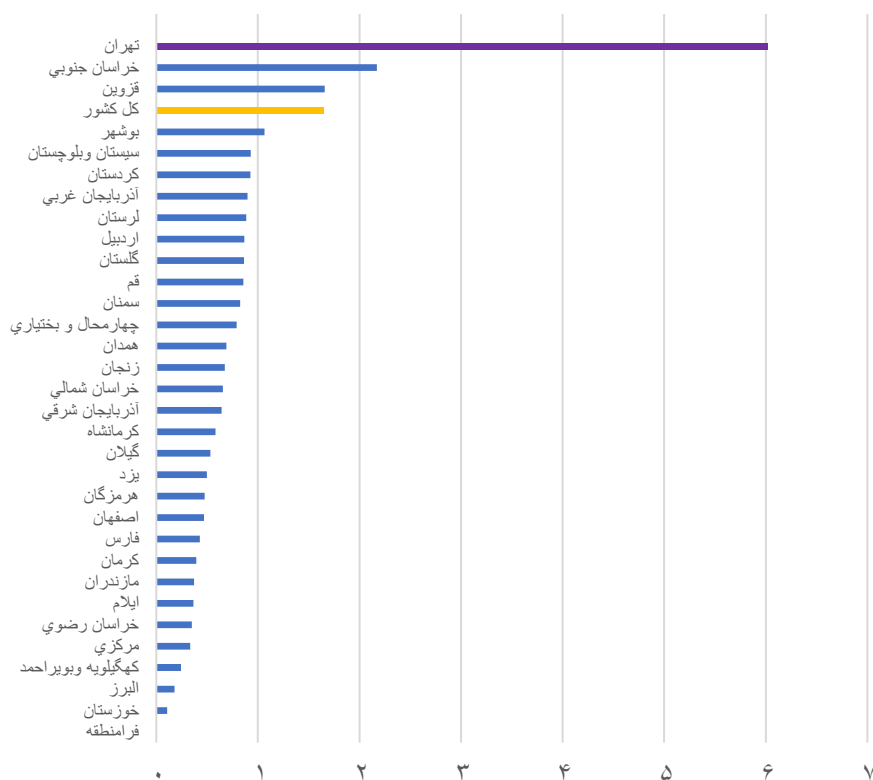
نمودار ۴۱- سهم ارزش افزوده رشته فعالیت های بخش اطلاعات و ارتباطات استان از رشته فعالیت کشور



نمودار ۴۲- سهم بخش اطلاعات و ارتباطات استان ها از ارزش افزوده بخش کشور سال ۱۳۹۷



نمودار ۴۳- سهم ارزش افزوده بخش اطلاعات و ارتباطات از تولید ناخالص داخلی استان ها در سال ۱۳۹۷



جدول ۵۱- سهم ارزش افزوده رشته فعالیت های بخش اطلاعات و ارتباطات

سهم ارزش افزوده فعالیت از بخش استان		سهم ارزش افزوده فعالیت استان تهران از فعالیت کل کشور								عنوان فعالیت
۱۳۹۷	۱۳۹۶	میزان تغییرات ۹۶ تا ۹۷	میزان تغییرات ۹۵ تا ۹۶	میزان تغییرات ۹۴ تا ۹۵	۱۳۹۷	۱۳۹۶	۱۳۹۵	۱۳۹۴	۱۳۹۳	
۱۰۰.۰۰	۱۰۰.۰۰	-۱.۲۰	۰.۳۳	-۲.۲۱	۷۶.۵۱	۷۷.۷۱	۷۷.۳۸	۷۹.۵۹	۸۲.۰۹	بخش اطلاعات و ارتباطات
۶۷.۰۸	۶۹.۴۵	۰.۰۳	-۰.۰۱	-۰.۰۳	۸۹.۴۳	۸۹.۴۰	۸۹.۴۱	۸۹.۴۴	۸۹.۱۳	ارتباطات
۳۲.۹۲	۳۰.۵۵	-۰.۷۹	۵.۲۹	-۲.۵۹	۵۹.۱۱	۵۹.۹۰	۵۴.۶۱	۵۷.۲۱	۵۹.۰۴	سایر فعالیت های اطلاعات و ارتباطات

جدول ۵۱- سهم ارزش افزوده فعالیت های بخش اطلاعات و ارتباطات - ادامه

سهم ارزش افزوده فعالیت از تولید ناخالص داخلی										عنوان فعالیت
کشور					استان تهران					
۱۳۹۷	۱۳۹۶	۱۳۹۵	۱۳۹۴	۱۳۹۳	۱۳۹۷	۱۳۹۶	۱۳۹۵	۱۳۹۴	۱۳۹۳	
۱۰۰.۰۰	۱۰۰.۰۰	-۱.۲۰	۰.۳۳	-۲.۲۱	۷۶.۵۱	۷۷.۷۱	۷۷.۳۸	۷۹.۵۹	۸۲.۰۹	بخش اطلاعات و ارتباطات
۶۷.۰۸	۶۹.۴۵	۰.۰۳	-۰.۰۱	-۰.۰۳	۸۹.۴۳	۸۹.۴۰	۸۹.۴۱	۸۹.۴۴	۸۹.۱۳	ارتباطات
۳۲.۹۲	۳۰.۵۵	-۰.۷۹	۵.۲۹	-۲.۵۹	۵۹.۱۱	۵۹.۹۰	۵۴.۶۱	۵۷.۲۱	۵۹.۰۴	سایر فعالیت‌های اطلاعات و ارتباطات

جدول ۵۲- سهم ارزش افزوده بخش اطلاعات و ارتباطات از تولید ناخالص استان

استان	۱۳۹۳	۱۳۹۴	۱۳۹۵	۱۳۹۶	۱۳۹۷	میزان تغییر ۹۷ نسبت به ۹۶
کل کشور	۱.۷۶	۱.۹۸	۱.۹۹	۱.۹۷	۱.۶۵	-۰.۳۲
آذربایجان شرقی	۰.۶۱	۰.۶۴	۰.۷۰	۰.۶۸	۰.۶۴	-۰.۰۴
آذربایجان غربی	۰.۷۸	۰.۸۴	۰.۹۴	۰.۹۷	۰.۹۰	-۰.۰۷
اردبیل	۰.۶۴	۰.۷۳	۰.۸۲	۰.۸۳	۰.۸۷	۰.۰۴
اصفهان	۰.۴۸	۰.۵۲	۰.۵۵	۰.۵۱	۰.۴۷	-۰.۰۴
البرز	۰.۱۲	۰.۱۴	۰.۱۷	۰.۱۷	۰.۱۸	۰.۰۱
ایلام	۰.۳۳	۰.۵۳	۰.۴۹	۰.۴۵	۰.۳۷	-۰.۰۹
بوشهر	۰.۵۹	۱.۲۹	۱.۴۷	۱.۵۵	۱.۰۶	-۰.۴۸
تهران	۶.۶۶	۶.۶۱	۶.۶۷	۶.۷۹	۶.۰۲	-۰.۷۷
چهارمحال و بختیاری	۰.۷۳	۰.۷۳	۰.۸۲	۰.۸۱	۰.۷۹	-۰.۰۲
خراسان جنوبی	۱.۴۶	۱.۸۵	۲.۵۶	۲.۴۳	۲.۱۷	-۰.۲۶
خراسان رضوی	۰.۳۱	۰.۳۰	۰.۳۴	۰.۳۶	۰.۳۵	-۰.۰۱
خراسان شمالی	۰.۵۹	۰.۶۹	۰.۷۷	۰.۷۷	۰.۶۶	-۰.۱۱
خوزستان	۰.۱۱	۰.۱۸	۰.۱۶	۰.۱۴	۰.۱۱	-۰.۰۴
زنجان	۰.۵۹	۰.۶۰	۰.۶۴	۰.۶۲	۰.۶۷	۰.۰۶
سمنان	۰.۶۸	۰.۷۴	۰.۷۲	۰.۷۵	۰.۸۳	۰.۰۷
سیستان و بلوچستان	۰.۷۶	۰.۸۸	۰.۹۷	۱.۰۰	۰.۹۳	-۰.۰۷
فارس	۰.۳۵	۰.۳۹	۰.۴۱	۰.۴۲	۰.۴۳	۰.۰۱
قزوین	۱.۰۷	۱.۴۱	۱.۸۴	۱.۹۲	۱.۶۶	-۰.۲۶
قم	۰.۷۵	۰.۷۶	۰.۸۰	۰.۸۸	۰.۸۶	-۰.۰۲
کردستان	۰.۷۷	۰.۸۵	۰.۹۳	۰.۹۶	۰.۹۳	-۰.۰۳
کerman	۰.۳۶	۰.۴۰	۰.۴۲	۰.۴۰	۰.۳۹	-۰.۰۱
کرمانشاه	۰.۵۱	۰.۵۷	۰.۵۹	۰.۶۰	۰.۵۸	-۰.۰۲
کهگیلویه و بویراحمد	۰.۱۵	۰.۲۷	۰.۲۹	۰.۲۶	۰.۲۴	-۰.۰۲
گلستان	۰.۷۱	۰.۷۹	۰.۸۸	۰.۹۱	۰.۸۶	-۰.۰۵
گیلان	۰.۴۵	۰.۵۰	۰.۵۱	۰.۵۱	۰.۵۳	۰.۰۲
لرستان	۰.۷۳	۰.۸۴	۱.۰۰	۱.۰۰	۰.۸۹	-۰.۱۱
مازندران	۰.۳۷	۰.۳۶	۰.۳۷	۰.۳۹	۰.۳۷	-۰.۰۱
مرکزی	۰.۳۷	۰.۳۹	۰.۴۲	۰.۴۰	۰.۳۳	-۰.۰۷
هرمزگان	۰.۴۵	۰.۴۸	۰.۵۲	۰.۵۶	۰.۴۸	-۰.۰۹
همدان	۰.۶۱	۰.۷۲	۰.۸۲	۰.۸۱	۰.۶۹	-۰.۱۲
یزد	۰.۴۱	۰.۴۸	۰.۵۴	۰.۵۴	۰.۵۰	-۰.۰۴
فرمانطقه	۰.۰۰	۰.۰۰	۰.۰۰	۰.۰۰	۰.۰۰	۰.۰۰

جدول ۵۳- سهم ارزش افزوده بخش اطلاعات و ارتباطات استان از بخش کشور

استان	۱۳۹۳	۱۳۹۴	۱۳۹۵	۱۳۹۶	۱۳۹۷	میزان تغییر ۹۷ نسبت به ۹۶
کل کشور	۱۰۰.۰۰	۱۰۰.۰۰	۱۰۰.۰۰	۱۰۰.۰۰	۱۰۰.۰۰	۰.۰۰
آذربایجان شرقی	۱.۱۱	۱.۱۸	۱.۲۵	۱.۲۰	۱.۳۲	۰.۱۲
آذربایجان غربی	۰.۸۵	۰.۹۴	۱.۰۰	۱.۰۰	۱.۱۰	۰.۱۰
اردبیل	۰.۲۶	۰.۴۰	۰.۴۱	۰.۴۲	۰.۴۸	۰.۰۶
اصفهان	۱.۴۸	۱.۵۳	۱.۵۵	۱.۴۹	۱.۵۸	۰.۰۹
البرز	۰.۱۹	۰.۲۲	۰.۲۳	۰.۲۴	۰.۲۹	۰.۰۵
ایلام	۰.۱۹	۰.۲۳	۰.۲۵	۰.۲۷	۰.۳۰	۰.۰۳
بوشهر	۲.۲۱	۳.۱۹	۴.۱۹	۳.۹۸	۳.۷۳	-۰.۲۵
تهران	۸۲.۰۹	۷۹.۵۹	۷۷.۳۸	۷۷.۷۱	۷۶.۵۱	-۱.۲۰
چهارمحال و بختیاری	۰.۲۴	۰.۲۶	۰.۲۷	۰.۲۷	۰.۳۰	۰.۰۳
خراسان جنوبی	۰.۳۸	۰.۵۲	۰.۶۶	۰.۶۳	۰.۶۰	-۰.۰۳
خراسان رضوی	۰.۹۱	۰.۸۸	۰.۹۱	۰.۹۲	۱.۰۲	۰.۱۰
خراسان شمالی	۰.۱۸	۰.۲۰	۰.۲۲	۰.۲۱	۰.۲۲	۰.۰۱
خوزستان	۰.۹۵	۱.۰۱	۱.۰۳	۱.۰۵	۱.۱۰	۰.۰۵
زنجان	۰.۲۸	۰.۳۱	۰.۳۳	۰.۳۲	۰.۳۸	۰.۰۵
سمنان	۰.۳۱	۰.۳۴	۰.۳۵	۰.۳۵	۰.۴۱	۰.۰۶
سیستان و بلوچستان	۰.۵۵	۰.۶۵	۰.۷۱	۰.۷۳	۰.۷۸	۰.۰۵
فارس	۰.۹۴	۰.۹۶	۰.۹۸	۰.۹۶	۱.۱۲	۰.۱۵
قزوین	۰.۹۱	۱.۲۵	۱.۶۱	۱.۵۳	۱.۴۸	-۰.۰۶
قم	۰.۳۸	۰.۴۲	۰.۴۴	۰.۴۳	۰.۴۸	۰.۰۵
کردستان	۰.۳۹	۰.۴۳	۰.۴۶	۰.۴۷	۰.۵۱	۰.۰۴
کرمان	۰.۵۸	۰.۶۱	۰.۶۳	۰.۶۳	۰.۷۰	۰.۰۸
کرمانشاه	۰.۴۵	۰.۴۷	۰.۴۹	۰.۴۹	۰.۵۶	۰.۰۷
کهگیلویه و بویراحمد	۰.۲۲	۰.۲۵	۰.۲۸	۰.۲۷	۰.۳۱	۰.۰۴
گلستان	۰.۴۶	۰.۵۲	۰.۵۷	۰.۵۶	۰.۵۸	۰.۰۲
گیلان	۰.۵۸	۰.۶۰	۰.۶۱	۰.۶۱	۰.۶۸	۰.۰۷
لرستان	۰.۴۵	۰.۵۴	۰.۶۰	۰.۵۹	۰.۶۱	۰.۰۲
مازندران	۰.۶۵	۰.۶۵	۰.۶۶	۰.۶۶	۰.۷۱	۰.۰۴
مرکزی	۰.۲۸	۰.۳۹	۰.۳۹	۰.۳۹	۰.۴۱	۰.۰۲
هرمزگان	۰.۴۷	۰.۵۱	۰.۵۴	۰.۵۹	۰.۶۱	۰.۰۲
همدان	۰.۴۵	۰.۵۰	۰.۵۳	۰.۵۳	۰.۵۶	۰.۰۳
یزد	۰.۴۲	۰.۴۶	۰.۴۹	۰.۴۸	۰.۵۶	۰.۰۸
فرا منطقه	۰.۰۰	۰.۰۰	۰.۰۰	۰.۰۰	۰.۰۰	۰.۰۰

جدول ۵۴- شاخص مزیت نسبی بالفعل آشکار شده (RCA) در بخش اطلاعات و ارتباطات

استان	۱۳۹۳	۱۳۹۴	۱۳۹۵	۱۳۹۶	۱۳۹۷	تغییر ۹۶ به ۹۷
کل کشور	۱.۰۰۰	۱.۰۰۰	۱.۰۰۰	۱.۰۰۰	۱.۰۰۰	۰.۰۰۰
آذربایجان شرقی	۰.۳۴۸	۰.۳۲۶	۰.۳۵۴	۰.۳۴۶	۰.۳۹۱	-۰.۰۰۸
آذربایجان غربی	۰.۴۴۲	۰.۴۲۷	۰.۴۷۲	۰.۴۹۲	۰.۵۴۶	۰.۰۲۰
اردبیل	۰.۳۶۲	۰.۳۶۸	۰.۴۱۲	۰.۴۲۲	۰.۵۲۷	۰.۰۱۰
اصفهان	۰.۲۷۴	۰.۲۶۲	۰.۲۷۵	۰.۲۶۱	۰.۲۸۴	-۰.۰۱۴
البرز	۰.۰۷۰	۰.۰۷۲	۰.۰۸۳	۰.۰۸۴	۰.۱۰۸	۰.۰۰۱
ایلام	۰.۱۹۱	۰.۲۶۸	۰.۲۴۵	۰.۲۲۹	۰.۲۲۲	-۰.۰۱۶
بوشهر	۰.۳۳۴	۰.۶۵۴	۰.۷۴۲	۰.۷۸۶	۰.۶۴۶	۰.۰۴۴
تهران	۳.۷۹۳	۳.۳۳۹	۳.۳۵۶	۳.۴۵۱	۳.۶۵۵	۰.۲۰۴
چهارمحال و بختیاری	۰.۴۱۴	۰.۳۷۰	۰.۴۱۳	۰.۴۱۱	۰.۴۸۰	-۰.۰۰۱
خراسان جنوبی	۰.۸۳۰	۰.۹۳۵	۱.۲۹۱	۱.۲۳۲	۱.۳۱۸	-۰.۰۵۹
خراسان رضوی	۰.۱۷۶	۰.۱۵۴	۰.۱۷۳	۰.۱۸۴	۰.۲۱۲	۰.۰۱۱
خراسان شمالی	۰.۳۳۴	۰.۳۵۱	۰.۳۸۷	۰.۳۸۹	۰.۳۹۹	۰.۰۰۲
خوزستان	۰.۰۶۲	۰.۰۸۹	۰.۰۷۹	۰.۰۷۳	۰.۰۶۵	-۰.۰۰۶
زنجان	۰.۳۳۸	۰.۳۰۳	۰.۳۲۲	۰.۳۱۴	۰.۴۰۹	-۰.۰۰۸
سمنان	۰.۳۸۹	۰.۳۷۶	۰.۳۶۰	۰.۳۸۳	۰.۵۰۲	۰.۰۲۲
سیستان و بلوچستان	۰.۴۳۴	۰.۴۴۷	۰.۴۸۹	۰.۵۰۷	۰.۵۴۴	۰.۰۱۸
فارس	۰.۱۹۸	۰.۱۹۵	۰.۲۰۴	۰.۲۱۱	۰.۲۵۹	۰.۰۰۷
قزوین	۰.۶۰۷	۰.۷۱۰	۰.۹۲۵	۰.۹۷۷	۱.۰۰۷	۰.۰۵۲
قم	۰.۴۲۹	۰.۳۸۵	۰.۴۰۳	۰.۴۴۶	۰.۵۲۰	۰.۰۴۳
کردستان	۰.۴۴۰	۰.۴۳۰	۰.۴۶۶	۰.۴۸۷	۰.۵۶۲	۰.۰۲۰
کerman	۰.۲۰۵	۰.۲۰۵	۰.۲۱۲	۰.۲۰۴	۰.۲۲۸	-۰.۰۰۸
کرمانشاه	۰.۲۸۹	۰.۲۹۰	۰.۲۹۹	۰.۳۰۷	۰.۳۵۳	۰.۰۰۸
کهگیلویه و بویراحمد	۰.۰۸۵	۰.۱۳۸	۰.۱۴۴	۰.۱۳۰	۰.۱۴۶	-۰.۰۱۳
گلستان	۰.۴۰۵	۰.۳۹۹	۰.۴۴۲	۰.۴۶۴	۰.۵۲۵	۰.۰۲۳
گیلان	۰.۲۵۶	۰.۲۵۴	۰.۲۵۸	۰.۲۵۸	۰.۳۲۳	۰.۰۰۱
لرستان	۰.۴۱۴	۰.۴۲۳	۰.۵۰۳	۰.۵۰۷	۰.۵۲۸	۰.۰۰۵
مازندران	۰.۲۱۱	۰.۱۸۲	۰.۱۸۵	۰.۱۹۶	۰.۲۲۶	۰.۰۱۱
مرکزی	۰.۲۱۰	۰.۱۹۸	۰.۲۰۹	۰.۲۰۴	۰.۲۰۳	-۰.۰۰۵
هرمزگان	۰.۲۵۴	۰.۲۴۲	۰.۲۶۲	۰.۲۸۵	۰.۲۸۹	۰.۰۲۳
همدان	۰.۳۴۹	۰.۳۶۶	۰.۴۱۳	۰.۴۱۲	۰.۴۲۰	-۰.۰۰۱
یزد	۰.۲۳۲	۰.۲۴۴	۰.۲۷۱	۰.۲۷۲	۰.۳۰۳	۰.۰۰۲
فرمانطقه	۰.۰۰۰	۰.۰۰۰	۰.۰۰۰	۰.۰۰۰	۰.۰۰۰	۰.۰۰۰

جدول ۵۵- شاخص نسبت مصارف واسطه به ستانده (I/O) در بخش اطلاعات و ارتباطات

استان	۱۳۹۳	۱۳۹۴	۱۳۹۵	۱۳۹۶	۱۳۹۷	تغییر ۹۶ به ۹۷	تغییر ۹۵ به ۹۶
کل کشور	۰.۴۳۰	۰.۴۶۹	۰.۴۵۳	۰.۴۴۲	۰.۴۴۱	-۰.۰۰۱	-۰.۰۱۲
آذربایجان شرقی	۰.۴۱۱	۰.۴۳۴	۰.۴۰۲	۰.۴۳۰	۰.۳۸۰	-۰.۰۵۰	۰.۰۲۸
آذربایجان غربی	۰.۴۲۹	۰.۴۴۶	۰.۴۱۶	۰.۴۳۶	۰.۳۸۹	-۰.۰۴۷	۰.۰۲۱
اردبیل	۰.۴۰۷	۰.۴۲۳	۰.۴۰۱	۰.۴۱۷	۰.۳۶۹	-۰.۰۴۸	۰.۰۱۶
اصفهان	۰.۳۶۰	۰.۳۸۹	۰.۳۶۷	۰.۳۸۱	۰.۳۵۶	-۰.۰۲۵	۰.۰۱۴
البرز	۰.۳۹۶	۰.۴۰۸	۰.۳۶۱	۰.۳۹۲	۰.۳۳۶	-۰.۰۵۶	۰.۰۳۰
ایلام	۰.۴۳۷	۰.۴۴۰	۰.۴۱۰	۰.۴۱۶	۰.۳۷۸	-۰.۰۳۷	۰.۰۰۶
بوشهر	۰.۱۸۷	۰.۱۸۱	۰.۱۷۰	۰.۳۰۳	۰.۱۶۶	-۰.۱۳۷	۰.۱۳۳
تهران	۰.۴۳۹	۰.۴۸۴	۰.۴۷۴	۰.۴۵۲	۰.۴۶۴	۰.۰۱۲	-۰.۰۲۲
چهارمحال و بختیاری	۰.۳۸۴	۰.۴۰۳	۰.۳۸۵	۰.۳۹۹	۰.۳۶۰	-۰.۰۳۹	۰.۰۱۴
خراسان جنوبی	۰.۳۲۱	۰.۳۰۴	۰.۲۶۵	۰.۳۶۱	۰.۲۶۲	-۰.۰۹۹	۰.۰۹۶
خراسان رضوی	۰.۵۶۹	۰.۶۱۳	۰.۵۸۸	۰.۵۷۷	۰.۵۴۶	-۰.۰۳۲	-۰.۰۱۱
خراسان شمالی	۰.۴۰۵	۰.۴۲۰	۰.۳۸۹	۰.۴۱۸	۰.۳۷۳	-۰.۰۴۵	۰.۰۳۰
خوزستان	۰.۳۷۴	۰.۳۹۹	۰.۳۸۶	۰.۳۸۳	۰.۳۶۹	-۰.۰۱۴	-۰.۰۰۳
زنجان	۰.۴۱۳	۰.۴۳۱	۰.۴۰۲	۰.۴۲۷	۰.۳۶۹	-۰.۰۵۹	۰.۰۲۶
سمنان	۰.۳۸۴	۰.۴۰۰	۰.۳۷۳	۰.۴۰۵	۰.۳۴۳	-۰.۰۶۲	۰.۰۳۲
سیستان و بلوچستان	۰.۳۴۴	۰.۳۵۱	۰.۳۲۷	۰.۳۵۳	۰.۳۱۶	-۰.۰۳۷	۰.۰۲۶
فارس	۰.۴۶۶	۰.۴۹۹	۰.۴۷۰	۰.۴۸۱	۰.۴۳۳	-۰.۰۴۸	۰.۰۱۱
قزوین	۰.۲۷۴	۰.۲۵۹	۰.۲۲۵	۰.۳۳۶	۰.۲۲۴	-۰.۱۱۱	۰.۱۱۰
قم	۰.۳۹۷	۰.۴۱۸	۰.۳۹۰	۰.۴۰۷	۰.۳۶۷	-۰.۰۳۹	۰.۰۱۷
کردستان	۰.۴۱۰	۰.۴۲۷	۰.۴۰۲	۰.۴۱۸	۰.۳۷۷	-۰.۰۴۱	۰.۰۱۶
کرمان	۰.۳۹۹	۰.۴۲۳	۰.۴۰۱	۰.۴۱۳	۰.۳۷۴	-۰.۰۳۹	۰.۰۱۲
کرمانشاه	۰.۴۰۵	۰.۴۲۹	۰.۴۰۶	۰.۴۱۷	۰.۳۷۵	-۰.۰۴۲	۰.۰۱۱
کهگیلویه و بویراحمد	۰.۳۴۶	۰.۳۴۹	۰.۳۲۴	۰.۳۷۸	۰.۳۰۱	-۰.۰۷۸	۰.۰۵۴
گلستان	۰.۳۳۲	۰.۳۴۳	۰.۳۱۷	۰.۳۵۹	۰.۳۰۸	-۰.۰۵۱	۰.۰۴۲
گیلان	۰.۴۵۲	۰.۴۸۴	۰.۴۶۴	۰.۴۶۳	۰.۴۳۰	-۰.۰۳۳	-۰.۰۰۱
لرستان	۰.۳۰۸	۰.۳۱۳	۰.۲۹۲	۰.۳۴۴	۰.۲۸۵	-۰.۰۵۹	۰.۰۵۱
مازندران	۰.۴۹۷	۰.۵۳۶	۰.۵۱۸	۰.۵۰۹	۰.۴۸۷	-۰.۰۲۲	-۰.۰۰۹
مرکزی	۰.۴۰۷	۰.۴۴۰	۰.۴۲۴	۰.۴۲۲	۰.۴۰۵	-۰.۰۱۷	-۰.۰۰۲
هرمزگان	۰.۴۸۱	۰.۵۰۳	۰.۴۷۹	۰.۴۵۲	۰.۴۴۹	-۰.۰۰۲	-۰.۰۲۷
همدان	۰.۳۸۴	۰.۴۰۱	۰.۳۷۹	۰.۳۹۴	۰.۳۶۲	-۰.۰۳۲	۰.۰۱۵
یزد	۰.۳۹۷	۰.۴۱۴	۰.۳۸۳	۰.۴۱۱	۰.۳۵۵	-۰.۰۵۵	۰.۰۲۸
فرمانطقه	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰

بخش فعالیت های مالی و بیمه

مقدمه

نتایج مطالعات انجام شده بر روی کشورهای توسعه یافته و در حال توسعه مؤید آن است که فعالیت های مالی و بیمه همانند بازار سهام، موجب تسریع در رشد اقتصادی می شود. همچنین این نتایج نشان می دهد که اثر توسعه فعالیت های مالی بر رشد اقتصادی با توجه به دوره، سطوح درآمد و توسعه مالی کشورها متفاوت است. بنابراین کشورها برای اطمینان از رشد و توسعه پایدار، بایستی در فعالیت های مالی متعدد مشارکت نمایند. ایران با وجود برخورداری از سابقه طولانی در بازارهای مالی و بیمه منطقه خاورمیانه، به دلیل مشکلات سیاسی و اقتصادی نتوانسته نقش مؤثری در بین کشورهای منطقه بازی کند و جایگاه خود را به کشورهای همسایه واگذار نموده است. استان تهران با توجه به مرکزیت سیاسی، جایگاه نخست را با فاصله زیاد از سایر استان ها در کشور دارا می باشد که این مزیت، بایستی در نظام برنامه ریزی مورد توجه ویژه قرار گیرد. یکی از ویژگی های فعالیت های مالی و بیمه این است که اعتماد به بازار مالی دیر به دست می آید ولی زود از دست می رود. از این رو برنامه ریزی در این بخش، احتیاط و دقت بالایی را طلب می کند. در این راستا توجه به آمارهای موجود، می تواند کمک مؤثری به سیاستگذاری در این بخش نماید.

وضعیت بخش استان از منظر حساب تولید

➤ جایگاه استان در ایجاد ارزش افزوده

بخش فعالیت های مالی و بیمه استان با ارزش افزوده $۳۶۷۱۱۴/۸$ میلیارد ریال، معادل $۶/۷۹$ درصد از تولید ناخالص داخلی استان را شامل می شود که بالاتر از سهم $۲/۴۰$ درصدی بخش فعالیت های مالی و بیمه کشور قرار دارد و بیانگر نقش پررنگ این بخش در اقتصاد استان تهران می باشد. حجم ارزش افزوده در این بخش از استان، معادل $۵۹/۱۸$ درصد از ارزش افزوده بخش کشور می باشد که از این حیث در رتبه نخست استان ها قرار دارد. تمرکز حدود دو سوم بخش واسطه گریهای مالی کشور در استان تهران که تقریباً دو برابر ارزش افزوده مجموعه سیزده استان بعد از خود می

باشد، به دلیل قرار گرفتن مرکزیت کشور، تجمیع فعالیت های اقتصادی و حجم بالای جمعیت استان است.

➤ رقابت پذیری و هزینه بری بخش

نکته قابل توجه در این بخش، رقم بسیار بالا برای شاخص RCA این بخش استان با مقدار ۲/۸۳ می باشد که نشان دهنده مزیت نسبی بسیار بالای این بخش استان، نسبت به سایر بخش های آن است، به طوری که در این شاخص، حائز رتبه نخست در بین استان ها بوده و استان های بعدی (قم و خراسان جنوبی) به ترتیب دارای رقم ۰/۹۶ و ۰/۸۹ می باشند.

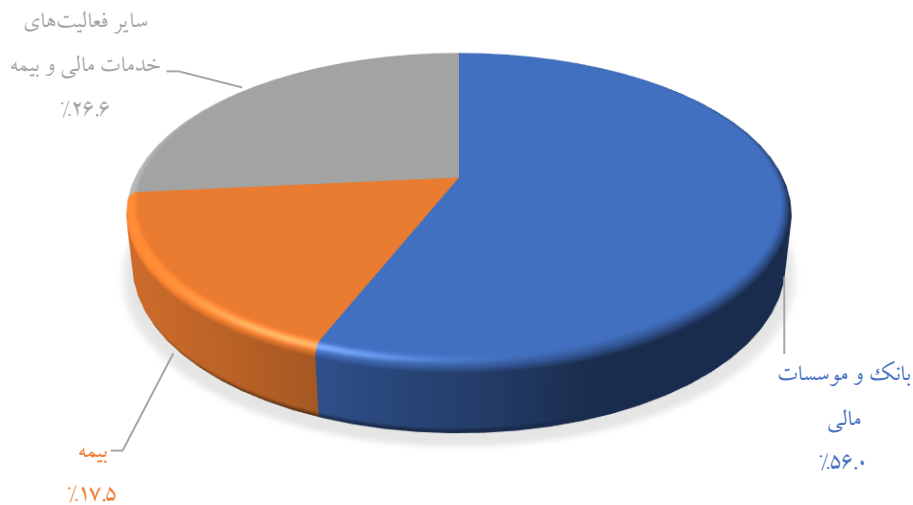
استان تهران با رقم ۰/۲۶ دارای کمترین مقدار شاخص نسبت مصارف واسطه به ستانده، در بین استان های کشور می باشد و مقدار مشابه شاخص در کل کشور رقم ۰/۲۷ درصد است که بالاتر از شاخص استان قرار دارد.

➤ ساختار رشته فعالیت های بخش

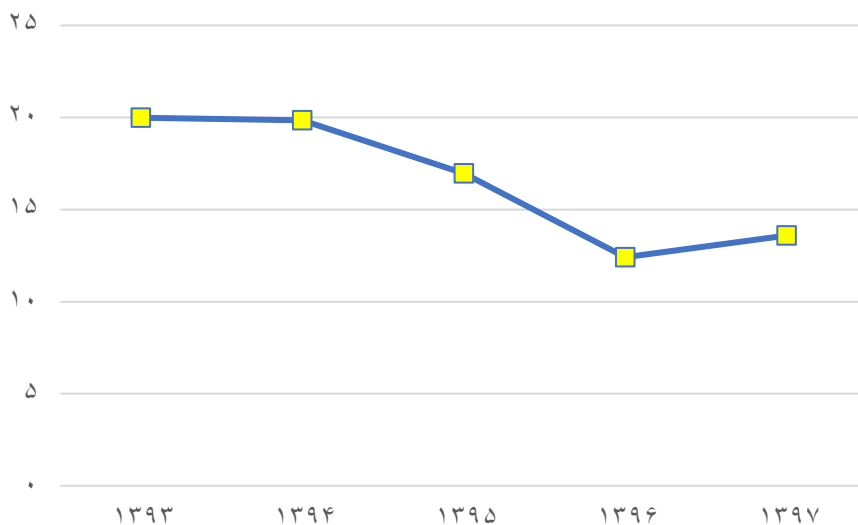
سهم ارزش افزوده استان از رشته فعالیت های بانک و موسسات مالی، بیمه و سایر فعالیت های خدمات مالی و بیمه در این بخش استان، به ترتیب ارقام ۵۵/۹۵ ، ۱۷/۴۸ و ۲۶/۵۶ درصد است که بیانگر هزینه بری بالاتر فعالیت بانک استان، نسبت به سایر فعالیت های این بخش استان می باشد.

از طرفی رشته فعالیت بیمه استان از کمترین هزینه بری در بین رشته فعالیت های این بخش برخوردار است. ارقام مشابه برای سال ۹۶ به ترتیب ۵۴/۶۳ ، ۱۹/۶۲ و ۲۵/۷۵ درصد می باشد که مقایسه آن ها حاکی از افزایش وزن فعالیت سایر واسطه گری ها و بیمه در این بخش استان در سال ۱۳۹۷ است.

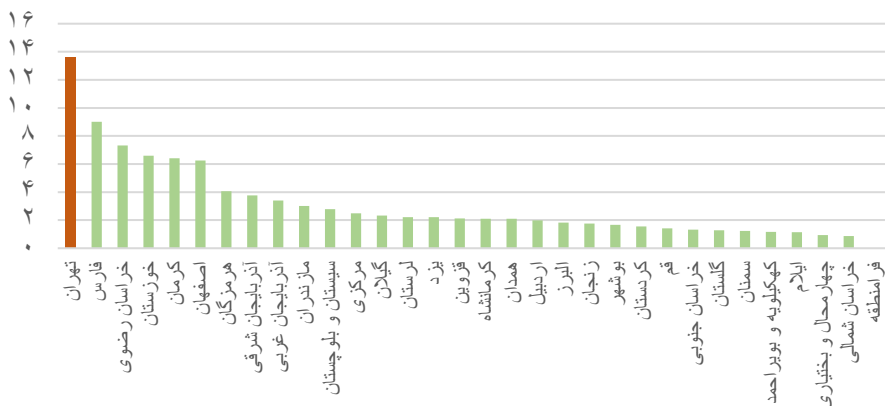
نمودار ۴۴- سهم ارزش افزوده رشته فعالیتهای بخش مالی و بیمه استان تهران در سال ۱۳۹۷



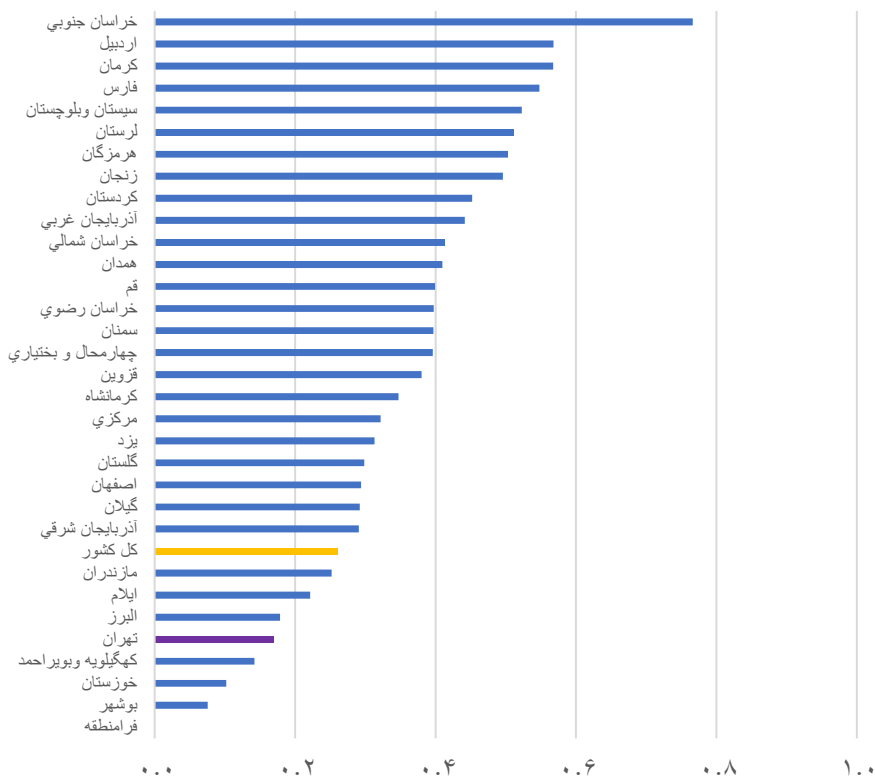
نمودار ۴۵- سهم ارزش افزوده بخش فعالیت‌های مالی و بیمه استان از بخش کشور - درصد



نمودار ۴۶- سهم ارزش افزوده بخش فعالیت های مالی و بیمه استان ها از کل بخش کشور ۱۳۹۷- درصد



نمودار ۴۷- سهم ارزش افزوده بخش فعالیت های مالی و بیمه از تولید ناخالص داخلی ۱۳۹۷- درصد



جدول ۵۶- سهم ارزش افزوده رشته فعالیتهای بخش فعالیت های مالی و بیمه

سهم ارزش افزوده فعالیت از بخش استان		سهم ارزش افزوده فعالیت استان تهران از فعالیت کل کشور								عنوان فعالیت
۱۳۹۷	۱۳۹۶	میزان تغییرات تا ۹۶ ۹۷	میزان تغییرات تا ۹۵ ۹۶	میزان تغییرات تا ۹۴ ۹۵	۱۳۹۷	۱۳۹۶	۱۳۹۵	۱۳۹۴	۱۳۹۳	
۱۰۰.۰۰	۱۰۰.۰۰	-۲.۰۶	-۹.۶۶	-۰.۳۳	۵۹.۱۸	۶۱.۲۴	۷۰.۹۰	۷۱.۲۳	۶۹.۸۱	بخش فعالیت های مالی و بیمه
۵۵.۹۵	۵۴.۶۳	-۰.۱۴	-۱۸.۴۸	۲.۴۳	۶۰.۱۰	۶۰.۲۴	۷۸.۷۲	۷۶.۲۹	۷۳.۸۲	بانک و مؤسسات مالی
۱۷.۴۸	۱۹.۶۲	-۷.۲۷	۰.۱۶	-۰.۱۴	۳۹.۵۳	۴۶.۸۰	۴۶.۶۴	۴۶.۷۸	۴۶.۵۱	بیمه
۲۶.۵۶	۲۵.۷۵	۰.۰۰	۰.۲۷	-۲.۴۳	۸۳.۹۵	۸۳.۹۵	۸۳.۶۹	۸۶.۱۲	۸۶.۵۷	سایر فعالیت های خدمات مالی و بیمه

جدول ۵۶- سهم ارزش افزوده فعالیتهای بخش فعالیت های مالی و بیمه - ادامه

سهم ارزش افزوده فعالیت از تولید ناخالص داخلی										عنوان فعالیت
کشور					استان تهران					
۱۳۹۷	۱۳۹۶	۱۳۹۵	۱۳۹۴	۱۳۹۳	۱۳۹۷	۱۳۹۶	۱۳۹۵	۱۳۹۴	۱۳۹۳	
۲.۴۰	۱.۷۸	۱.۹۸	۲.۲۱	۲.۰۲	۶.۷۹	۴.۸۴	۶.۱۰	۶.۶۰	۶.۵۳	بخش فعالیت‌های مالی و بیمه
۱.۳۲	۰.۹۹	۱.۰۳	۱.۲۵	۱.۰۱	۳.۸۰	۲.۶۵	۳.۵۱	۳.۹۹	۳.۴۶	بانک و موسسات مالی
۰.۶۳	۰.۴۶	۰.۵۵	۰.۵۲	۰.۵۲	۱.۱۹	۰.۹۵	۱.۱۰	۱.۰۳	۱.۱۲	بیمه
۰.۴۵	۰.۳۳	۰.۴۱	۰.۴۴	۰.۴۸	۱.۸۰	۱.۲۵	۱.۴۸	۱.۵۸	۱.۹۴	سایر فعالیت‌های خدمات مالی و بیمه

جدول ۵۷- سهم ارزش افزوده بخش فعالیت های مالی و بیمه از تولید ناخالص استان

استان	۱۳۹۳	۱۳۹۴	۱۳۹۵	۱۳۹۶	۱۳۹۷	میزان تغییر ۹۷ نسبت به ۹۶
کل کشور	۲۰۲	۲۰۲۱	۱۹۸	۱۷۸	۲۴۰	۰۶۲
آذربایجان شرقی	۱۳۳	۱۱۲	۱۰۶	۱۲۷	۱۷۵	۰۴۸
آذربایجان غربی	۱۲۴	۱۱۲	۱۰۸	۱۲۶	۱۷۴	۰۴۷
اردبیل	۰۸۸	۰۸۶	۰۸۴	۱۰۱	۱۵۸	۰۵۷
اصفهان	۱۳۱	۱۲۵	۱۱۴	۱۳۶	۱۹۲	۰۵۶
البرز	۰۹۵	۰۹۲	۰۹۰	۱۰۹	۱۷۱	۰۶۲
ایلام	۰۵۴	۰۶۶	۰۵۰	۰۵۲	۰۶۵	۰۱۳
بوشهر	۰۱۸	۰۲۴	۰۱۹	۰۲۶	۰۳۴	۰۰۸
تهران	۶۵۳	۶۶۰	۶۱۰	۴۸۴	۶۷۹	۱۹۵
چهارمحال و بختیاری	۱۳۰	۱۱۲	۱۰۹	۱۳۸	۲۰۲	۰۶۴
خراسان جنوبی	۱۲۲	۱۱۰	۱۰۷	۱۳۱	۲۱۵	۰۸۴
خراسان رضوی	۱۰۷	۱۰۵	۱۰۵	۱۳۳	۲۰۸	۰۷۴
خراسان شمالی	۱۰۸	۱۱۰	۱۰۰	۱۲۲	۱۷۷	۰۵۵
خوزستان	۰۲۸	۰۳۸	۰۳۰	۰۳۳	۰۳۹	۰۰۶
زنجان	۱۱۵	۰۹۷	۰۸۹	۱۰۴	۱۶۹	۰۶۵
سمنان	۱۰۳	۰۹۸	۰۸۳	۱۰۹	۱۷۳	۰۶۵
سیستان و بلوچستان	۰۸۷	۰۷۷	۰۷۱	۰۸۳	۱۲۱	۰۳۸
فارس	۱۰۷	۱۰۶	۰۹۷	۱۲۶	۱۸۵	۰۵۹
قزوین	۰۸۲	۰۷۵	۰۶۸	۰۹۰	۱۳۵	۰۴۵
قم	۱۴۵	۱۳۵	۱۱۴	۱۵۵	۲۳۱	۰۷۶
کردستان	۰۹۴	۰۸۷	۰۷۹	۰۹۸	۱۴۵	۰۴۷
کerman	۱۰۲	۰۹۹	۰۹۰	۱۰۳	۱۵۰	۰۴۷
کرمانشاه	۰۹۶	۰۹۳	۰۸۵	۱۰۸	۱۵۹	۰۵۱
کهگیلویه و بویراحمد	۰۲۰	۰۲۸	۰۲۴	۰۲۷	۰۳۸	۰۱۲
گلستان	۱۲۲	۱۰۹	۱۰۱	۱۲۷	۱۹۶	۰۶۹
گیلان	۱۰۴	۱۰۸	۱۰۰	۱۱۷	۱۸۹	۰۷۲
لرستان	۰۹۳	۰۸۵	۰۸۳	۱۰۶	۱۵۴	۰۴۹
مازندران	۱۱۶	۱۰۴	۰۹۴	۱۱۸	۱۸۲	۰۶۴
مرکزی	۰۷۹	۰۷۶	۰۷۲	۰۸۵	۱۱۳	۰۲۸
هرمزگان	۱۰۲	۰۸۲	۰۸۰	۰۸۶	۱۳۶	۰۵۰
همدان	۰۹۴	۰۹۵	۰۹۲	۱۱۰	۱۵۱	۰۴۱
یزد	۱۰۲	۰۹۹	۰۹۶	۱۱۳	۱۵۲	۰۳۹
فرمانطقه	۰۰۰	۰۰۰	۰۰۰	۰۰۰	۰۰۰	۰۰۰

جدول ۵۸- سهم ارزش افزوده بخش فعالیت های مالی و بیمه استان از بخش کشور

استان	۱۳۹۳	۱۳۹۴	۱۳۹۵	۱۳۹۶	۱۳۹۷	میزان تغییر ۹۷ نسبت به ۹۶
کل کشور	۱۰۰.۰۰	۱۰۰.۰۰	۱۰۰.۰۰	۱۰۰.۰۰	۱۰۰.۰۰	۰.۰۰
آذربایجان شرقی	۱.۹۳	۱.۸۴	۱.۸۸	۲.۴۸	۲.۴۷	-۰.۰۱
آذربایجان غربی	۱.۱۸	۱.۱۱	۱.۱۵	۱.۴۴	۱.۴۵	۰.۰۱
اردبیل	۰.۴۳	۰.۴۲	۰.۴۲	۰.۵۷	۰.۶۰	۰.۰۳
اصفهان	۳.۵۱	۳.۲۹	۳.۲۳	۴.۳۷	۴.۴۵	۰.۰۸
البرز	۱.۲۸	۱.۲۵	۱.۲۸	۱.۷۲	۱.۹۱	۰.۱۹
ایلام	۰.۲۷	۰.۲۶	۰.۲۶	۰.۳۴	۰.۳۷	۰.۰۳
بوشهر	۰.۵۷	۰.۵۴	۰.۵۴	۰.۷۴	۰.۸۱	۰.۰۷
تهران	۶۹.۸۱	۷۱.۲۳	۷۰.۹۰	۶۱.۲۴	۵۹.۱۸	-۲.۰۶
چهارمحال و بختیاری	۰.۳۶	۰.۳۵	۰.۳۶	۰.۵۱	۰.۵۲	۰.۰۱
خراسان جنوبی	۰.۲۸	۰.۲۸	۰.۲۷	۰.۳۸	۰.۴۱	۰.۰۳
خراسان رضوی	۲.۷۴	۲.۷۳	۲.۷۷	۳.۷۴	۴.۱۶	۰.۴۲
خراسان شمالی	۰.۲۸	۰.۲۸	۰.۲۸	۰.۳۷	۰.۴۰	۰.۰۳
خوزستان	۲.۰۸	۱.۹۷	۲.۰۰	۲.۶۷	۲.۷۴	۰.۰۷
زنجان	۰.۴۸	۰.۴۵	۰.۴۶	۰.۶۱	۰.۶۵	۰.۰۵
سمنان	۰.۴۰	۰.۴۰	۰.۴۱	۰.۵۶	۰.۵۹	۰.۰۴
سیستان و بلوچستان	۰.۵۴	۰.۵۰	۰.۵۲	۰.۶۷	۰.۷۰	۰.۰۳
فارس	۲.۵۰	۲.۳۷	۲.۳۶	۳.۲۲	۳.۳۰	۰.۰۸
قزوین	۰.۶۱	۰.۶۰	۰.۶۰	۰.۷۹	۰.۸۲	۰.۰۳
قم	۰.۶۴	۰.۶۱	۰.۶۲	۰.۸۵	۰.۸۹	۰.۰۵
کردستان	۰.۴۱	۰.۴۰	۰.۴۰	۰.۵۳	۰.۵۴	۰.۰۳
کرمان	۱.۴۲	۱.۳۵	۱.۳۵	۱.۷۸	۱.۸۴	۰.۰۶
کرمانشاه	۰.۷۳	۰.۶۹	۰.۷۰	۰.۹۶	۱.۰۵	۰.۰۹
کهگیلویه و بویراحمد	۰.۲۵	۰.۲۳	۰.۲۴	۰.۳۱	۰.۳۴	۰.۰۲
گلستان	۰.۶۸	۰.۶۵	۰.۶۶	۰.۸۶	۰.۹۱	۰.۰۵
گیلان	۱.۱۶	۱.۱۴	۱.۱۸	۱.۵۵	۱.۶۴	۰.۰۹
لرستان	۰.۵۰	۰.۴۹	۰.۵۰	۰.۶۹	۰.۷۳	۰.۰۴
مازندران	۱.۷۷	۱.۶۸	۱.۶۹	۲.۲۴	۲.۳۷	۰.۱۳
مرکزی	۰.۷۱	۰.۶۸	۰.۶۸	۰.۹۱	۰.۹۵	۰.۰۴
هرمزگان	۰.۹۲	۰.۷۸	۰.۸۳	۱.۰۰	۱.۲۰	۰.۲۰
همدان	۰.۶۰	۰.۵۹	۰.۵۹	۰.۸۰	۰.۸۴	۰.۰۴
یزد	۰.۹۱	۰.۸۵	۰.۸۷	۱.۱۲	۱.۱۷	۰.۰۴
فرا منطقه	۰.۰۰	۰.۰۰	۰.۰۰	۰.۰۰	۰.۰۰	۰.۰۰

جدول ۵۹- شاخص مزیت نسبی بالفعل آشکار شده (RCA) در بخش فعالیت های مالی و بیمه

استان	۱۳۹۳	۱۳۹۴	۱۳۹۵	۱۳۹۶	۱۳۹۷	تغییر ۹۶ به ۹۷
کل کشور	۱.۰۰۰	۱.۰۰۰	۱.۰۰۰	۱.۰۰۰	۱.۰۰۰	۰.۰۰۰
آذربایجان شرقی	۰.۶۰۷	۰.۵۰۷	۰.۵۳۳	۰.۷۱۳	۰.۷۲۸	۰.۰۱۶
آذربایجان غربی	۰.۶۱۴	۰.۵۰۸	۰.۵۴۳	۰.۷۰۹	۰.۷۲۴	۰.۰۱۵
اردبیل	۰.۴۳۵	۰.۳۸۷	۰.۴۲۲	۰.۵۶۸	۰.۶۶۰	۰.۰۹۱
اصفهان	۰.۶۴۸	۰.۵۶۴	۰.۵۷۳	۰.۷۶۲	۰.۸۰۰	۰.۰۳۸
البرز	۰.۴۷۰	۰.۴۱۵	۰.۴۵۶	۰.۶۱۳	۰.۷۱۳	۰.۱۰۰
ایلام	۰.۲۶۶	۰.۲۹۸	۰.۲۵۳	۰.۲۹۲	۰.۲۶۹	-۰.۰۲۳
بوشهر	۰.۰۸۷	۰.۱۱۱	۰.۰۹۶	۰.۱۴۵	۰.۱۴۰	-۰.۰۰۶
تهران	۳.۲۲۶	۲.۹۸۹	۳.۰۷۵	۲.۷۲۰	۲.۸۲۷	-۰.۳۵۵
چهارمحال و بختیاری	۰.۶۴۱	۰.۵۰۵	۰.۵۵۲	۰.۷۷۴	۰.۸۴۰	۰.۰۶۶
خراسان جنوبی	۰.۶۰۵	۰.۴۹۹	۰.۵۳۸	۰.۷۳۶	۰.۸۹۴	۰.۱۵۸
خراسان رضوی	۰.۵۳۰	۰.۴۷۷	۰.۵۲۹	۰.۷۴۹	۰.۸۶۴	۰.۱۱۵
خراسان شمالی	۰.۵۳۳	۰.۴۹۷	۰.۵۰۲	۰.۶۸۵	۰.۷۳۶	۰.۰۵۱
خوزستان	۰.۱۳۶	۰.۱۷۲	۰.۱۵۴	۰.۱۸۴	۰.۱۶۲	-۰.۰۲۲
زنجان	۰.۵۷۱	۰.۴۴۰	۰.۴۴۹	۰.۵۸۷	۰.۷۰۵	۰.۱۱۹
سمنان	۰.۵۱۰	۰.۴۴۳	۰.۴۱۸	۰.۶۱۰	۰.۷۲۲	۰.۱۱۲
سیستان و بلوچستان	۰.۴۲۹	۰.۳۴۸	۰.۳۶۰	۰.۴۶۶	۰.۵۰۳	۰.۰۳۷
فارس	۰.۵۲۷	۰.۴۸۲	۰.۴۹۱	۰.۷۰۸	۰.۷۶۹	۰.۰۶۱
قزوین	۰.۴۰۶	۰.۳۳۹	۰.۳۴۳	۰.۵۰۴	۰.۵۶۱	۰.۰۵۷
قم	۰.۷۱۶	۰.۵۶۷	۰.۵۷۷	۰.۸۷۰	۰.۹۶۳	۰.۰۹۳
کردستان	۰.۴۶۴	۰.۳۹۵	۰.۴۰۰	۰.۵۵۰	۰.۶۰۴	۰.۰۵۴
کerman	۰.۵۰۶	۰.۴۴۸	۰.۴۵۵	۰.۵۷۹	۰.۶۲۴	۰.۰۴۵
کرمانشاه	۰.۴۷۴	۰.۴۲۲	۰.۴۲۹	۰.۶۰۴	۰.۶۶۲	۰.۰۵۸
کهگیلویه و بویراحمد	۰.۰۹۸	۰.۱۲۵	۰.۱۲۴	۰.۱۴۹	۰.۱۵۹	۰.۰۱۰
گلستان	۰.۶۰۲	۰.۴۹۲	۰.۵۰۸	۰.۷۱۳	۰.۸۱۶	۰.۱۰۳
گیلان	۰.۵۱۴	۰.۴۸۷	۰.۵۰۴	۰.۶۵۹	۰.۷۸۷	۰.۱۲۸
لرستان	۰.۴۵۷	۰.۳۸۵	۰.۴۱۷	۰.۵۹۳	۰.۶۴۳	۰.۰۴۹
مازندران	۰.۵۷۳	۰.۴۷۰	۰.۴۷۶	۰.۶۶۰	۰.۷۵۸	۰.۰۹۸
مرکزی	۰.۳۹۰	۰.۳۴۴	۰.۳۶۱	۰.۴۷۷	۰.۴۷۰	-۰.۰۰۶
هرمزگان	۰.۵۰۲	۰.۳۷۳	۰.۴۰۶	۰.۴۸۴	۰.۵۶۶	۰.۰۸۳
همدان	۰.۴۶۶	۰.۴۳۱	۰.۴۶۲	۰.۶۱۹	۰.۶۳۰	۰.۰۱۱
یزد	۰.۵۰۴	۰.۴۵۰	۰.۴۸۳	۰.۶۳۳	۰.۶۳۲	-۰.۰۰۲
فرمانطقه	۰.۰۰۰	۰.۰۰۰	۰.۰۰۰	۰.۰۰۰	۰.۰۰۰	۰.۰۰۰

جدول ۶۰- شاخص نسبت مصارف واسطه به ستانده (I/O) در بخش فعالیت های مالی و بیمه

تغییر ۹۷ به ۹۶	تغییر ۹۶ به ۹۵	۱۳۹۷	۱۳۹۶	۱۳۹۵	۱۳۹۴	۱۳۹۳	استان
-۰.۰۸۸	-۰.۰۰۹	۰.۲۶۹	۰.۳۵۷	۰.۳۴۸	۰.۳۴۷	۰.۳۱۲	کل کشور
-۰.۰۹۸	-۰.۰۴۵	۰.۲۸۱	۰.۳۷۹	۰.۴۲۴	۰.۴۳۵	۰.۳۸۲	آذربایجان شرقی
-۰.۰۹۵	-۰.۰۳۹	۰.۲۷۸	۰.۳۷۳	۰.۴۱۲	۰.۴۲۳	۰.۳۷۲	آذربایجان غربی
-۰.۱۰۲	-۰.۰۴۸	۰.۲۷۹	۰.۳۸۰	۰.۴۲۸	۰.۴۳۶	۰.۳۷۹	اردبیل
-۰.۱۰۳	-۰.۰۵۹	۰.۲۸۲	۰.۳۸۵	۰.۴۴۴	۰.۴۵۲	۰.۴۰۲	اصفهان
-۰.۱۰۷	-۰.۰۴۰	۰.۲۷۲	۰.۳۷۹	۰.۴۱۹	۰.۴۲۸	۰.۳۶۹	البرز
-۰.۱۰۲	-۰.۰۴۲	۰.۲۷۴	۰.۳۷۷	۰.۴۱۹	۰.۴۲۹	۰.۳۷۶	ایلام
-۰.۰۹۹	-۰.۰۵۷	۰.۲۸۶	۰.۳۸۵	۰.۴۴۱	۰.۴۴۶	۰.۳۹۶	بوشهر
-۰.۰۷۹	۰.۰۳۴	۰.۲۶۲	۰.۳۴۲	۰.۳۰۸	۰.۳۰۱	۰.۲۷۵	تهران
-۰.۱۰۰	-۰.۰۶۲	۰.۲۹۰	۰.۳۹۰	۰.۴۵۱	۰.۴۵۲	۰.۳۹۹	چهارمحال و بختیاری
-۰.۱۰۴	-۰.۰۵۸	۰.۲۸۲	۰.۳۸۶	۰.۴۴۳	۰.۴۵۰	۰.۳۹۲	خراسان جنوبی
-۰.۱۰۸	-۰.۰۴۹	۰.۲۷۵	۰.۳۸۲	۰.۴۳۲	۰.۴۳۸	۰.۳۷۷	خراسان رضوی
-۰.۱۰۳	-۰.۰۴۲	۰.۲۷۵	۰.۳۷۷	۰.۴۲۰	۰.۴۳۳	۰.۳۷۲	خراسان شمالی
-۰.۰۹۹	-۰.۰۴۳	۰.۲۷۹	۰.۳۷۸	۰.۴۲۲	۰.۴۳۲	۰.۳۸۰	خوزستان
-۰.۱۰۰	-۰.۰۴۷	۰.۲۷۸	۰.۳۷۸	۰.۴۲۵	۰.۴۳۶	۰.۳۸۵	زنجان
-۰.۱۰۱	-۰.۰۵۲	۰.۲۸۲	۰.۳۸۳	۰.۴۳۵	۰.۴۳۹	۰.۳۷۹	سمنان
-۰.۰۹۵	-۰.۰۳۳	۰.۲۷۸	۰.۳۷۳	۰.۴۰۶	۰.۴۱۹	۰.۳۷۰	سیستان و بلوچستان
-۰.۱۰۰	-۰.۰۵۹	۰.۲۸۶	۰.۳۸۷	۰.۴۴۵	۰.۴۵۲	۰.۴۰۱	فارس
-۰.۱۰۱	-۰.۰۵۲	۰.۲۸۰	۰.۳۸۰	۰.۴۳۲	۰.۴۴۳	۰.۳۸۴	قزوین
-۰.۱۰۰	-۰.۰۵۰	۰.۲۸۳	۰.۳۸۳	۰.۴۳۳	۰.۴۴۰	۰.۳۸۸	قم
-۰.۰۹۸	-۰.۰۵۱	۰.۲۸۴	۰.۳۸۲	۰.۴۳۲	۰.۴۳۹	۰.۳۸۵	کردستان
-۰.۱۰۱	-۰.۰۵۳	۰.۲۷۹	۰.۳۸۰	۰.۴۳۳	۰.۴۴۲	۰.۳۹۱	کرمان
-۰.۱۰۰	-۰.۰۴۶	۰.۲۸۳	۰.۳۸۳	۰.۴۲۹	۰.۴۴۰	۰.۳۸۸	کرمانشاه
-۰.۱۰۳	-۰.۰۳۷	۰.۲۷۳	۰.۳۷۷	۰.۴۱۴	۰.۴۲۶	۰.۳۷۷	کهگیلویه و بویراحمد
-۰.۱۰۲	-۰.۰۵۰	۰.۲۷۶	۰.۳۷۸	۰.۴۲۷	۰.۴۳۷	۰.۳۸۵	گلستان
-۰.۱۰۳	-۰.۰۴۵	۰.۲۷۵	۰.۳۷۸	۰.۴۲۳	۰.۴۳۲	۰.۳۷۲	گیلان
-۰.۱۰۱	-۰.۰۴۸	۰.۲۸۴	۰.۳۸۵	۰.۴۳۳	۰.۴۴۱	۰.۳۸۶	لرستان
-۰.۱۰۱	-۰.۰۵۳	۰.۲۷۹	۰.۳۸۰	۰.۴۳۳	۰.۴۴۲	۰.۳۸۹	مازندران
-۰.۱۰۲	-۰.۰۴۷	۰.۲۷۸	۰.۳۸۰	۰.۴۲۶	۰.۴۳۲	۰.۳۷۷	مرکزی
-۰.۱۰۸	-۰.۰۳۲	۰.۳۵۴	۰.۳۶۲	۰.۳۹۴	۰.۴۱۳	۰.۳۴۷	هرمزگان
-۰.۱۰۳	-۰.۰۴۸	۰.۲۷۸	۰.۳۸۱	۰.۴۳۰	۰.۴۳۹	۰.۳۸۱	همدان
-۰.۱۰۱	-۰.۰۴۶	۰.۲۷۴	۰.۳۷۶	۰.۴۲۲	۰.۴۳۳	۰.۳۸۲	یزد
*	*	*	*	*	*	*	فرمانطقه

بخش املاک و مستغلات

مقدمه

این بخش فعالیت های مربوط به خدمات املاک و مستغلات (اجاره واحد های مسکونی و تجاری و خدمات دلالتان مستغلات) را شامل می شود و فعالیت های مربوط به ساخت واحد های مسکونی و تجاری در بخش ساختمان لحاظ می شود. به علت بالاتر بودن سهم واحدهای مسکونی استان از کشور، نسبت به سهم جمعیتی آن، استان تهران سهم بالایی از ستانده و ارزش افزوده این بخش را در کل کشور دارا می باشد.

در مورد خدمات دلالتان املاک و مستغلات هم این وضعیت با شدت بیشتری وجود دارد. البته ارزش افزوده ایجاد شده توسط دلالتان مستغلات و املاک، تابعی از رکود و رونق معاملات املاک است و به همین دلیل با نوسانات زیادی توأم می باشد. از طرفی قیمت بالاتر املاک استان تهران، نسبت به تمامی استان ها، در ازدیاد سهم ارزش افزوده استان تاثیر مستقیم دارد. افزایش روز افزون ساخت و سازها و بالارفتن قیمت املاک، موجب رشد قارچ گونه بنگاه های معاملات املاک در استان شده و حرکت اشتغال از بخش مولد به سمت بخش غیر مولد را باعث گردیده که در نهایت موجب تعطیلی بسیاری از بنگاه ها و افزایش بیکاری شده است.

وضعیت بخش استان از منظر حساب تولید

➤ جایگاه استان در ایجاد ارزش افزوده

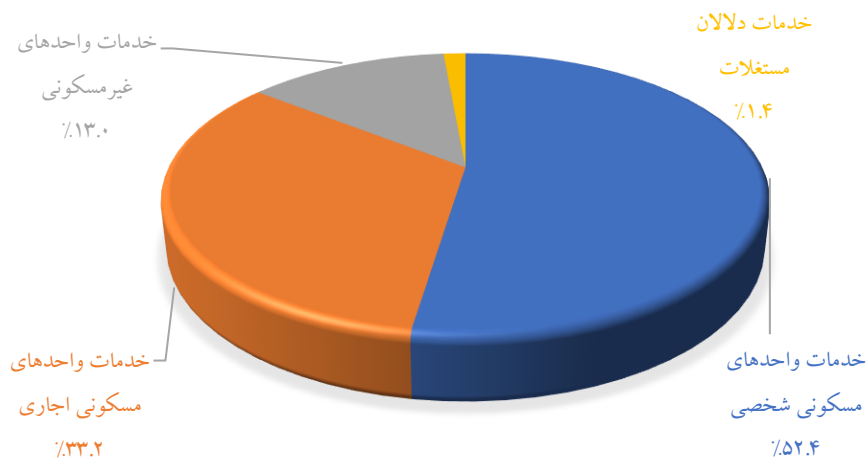
این بخش با رقم ارزش افزوده ۱۱۲۵۳۱۶/۷ میلیارد ریال، معادل ۲۰/۸۱ درصد از تولید ناخالص استان را در سال ۱۳۹۷ در بر گرفته است. در حالی که بخش املاک و مستغلات کشور تنها ۱۰/۹ درصد از محصول ناخالص داخلی کشور را شامل می شود.

به لحاظ سهم ارزش افزوده این بخش استان از بخش کشور، استان تهران در سال ۱۳۹۷ معادل ۳۹/۹۸ درصد از ارزش افزوده بخش املاک و مستغلات کشور را به خود اختصاص داده و علی رغم رشد منفی ۱/۴۵ درصدی نسبت به سال ۱۳۹۶ هم چنان در رتبه نخست قرار دارد. حجم بالای ارزش افزوده این بخش استان که نزدیک به ۴۰ درصد از ارزش افزوده کشور را در بر می گیرد، بیش از ۵ برابر رقم مشابه در استان بعدی خود یعنی خراسان رضوی با سهم ارزش افزوده ۷/۲۸ درصد و تقریباً معادل مجموع ارزش افزوده ۹ استان پس از خود می باشد.

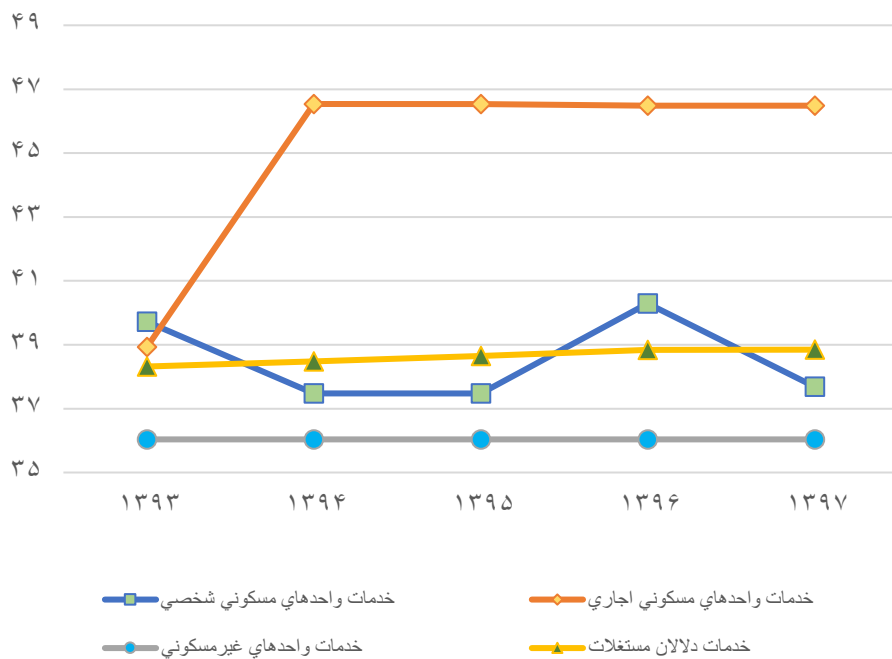
➤ رقابت پذیری و هزینه بری

در سال ۱۳۹۷ شاخص RCA این بخش استان دارای رقم ۱/۹۱ بوده، که حاکی از مزیت نسبی بالای این بخش می باشد و استان تهران بدین لحاظ در جایگاه نخست استان ها قرار دارد. ضمن آنکه مقدار این شاخص استان در سال ۹۶، رقم ۱/۸۴ بوده است. استان های قم، البرز، خراسان رضوی، به ترتیب با ارقام شاخص ۱/۸۰، ۱/۷۷، ۱/۵۱، در جایگاه دوم تا چهارم قرار دارند. هم چنین استان بوشهر با رقم شاخص ۰/۱۵ پایین ترین رتبه را در کشور دارد. به لحاظ شاخص نسبت مصارف واسطه به ستانده در سال ۹۷، استان تهران با رقم ۰/۰۶، جزو استان هایی می باشد که کمترین مقدار شاخص را در بین استان های دیگر دارا می باشند. از طرفی مقدار این شاخص برای رشته فعالیت های اقتصادی این بخش استان متنوع می باشد، بطوری که فعالیت خدمات واحدهای مسکونی اجاری با رقم ۰/۰۳ کمترین مقدار و فعالیت خدمات دلان و مستغلات با رقم ۰/۲۶ بیشترین مقدار شاخص نسبت مصارف واسطه به ستانده را در این بخش دارا می باشند.

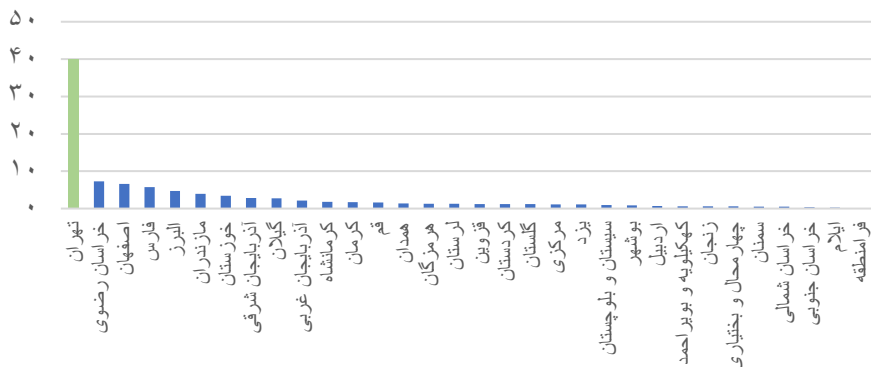
نمودار ۴۸- سهم ارزش افزوده رشته فعالیت های بخش املاک و مستغلات استان تهران در سال ۱۳۹۷



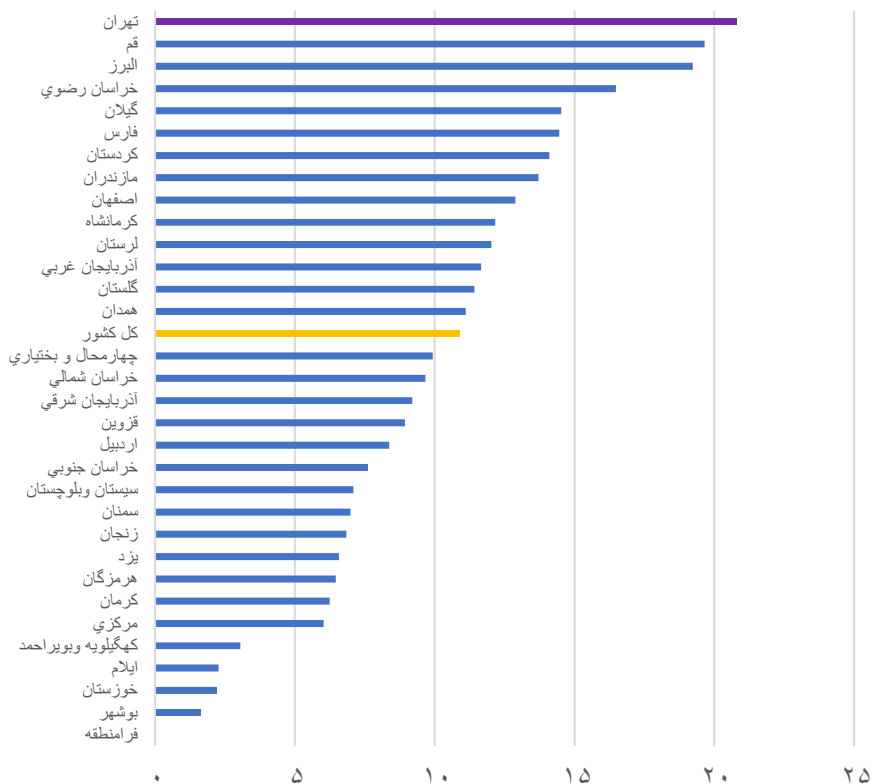
نمودار ۴۹- سهم ارزش افزوده رشته فعالیت های بخش املاک و مستغلات استان از بخش کشور - درصد



نمودار ۵۰- سهم ارزش افزوده بخش املاک و مستغلات استان ها از بخش کشور در سال ۱۳۹۷- درصد



نمودار ۵۱- سهم ارزش افزوده بخش املاک و مستغلات از تولید ناخالص داخلی استان در سال ۱۳۹۷



جدول ۶۱- سهم ارزش افزوده رشته فعالیت های بخش املاک و مستغلات

سهم ارزش افزوده فعالیت از بخش استان		سهم ارزش افزوده فعالیت استان تهران از فعالیت کل کشور								عنوان فعالیت
۱۳۹۷	۱۳۹۶	میزان تغییرات تا ۹۶ ۹۷	میزان تغییرات تا ۹۵ ۹۶	میزان تغییرات تا ۹۴ ۹۵	۱۳۹۷	۱۳۹۶	۱۳۹۵	۱۳۹۴	۱۳۹۳	
۱۰۰.۰۰	۱۰۰.۰۰	-۱.۴۵	۱.۶۰	۰.۰۹	۳۹.۹۸	۴۱.۴۳	۳۹.۸۳	۳۹.۷۴	۳۸.۹۲	بخش املاک و مستغلات
۵۲.۴۱	۵۵.۱۶	-۲.۶۰	۲.۸۲	۰.۰۰	۳۷.۶۹	۴۰.۲۹	۳۷.۴۷	۳۷.۴۷	۳۹.۷۲	خدمات واحدهای مسکونی شخصی
۳۳.۳۱	۳۱.۵۳	۰.۰۰	-۰.۰۵	۰.۰۰	۴۶.۴۹	۴۶.۴۹	۴۶.۵۴	۴۶.۵۴	۳۸.۹۳	خدمات واحدهای مسکونی اجاری
۱۲.۹۶	۱۱.۹۱	۰.۰۰	۰.۰۰	۰.۰۰	۳۶.۰۴	۳۶.۰۴	۳۶.۰۴	۳۶.۰۴	۳۶.۰۴	خدمات واحدهای غیرمسکونی
۱.۴۱	۱.۴۰	۰.۰۱	۰.۱۹	۰.۱۷	۳۸.۸۵	۳۸.۸۴	۳۸.۶۵	۳۸.۴۸	۳۸.۳۲	خدمات دلالتان مستغلات

جدول ۶۱- سهم ارزش افزوده فعالیت های بخش املاک و مستغلات - ادامه

سهم ارزش افزوده فعالیت از تولید ناخالص داخلی										عنوان فعالیت
کشور					استان تهران					
۱۳۹۷	۱۳۹۶	۱۳۹۵	۱۳۹۴	۱۳۹۳	۱۳۹۷	۱۳۹۶	۱۳۹۵	۱۳۹۴	۱۳۹۳	
۱۰.۹۰	۱۲.۰۸	۱۲.۶۶	۱۳.۳۵	۱۱.۲۰	۲۰.۸۱	۲۲.۲۲	۲۱.۸۷	۲۲.۲۷	۲۰.۱۴	بخش املاک و مستغلات
۶.۰۶	۶.۸۵	۷.۲۹	۷.۶۷	۶.۲۱	۱۰.۹۱	۱۲.۲۵	۱۱.۸۶	۱۲.۰۵	۱۱.۴۱	خدمات واحدهای مسکونی شخصی
۳.۱۱	۳.۳۹	۳.۵۳	۳.۶۲	۳.۱۱	۶.۹۱	۷.۰۰	۷.۱۲	۷.۰۶	۵.۵۹	خدمات واحدهای مسکونی اجاری
۱.۵۷	۱.۶۵	۱.۶۶	۱.۸۸	۱.۷۲	۲.۷۰	۲.۶۵	۲.۵۹	۲.۸۵	۲.۸۷	خدمات واحدهای غیرمسکونی
۰.۱۶	۰.۱۸	۰.۱۸	۰.۱۹	۰.۱۵	۰.۲۹	۰.۳۱	۰.۳۱	۰.۳۱	۰.۲۷	خدمات دلالتان مستغلات

جدول ۶۲- سهم ارزش افزوده بخش املاک و مستغلات از تولید ناخالص استان

استان	۱۳۹۳	۱۳۹۴	۱۳۹۵	۱۳۹۶	۱۳۹۷	میزان تغییر ۹۷ نسبت به ۹۶
کل کشور	۱۱.۲۰	۱۳.۳۵	۱۲.۶۶	۱۲.۰۸	۱۰.۹۰	-۱.۱۸
آذربایجان شرقی	۹.۳۹	۱۰.۵۰	۱۰.۱۴	۱۱.۲۲	۹.۲۰	-۲.۰۲
آذربایجان غربی	۱۲.۴۳	۱۲.۸۶	۱۲.۴۹	۱۲.۵۹	۱۱.۶۷	-۰.۹۳
اردبیل	۹.۵۹	۸.۵۹	۸.۶۹	۸.۸۰	۸.۳۷	-۰.۴۳
اصفهان	۱۲.۲۲	۱۴.۹۱	۱۴.۶۷	۱۲.۶۶	۱۲.۸۸	۰.۲۲
البرز	۲۱.۵۰	۲۱.۵۷	۲۱.۹۴	۲۰.۶۵	۱۹.۲۳	-۱.۴۲
ایلام	۳.۷۰	۴.۲۹	۳.۳۶	۲.۹۰	۲.۲۸	-۰.۶۲
بوشهر	۱.۴۵	۲.۳۷	۱.۹۴	۱.۷۷	۱.۶۱	-۰.۱۶
تهران	۲۰.۱۴	۲۲.۲۷	۲۱.۸۷	۲۲.۲۲	۲۰.۸۱	-۱.۴۰
چهارمحال و بختیاری	۸.۴۷	۹.۲۲	۹.۳۸	۹.۷۳	۹.۹۴	۰.۲۰
خراسان جنوبی	۷.۶۵	۷.۸۰	۸.۰۰	۷.۲۶	۷.۵۹	۰.۳۳
خراسان رضوی	۱۶.۱۹	۱۷.۶۶	۱۸.۳۰	۱۶.۶۶	۱۶.۴۹	-۰.۱۷
خراسان شمالی	۹.۸۸	۱۰.۶۹	۱۰.۱۱	۱۰.۵۳	۹.۶۷	-۰.۸۶
خوزستان	۲.۶۴	۴.۱۹	۳.۴۸	۲.۶۳	۲.۲۱	-۰.۴۲
زنجان	۸.۰۲	۷.۷۴	۷.۳۹	۶.۸۳	۶.۸۴	۰.۰۱
سمنان	۶.۲۷	۷.۷۵	۶.۷۲	۷.۴۵	۶.۹۹	-۰.۴۶
سیستان و بلوچستان	۷.۸۳	۸.۴۲	۸.۰۱	۷.۸۰	۷.۰۹	-۰.۷۱
فارس	۱۳.۲۴	۱۵.۶۶	۱۵.۲۶	۱۳.۲۸	۱۴.۴۶	۱.۱۸
قزوین	۹.۷۸	۹.۴۱	۹.۰۱	۹.۴۳	۸.۹۴	-۰.۴۹
قم	۱۷.۰۹	۲۱.۲۱	۲۰.۱۷	۱۷.۸۶	۱۹.۶۶	۱.۸۰
کردستان	۱۳.۹۸	۱۵.۰۰	۱۴.۴۳	۱۵.۲۷	۱۴.۱۰	-۱.۱۸
کerman	۷.۲۴	۷.۵۹	۷.۲۶	۶.۶۵	۶.۲۵	-۰.۴۰
کرمانشاه	۱۳.۴۳	۱۳.۹۳	۱۳.۴۸	۱۲.۷۷	۱۲.۱۷	-۰.۶۰
کهگیلویه و بویراحمد	۲.۵۶	۴.۳۵	۳.۸۷	۳.۲۷	۳.۰۵	-۰.۲۲
گلستان	۱۳.۵۸	۱۲.۱۰	۱۱.۵۹	۱۱.۸۸	۱۱.۴۲	-۰.۴۵
گیلان	۲۲.۹۶	۱۵.۹۷	۱۵.۰۳	۱۵.۸۴	۱۴.۵۳	-۱.۳۱
لرستان	۱۰.۹۶	۱۱.۳۱	۱۱.۴۳	۱۱.۰۴	۱۲.۰۳	۰.۹۹
مازندران	۱۳.۷۱	۱۵.۰۷	۱۴.۲۱	۱۴.۵۶	۱۳.۷۱	-۰.۸۵
مرکزی	۶.۴۸	۷.۱۱	۷.۰۷	۷.۳۳	۶.۰۳	-۱.۳۰
هرمزگان	۶.۲۹	۷.۳۵	۷.۱۵	۷.۳۴	۶.۴۶	-۰.۸۷
همدان	۱۲.۸۷	۱۳.۲۲	۱۳.۳۱	۱۲.۱۹	۱۱.۱۱	-۱.۰۸
یزد	۴.۹۳	۷.۹۷	۷.۹۸	۸.۶۳	۶.۵۸	-۲.۰۵
فرمانطقه	۰.۰۰	۰.۰۰	۰.۰۰	۰.۰۰	۰.۰۰	۰.۰۰

جدول ۶۳- سهم ارزش افزوده بخش املاک و مستغلات استان از بخش کشور

استان	۱۳۹۳	۱۳۹۴	۱۳۹۵	۱۳۹۶	۱۳۹۷	میزان تغییر ۹۷ نسبت به ۹۶
کل کشور	۱۰۰.۰۰	۱۰۰.۰۰	۱۰۰.۰۰	۱۰۰.۰۰	۱۰۰.۰۰	۰.۰۰
آذربایجان شرقی	۲.۶۷	۲.۸۵	۲.۸۲	۳.۲۳	۲.۸۶	-۰.۳۷
آذربایجان غربی	۳.۱۴	۳.۱۱	۳.۰۹	۳.۱۱	۲.۱۵	-۰.۰۳
اردبیل	۰.۸۵	۰.۶۹	۰.۶۹	۰.۷۳	۰.۷۰	-۰.۰۳
اصفهان	۵.۹۱	۶.۵۱	۶.۵۲	۶.۰۱	۶.۵۸	۰.۵۶
البرز	۵.۲۳	۴.۸۶	۴.۸۶	۴.۷۹	۴.۷۲	-۰.۰۷
ایلام	۰.۳۳	۰.۲۷	۰.۲۷	۰.۲۸	۰.۲۸	۰.۰۰
بوشهر	۰.۸۶	۰.۸۷	۰.۸۷	۰.۷۴	۰.۸۵	۰.۱۱
تهران	۳۸.۹۲	۳۹.۷۴	۳۹.۸۳	۴۱.۴۳	۳۹.۹۸	-۱.۴۵
چهارمحال و بختیاری	۰.۴۳	۰.۴۸	۰.۴۸	۰.۵۳	۰.۵۶	۰.۰۴
خراسان جنوبی	۰.۳۱	۰.۳۲	۰.۳۲	۰.۳۱	۰.۳۲	۰.۰۱
خراسان رضوی	۷.۴۷	۷.۵۶	۷.۵۷	۶.۸۸	۷.۲۸	۰.۴۰
خراسان شمالی	۰.۴۷	۰.۴۵	۰.۴۵	۰.۴۸	۰.۴۹	۰.۰۱
خوزستان	۳.۶۱	۳.۵۸	۳.۵۷	۳.۱۵	۳.۴۳	۰.۲۷
زنجان	۰.۶۰	۰.۶۰	۰.۵۹	۰.۵۸	۰.۵۸	۰.۰۰
سمنان	۰.۴۴	۰.۵۲	۰.۵۲	۰.۵۶	۰.۵۳	-۰.۰۴
سیستان و بلوچستان	۰.۸۸	۰.۹۱	۰.۹۲	۰.۹۳	۰.۹۰	-۰.۰۳
فارس	۵.۶۰	۵.۷۶	۵.۷۸	۵.۰۱	۵.۷۰	۰.۷۰
قزوین	۱.۳۰	۱.۲۴	۱.۲۴	۱.۲۳	۱.۲۰	-۰.۰۲
قم	۱.۳۶	۱.۷۱	۱.۷۲	۱.۴۴	۱.۶۷	۰.۲۳
کردستان	۱.۱۱	۱.۱۳	۱.۱۳	۱.۲۱	۱.۱۷	-۰.۰۴
کرمان	۱.۸۲	۱.۷۰	۱.۷۰	۱.۶۹	۱.۶۹	۰.۰۰
کرمانشاه	۱.۸۵	۱.۷۱	۱.۷۳	۱.۶۸	۱.۷۷	۰.۰۹
کهگیلویه و بویراحمد	۰.۵۸	۰.۶۰	۰.۵۹	۰.۵۷	۰.۶۰	۰.۰۳
گلستان	۱.۳۸	۱.۱۹	۱.۱۹	۱.۱۹	۱.۱۷	-۰.۰۲
گیلان	۴.۶۴	۲.۸۱	۲.۷۹	۳.۰۹	۲.۷۸	-۰.۳۱
لرستان	۱.۰۷	۱.۰۸	۱.۰۷	۱.۰۶	۱.۲۵	۰.۱۹
مازندران	۳.۷۹	۴.۰۴	۳.۹۹	۴.۰۹	۳.۹۳	-۰.۱۵
مرکزی	۱.۰۵	۱.۰۵	۱.۰۵	۱.۱۶	۱.۱۲	-۰.۰۴
هرمزگان	۱.۰۳	۱.۱۶	۱.۱۶	۱.۲۵	۱.۲۵	۰.۰۰
همدان	۱.۴۹	۱.۳۵	۱.۳۵	۱.۳۱	۱.۳۷	۰.۰۶
یزد	۰.۷۹	۱.۱۳	۱.۱۴	۱.۲۷	۱.۱۱	-۰.۱۵
فرمانطقه	۰.۰۰	۰.۰۰	۰.۰۰	۰.۰۰	۰.۰۰	۰.۰۰

جدول ۶۴- شاخص مزیت نسبی بالفعل آشکار شده (RCA) در بخش املاک و مستغلات

[illegible]

جدول ۶۵- شاخص نسبت مصارف واسطه به ستانده (I/O) در بخش املاک و مستغلات

تغییر ۹۷ به ۹۶	تغییر ۹۶ به ۹۵	۱۳۹۷	۱۳۹۶	۱۳۹۵	۱۳۹۴	۱۳۹۳	استان
۰.۰۰۱	۰.۰۰۲	۰.۰۶۸	۰.۰۶۷	۰.۰۶۵	۰.۰۶۷	۰.۰۶۸	کل کشور
۰.۰۱۷	-۰.۰۲۱	۰.۰۸۸	۰.۰۷۲	۰.۰۹۲	۰.۰۹۴	۰.۱۲۲	آذربایجان شرقی
۰.۰۱۶	-۰.۰۲۶	۰.۰۸۱	۰.۰۶۵	۰.۰۹۱	۰.۰۹۳	۰.۱۰۳	آذربایجان غربی
۰.۰۲۲	-۰.۰۳۳	۰.۰۷۴	۰.۰۵۲	۰.۰۸۵	۰.۰۸۶	۰.۰۶۲	اردبیل
۰.۰۰۶	-۰.۰۵۱	۰.۰۶۰	۰.۰۵۳	۰.۱۰۴	۰.۱۰۵	۰.۰۷۷	اصفهان
۰.۰۰۰	۰.۰۱۵	۰.۰۷۱	۰.۰۷۱	۰.۰۵۶	۰.۰۵۸	۰.۰۵۶	البرز
۰.۰۲۳	-۰.۰۵۲	۰.۰۷۱	۰.۰۴۷	۰.۰۹۹	۰.۱۰۰	۰.۱۰۰	ایلام
-۰.۱۱۹	۰.۱۱۸	۰.۰۶۶	۰.۱۸۵	۰.۰۶۷	۰.۰۶۸	۰.۰۷۱	بوشهر
-۰.۰۰۷	۰.۰۱۸	۰.۰۶۴	۰.۰۷۰	۰.۰۵۲	۰.۰۵۴	۰.۰۴۷	تهران
۰.۰۲۳	-۰.۰۹۸	۰.۰۶۴	۰.۰۴۱	۰.۱۴۰	۰.۱۴۰	۰.۲۳۸	چهارمحال و بختیاری
۰.۰۱۷	-۰.۰۱۳	۰.۰۶۱	۰.۰۴۵	۰.۰۵۷	۰.۰۵۸	۰.۰۵۶	خراسان جنوبی
۰.۰۰۷	۰.۰۰۴	۰.۰۶۹	۰.۰۶۲	۰.۰۵۷	۰.۰۵۹	۰.۰۶۴	خراسان رضوی
۰.۰۲۲	-۰.۰۷۹	۰.۰۷۳	۰.۰۵۰	۰.۱۲۹	۰.۱۲۹	۰.۱۲۶	خراسان شمالی
-۰.۰۲۲	۰.۰۳۰	۰.۰۷۸	۰.۱۰۰	۰.۰۷۰	۰.۰۷۲	۰.۰۸۱	خوزستان
۰.۰۱۷	-۰.۰۲۲	۰.۰۷۷	۰.۰۶۱	۰.۰۸۳	۰.۰۸۴	۰.۰۸۴	زنجان
۰.۰۱۷	-۰.۰۱۷	۰.۰۷۶	۰.۰۵۹	۰.۰۷۵	۰.۰۷۷	۰.۰۹۷	سمنان
۰.۰۲۲	۰.۰۰۰	۰.۰۵۵	۰.۰۳۳	۰.۰۳۳	۰.۰۳۴	۰.۰۴۲	سیستان و بلوچستان
۰.۰۰۷	۰.۰۰۳	۰.۰۵۸	۰.۰۵۲	۰.۰۴۹	۰.۰۵۰	۰.۰۴۰	فارس
۰.۰۱۷	-۰.۰۰۵	۰.۰۷۴	۰.۰۵۷	۰.۰۶۲	۰.۰۶۳	۰.۰۵۸	قزوین
۰.۰۱۲	-۰.۰۰۱	۰.۰۵۲	۰.۰۴۰	۰.۰۴۱	۰.۰۴۱	۰.۰۳۳	قم
۰.۰۱۷	-۰.۰۴۸	۰.۰۸۳	۰.۰۶۶	۰.۱۱۴	۰.۱۱۶	۰.۱۲۵	کردستان
-۰.۰۰۶	۰.۰۰۶	۰.۰۷۴	۰.۰۸۰	۰.۰۷۳	۰.۰۷۵	۰.۰۶۸	کرمان
۰.۰۱۷	-۰.۰۱۵	۰.۰۴۴	۰.۰۲۷	۰.۰۴۲	۰.۰۴۳	۰.۰۳۴	کرمانشاه
۰.۰۱۳	۰.۰۰۶	۰.۱۰۶	۰.۰۹۴	۰.۰۸۷	۰.۰۹۰	۰.۱۰۲	کهگیلویه و بویراحمد
۰.۰۰۰	۰.۰۲۰	۰.۰۷۷	۰.۰۷۷	۰.۰۵۶	۰.۰۵۸	۰.۰۵۷	گلستان
۰.۰۲۰	-۰.۰۱۲	۰.۰۷۷	۰.۰۵۷	۰.۰۶۹	۰.۰۷۰	۰.۱۳۵	گیلان
۰.۰۱۷	-۰.۰۳۸	۰.۰۶۳	۰.۰۴۷	۰.۰۸۵	۰.۰۸۶	۰.۱۰۷	لرستان
۰.۰۰۸	۰.۰۰۶	۰.۰۹۶	۰.۰۸۷	۰.۰۸۱	۰.۰۸۳	۰.۰۸۸	مازندران
۰.۰۱۹	-۰.۰۷۷	۰.۰۷۳	۰.۰۵۴	۰.۱۳۱	۰.۱۳۲	۰.۱۲۹	مرکزی
۰.۰۱۱	-۰.۰۵۷	۰.۰۷۲	۰.۰۶۱	۰.۱۱۸	۰.۱۱۸	۰.۱۹۵	هرمزگان
۰.۰۲۰	-۰.۰۲۳	۰.۰۶۹	۰.۰۴۹	۰.۰۷۱	۰.۰۷۲	۰.۰۵۶	همدان
۰.۰۲۸	-۰.۰۲۱	۰.۰۵۱	۰.۰۲۳	۰.۰۴۴	۰.۰۴۴	۰.۱۰۹	یزد
*	*	*	*	*	*	*	فرامتنقه

بخش فعالیت‌های حرفه‌ای، علمی و فنی

مقدمه

تحقیق و توسعه فعالیت‌های خلاقانه است که به صورت نظام مند و مستمر، جهت افزایش دانش بشری در زمینه‌های مختلف صورت می‌پذیرد و از این دانش برای اختراع یا طرح ایده‌های جدید استفاده می‌گردد. افزایش رقابت در عصر حاضر، بسیاری از سازمان‌ها را برآن داشته که فعالیت‌های خود را بر تولیدات اساسی و توانمندی‌های محوری متمرکز کنند که این امر مستلزم سرمایه‌گذاری در تحقیقات و ایجاد نوآوری‌های تکنولوژیک می‌باشد. هر ساله بالغ بر ۱۰۰۰ میلیارد دلار در دنیا صرف تحقیق و توسعه می‌شود که این رقم حدود ۲ درصد تولید ناخالص داخلی دنیا را تشکیل می‌دهد و در برخی از کشورهای توسعه یافته این رقم به ۴ درصد می‌رسد. بر اساس نتایج طرح آمارگیری کارگاه‌های دارای فعالیت تحقیق و توسعه مرکز آمار ایران، استان تهران حدود ۴۰ درصد از هزینه‌های تحقیق و توسعه کشور را به خود اختصاص داده است. همچنین این استان بیشترین تعداد محقق، به ازای هر یک میلیون نفر جمعیت را در بین استانها دارا می‌باشد.

وضعیت بخش استان از منظر حساب تولید

➤ جایگاه استان در ایجاد ارزش افزوده

ارزش افزوده بخش فعالیت‌های حرفه‌ای، علمی و فنی استان تهران، در سال ۱۳۹۷ معادل ۱۰۱۰۵۷/۸ میلیارد ریال می‌باشد که ۱/۸۷ درصد از تولید ناخالص داخلی استان را شامل می‌شود. همچنین مقدار این سهم در سال ۱۳۹۶ معادل ۲/۰۲ درصد می‌باشد. این بخش استان در سال ۱۳۹۷ معادل ۴۳/۴۳ درصد از ارزش افزوده بخش فعالیت‌های حرفه‌ای، علمی و فنی کشور را به خود اختصاص داده است که نسبت به رقم ۴۴/۴۶ درصدی سال ۱۳۹۶، به میزان ۱/۰۳ درصد کاهش یافته است. پس از تهران، استان‌های خراسان رضوی و اصفهان به ترتیب با ارقام ۸/۶۲ درصد و ۴/۹۳ درصد، جایگاه‌های دوم تا سوم استان‌های کشور را به لحاظ سهم ارزش افزوده این بخش در اختیار داشته‌اند. نابرابری استان‌های کشور در ایجاد ارزش افزوده بخش فعالیت‌های حرفه‌ای، علمی و فنی، یکی از ویژگی‌های این بخش کشور است، بطوریکه ۲۸ استان

انتهایی جدول در مجموع تقریباً به اندازه استان تهران در ایجاد ارزش افزوده این بخش نقش داشته اند.

➤ رقابت پذیری و هزینه بری بخش

مقدار شاخص RCA برای این بخش استان در سال ۱۳۹۷ برابر ۲/۰۷ می باشد و استان تهران بدین لحاظ در جایگاه دوم کشور قرار دارد. این رقم بیانگر مزیت نسبی این بخش استان و نشان دهنده این است که توانایی استان تهران در تولید ارزش افزوده این بخش نسبتاً بالا می باشد. استان آذربایجان غربی با مقدار ۲/۱۸ دارای بالاترین میزان مزیت نسبی در این بخش و استان خوزستان با رقم ۰/۱۵ دارای کمترین مقدار می باشد.

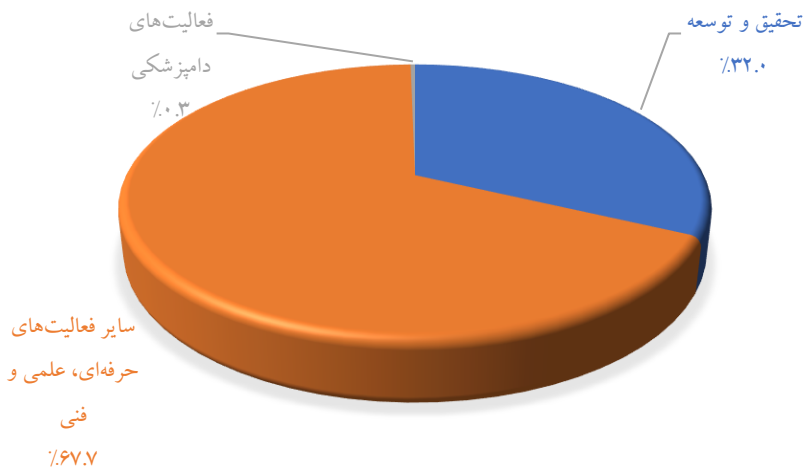
استان های گلستان، زنجان و گیلان با ارقام ۰/۱۷، ۰/۱۴ و ۰/۱۱، دارای بیشترین تغییر در شاخص RCA در سال ۱۳۹۷ بوده اند. این تغییر ممکن است به دلیل افزایش مزیت نسبی این بخش در این استان ها، یا به دلیل کاهش مزیت نسبی سایر استان ها باشد.

پایین بودن نسبت مصارف واسطه به ستانده (I/O) در این بخش استان در سال ۱۳۹۷، نسبت به سایر استان ها (رقم ۰/۲۰ و رتبه نوزدهم کشور) که بیانگر هزینه بری کمتر تولید در این بخش می باشد، تایید دیگری بر مزیت بالای این بخش استان، نسبت به سایر بخش های اقتصادی می باشد. استان سیستان و بلوچستان با رقم ۰/۳۱ درصد و ایلام با رقم ۰/۱۴ درصد به ترتیب بالاترین و پایین ترین مقدار شاخص را به خود اختصاص داده اند.

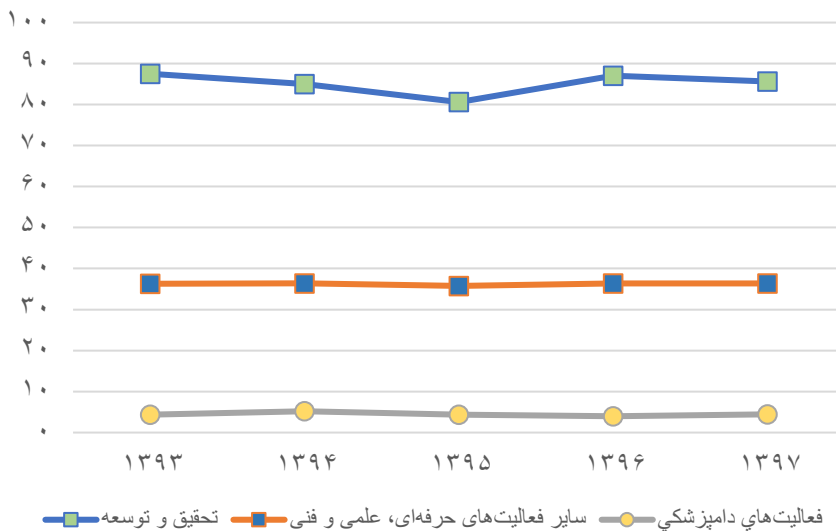
➤ ساختار رشته فعالیت های بخش

بخش فعالیت های حرفه ای، علمی و فنی استان شامل ۳ رشته فعالیت "تحقیق و توسعه"، "سایر فعالیت های حرفه ای، علمی و فنی" و "فعالیت های دامپزشکی" می باشد. این فعالیت ها در سال ۹۷، به ترتیب ۳۲/۰۳، ۶۷/۷ و ۰/۲۹ درصد از کل بخش را شامل می شوند. ارقام مشابه سال ۹۶، به ترتیب ۳۵/۰۳، ۶۴/۷ و ۰/۲۷ درصد بوده که نشان دهنده افزایش سهم فعالیت های "سایر فعالیت های حرفه ای، علمی و فنی" و "فعالیت های دامپزشکی" در سال ۱۳۹۷ می باشد. ضمناً این سه فعالیت در کشور، به ترتیب ۸۵/۶۲، ۳۶/۳۳ و ۴/۴ درصد از بخش فعالیت های حرفه ای، علمی و فنی کشور را به خود اختصاص داده اند و مقایسه مقادیر سهم فعالیت از بخش استان و کشور، حاکی از وزن نسبی بالاتر فعالیت حرفه ای، علمی و فنی استان نسبت به کشور در این بخش می باشد.

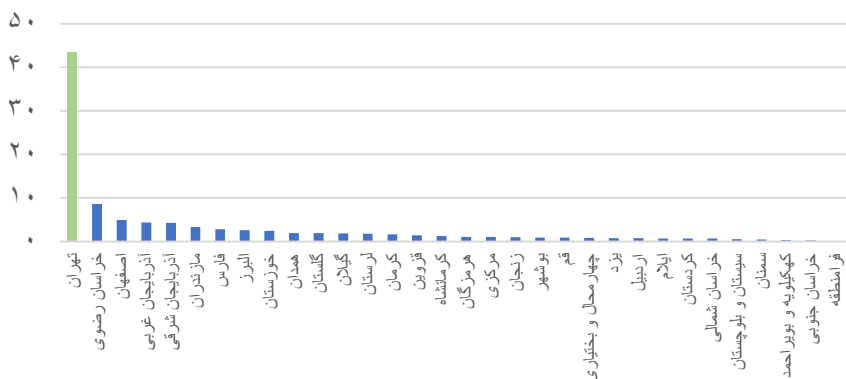
نمودار ۵۲- سهم ارزش افزوده رشته فعالیت های حرفه‌ای، علمی و فنی استان تهران در سال ۱۳۹۷



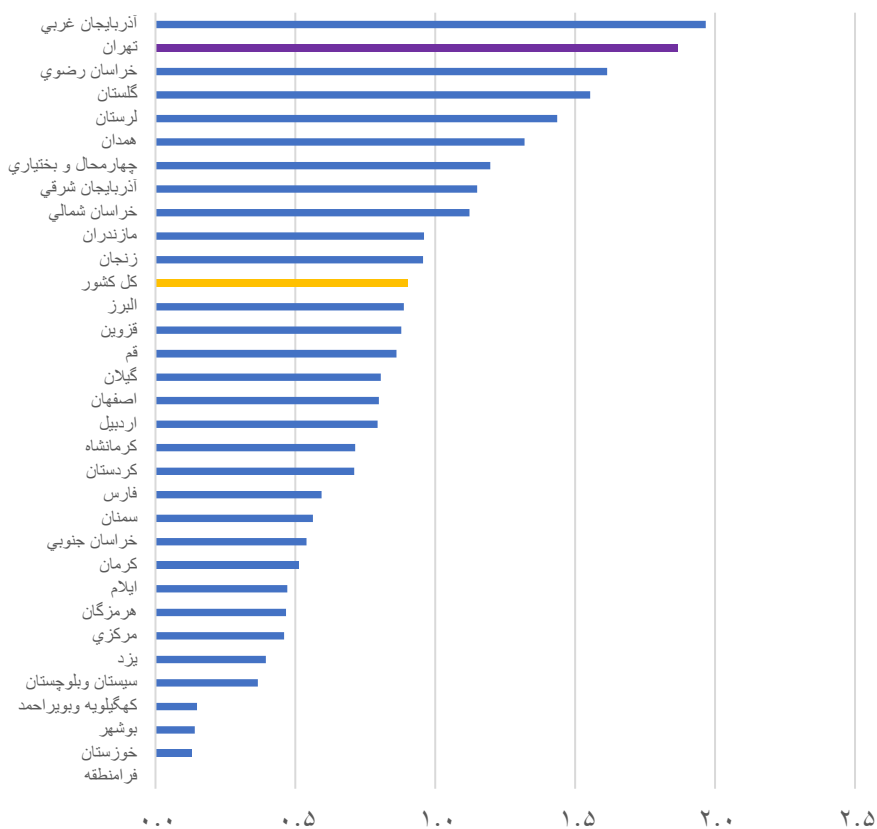
نمودار ۵۳- سهم ارزش افزوده رشته فعالیت های حرفه‌ای، علمی و فنی استان از رشته فعالیت کشور - درصد



نمودار ۵۴- سهم ارزش افزوده بخش حرفه‌ای، علمی و فنی استانها از بخش کشور در سال ۱۳۹۷- درصد



نمودار ۵۵- سهم ارزش افزوده بخش فعالیت‌های حرفه‌ای، علمی و فنی از تولید ناخالص داخلی استان در سال ۱۳۹۷ - درصد



جدول ۶۷- سهم ارزش افزوده بخش فعالیت‌های حرفه‌ای، علمی و فنی از تولید ناخالص استان

استان	۱۳۹۳	۱۳۹۴	۱۳۹۵	۱۳۹۶	۱۳۹۷	میزان تغییر ۹۷ نسبت به ۹۶
کل کشور	۰.۸۶	۱.۱۰	۱.۰۰	۱.۰۲	۰.۹۰	-۰.۱۲
آذربایجان شرقی	۱.۱۴	۱.۳۰	۱.۲۹	۱.۲۴	۱.۱۵	-۰.۰۹
آذربایجان غربی	۱.۹۰	۲.۱۴	۲.۰۴	۲.۱۷	۱.۹۷	-۰.۲۱
اردبیل	۰.۶۷	۰.۷۸	۰.۸۷	۰.۸۱	۰.۷۹	-۰.۰۱
اصفهان	۰.۷۶	۰.۹۱	۰.۹۳	۰.۸۵	۰.۸۰	-۰.۰۵
البرز	۰.۸۱	۰.۹۵	۰.۹۸	۰.۹۵	۰.۸۹	-۰.۰۶
ایلام	۰.۶۰	۰.۹۰	۰.۶۵	۰.۶۱	۰.۴۷	-۰.۱۴
بوشهر	۰.۱۱	۰.۲۰	۰.۱۷	۰.۱۸	۰.۱۴	-۰.۰۴
تهران	۱.۷۷	۲.۰۴	۱.۷۶	۲.۰۲	۱.۸۷	-۰.۱۵
چهارمحال و بختیاری	۱.۲۱	۱.۲۶	۱.۳۲	۱.۲۶	۱.۲۰	-۰.۰۶
خراسان جنوبی	۰.۴۹	۰.۵۲	۰.۵۶	۰.۵۴	۰.۵۴	۰.۰۰
خراسان رضوی	۱.۳۹	۱.۶۰	۱.۷۲	۱.۷۳	۱.۶۱	-۰.۱۲
خراسان شمالی	۱.۱۰	۱.۳۱	۱.۲۹	۱.۲۶	۱.۱۲	-۰.۱۴
خوزستان	۰.۱۳	۰.۲۶	۰.۱۸	۰.۱۷	۰.۱۳	-۰.۰۴
زنجان	۱.۰۰	۱.۰۳	۰.۹۸	۰.۹۴	۰.۹۶	۰.۰۱
سمنان	۰.۵۷	۰.۶۲	۰.۵۷	۰.۵۷	۰.۵۶	۰.۰۰
سیستان و بلوچستان	۰.۲۶	۰.۴۰	۰.۴۰	۰.۳۹	۰.۳۷	-۰.۰۲
فارس	۰.۵۱	۰.۶۳	۰.۶۳	۰.۶۳	۰.۵۹	-۰.۰۴
قزوین	۰.۸۱	۰.۸۸	۰.۸۵	۰.۹۲	۰.۸۸	-۰.۰۴
قم	۰.۹۹	۱.۰۱	۱.۰۴	۱.۰۰	۰.۸۶	-۰.۱۴
کردستان	۰.۶۸	۰.۷۴	۰.۸۶	۰.۷۵	۰.۷۱	-۰.۰۴
کرمان	۰.۵۰	۰.۶۰	۰.۶۲	۰.۵۵	۰.۵۱	-۰.۰۴
کرمانشاه	۰.۶۹	۰.۸۲	۰.۸۲	۰.۸۰	۰.۷۱	-۰.۰۹
کهگیلویه و بویراحمد	۰.۱۲	۰.۲۱	۰.۱۸	۰.۱۷	۰.۱۵	-۰.۰۲
گلستان	۱.۴۱	۱.۵۸	۱.۵۰	۱.۶۰	۱.۵۵	-۰.۰۴
گیلان	۰.۷۰	۰.۸۶	۰.۸۸	۰.۸۰	۰.۸۰	۰.۰۱
لرستان	۱.۳۸	۱.۵۲	۱.۵۸	۱.۵۷	۱.۴۴	-۰.۱۳
مازندران	۰.۹۰	۱.۰۰	۰.۹۴	۰.۹۹	۰.۹۶	-۰.۰۳
مرکزی	۰.۴۸	۰.۵۸	۰.۵۶	۰.۵۴	۰.۴۶	-۰.۰۸
هرمزگان	۰.۵۰	۰.۵۵	۰.۵۸	۰.۵۳	۰.۴۷	-۰.۰۷
همدان	۱.۳۱	۱.۵۷	۱.۵۸	۱.۵۴	۱.۳۲	-۰.۲۲
یزد	۰.۳۶	۰.۵۴	۰.۴۷	۰.۴۵	۰.۳۹	-۰.۰۵
فرمانطقه	۰.۰۰	۰.۰۰	۰.۰۰	۰.۰۰	۰.۰۰	۰.۰۰

جدول ۶۸- سهم ارزش افزوده بخش فعالیت‌های حرفه‌ای، علمی و فنی استان از بخش کشور

استان	۱۳۹۳	۱۳۹۴	۱۳۹۵	۱۳۹۶	۱۳۹۷	میزان تغییر ۹۷ نسبت به ۹۶
کل کشور	۱۰۰.۰۰	۱۰۰.۰۰	۱۰۰.۰۰	۱۰۰.۰۰	۱۰۰.۰۰	۰.۰۰
آذربایجان شرقی	۴.۲۱	۴.۲۷	۴.۵۵	۴.۲۱	۴.۳۲	۰.۱۱
آذربایجان غربی	۴.۲۵	۴.۲۷	۴.۳۵	۴.۳۰	۴.۳۸	۰.۰۷
اردبیل	۰.۷۷	۰.۷۶	۰.۸۸	۰.۷۹	۰.۸۰	۰.۰۲
اصفهان	۴.۸۱	۴.۸۱	۵.۲۶	۴.۷۴	۴.۹۳	۰.۱۹
البرز	۲.۵۸	۲.۵۹	۲.۷۵	۲.۵۹	۲.۶۴	۰.۰۵
ایلام	۰.۷۰	۰.۷۰	۰.۶۷	۰.۷۰	۰.۷۱	۰.۰۱
بوشهر	۰.۸۸	۰.۸۹	۰.۹۸	۰.۸۹	۰.۹۰	۰.۰۲
تهران	۴۴.۶۰	۴۴.۱۷	۴۰.۶۵	۴۴.۴۶	۴۳.۴۳	-۱.۰۳
چهارمحال و بختیاری	۰.۸۰	۰.۸۰	۰.۸۶	۰.۸۱	۰.۸۲	۰.۰۱
خراسان جنوبی	۰.۲۶	۰.۲۶	۰.۲۹	۰.۲۷	۰.۲۷	۰.۰۰
خراسان رضوی	۸.۳۶	۸.۳۴	۹.۰۷	۸.۴۴	۸.۶۲	۰.۱۸
خراسان شمالی	۰.۶۸	۰.۶۷	۰.۷۲	۰.۶۷	۰.۶۸	۰.۰۱
خوزستان	۳.۳۳	۳.۷۰	۳.۴۱	۳.۴۲	۳.۴۷	۰.۰۵
زنجان	۰.۹۹	۰.۹۶	۱.۰۰	۰.۹۵	۰.۹۸	۰.۰۳
سمنان	۰.۵۲	۰.۵۱	۰.۵۶	۰.۵۰	۰.۵۱	۰.۰۱
سیستان و بلوچستان	۰.۵۳	۰.۵۲	۰.۵۹	۰.۵۵	۰.۵۶	۰.۰۲
فارس	۲.۸۲	۲.۸۲	۳.۰۱	۲.۸۱	۲.۸۳	۰.۰۲
قزوین	۱.۴۰	۱.۴۱	۱.۴۸	۱.۴۱	۱.۴۳	۰.۰۲
قم	۱.۰۳	۰.۹۹	۱.۱۳	۰.۹۵	۰.۸۹	-۰.۰۷
کردستان	۰.۷۰	۰.۶۸	۰.۸۶	۰.۷۰	۰.۷۱	۰.۰۱
کرمان	۱.۶۵	۱.۶۴	۱.۸۳	۱.۶۵	۱.۶۸	۰.۰۳
کرمانشاه	۱.۲۳	۱.۲۳	۱.۳۴	۱.۲۵	۱.۲۶	۰.۰۱
کهگیلویه و بویراحمد	۰.۳۶	۰.۳۵	۰.۳۵	۰.۳۶	۰.۳۵	۰.۰۰
گلستان	۱.۸۶	۱.۸۸	۱.۹۵	۱.۸۸	۱.۹۲	۰.۰۴
گیلان	۱.۸۵	۱.۸۳	۲.۰۸	۱.۸۴	۱.۸۷	۰.۰۳
لرستان	۱.۷۷	۱.۷۵	۱.۸۹	۱.۷۷	۱.۸۰	۰.۰۳
مازندران	۳.۲۳	۳.۲۶	۳.۳۶	۳.۲۸	۳.۳۳	۰.۰۵
مرکزی	۱.۰۲	۱.۰۳	۱.۰۵	۱.۰۲	۱.۰۳	۰.۰۲
هرمزگان	۱.۰۷	۱.۰۵	۱.۲۰	۱.۰۷	۱.۰۹	۰.۰۲
همدان	۱.۹۷	۱.۹۴	۲.۰۴	۱.۹۴	۱.۹۶	۰.۰۲
یزد	۰.۷۷	۰.۹۲	۰.۸۶	۰.۷۸	۰.۸۱	۰.۰۳
فرمانطقه	۰.۰۰	۰.۰۰	۰.۰۰	۰.۰۰	۰.۰۰	۰.۰۰

جدول ۶۹- شاخص مزیت نسبی بالفعل آشکار شده (RCA) در بخش فعالیتهای حرفه‌ای، علمی و فنی

[illegible]

جدول ۷۰- شاخص نسبت مصارف واسطه به ستانده (I/O) در بخش فعالیت‌های حرفه‌ای، علمی و فنی

استان	۱۳۹۳	۱۳۹۴	۱۳۹۵	۱۳۹۶	۱۳۹۷	تغییر ۹۶ به ۹۷	تغییر ۹۵ به ۹۶
کل کشور	۰.۱۸۸	۰.۲۲۱	۰.۲۲۱	۰.۲۱۷	۰.۲۰۸	-۰.۰۰۹	-۰.۰۰۴
آذربایجان شرقی	۰.۱۹۱	۰.۲۳۵	۰.۲۱۵	۰.۲۲۲	۰.۲۱۶	-۰.۰۰۶	۰.۰۰۷
آذربایجان غربی	۰.۱۴۱	۰.۱۶۷	۰.۱۹۷	۰.۱۵۹	۰.۱۵۳	-۰.۰۰۷	-۰.۰۳۷
اردبیل	۰.۲۱۸	۰.۲۵۶	۰.۲۲۲	۰.۲۵۳	۰.۲۴۶	-۰.۰۰۶	۰.۰۳۱
اصفهان	۰.۲۱۵	۰.۲۵۶	۰.۲۲۰	۰.۲۴۸	۰.۲۴۳	-۰.۰۰۵	۰.۰۲۸
البرز	۰.۱۶۸	۰.۲۰۱	۰.۲۰۸	۰.۱۹۵	۰.۱۸۵	-۰.۰۱۰	-۰.۰۱۲
ایلام	۰.۱۳۴	۰.۱۳۷	۰.۲۲۲	۰.۱۴۹	۰.۱۴۰	-۰.۰۰۹	-۰.۰۷۴
بوشهر	۰.۲۲۸	۰.۲۶۵	۰.۲۳۱	۰.۲۵۹	۰.۲۵۱	-۰.۰۰۸	۰.۰۲۷
تهران	۰.۱۸۵	۰.۲۱۱	۰.۲۲۱	۰.۲۱۲	۰.۲۰۲	-۰.۰۱۰	-۰.۰۱۰
چهارمحال و بختیاری	۰.۱۷۸	۰.۲۰۹	۰.۲۲۴	۰.۲۱۶	۰.۲۱۱	-۰.۰۰۶	-۰.۰۰۸
خراسان جنوبی	۰.۲۵۶	۰.۲۷۵	۰.۲۷۱	۰.۲۸۶	۰.۲۸۰	-۰.۰۰۶	۰.۰۱۵
خراسان رضوی	۰.۱۸۳	۰.۲۱۷	۰.۲۰۳	۰.۲۰۹	۰.۲۰۱	-۰.۰۰۸	۰.۰۰۷
خراسان شمالی	۰.۲۰۰	۰.۲۳۱	۰.۲۳۲	۰.۲۳۶	۰.۲۲۴	-۰.۰۱۳	۰.۰۰۴
خوزستان	۰.۱۸۲	۰.۲۵۳	۰.۲۰۸	۰.۲۲۱	۰.۲۱۲	-۰.۰۰۹	۰.۰۱۳
زنجان	۰.۲۰۳	۰.۲۳۳	۰.۲۴۶	۰.۲۱۴	۰.۲۱۹	۰.۰۰۵	-۰.۰۳۲
سمنان	۰.۲۴۵	۰.۲۷۴	۰.۲۶۲	۰.۲۹۸	۰.۲۷۷	-۰.۰۲۰	۰.۰۳۵
سیستان و بلوچستان	۰.۲۳۶	۰.۲۶۷	۰.۳۱۷	۰.۳۲۲	۰.۳۱۱	-۰.۰۱۲	۰.۰۰۶
فارس	۰.۲۲۹	۰.۲۶۹	۰.۲۵۴	۰.۲۷۰	۰.۲۶۰	-۰.۰۱۱	۰.۰۱۷
قزوین	۰.۱۷۴	۰.۲۰۳	۰.۲۱۱	۰.۱۹۹	۰.۱۸۸	-۰.۰۱۱	-۰.۰۱۲
قم	۰.۲۷۶	۰.۳۳۸	۰.۲۵۹	۰.۳۲۴	۰.۲۹۵	-۰.۰۲۹	۰.۰۶۵
کردستان	۰.۲۶۷	۰.۳۲۱	۰.۲۲۵	۰.۳۱۷	۰.۳۰۲	-۰.۰۱۴	۰.۰۹۲
کرمان	۰.۲۲۲	۰.۲۵۸	۰.۲۳۹	۰.۲۵۹	۰.۲۴۵	-۰.۰۱۴	۰.۰۲۱
کرمانشاه	۰.۱۹۱	۰.۲۲۵	۰.۲۱۹	۰.۲۲۴	۰.۲۰۹	-۰.۰۱۵	۰.۰۰۵
کهگیلویه و بویراحمد	۰.۱۳۷	۰.۱۶۵	۰.۲۲۲	۰.۱۹۸	۰.۱۷۳	-۰.۰۲۵	-۰.۰۲۴
گلستان	۰.۱۴۹	۰.۱۷۴	۰.۲۳۹	۰.۱۷۲	۰.۱۶۷	-۰.۰۰۶	-۰.۰۶۶
گیلان	۰.۱۸۱	۰.۲۰۸	۰.۲۳۰	۰.۲۰۴	۰.۱۹۶	-۰.۰۰۸	-۰.۰۲۶
لرستان	۰.۱۸۰	۰.۲۱۳	۰.۲۰۷	۰.۲۰۴	۰.۱۹۶	-۰.۰۰۸	-۰.۰۰۲
مازندران	۰.۱۶۵	۰.۱۹۲	۰.۲۲۴	۰.۱۹۹	۰.۱۸۸	-۰.۰۱۱	-۰.۰۲۵
مرکزی	۰.۱۷۱	۰.۲۰۴	۰.۲۱۴	۰.۱۹۳	۰.۱۸۷	-۰.۰۰۶	-۰.۰۲۱
هرمزگان	۰.۲۱۴	۰.۳۵۰	۰.۲۰۶	۰.۲۵۲	۰.۲۳۷	-۰.۰۱۴	۰.۰۴۵
همدان	۰.۱۸۰	۰.۲۰۷	۰.۲۱۳	۰.۲۰۴	۰.۱۸۹	-۰.۰۱۵	-۰.۰۱۰
یزد	۰.۲۲۴	۰.۳۷۷	۰.۲۷۷	۰.۲۷۱	۰.۲۷۲	۰.۰۰۱	-۰.۰۰۶
فرمانطقه	*	*	*	*	*	*	*

بخش فعالیت‌های اداری و خدمات پشتیبانی

مقدمه

واقع شدن مرکزیت کشور در استان تهران، که با درنوردیدن مرزهای طبیعی و تاریخی خود و الحاق شهرها و روستاهای پیرامون، به کلان شهری بزرگ تبدیل شده، باعث گردیده تا مشکلات و معضلات کارکردی کالبدی و اجتماعی اقتصادی این کلان شهر، بر مشکلات موجود استان اضافه شود. مسائلی چون بی هویتی، بافت ناهماهنگ کالبدی و فضایی شهر تهران، آلودگی های زیست محیطی، حاشیه نشینی، تمرکز بیش از اندازه فعالیت‌های رسمی و غیررسمی اقتصادی و در نتیجه تمرکز ناموزون جمعیت در این شهر و غیره، موجب گردیده تا بتدریج مراکز جمعیتی و شهرهای حاشیه استان تهران نیز رشد نموده و به عنوان مراکز خوابگاهی و پسرکرانه تهران به قطب های جمعیتی تبدیل شوند که ایجاد قطب های شهری در غرب و جنوب غرب استان، نمونه اصلی آن است. در نتیجه با تمرکز جمعیت در سایر شهرهای پیرامونی استان، اکنون با یک مجموعه و منطقه شهری در محدوده استان مواجه هستیم که شکل گیری چنین ساختاری، پیامدهای خاص خود را داشته و مدیریت کلان سیاسی و اداری خاصی را طلب می نماید.

وضعیت بخش استان از منظر حساب تولید

➤ جایگاه استان در ایجاد ارزش افزوده

بخش فعالیت اداری و پشتیبانی استان با ارزش افزوده ۲۸۹۴۸/۸ میلیارد ریال، معادل ۰/۵۴ درصد از تولید ناخالص داخلی استان را شامل می شود، که بالاتر از سهم ۰/۳۴ درصدی بخش فعالیت اداری و پشتیبانی کشور قرار دارد.

این حجم ارزش افزوده در این بخش استان، معادل ۳۲/۶۶ درصد از ارزش افزوده بخش کشور است که از این حیث در رتبه نخست استان ها قرار گرفته است و تقریباً برابر ارزش افزوده مجموعه شش استان بعد از خود می باشد. دلیل سهم بالای استان تهران از این بخش کشور، تمرکز بیش از یک سوم بخش اداری و پشتیبانی کشور در این استان می باشد.

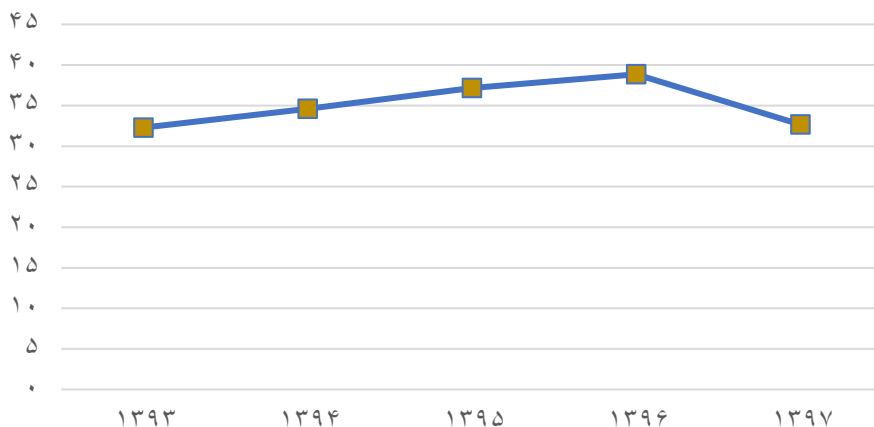
➤ رقابت پذیری و هزینه بری بخش

شاخص RCA این بخش استان دارای مقدار ۱/۵۶ می باشد که نشانگر مزیت نسبی نسبتاً خوبی این بخش استان، نسبت به سایر بخش های آن است، بطوری که در این شاخص، رتبه چهارم در

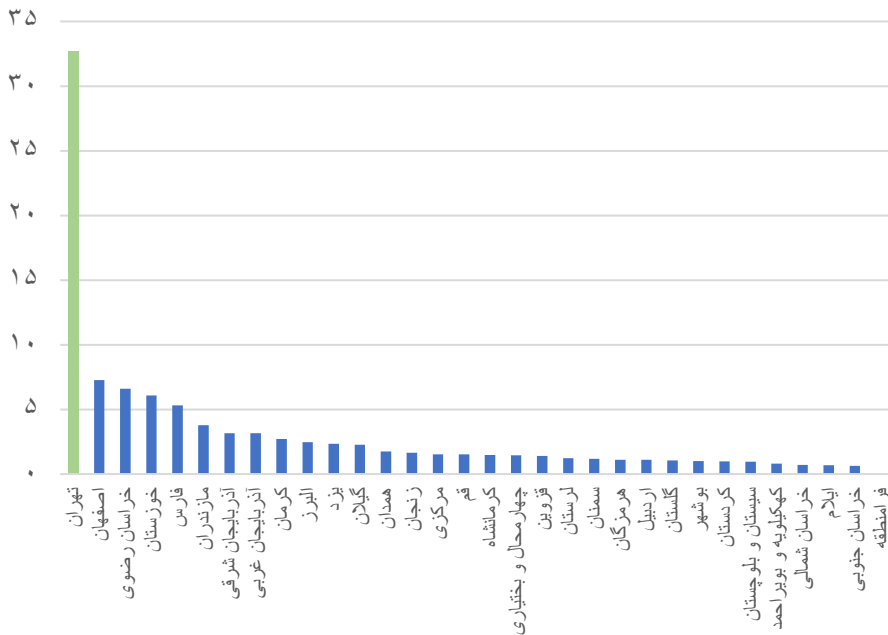
بین استان ها را دارا بوده و استان های چهارم حال بختیاری و زنجان در رتبه های اول و دوم به ترتیب با رقم ۲/۳۵ و ۱/۷۹ می باشند.

استان تهران با رقم ۰/۳۱ در رتبه های پایین جدول شاخص نسبت مصارف واسطه به ستانده، در بین استان های کشور قرار دارد، همچنین مقدار شاخص کل کشور رقم ۰/۳۸ درصد است که بالاتر از شاخص استان می باشد.

نمودار ۵۶- سهم ارزش افزوده بخش فعالیت‌های اداری و خدمات پشتیبانی از بخش کشور - درصد

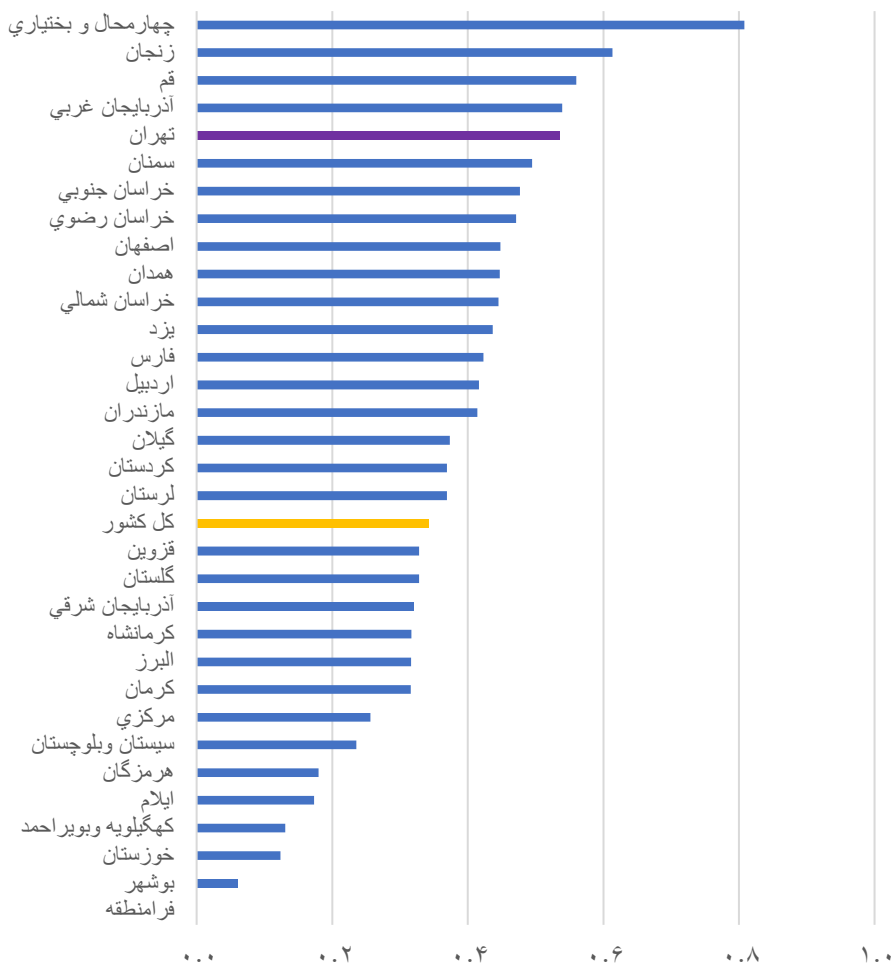


نمودار ۵۷- سهم ارزش افزوده بخش فعالیت‌های اداری و خدمات پشتیبانی استانها از کل ارزش افزوده بخش کشور ۱۳۹۷-درصد



نمودار ۵۸ - سهم بخش فعالیت‌های اداری و خدمات پشتیبانی از تولید ناخالص داخلی استان‌ها در سال ۱۳۹۷ -

درصد



جدول ۷۱- سهم ارزش افزوده رشته فعالیت های بخش اداری و خدمات پشتیبانی

سهم ارزش افزوده فعالیت از بخش استان		سهم ارزش افزوده فعالیت استان تهران از فعالیت کل کشور								عنوان فعالیت
۱۳۹۷	۱۳۹۶	میزان تغییرات ۹۶ تا ۹۷	میزان تغییرات ۹۵ تا ۹۶	میزان تغییرات ۹۴ تا ۹۵	۱۳۹۷	۱۳۹۶	۱۳۹۵	۱۳۹۴	۱۳۹۳	
۱۰۰.۰۰	۱۰۰.۰۰	-۶.۱۹	۱.۶۸	۲.۵۶	۳۲.۶۶	۳۸.۸۵	۳۷.۱۸	۳۴.۶۲	۳۲.۲۸	بخش فعالیت های اداری و خدمات پشتیبانی
۱۰۰.۰۰	۱۰۰.۰۰	-۶.۱۹	۱.۶۸	۲.۵۶	۳۲.۶۶	۳۸.۸۵	۳۷.۱۸	۳۴.۶۲	۳۲.۲۸	فعالیت های اداری و خدمات پشتیبانی

جدول ۷۱- سهم ارزش افزوده فعالیت های بخش اداری و خدمات پشتیبانی - ادامه

سهم ارزش افزوده فعالیت از تولید ناخالص داخلی										عنوان فعالیت
کشور					استان تهران					
۱۳۹۷	۱۳۹۶	۱۳۹۵	۱۳۹۴	۱۳۹۳	۱۳۹۷	۱۳۹۶	۱۳۹۵	۱۳۹۴	۱۳۹۳	
۰.۳۴	۰.۴۶	۰.۴۵	۰.۴۷	۰.۳۸	۰.۵۴	۰.۷۹	۰.۷۳	۰.۶۹	۰.۵۷	بخش فعالیت‌های اداری و خدمات پشتیبانی
۰.۳۴	۰.۴۶	۰.۴۵	۰.۴۷	۰.۳۸	۰.۵۴	۰.۷۹	۰.۷۳	۰.۶۹	۰.۵۷	فعالیت‌های اداری و خدمات پشتیبانی

جدول ۷۲- سهم ارزش افزوده بخش اداری و خدمات پشتیبانی از تولید ناخالص استان

استان	۱۳۹۳	۱۳۹۴	۱۳۹۵	۱۳۹۶	۱۳۹۷	میزان تغییر ۹۷ نسبت به ۹۶
کل کشور	۰.۳۸	۰.۴۷	۰.۴۵	۰.۴۶	۰.۳۴	-۰.۱۱
آذربایجان شرقی	۰.۲۶	۰.۲۹	۰.۳۰	۰.۳۳	۰.۳۲	-۰.۰۱
آذربایجان غربی	۰.۶۹	۰.۷۳	۰.۶۹	۰.۶۹	۰.۵۴	-۰.۱۶
اردبیل	۰.۴۰	۰.۴۳	۰.۴۲	۰.۴۳	۰.۴۲	-۰.۰۲
اصفهان	۰.۶۰	۰.۶۸	۰.۶۴	۰.۶۰	۰.۴۵	-۰.۱۶
البرز	۰.۳۱	۰.۳۶	۰.۳۵	۰.۳۴	۰.۳۲	-۰.۰۲
ایلام	۰.۲۳	۰.۳۱	۰.۲۳	۰.۲۱	۰.۱۷	-۰.۰۴
بوشهر	۰.۰۶	۰.۱۰	۰.۰۸	۰.۰۹	۰.۰۶	-۰.۰۳
تهران	۰.۵۷	۰.۶۹	۰.۷۳	۰.۷۹	۰.۵۴	-۰.۲۵
چهارمحال و بختیاری	۱.۰۴	۰.۹۹	۰.۹۵	۰.۹۰	۰.۸۱	-۰.۰۹
خراسان جنوبی	۰.۴۹	۰.۴۷	۰.۴۷	۰.۵۳	۰.۴۸	-۰.۰۵
خراسان رضوی	۰.۴۷	۰.۵۳	۰.۵۵	۰.۵۸	۰.۴۷	-۰.۱۱
خراسان شمالی	۰.۵۷	۰.۶۵	۰.۵۹	۰.۶۱	۰.۴۵	-۰.۱۶
خوزستان	۰.۱۷	۰.۲۷	۰.۲۱	۰.۱۷	۰.۱۲	-۰.۰۵
زنجان	۰.۸۶	۰.۸۱	۰.۷۲	۰.۶۶	۰.۶۱	-۰.۰۴
سمنان	۰.۳۱	۰.۳۲	۰.۲۷	۰.۳۲	۰.۴۹	۰.۱۸
سیستان و بلوچستان	۰.۲۱	۰.۲۲	۰.۲۱	۰.۲۳	۰.۲۴	۰.۰۱
فارس	۰.۴۳	۰.۴۸	۰.۴۴	۰.۴۴	۰.۴۲	-۰.۰۲
قزوین	۰.۳۵	۰.۳۵	۰.۳۲	۰.۳۶	۰.۳۳	-۰.۰۳
قم	۰.۸۱	۰.۷۸	۰.۷۰	۰.۷۵	۰.۵۶	-۰.۱۹
کردستان	۰.۴۰	۰.۴۳	۰.۴۱	۰.۴۵	۰.۳۷	-۰.۰۸
کمران	۰.۳۸	۰.۴۳	۰.۴۰	۰.۳۸	۰.۳۲	-۰.۰۷
کرمانشاه	۰.۳۲	۰.۳۷	۰.۳۳	۰.۳۴	۰.۳۲	-۰.۰۳
کهگیلویه و بویراحمد	۰.۱۴	۰.۲۱	۰.۱۸	۰.۱۶	۰.۱۳	-۰.۰۳
گلستان	۰.۳۶	۰.۴۰	۰.۴۰	۰.۴۶	۰.۳۳	-۰.۱۳
گیلان	۰.۲۷	۰.۴۳	۰.۳۹	۰.۳۸	۰.۳۷	-۰.۰۱
لرستان	۰.۲۹	۰.۳۱	۰.۳۰	۰.۳۳	۰.۳۷	۰.۰۴
مازندران	۰.۵۴	۰.۵۶	۰.۵۱	۰.۵۲	۰.۴۱	-۰.۱۰
مرکزی	۰.۲۳	۰.۳۹	۰.۳۷	۰.۳۴	۰.۲۶	-۰.۰۹
هرمزگان	۰.۱۹	۰.۲۲	۰.۲۳	۰.۲۷	۰.۱۸	-۰.۰۹
همدان	۰.۴۲	۰.۴۵	۰.۴۲	۰.۴۰	۰.۴۵	۰.۰۵
یزد	۰.۵۳	۰.۵۷	۰.۵۴	۰.۵۲	۰.۴۴	-۰.۰۸
فرمانطقه	۰.۰۰	۰.۰۰	۰.۰۰	۰.۰۰	۰.۰۰	۰.۰۰

جدول ۷۳- سهم ارزش افزوده بخش اداری و خدمات پشتیبانی استان از بخش کشور

استان	۱۳۹۳	۱۳۹۴	۱۳۹۵	۱۳۹۶	۱۳۹۷	میزان تغییر ۹۷ نسبت به ۹۶
کل کشور	۱۰۰.۰۰	۱۰۰.۰۰	۱۰۰.۰۰	۱۰۰.۰۰	۱۰۰.۰۰	۰.۰۰
آذربایجان شرقی	۲.۱۸	۲.۲۱	۲.۳۵	۲.۵۱	۳.۱۵	۰.۶۴
آذربایجان غربی	۳.۴۵	۳.۳۷	۳.۲۳	۳.۰۸	۳.۱۵	۰.۰۷
اردبیل	۱.۰۳	۰.۹۷	۰.۹۲	۰.۹۵	۱.۱۱	۰.۱۶
اصفهان	۸.۴۷	۸.۳۳	۷.۹۷	۷.۵۷	۷.۲۶	-۰.۳۱
البرز	۲.۲۱	۲.۲۶	۲.۱۷	۲.۰۷	۲.۴۷	۰.۳۹
ایلام	۰.۶۲	۰.۵۶	۰.۵۳	۰.۵۵	۰.۶۹	۰.۱۳
بوشهر	۱.۰۰	۰.۹۹	۰.۹۷	۰.۹۹	۱.۰۲	۰.۰۲
تهران	۳۲.۲۸	۳۴.۶۲	۳۷.۱۸	۳۸.۸۵	۳۲.۶۶	-۶.۱۹
چهارمحال و بختیاری	۱.۵۵	۱.۴۵	۱.۳۵	۱.۲۹	۱.۴۵	۰.۱۶
خراسان جنوبی	۰.۵۸	۰.۵۴	۰.۵۳	۰.۵۹	۰.۶۳	۰.۰۵
خراسان رضوی	۶.۴۱	۶.۳۳	۶.۳۴	۶.۳۲	۶.۶۱	۰.۲۹
خراسان شمالی	۰.۷۸	۰.۷۷	۰.۷۳	۰.۷۳	۰.۷۱	-۰.۰۲
خوزستان	۶.۸۰	۶.۴۴	۵.۹۰	۵.۳۴	۶.۰۷	۰.۷۴
زنجان	۱.۹۰	۱.۷۶	۱.۶۲	۱.۴۸	۱.۶۶	۰.۱۷
سمنان	۰.۶۳	۰.۶۰	۰.۵۹	۰.۶۳	۱.۱۸	۰.۵۵
سیستان و بلوچستان	۰.۷۰	۰.۶۷	۰.۶۶	۰.۷۳	۰.۹۵	۰.۲۳
فارس	۵.۳۱	۴.۹۶	۴.۶۶	۴.۳۸	۵.۳۰	۰.۹۲
قزوین	۱.۳۷	۱.۲۹	۱.۲۴	۱.۲۳	۱.۴۰	۰.۱۷
قم	۱.۸۹	۱.۷۷	۱.۶۷	۱.۶۰	۱.۵۱	-۰.۰۸
کردستان	۰.۹۴	۰.۹۱	۰.۹۰	۰.۹۳	۰.۹۷	۰.۰۴
کرمان	۲.۸۲	۲.۷۰	۲.۶۴	۲.۵۷	۲.۷۱	۰.۱۵
کرمانشاه	۱.۳۰	۱.۲۷	۱.۲۰	۱.۱۹	۱.۴۷	۰.۲۷
کهگیلویه و بویراحمد	۰.۹۰	۰.۸۲	۰.۷۷	۰.۷۵	۰.۸۲	۰.۰۶
گلستان	۱.۰۷	۱.۱۰	۱.۱۳	۱.۲۱	۱.۰۶	-۰.۱۵
گیلان	۲.۲۱	۲.۱۲	۲.۰۳	۱.۹۶	۲.۲۷	۰.۳۲
لرستان	۰.۸۴	۰.۸۳	۰.۸۰	۰.۸۴	۱.۲۲	۰.۳۸
مازندران	۴.۳۴	۴.۲۱	۴.۰۳	۳.۸۳	۳.۷۷	-۰.۰۶
مرکزی	۱.۵۶	۱.۶۱	۱.۵۲	۱.۴۴	۱.۵۱	۰.۰۸
هرمزگان	۰.۹۳	۰.۹۶	۱.۰۶	۱.۲۳	۱.۱۱	-۰.۱۲
همدان	۱.۴۳	۱.۲۹	۱.۲۰	۱.۱۴	۱.۷۴	۰.۶۱
یزد	۲.۴۹	۲.۲۸	۲.۱۳	۲.۰۱	۲.۳۵	۰.۳۴
فرمانطقه	۰.۰۰	۰.۰۰	۰.۰۰	۰.۰۰	۰.۰۰	۰.۰۰

جدول ۷۴- شاخص مزیت نسبی بالفعل آشکار شده (RCA) در بخش اداری و خدمات پشتیبانی

استان	۱۳۹۳	۱۳۹۴	۱۳۹۵	۱۳۹۶	۱۳۹۷	تغییر ۹۶ به ۹۷
کل کشور	۱.۰۰۰	۱.۰۰۰	۱.۰۰۰	۱.۰۰۰	۱.۰۰۰	۰.۰۰۰
آذربایجان شرقی	۰.۶۸۶	۰.۶۱۱	۰.۶۶۸	۰.۷۲۳	۰.۹۳۲	۰.۲۰۹
آذربایجان غربی	۱.۷۹۰	۱.۵۳۷	۱.۵۲۰	۱.۵۲۰	۱.۵۷۲	۰.۰۵۲
اردبیل	۱.۰۴۲	۰.۸۹۷	۰.۹۱۷	۰.۹۵۰	۱.۲۱۴	۰.۲۶۳
اصفهان	۱.۵۶۲	۱.۴۲۸	۱.۴۱۶	۱.۳۲۰	۱.۳۰۶	-۰.۰۱۵
البرز	۰.۸۱۲	۰.۷۵۱	۰.۷۷۴	۰.۷۴۰	۰.۹۲۳	-۰.۰۳۴
ایلام	۰.۶۱۱	۰.۶۵۸	۰.۵۱۲	۰.۴۶۶	۰.۵۰۴	-۰.۰۳۸
بوشهر	۰.۱۵۱	۰.۲۰۲	۰.۱۷۲	۰.۱۹۶	۰.۱۷۶	-۰.۰۲۰
تهران	۱.۴۹۲	۱.۴۵۲	۱.۶۱۲	۱.۷۲۵	۱.۵۶۰	-۰.۱۶۵
چهارمحال و بختیاری	۲.۷۲۷	۲.۰۹۰	۲.۰۹۴	۱.۹۷۴	۲.۳۵۴	-۰.۱۲۰
خراسان جنوبی	۱.۲۶۷	۰.۹۸۳	۱.۰۴۳	۱.۱۴۹	۱.۳۹۰	۰.۱۰۶
خراسان رضوی	۱.۲۳۹	۱.۱۰۷	۱.۲۱۰	۱.۲۶۷	۱.۳۷۳	۰.۰۵۷
خراسان شمالی	۱.۴۷۸	۱.۳۶۶	۱.۳۰۵	۱.۳۳۳	۱.۲۹۷	۰.۰۲۸
خوزستان	۰.۴۴۴	۰.۵۶۴	۰.۴۵۴	۰.۳۶۹	۰.۳۶۰	-۰.۰۰۹
زنجان	۲.۲۵۲	۱.۷۱۴	۱.۵۹۰	۱.۴۳۵	۱.۷۸۸	-۰.۱۵۶
سمنان	۰.۷۹۸	۰.۶۶۴	۰.۵۹۷	۰.۶۹۰	۱.۴۴۲	۰.۰۹۳
سیستان و بلوچستان	۰.۵۵۸	۰.۴۶۱	۰.۴۵۷	۰.۵۰۳	۰.۶۸۷	۰.۰۴۶
فارس	۱.۱۲۰	۱.۰۰۹	۰.۹۷۱	۰.۹۶۱	۱.۲۳۳	-۰.۰۱۰
قزوین	۰.۹۱۵	۰.۷۳۲	۰.۷۱۳	۰.۷۸۳	۰.۹۵۷	۰.۰۷۰
قم	۲.۱۱۶	۱.۶۴۳	۱.۵۴۳	۱.۶۳۹	۱.۶۳۳	۰.۰۹۶
کردستان	۱.۰۴۸	۰.۸۹۹	۰.۹۰۴	۰.۹۷۴	۱.۰۷۶	۰.۰۷۰
کerman	۱.۰۰۳	۰.۹۰۰	۰.۸۹۰	۰.۸۳۸	۰.۹۲۱	-۰.۰۵۲
کرمانشاه	۰.۸۴۲	۰.۷۷۷	۰.۷۳۹	۰.۷۵۱	۰.۹۲۳	۰.۰۱۱
کهگیلویه و بویراحمد	۰.۳۵۶	۰.۴۴۴	۰.۳۹۴	۰.۳۵۶	۰.۳۸۱	-۰.۰۳۸
گلستان	۰.۹۴۲	۰.۸۴۰	۰.۸۷۲	۱.۰۰۷	۰.۹۵۷	۰.۱۳۵
گیلان	۰.۹۷۶	۰.۹۰۴	۰.۸۶۳	۰.۸۳۰	۱.۰۸۸	-۰.۰۳۴
لرستان	۰.۷۶۸	۰.۶۵۷	۰.۶۷۱	۰.۷۲۵	۱.۰۷۶	۰.۰۵۴
مازندران	۱.۴۰۲	۱.۱۷۵	۱.۱۳۳	۱.۱۳۱	۱.۲۰۶	-۰.۰۰۲
مرکزی	۰.۸۶۰	۰.۸۱۷	۰.۸۰۹	۰.۷۵۱	۰.۷۴۷	-۰.۰۰۴
هرمزگان	۰.۵۰۷	۰.۴۵۸	۰.۵۱۵	۰.۵۹۷	۰.۵۲۳	۰.۰۸۳
همدان	۱.۱۰۱	۰.۹۴۸	۰.۹۳۵	۰.۸۷۹	۱.۳۰۳	-۰.۰۵۷
یزد	۱.۳۷۷	۱.۲۰۲	۱.۱۸۲	۱.۱۳۰	۱.۲۷۳	-۰.۰۵۱
فرمانطقه	۰.۰۰۰	۰.۰۰۰	۰.۰۰۰	۰.۰۰۰	۰.۰۰۰	۰.۰۰۰

جدول ۷۵- شاخص نسبت مصارف واسطه به ستانده (I/O) در بخش اداری و خدمات پشتیبانی

تغییر ۹۷ به ۹۶	تغییر ۹۶ به ۹۵	۱۳۹۷	۱۳۹۶	۱۳۹۵	۱۳۹۴	۱۳۹۳	استان
۰.۰۳۷	-۰.۰۳۰	۰.۳۷۸	۰.۳۴۲	۰.۳۷۲	۰.۳۸۹	۰.۴۱۱	کل کشور
-۰.۰۱۳	-۰.۰۵۵	۰.۵۰۱	۰.۵۱۴	۰.۵۶۹	۰.۶۰۴	۰.۶۳۲	آذربایجان شرقی
۰.۰۳۰	-۰.۰۲۰	۰.۳۲۳	۰.۲۹۳	۰.۳۱۳	۰.۳۲۰	۰.۳۳۶	آذربایجان غربی
-۰.۰۱۰	-۰.۰۴۷	۰.۴۸۳	۰.۴۹۳	۰.۵۴۰	۰.۵۵۲	۰.۵۶۲	اردبیل
۰.۰۵۲	-۰.۰۲۳	۰.۳۹۰	۰.۳۳۷	۰.۳۶۰	۰.۳۷۳	۰.۳۹۱	اصفهان
۰.۰۰۸	-۰.۰۲۸	۰.۵۵۹	۰.۵۵۱	۰.۵۷۹	۰.۵۹۴	۰.۶۲۴	البرز
-۰.۰۰۹	-۰.۰۴۷	۰.۳۵۹	۰.۳۶۸	۰.۴۱۵	۰.۴۱۸	۰.۴۲۲	ایلام
۰.۰۱۹	-۰.۰۴۱	۰.۴۹۹	۰.۴۸۱	۰.۵۲۱	۰.۵۳۷	۰.۵۵۹	بوشهر
۰.۰۷۷	-۰.۰۲۴	۰.۳۱۵	۰.۲۳۸	۰.۲۶۱	۰.۲۸۳	۰.۳۰۸	تهران
۰.۰۰۰	-۰.۰۲۵	۰.۳۶۱	۰.۳۶۰	۰.۳۸۵	۰.۳۹۰	۰.۳۹۷	چهارمحال و بختیاری
۰.۰۰۷	-۰.۰۶۲	۰.۴۱۰	۰.۴۰۳	۰.۴۶۵	۰.۴۷۷	۰.۴۸۸	خراسان جنوبی
۰.۰۲۰	-۰.۰۳۰	۰.۳۷۸	۰.۳۵۷	۰.۳۸۸	۰.۴۰۶	۰.۴۲۷	خراسان رضوی
۰.۰۳۲	-۰.۰۱۸	۰.۳۱۴	۰.۲۸۱	۰.۲۹۹	۰.۳۰۲	۰.۳۱۹	خراسان شمالی
۰.۰۰۵	-۰.۰۱۰	۰.۲۸۰	۰.۲۷۵	۰.۲۸۵	۰.۲۸۶	۰.۲۹۴	خوزستان
-۰.۰۳۴	-۰.۰۰۴	۰.۲۱۹	۰.۲۵۳	۰.۲۵۷	۰.۲۴۹	۰.۲۴۷	زنجان
-۰.۱۳۰	-۰.۰۵۷	۰.۳۷۴	۰.۵۰۴	۰.۵۶۰	۰.۵۷۸	۰.۵۹۱	سمنان
-۰.۰۲۸	-۰.۰۵۵	۰.۴۱۸	۰.۴۴۶	۰.۵۰۰	۰.۵۱۳	۰.۵۲۶	سیستان و بلوچستان
-۰.۰۳۲	-۰.۰۱۷	۰.۴۵۷	۰.۴۸۹	۰.۵۰۶	۰.۵۰۸	۰.۵۱۵	فارس
۰.۰۱۱	-۰.۰۳۷	۰.۵۱۵	۰.۵۰۳	۰.۵۴۱	۰.۵۵۵	۰.۵۶۹	قزوین
۰.۰۴۷	-۰.۰۳۳	۰.۴۸۴	۰.۴۳۷	۰.۴۷۰	۰.۴۷۵	۰.۴۸۴	قم
۰.۰۱۲	-۰.۰۴۶	۰.۴۷۰	۰.۴۵۸	۰.۵۰۴	۰.۵۲۰	۰.۵۳۸	کردستان
۰.۰۱۷	-۰.۰۲۴	۰.۲۹۰	۰.۲۷۴	۰.۲۹۸	۰.۳۰۹	۰.۳۲۰	کرمان
-۰.۰۰۹	-۰.۰۲۶	۰.۳۰۴	۰.۳۱۳	۰.۳۳۹	۰.۳۴۰	۰.۳۵۳	کرمانشاه
۰.۰۰۷	-۰.۰۳۱	۰.۳۸۷	۰.۳۸۰	۰.۴۱۱	۰.۴۱۵	۰.۴۱۸	کهگیلویه و بویراحمد
۰.۰۵۹	-۰.۰۵۲	۰.۵۴۱	۰.۴۸۱	۰.۵۳۳	۰.۵۵۹	۰.۵۹۲	گلستان
۰.۰۰۶	-۰.۰۲۴	۰.۳۲۴	۰.۳۱۷	۰.۳۴۱	۰.۳۵۱	۰.۳۶۵	گیلان
-۰.۰۵۶	-۰.۰۴۸	۰.۴۰۹	۰.۴۶۵	۰.۵۱۴	۰.۵۲۳	۰.۵۴۴	لرستان
۰.۰۳۰	-۰.۰۲۴	۰.۴۲۱	۰.۳۹۱	۰.۴۱۵	۰.۴۲۵	۰.۴۴۴	مازندران
۰.۰۲۳	-۰.۰۲۰	۰.۳۳۴	۰.۳۰۱	۰.۳۲۰	۰.۳۲۷	۰.۳۵۷	مرکزی
۰.۰۵۷	-۰.۰۷۳	۰.۶۲۶	۰.۵۶۹	۰.۶۴۲	۰.۶۷۹	۰.۷۰۹	هرمزگان
۰.۰۰۵	-۰.۰۲۵	۰.۳۰۳	۰.۲۹۸	۰.۳۲۲	۰.۳۲۸	۰.۳۳۰	همدان
-۰.۰۰۱	-۰.۰۲۴	۰.۳۷۴	۰.۳۷۶	۰.۴۰۰	۰.۴۰۷	۰.۴۱۳	یزد
*	*	*	*	*	*	*	فرمانطقه

بخش اداره امور عمومی، خدمات شهری و تامین اجتماعی

مقدمه

اداره امور عمومی با سازماندهی سیاست‌های دولت و رفتار مسئولان سروکار دارد، که به‌طور رسمی پاسخگوی عملکردشان هستند. هدف گذاری اصلی این حوزه، بر مبنای پیشبرد مدیریت و سیاست‌ها برای امکان‌پذیری عملکرد دولت قرار گرفته است. از جمله زیر مجموعه های این بخش، خدمات شهری، امور دفاعی و انتظامی و تامین اجتماعی می باشد. محاسبات ارزش افزوده این بخش از طریق روش هزینه صورت می گیرد. همچنین ارزش افزوده امور عمومی، به عنوان یکی از بخش‌های دولتی، براساس موافقتنامه هزینه‌ای و تملک دارایی سرمایه‌ای دستگاه‌های مربوطه محاسبه می گردد.

وضعیت بخش استان از منظر حساب تولید

➤ جایگاه استان در ایجاد ارزش افزوده

ارزش افزوده بخش اداره امور عمومی، خدمات شهری و تامین اجتماعی استان تهران، در سال ۱۳۹۷ رقم $۲۶۴۳۹۳/۶$ میلیارد ریال می باشد که معادل $۴/۸۹$ درصد از تولید ناخالص داخلی استان را شامل می شود. ضمن آنکه سهم این بخش از تولید ناخالص استان، در سال ۱۳۹۶ معادل $۵/۲۱$ درصد بوده است. این شاخص در بازه زمانی سال های ۱۳۹۳ تا ۱۳۹۴، با روندی صعودی همراه بوده، به طوری که رقم $۵/۹۷$ درصد سال ۱۳۹۳، به $۶/۲۰$ درصد در سال ۱۳۹۴ افزایش یافته است. پس از آن از سال ۱۳۹۵ تا سال ۱۳۹۷، مقدار سهم این بخش از تولید استان، روند کاهشی داشته است.

این بخش استان در سال ۱۳۹۷ معادل $۲۴/۱۸$ درصد از ارزش افزوده بخش متناظر کشور را به خود اختصاص داده است که بدین لحاظ در جایگاه نخست استان ها قرار دارد. چهار استان بعدی خوزستان، خراسان رضوی، اصفهان و فارس می باشند که به ترتیب معادل $۶/۳۶$ درصد، $۶/۱۹$ درصد $۶/۰۲$ و $۵/۴۱$ درصد از ارزش افزوده را به خود اختصاص داده اند و مجموعه این چهار استان، حدوداً به اندازه استان تهران، در ایجاد ارزش افزوده این بخش سهم دارند.

➤ ساختار رشته فعالیت های بخش

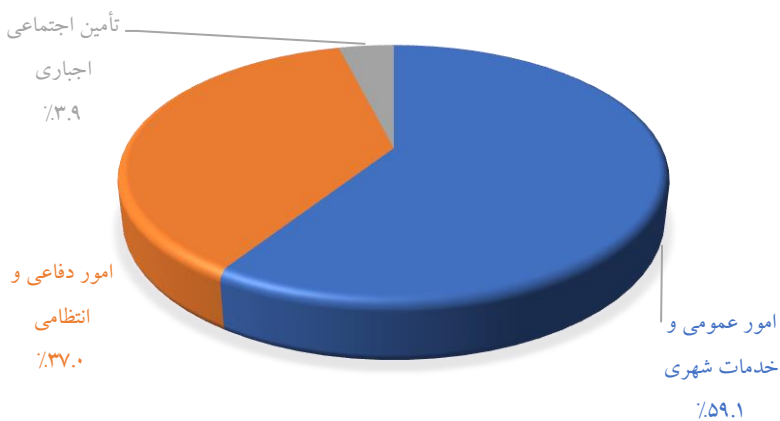
این بخش استان شامل ۳ رشته فعالیت: " امور عمومی و خدمات شهری "، " امور دفاعی و انتظامی " و " تامین اجتماعی اجباری " می باشد. این فعالیت ها در سال ۱۳۹۷، به ترتیب ۵۹/۱۱، ۳۶/۹۶ و ۳/۹۳ درصد از ارزش افزوده بخش را در بر گرفته اند. ارقام مشابه سال ۱۳۹۶، به ترتیب ۵۸/۶۳، ۳۶/۹۷ و ۴/۴ درصد بوده که بیانگر افزایش سهم فعالیت " امور عمومی و خدمات شهری " در کل بخش استان می باشد. ضمناً این سه رشته فعالیت در کشور، به ترتیب ۲۹/۱۹، ۱۸/۹۷ و ۲۴/۱۷ درصد از بخش فعالیت های مالی و بیمه کشور را به خود اختصاص داده اند.

➤ رقابت پذیری و هزینه بری

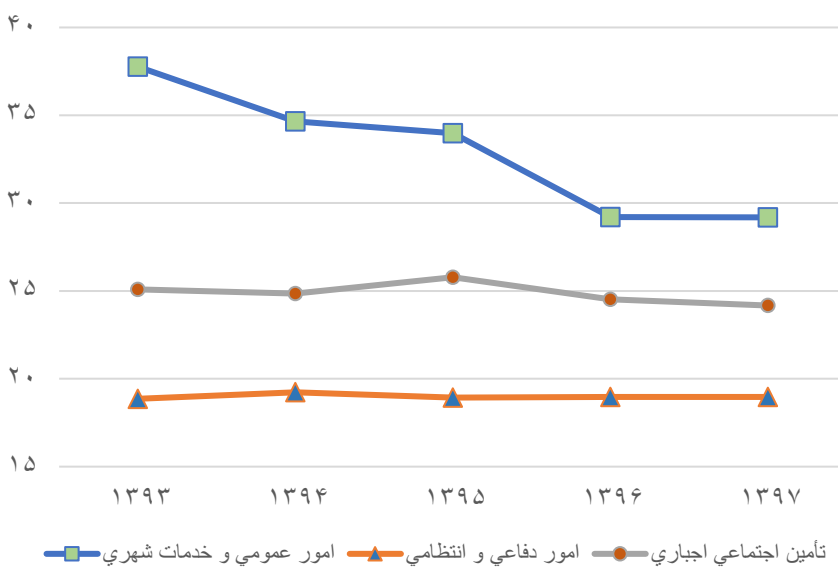
مقدار شاخص RCA این بخش استان در سال ۱۳۹۷، رقم ۱/۱۶ می باشد که بیانگر مزیت نسبی این بخش استان است، ضمن آنکه استان تهران به لحاظ این شاخص در جایگاه نوزدهم کشور قرار دارد. همچنین استانهای کرمانشاه، خراسان جنوبی و آذربایجان غربی به ترتیب با مقادیر ۲/۲۷، ۲/۰۷ و ۱/۹۹ بیشترین مزیت نسبی بخش اداره امور عمومی، خدمات شهری و تامین اجتماعی را نسبت به سایر بخش ها دارا می باشند.

در همین سال بخش اداره امور عمومی، خدمات شهری و تامین اجتماعی استان، به لحاظ شاخص I/O با مقدار ۰/۲۳ در جایگاه دوم کشور قرار دارد و به عبارتی استان تهران در شاخص نسبت مصرف واسطه به ستانده این بخش اقتصادی، بعد از استان خراسان جنوبی (با رقم شاخص ۰/۲۴) بالاترین مقدار را به خود اختصاص داده است که نشان دهنده هزینه بری بالای این بخش در استان تهران نسبت به استان های دیگر است. همچنین استان البرز با رقم ۰/۱۷ دارای کمترین میزان شاخص در بین استان های کشور می باشد.

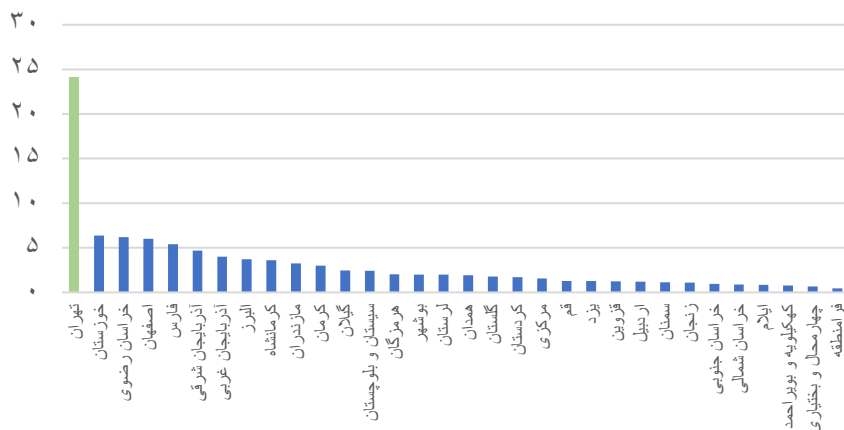
نمودار ۵۹ - سهم ارزش افزوده رشته فعالیت های بخش اداره امور عمومی، خدمات شهری و تامین اجتماعی استان تهران در سال ۱۳۹۷



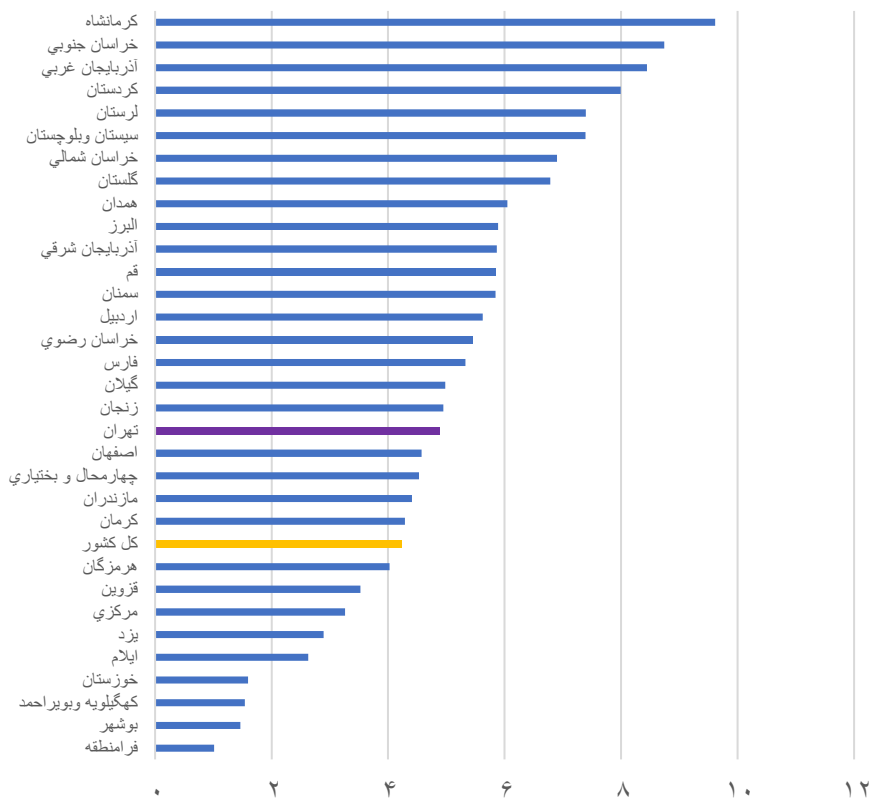
نمودار ۶۰ - سهم ارزش افزوده رشته فعالیت های اداره امور عمومی، خدمات شهری و تامین اجتماعی استان از رشته فعالیت کشور - درصد



نمودار ۶۱- سهم ارزش افزوده اداره امور عمومی از کل ارزش افزوده بخش کشور ۱۳۹۷- درصد



نمودار ۶۲- سهم ارزش افزوده اداره امور عمومی از تولید ناخالص داخلی استان ۱۳۹۶- درصد



جدول ۷۶- سهم ارزش افزوده رشته فعالیت های بخش اداره امور عمومی

سهم ارزش افزوده فعالیت از بخش استان		سهم ارزش افزوده فعالیت استان تهران از فعالیت کل کشور								عنوان فعالیت
۱۳۹۷	۱۳۹۶	میزان تغییرات ۹۶ تا ۹۷	میزان تغییرات ۹۵ تا ۹۶	میزان تغییرات ۹۴ تا ۹۵	۱۳۹۷	۱۳۹۶	۱۳۹۵	۱۳۹۴	۱۳۹۳	
۱۰۰.۰۰	۱۰۰.۰۰	۰.۰۱	-۲.۵۲	-۰.۸۴	۲۴.۱۸	۲۴.۱۷	۲۶.۶۹	۲۷.۵۳	۲۹.۱۷	بخش اداره امور عمومی، خدمات شهری و تامین اجتماعی
۵۹.۱۱	۵۸.۶۳	-۰.۰۱	-۴.۷۹	-۰.۶۷	۲۹.۱۹	۲۹.۲۰	۳۳.۹۸	۳۴.۶۵	۳۷.۷۶	امور عمومی و خدمات شهری
۳۶.۹۶	۳۶.۹۷	۰.۰۱	۰.۰۳	-۰.۳۱	۱۸.۹۷	۱۸.۹۶	۱۸.۹۳	۱۹.۲۳	۱۸.۸۶	امور دفاعی و انتظامی
۳.۹۳	۴.۴۰	-۰.۳۶	-۱.۲۵	۰.۹۲	۲۴.۱۷	۲۴.۵۳	۲۵.۷۸	۲۴.۸۶	۲۵.۰۸	تامین اجتماعی اجباری

جدول ۷۶- سهم ارزش افزوده فعالیت های بخش اداره امور عمومی - ادامه

سهم ارزش افزوده فعالیت از تولید ناخالص داخلی										عنوان فعالیت
کشور					استان تهران					
۱۳۹۷	۱۳۹۶	۱۳۹۵	۱۳۹۴	۱۳۹۳	۱۳۹۷	۱۳۹۶	۱۳۹۵	۱۳۹۴	۱۳۹۳	
۴.۲۳	۴.۸۶	۵.۱۴	۵.۳۷	۴.۴۳	۴.۸۹	۵.۲۱	۵.۹۵	۶.۲۰	۵.۹۷	بخش اداره امور عمومی، خدمات شهری و تامین اجتماعی
۲.۰۷	۲.۳۶	۲.۵۶	۲.۸۰	۲.۳۷	۲.۸۹	۳.۰۶	۳.۷۷	۴.۰۸	۴.۱۳	امور عمومی و خدمات شهری
۱.۹۹	۲.۲۹	۲.۳۸	۲.۳۳	۱.۹۱	۱.۸۱	۱.۹۳	۱.۹۵	۱.۸۸	۱.۶۶	امور دفاعی و انتظامی
۰.۱۷	۰.۲۱	۰.۲۱	۰.۲۳	۰.۱۶	۰.۱۹	۰.۲۳	۰.۲۴	۰.۲۴	۰.۱۸	تامین اجتماعی اجباری

جدول ۷۷- سهم ارزش افزوده بخش فعالیت های اداره امور عمومی از تولید ناخالص استان

استان	۱۳۹۳	۱۳۹۴	۱۳۹۵	۱۳۹۶	۱۳۹۷	میزان تغییر ۹۷ نسبت به ۹۶
کل کشور	۴.۴۳	۵.۳۷	۵.۱۴	۴.۸۶	۴.۲۳	-۰.۶۲
آذربایجان شرقی	۵.۵۲	۵.۸۶	۵.۶۰	۵.۹۵	۵.۸۶	-۰.۰۹
آذربایجان غربی	۸.۴۲	۹.۶۸	۹.۷۸	۹.۷۲	۸.۴۴	-۱.۲۸
اردبیل	۴.۸۴	۵.۴۷	۵.۶۵	۶.۲۲	۵.۶۳	-۰.۶۰
اصفهان	۵.۲۲	۵.۷۵	۵.۷۸	۵.۲۶	۴.۵۸	-۰.۶۸
البرز	۶.۵۹	۶.۶۰	۶.۲۸	۶.۵۲	۵.۸۹	-۰.۶۳
ایلام	۳.۳۳	۴.۹۸	۳.۹۸	۳.۴۹	۲.۶۳	-۰.۸۶
بوشهر	۱.۱۳	۲.۰۰	۱.۶۹	۱.۸۰	۱.۴۶	-۰.۳۴
تهران	۵.۹۷	۶.۲۰	۵.۹۵	۵.۲۱	۴.۸۹	-۰.۳۲
چهارمحال و بختیاری	۴.۸۳	۴.۸۷	۵.۱۵	۴.۹۴	۴.۵۳	-۰.۴۱
خراسان جنوبی	۸.۸۵	۸.۶۷	۸.۸۸	۸.۹۵	۸.۷۴	-۰.۲۰
خراسان رضوی	۴.۷۹	۶.۱۷	۶.۲۷	۶.۱۹	۵.۴۴	-۰.۷۵
خراسان شمالی	۷.۲۳	۸.۲۸	۷.۸۲	۷.۸۹	۶.۹۰	-۰.۹۸
خوزستان	۱.۸۸	۳.۱۲	۲.۵۵	۲.۱۸	۱.۶۰	-۰.۵۸
زنجان	۵.۶۱	۵.۷۲	۵.۳۵	۵.۰۰	۴.۹۵	-۰.۰۵
سمنان	۵.۹۰	۶.۵۲	۵.۶۳	۶.۰۸	۵.۸۴	-۰.۲۴
سیستان و بلوچستان	۷.۴۰	۷.۸۸	۸.۱۶	۷.۷۶	۷.۳۹	-۰.۳۶
فارس	۳.۹۵	۴.۷۱	۵.۳۹	۶.۱۶	۵.۳۳	-۰.۸۳
قزوین	۳.۳۶	۳.۴۶	۳.۴۷	۳.۶۸	۳.۵۲	-۰.۱۵
قم	۵.۶۲	۵.۵۰	۶.۰۴	۶.۶۱	۵.۸۵	-۰.۷۶
کردستان	۷.۵۳	۸.۷۵	۸.۹۳	۸.۹۲	۷.۹۹	-۰.۹۳
کرمین	۴.۵۰	۵.۰۲	۵.۰۰	۴.۸۲	۴.۲۹	-۰.۵۳
کرمانشاه	۱۰.۶۸	۱۱.۹۶	۱۱.۴۰	۱۰.۷۳	۹.۶۱	-۱.۱۲
کهگیلویه و بویراحمد	۱.۱۶	۲.۰۴	۱.۹۶	۱.۸۳	۱.۵۴	-۰.۲۹
گلستان	۶.۲۹	۶.۹۳	۶.۹۸	۷.۲۳	۶.۷۸	-۰.۴۵
گیلان	۴.۹۱	۵.۵۹	۵.۳۷	۵.۱۶	۴.۹۸	-۰.۱۸
لرستان	۷.۷۱	۸.۰۱	۸.۸۸	۸.۵۴	۷.۴۰	-۱.۱۵
مازندران	۴.۰۸	۴.۴۷	۴.۲۹	۴.۵۲	۴.۴۱	-۰.۱۱
مرکزی	۳.۷۶	۴.۲۲	۴.۰۸	۴.۰۰	۳.۲۶	-۰.۷۳
هرمزگان	۴.۱۹	۴.۷۰	۴.۷۸	۴.۶۴	۴.۰۲	-۰.۶۱
همدان	۶.۰۰	۷.۱۲	۷.۲۰	۶.۸۷	۶.۰۵	-۰.۸۲
یزد	۲.۴۵	۳.۱۱	۳.۱۲	۳.۱۰	۲.۸۹	-۰.۲۱
فرمانطقه	۰.۶۲	۱.۴۰	۱.۵۱	۰.۷۴	۱.۰۱	۰.۲۷

جدول ۷۸- سهم ارزش افزوده بخش فعالیت های اداره امور عمومی استان از بخش کشور

استان	۱۳۹۳	۱۳۹۴	۱۳۹۵	۱۳۹۶	۱۳۹۷	میزان تغییر ۹۷ نسبت به ۹۶
کل کشور	۱۰۰.۰۰	۱۰۰.۰۰	۱۰۰.۰۰	۱۰۰.۰۰	۱۰۰.۰۰	۰.۰۰
آذربایجان شرقی	۳.۹۷	۳.۹۵	۳.۸۳	۴.۲۶	۴.۶۹	۰.۴۳
آذربایجان غربی	۳.۶۶	۳.۹۵	۴.۰۴	۴.۰۶	۴.۰۰	-۰.۰۶
اردبیل	۱.۰۸	۱.۱۰	۱.۱۱	۱.۲۸	۱.۲۱	-۰.۰۷
اصفهان	۶.۲۹	۶.۲۵	۶.۳۳	۶.۲۱	۶.۰۲	-۰.۱۹
البرز	۴.۰۵	۳.۷۰	۳.۴۲	۳.۷۶	۳.۷۲	-۰.۰۴
ایلام	۰.۷۶	۰.۷۹	۰.۸۰	۰.۸۵	۰.۸۴	-۰.۰۱
بوشهر	۱.۶۹	۱.۸۲	۱.۸۵	۱.۸۸	۲.۰۰	۰.۱۱
تهران	۲۹.۱۷	۲۷.۵۳	۲۶.۶۹	۲۴.۱۷	۲۴.۱۸	۰.۰۱
چهارمحال و بختیاری	۰.۶۲	۰.۶۳	۰.۶۵	۰.۶۷	۰.۶۶	-۰.۰۱
خراسان جنوبی	۰.۹۲	۰.۸۹	۰.۸۸	۰.۹۴	۰.۹۴	۰.۰۰
خراسان رضوی	۵.۶۰	۶.۵۷	۶.۳۹	۶.۳۶	۶.۱۹	-۰.۱۷
خراسان شمالی	۰.۸۶	۰.۸۶	۰.۸۵	۰.۸۹	۰.۸۹	۰.۰۱
خوزستان	۶.۵۱	۶.۶۴	۶.۴۴	۶.۵۰	۶.۳۶	-۰.۱۴
زنجان	۱.۰۷	۱.۱۰	۱.۰۶	۱.۰۷	۱.۰۸	۰.۰۲
سمنان	۱.۰۵	۱.۰۹	۱.۰۸	۱.۱۴	۱.۱۳	-۰.۰۱
سیستان و بلوچستان	۲.۱۱	۲.۱۳	۲.۳۰	۲.۳۱	۲.۴۳	۰.۱۲
فارس	۴.۲۲	۴.۳۱	۵.۰۳	۵.۷۸	۵.۴۱	-۰.۳۷
قزوین	۱.۱۳	۱.۱۴	۱.۱۷	۱.۱۹	۱.۲۲	۰.۰۳
قم	۱.۱۳	۱.۱۰	۱.۲۷	۱.۳۳	۱.۲۸	-۰.۰۵
کردستان	۱.۵۲	۱.۶۵	۱.۷۲	۱.۷۶	۱.۷۰	-۰.۰۶
کرمان	۲.۸۶	۲.۸۱	۲.۸۸	۳.۰۴	۲.۹۹	-۰.۰۶
کرمانشاه	۳.۷۱	۳.۶۵	۳.۵۹	۳.۵۲	۳.۶۱	۰.۰۹
کهگیلویه و بویراحمد	۰.۶۷	۰.۷۰	۰.۷۴	۰.۸۰	۰.۷۸	-۰.۰۲
گلستان	۱.۶۱	۱.۶۹	۱.۷۶	۱.۸۰	۱.۷۸	-۰.۰۱
گیلان	۲.۵۱	۲.۴۴	۲.۴۵	۲.۵۰	۲.۴۶	-۰.۰۵
لرستان	۱.۹۱	۱.۹۰	۲.۰۵	۲.۰۴	۱.۹۸	-۰.۰۷
مازندران	۲.۸۵	۲.۹۸	۲.۹۷	۳.۱۵	۳.۲۶	۰.۱۱
مرکزی	۱.۵۴	۱.۵۵	۱.۴۹	۱.۵۸	۱.۵۶	-۰.۰۱
هرمزگان	۱.۷۴	۱.۸۴	۱.۹۰	۱.۹۶	۲.۰۱	۰.۰۵
همدان	۱.۷۶	۱.۸۱	۱.۸۰	۱.۸۳	۱.۹۱	۰.۰۸
یزد	۱.۰۰	۱.۱۰	۱.۰۹	۱.۱۳	۱.۲۶	۰.۱۳
فرمانطقه	۰.۳۲	۰.۳۳	۰.۳۶	۰.۲۵	۰.۴۵	۰.۲۰

جدول ۷۹- شاخص مزیت نسبی بالفعل آشکار شده (RCA) در بخش فعالیت های اداره امور عمومی

استان	۱۳۹۳	۱۳۹۴	۱۳۹۵	۱۳۹۶	۱۳۹۷	تغییر ۹۶ به ۹۷	تغییر ۹۵ به ۹۶
کل کشور	۱.۰۰۰	۱.۰۰۰	۱.۰۰۰	۱.۰۰۰	۱.۰۰۰	۰.۰۰۰	۰.۰۰۰
آذربایجان شرقی	۱.۲۴۶	۱.۰۹۲	۱.۰۸۸	۱.۲۲۶	۱.۳۸۵	۰.۱۳۷	۰.۱۵۹
آذربایجان غربی	۱.۹۰۱	۱.۸۰۲	۱.۹۰۱	۲.۰۰۳	۱.۹۹۴	۰.۱۰۲	-۰.۰۰۸
اردبیل	۱.۰۹۳	۱.۰۱۸	۱.۰۹۹	۱.۲۸۲	۱.۳۲۹	۰.۱۸۳	۰.۰۴۷
اصفهان	۱.۱۷۸	۱.۰۷۲	۱.۱۲۵	۱.۰۸۲	۱.۰۸۱	-۰.۰۴۲	-۰.۰۰۱
البرز	۱.۴۸۸	۱.۲۳۰	۱.۲۲۱	۱.۳۴۲	۱.۳۹۱	۰.۱۲۱	۰.۰۴۹
ایلام	۰.۷۵۲	۰.۹۲۷	۰.۷۷۳	۰.۷۱۸	۰.۶۲۱	-۰.۰۵۴	-۰.۰۹۷
بوشهر	۰.۲۵۶	۰.۳۷۳	۰.۳۲۸	۰.۳۷۲	۰.۳۴۶	۰.۰۴۳	-۰.۰۲۶
تهران	۱.۳۴۸	۱.۱۵۵	۱.۱۵۷	۱.۰۷۳	۱.۱۵۵	-۰.۰۸۴	۰.۰۸۲
چهارمحال و بختیاری	۱.۰۹۰	۰.۹۰۶	۱.۰۰۱	۱.۰۱۷	۱.۰۷۰	۰.۰۱۷	۰.۰۵۲
خراسان جنوبی	۱.۹۹۸	۱.۶۱۴	۱.۷۲۶	۱.۸۴۲	۲.۰۶۵	۰.۱۱۶	۰.۲۲۳
خراسان رضوی	۱.۰۸۳	۱.۱۴۹	۱.۲۱۹	۱.۲۷۵	۱.۲۸۶	۰.۰۵۶	۰.۰۱۱
خراسان شمالی	۱.۶۳۳	۱.۵۴۱	۱.۵۲۰	۱.۶۲۴	۱.۶۳۰	۰.۱۰۴	۰.۰۰۶
خوزستان	۰.۴۲۵	۰.۵۸۲	۰.۴۹۶	۰.۴۴۹	۰.۳۷۷	-۰.۰۴۷	-۰.۰۷۲
زنجان	۱.۲۶۷	۱.۰۶۵	۱.۰۴۱	۱.۰۳۱	۱.۱۶۹	-۰.۰۱۰	۰.۱۳۹
سمنان	۱.۳۳۲	۱.۲۱۳	۱.۰۹۵	۱.۲۵۲	۱.۳۸۰	۰.۱۵۸	۰.۱۲۸
سیستان و بلوچستان	۱.۶۷۰	۱.۴۶۸	۱.۵۸۶	۱.۵۹۷	۱.۷۴۶	۰.۰۱۱	۰.۱۴۹
فارس	۰.۸۹۱	۰.۸۷۶	۱.۰۴۸	۱.۲۶۹	۱.۲۵۹	۰.۲۲۰	-۰.۰۱۰
قزوین	۰.۷۵۸	۰.۶۴۵	۰.۶۷۵	۰.۷۵۷	۰.۸۳۲	۰.۰۸۲	۰.۰۷۵
قم	۱.۲۶۹	۱.۰۲۵	۱.۱۷۴	۱.۳۶۱	۱.۳۸۱	۰.۱۸۷	۰.۰۲۰
کردستان	۱.۷۰۰	۱.۶۲۹	۱.۷۳۷	۱.۸۳۷	۱.۸۸۸	۰.۱۰۱	۰.۰۵۰
کerman	۱.۰۱۶	۰.۹۳۶	۰.۹۷۱	۰.۹۹۲	۱.۰۱۳	۰.۰۲۱	۰.۰۲۱
کرمانشاه	۲.۴۱۲	۲.۲۲۶	۲.۲۱۵	۲.۲۱۱	۲.۲۷۱	-۰.۰۰۵	۰.۰۶۱
کهگیلویه و بویراحمد	۰.۲۶۳	۰.۳۸۰	۰.۳۸۰	۰.۳۷۷	۰.۳۶۴	-۰.۰۰۴	-۰.۰۱۳
گلستان	۱.۴۲۱	۱.۲۹۰	۱.۳۵۷	۱.۴۸۹	۱.۶۰۳	۰.۱۳۳	۰.۱۱۳
گیلان	۱.۱۰۹	۱.۰۴۲	۱.۰۴۴	۱.۰۶۳	۱.۱۷۶	۰.۰۱۹	۰.۱۱۴
لرستان	۱.۷۴۲	۱.۴۹۲	۱.۷۲۶	۱.۷۶۰	۱.۷۴۷	۰.۰۳۳	-۰.۰۱۲
مازندران	۰.۹۲۱	۰.۸۳۳	۰.۸۳۴	۰.۹۳۰	۱.۰۴۲	۰.۰۹۶	۰.۱۱۲
مرکزی	۰.۸۴۸	۰.۷۸۵	۰.۷۹۴	۰.۸۲۳	۰.۷۷۱	۰.۰۲۹	-۰.۰۵۳
هرمزگان	۰.۹۴۶	۰.۸۷۵	۰.۹۲۸	۰.۹۵۵	۰.۹۵۱	۰.۰۲۷	-۰.۰۰۴
همدان	۱.۳۵۴	۱.۳۲۶	۱.۴۰۰	۱.۴۱۴	۱.۴۲۹	۰.۰۱۴	۰.۰۱۵
یزد	۰.۵۵۳	۰.۵۷۸	۰.۶۰۷	۰.۶۳۹	۰.۶۸۴	۰.۰۳۲	۰.۰۴۵
فرمانطقه	۰.۱۳۹	۰.۲۶۱	۰.۲۹۴	۰.۱۵۲	۰.۲۳۹	-۰.۱۴۱	۰.۰۸۷

جدول ۸۰- شاخص نسبت مصارف واسطه به ستانده (I/O) در بخش فعالیت های اداره امور عمومی

استان	۱۳۹۳	۱۳۹۴	۱۳۹۵	۱۳۹۶	۱۳۹۷	تغییر ۹۶ به ۹۷	تغییر ۹۵ به ۹۶
کل کشور	۰.۱۹۸	۰.۲۱۲	۰.۲۱۵	۰.۲۱۷	۰.۲۱۰	-۰.۰۰۷	۰.۰۰۲
آذربایجان شرقی	۰.۱۹۶	۰.۱۹۸	۰.۲۰۲	۰.۱۹۹	۰.۱۸۶	-۰.۰۰۳	-۰.۰۰۳
آذربایجان غربی	۰.۲۰۹	۰.۱۹۷	۰.۲۰۲	۰.۲۰۹	۰.۲۰۵	۰.۰۰۶	۰.۰۰۳
اردبیل	۰.۱۷۶	۰.۱۷۶	۰.۱۷۸	۰.۱۷۶	۰.۱۷۲	-۰.۰۰۳	-۰.۰۰۲
اصفهان	۰.۲۰۱	۰.۱۹۳	۰.۱۹۵	۰.۱۹۷	۰.۱۹۵	-۰.۰۰۲	۰.۰۰۳
البرز	۰.۱۸۷	۰.۱۶۲	۰.۱۷۷	۰.۱۷۲	۰.۱۶۸	-۰.۰۰۴	-۰.۰۰۶
ایلام	۰.۱۹۱	۰.۲۰۲	۰.۲۱۱	۰.۲۰۸	۰.۲۰۱	-۰.۰۰۷	-۰.۰۰۳
بوشهر	۰.۲۲۳	۰.۲۱۲	۰.۲۱۶	۰.۲۲۲	۰.۲۱۴	-۰.۰۰۹	۰.۰۰۶
تهران	۰.۱۹۳	۰.۲۴۸	۰.۲۴۳	۰.۲۴۷	۰.۲۳۵	-۰.۰۱۲	۰.۰۰۴
چهارمحال و بختیاری	۰.۱۹۵	۰.۱۸۴	۰.۱۹۳	۰.۱۹۵	۰.۱۸۸	-۰.۰۰۷	۰.۰۰۳
خراسان جنوبی	۰.۲۰۰	۰.۲۳۸	۰.۲۳۵	۰.۲۵۵	۰.۲۳۹	-۰.۰۱۶	۰.۰۲۰
خراسان رضوی	۰.۲۰۶	۰.۱۸۸	۰.۲۰۰	۰.۲۰۵	۰.۲۰۳	-۰.۰۰۱	۰.۰۰۵
خراسان شمالی	۰.۱۹۵	۰.۲۰۹	۰.۲۰۹	۰.۲۱۷	۰.۲۰۵	-۰.۰۱۲	۰.۰۰۸
خوزستان	۰.۲۰۸	۰.۲۰۶	۰.۲۲۴	۰.۲۳۱	۰.۲۲۷	-۰.۰۰۴	۰.۰۰۷
زنجان	۰.۱۸۶	۰.۱۸۳	۰.۲۰۰	۰.۲۰۲	۰.۱۹۷	-۰.۰۰۵	۰.۰۰۲
سمنان	۰.۲۱۰	۰.۲۰۳	۰.۲۱۰	۰.۲۰۹	۰.۲۰۴	-۰.۰۰۵	-۰.۰۰۱
سیستان و بلوچستان	۰.۲۱۵	۰.۲۲۲	۰.۲۲۵	۰.۲۳۳	۰.۲۲۳	-۰.۰۱۰	۰.۰۰۸
فارس	۰.۲۲۰	۰.۲۲۳	۰.۲۱۴	۰.۲۱۴	۰.۲۱۳	-۰.۰۰۱	۰.۰۰۰
قزوین	۰.۱۸۶	۰.۲۰۲	۰.۲۱۳	۰.۲۲۶	۰.۲۰۸	-۰.۰۱۷	۰.۰۱۲
قم	۰.۱۸۰	۰.۲۰۰	۰.۱۸۷	۰.۱۹۶	۰.۱۸۹	-۰.۰۰۶	۰.۰۰۹
کردستان	۰.۲۲۳	۰.۲۰۵	۰.۲۱۲	۰.۲۱۵	۰.۲۱۴	۰.۰۰۰	۰.۰۰۳
کerman	۰.۱۸۷	۰.۱۹۲	۰.۱۹۵	۰.۱۹۵	۰.۱۹۳	-۰.۰۰۲	۰.۰۰۰
کرمانشاه	۰.۲۰۳	۰.۲۱۳	۰.۲۲۰	۰.۲۲۶	۰.۲۱۹	-۰.۰۰۷	۰.۰۰۶
کهگیلویه و بویراحمد	۰.۲۱۴	۰.۲۰۹	۰.۲۱۸	۰.۲۲۲	۰.۲۱۰	-۰.۰۱۱	۰.۰۰۴
گلستان	۰.۲۱۰	۰.۲۰۷	۰.۲۲۱	۰.۲۲۱	۰.۲۱۷	-۰.۰۰۴	۰.۰۰۰
گیلان	۰.۱۶۵	۰.۱۷۰	۰.۱۷۸	۰.۱۸۲	۰.۱۷۷	-۰.۰۰۵	۰.۰۰۴
لرستان	۰.۱۹۴	۰.۱۹۹	۰.۲۰۰	۰.۲۰۲	۰.۱۹۸	-۰.۰۰۴	۰.۰۰۲
مازندران	۰.۱۷۶	۰.۱۷۱	۰.۱۷۹	۰.۱۸۲	۰.۱۷۰	-۰.۰۱۳	۰.۰۰۳
مرکزی	۰.۱۸۷	۰.۱۷۹	۰.۱۸۵	۰.۱۸۵	۰.۱۷۶	-۰.۰۰۹	-۰.۰۰۱
هرمزگان	۰.۲۲۲	۰.۲۱۲	۰.۲۱۴	۰.۲۲۰	۰.۲۱۱	-۰.۰۱۰	۰.۰۰۷
همدان	۰.۲۰۰	۰.۱۸۸	۰.۱۹۸	۰.۲۰۰	۰.۱۹۳	-۰.۰۰۷	۰.۰۰۲
یزد	۰.۲۱۰	۰.۱۹۵	۰.۲۰۶	۰.۲۱۰	۰.۱۹۵	-۰.۰۱۵	۰.۰۰۳
فرمانطقه	۰.۲۰۳	۰.۲۱۹	۰.۲۱۹	۰.۲۰۳	۰.۱۸۷	-۰.۰۱۶	-۰.۰۱۶

بخش آموزش

مقدمه

طبق نظریه سرمایه انسانی، تحصیلات و هر نوع مهارت و آموزشی که فرد می بیند، ظرفیت و قابلیت در وی ایجاد می کند که می تواند جریان درآمدی بیشتری را در آینده به وجود آورد. بنابراین آموزش و افزایش توانایی و مهارت، در واقع به منزله سرمایه گذاری می باشد که مانند هر سرمایه فیزیکی دیگر بازدهی اقتصادی دارد.

محاسبات ارزش افزوده بخش آموزش، از طریق روش هزینه صورت می گیرد. به منظور تکمیل محاسبات مورد نظر، از ساختار استانی به تفکیک هفت فصل بودجه استفاده می شود. با توجه به اینکه در این روش، بخش خصوصی نیز به صورت جدا گانه محاسبه می شود، بخشی از اطلاعات مورد نیاز از طریق دستگاه های اداری مربوطه گردآوری شده و بخشی دیگر با مراجعه مستقیم به واحد آماری مورد نظر تهیه می شود.

وضعیت بخش استان از منظر حساب تولید

➤ جایگاه استان در ایجاد ارزش افزوده

این بخش اقتصادی استان با رقم ارزش افزوده ۱۲۲۶۱۵/۷۱ میلیارد ریال، معادل ۲/۲۷ درصد از تولید ناخالص داخلی استان تهران را در سال ۱۳۹۷ ایجاد نموده است. این در حالی است که بخش آموزش کشور ۲/۶۵ درصد از تولید ناخالص داخلی کل کشور را شامل می شود. بخش آموزش استان معادل ۱۷/۹۳ درصد از ارزش افزوده کشوری این بخش را در سال ۱۳۹۷ شامل می شود که از این حیث رتبه اول را در بین استان های کشور دارد. استان بعدی خراسان رضوی ۸/۰۵ درصد و بقیه ی استان ها هر یک زیر ۶ درصد از ارزش افزوده بخش آموزش کشور را به خود اختصاص داده اند. ارزش افزوده استان ایلام نیز در این بخش با ۱/۰۳ درصد در آخرین رتبه قرار گرفته است.

➤ رقابت پذیری و هزینه بری بخش

در سال ۹۷ مقدار شاخص RCA این بخش استان ۰/۸۶ می باشد که بیانگر مزیت نسبی پایین این بخش است و در رتبه ۲۵ کشور قرار گرفته و تنها ۶ استان کشور در این شاخص، رقم کمتری نسبت به استان تهران دارند. ضمن آنکه در سال ۹۶ نیز تهران با مزیت نسبی ۰/۷۶ در رتبه ۲۷

کشور قرار داشته است در این بخش نیز استان های محروم تر و بعضاً مرزنشین همچون خراسان جنوبی، سیستان و بلوچستان، چهارمحال و بختیاری، کردستان، خراسان شمالی و لرستان نیز با مقدار شاخص ۲/۸۷، ۲/۴۳، ۲/۳۵، ۲/۳۱، ۲/۲۳ و ۲/۱۳ بیشترین مزیت نسبی این بخش را در استان های کشور دارا بوده و رتبه ی اول تا ششم را به خود اختصاص داده اند.

شاخص نسبت مصرف واسطه به ستانده I/O این بخش استان دارای رقم ۰/۲۶ است که بین استان ها در رتبه اول قرار داشته و حاکی از هزینه بری بالای این بخش استان، نسبت به سایر استان ها می باشد. قابل ذکر است، این رتبه استان از سال ۱۳۹۳ تا ۱۳۹۷ حفظ گردیده است. علت عمده ی بالا بودن این نسبت، دولتی بودن بخش عمده آموزش می باشد که ماهیت رفاه عمومی داشته و هزینه بری آن را افزایش داده است.

➤ ساختار رشته فعالیتهای بخش

این بخش شامل ۴ رشته فعالیت "آموزش ابتدائی"، "آموزش متوسطه عمومی و متوسطه فنی و حرفه ای، آموزش عالی" و "آموزش بزرگسالان" می باشد که به ترتیب ۲۰/۷۶، ۲۴/۸۹، ۵۱/۴۱ و ۲/۹۴ درصد از کل ارزش افزوده بخش استان را ایجاد نموده اند. ضمن آنکه سهم ۵۱/۴۱ درصدی فعالیت آموزش عالی از کل بخش استان، نشان دهنده نقش پررنگ این رشته فعالیت در سطح استان می باشد که نسبت به سال های ۱۳۹۵ تا ۱۳۹۶ نیز افزایش داشته است.

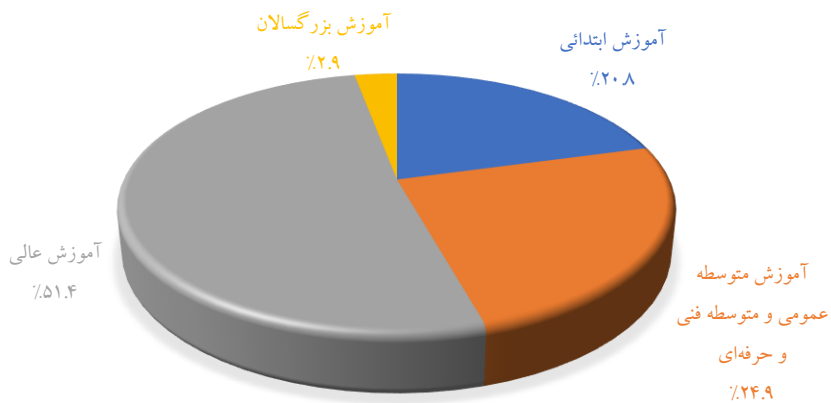
وضعیت بخشی استان به لحاظ شاخص های توسعه

با استناد به سند توسعه اقتصادی و اجتماعی و فرهنگی استان تهران برای سال ۱۴۰۰-۱۳۹۶ (امور اجتماعی و فرهنگی) لازم به ذکر است در بخش آموزش تعداد دانش آموزان کل کشور ۱۳۲۷۱۵۶۲ نفر بوده که از این تعداد ۱۹۵۹۴۹۳ نفر فقط در استان تهران مشغول به تحصیل می باشند که در واقع ۱۴/۷۶ درصد دانش آموزان کل کشور را شامل می گردد. همچنین از کل پرسنل رسمی و پیمانی وزارت آموزش و پرورش که ۸۹۲۳۵۴ نفر می باشند تعداد ۵۲۶۸۲ نفر در استان تهران مشغول به کار بوده که حدود ۱۱/۴۰ درصد را به خود اختصاص داده است.

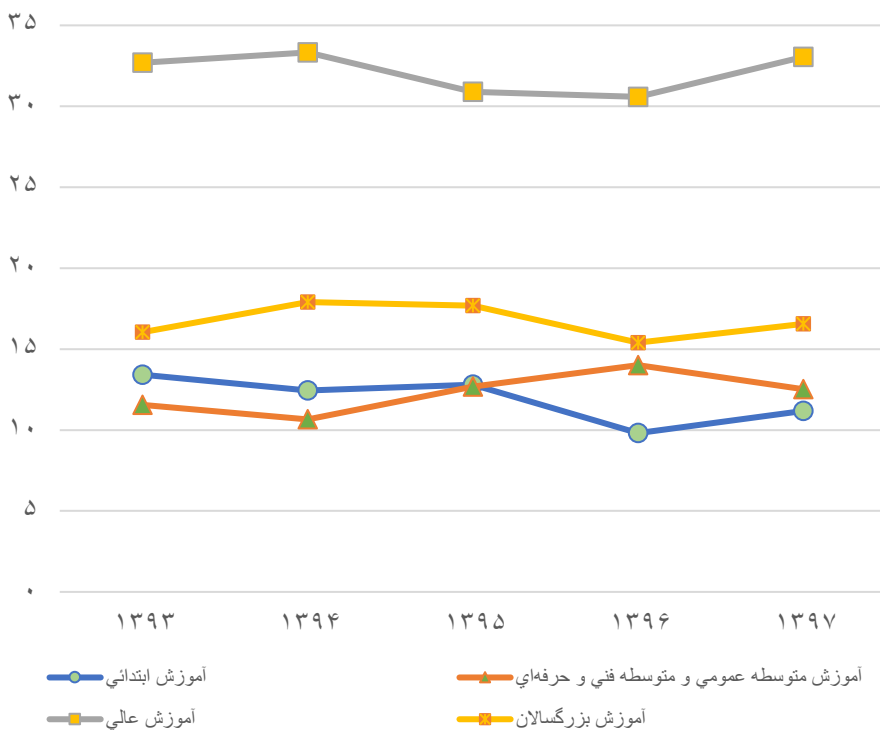
همانطور که در میحث مزیت نسبی اشاره شد استان تهران از مزیت نسبی (RCA) کمتری نسبت به برخی استان های مرزی و محروم برخوردار است. طبق آمار و ارقام ۶ استان کشور که دارای بالاترین مزیت نسبی هستند، تعداد ۱۶۸۳۶۶۴ نفر دانش آموز یعنی ۱۲/۶۹ درصد دانش آموزان کشور را شامل می شوند و ۱۲۴۳۰۳ نفر پرسنل رسمی و پیمانی وزارت آموزش و پرورش یعنی

۱۳/۹۳ درصد پرسنل کشور را شامل می شوند. ضمن مقایسه اطلاعات آماری ۶ استان فوق الذکر با تهران، دیده می شود که استان تهران علی رغم نسبت بالاتر دانش آموز، از تعداد پرسنل رسمی و پیمانی کمتری برخوردار است.

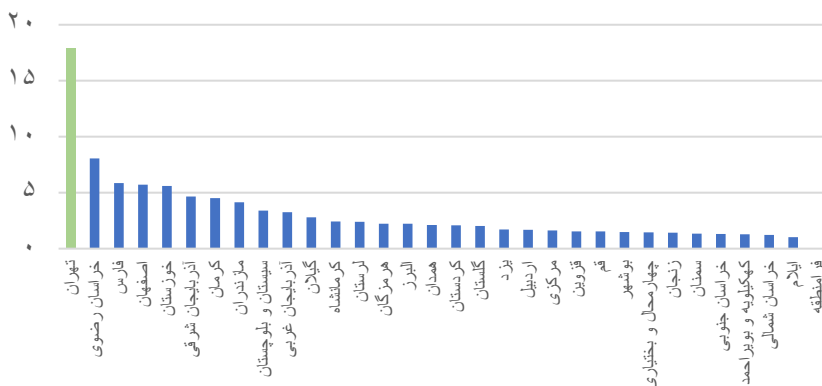
نمودار ۶۳- سهم ارزش افزوده رشته فعالیت های بخش آموزش استان تهران در سال ۱۳۹۷



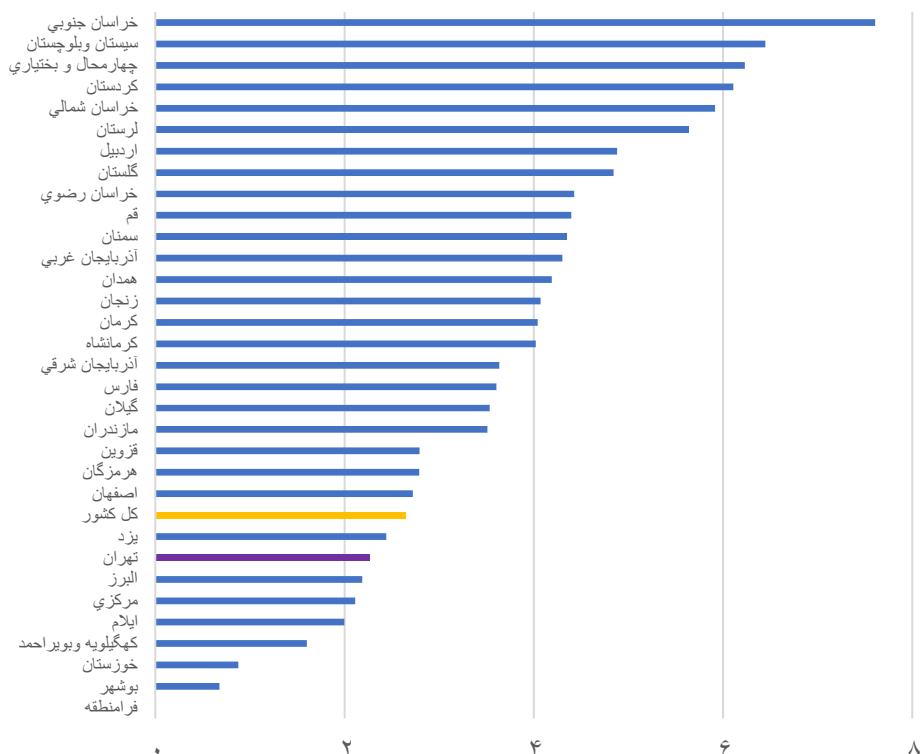
نمودار ۶۴- سهم ارزش افزوده رشته فعالیت های بخش آموزش استان تهران از فعالیت کشور - درصد



نمودار ۶۵ - سهم ارزش افزوده بخش آموزش از کل ارزش افزوده بخش کشور در سال ۱۳۹۷ - درصد



نمودار ۶۶ - سهم ارزش افزوده بخش آموزش از تولید ناخالص داخلی استان در سال ۱۳۹۷ - درصد



جدول ۸۱- سهم ارزش افزوده رشته فعالیت های بخش آموزش

سهم ارزش افزوده فعالیت از بخش استان		سهم ارزش افزوده فعالیت استان تهران از فعالیت کل کشور								عنوان فعالیت
۱۳۹۷	۱۳۹۶	میزان تغییرات تا ۹۶ ۹۷	میزان تغییرات تا ۹۵ ۹۶	میزان تغییرات تا ۹۴ ۹۵	۱۳۹۷	۱۳۹۶	۱۳۹۵	۱۳۹۴	۱۳۹۳	
۱۰۰.۰۰	۱۰۰.۰۰	۰.۷۵	-۰.۶۶	-۰.۴۱	۱۷.۹۳	۱۷.۱۸	۱۷.۸۴	۱۸.۲۵	۱۹.۲۵	بخش آموزش
۲۰.۷۶	۱۹.۳۰	۱.۳۶	-۲.۹۹	-۰.۳۵	۱۱.۱۷	۹.۸۱	۱۲.۸۰	۱۲.۴۵	۱۳.۴۲	آموزش ابتدایی
۲۴.۸۹	۲۹.۲۶	-۱.۴۸	۱.۳۳	۲.۰۳	۱۲.۵۳	۱۴.۰۱	۱۲.۶۸	۱۰.۶۵	۱۱.۵۵	آموزش متوسطه عمومی و متوسطه فنی و حرفه‌ای
۵۱.۴۱	۴۸.۸۵	۲.۴۶	-۰.۳۰	-۲.۴۴	۳۳.۰۴	۳۰.۵۸	۳۰.۸۹	۳۳.۳۳	۳۲.۷۰	آموزش عالی
۲.۹۴	۲.۵۹	۱.۱۶	-۲.۲۸	-۰.۲۲	۱۶.۵۶	۱۵.۴۰	۱۷.۶۸	۱۷.۹۰	۱۶.۰۴	آموزش بزرگسالان

جدول ۸۱- سهم ارزش افزوده فعالیت های بخش آموزش - ادامه

سهم ارزش افزوده فعالیت از تولید ناخالص داخلی										عنوان فعالیت
کشور					استان تهران					
۱۳۹۷	۱۳۹۶	۱۳۹۵	۱۳۹۴	۱۳۹۳	۱۳۹۷	۱۳۹۶	۱۳۹۵	۱۳۹۴	۱۳۹۳	
۲.۶۵	۳.۴۱	۳.۵۴	۳.۵۷	۲.۸۷	۲.۲۷	۲.۶۰	۲.۷۴	۲.۷۳	۲.۵۶	بخش آموزش
۰.۸۸	۱.۱۵	۱.۱۷	۱.۰۳	۰.۷۹	۰.۴۷	۰.۵۰	۰.۶۵	۰.۵۴	۰.۴۹	آموزش ابتدائی
۰.۹۴	۱.۲۲	۱.۲۹	۱.۳۵	۱.۰۲	۰.۵۶	۰.۷۶	۰.۷۱	۰.۶۰	۰.۵۴	آموزش متوسطه عمومی و متوسطه فنی و حرفه‌ای
۰.۷۴	۰.۹۳	۰.۹۷	۱.۰۸	۰.۹۵	۱.۱۷	۱.۲۷	۱.۲۹	۱.۵۰	۱.۴۴	آموزش عالی
۰.۰۸	۰.۱۰	۰.۱۰	۰.۱۲	۰.۱۱	۰.۰۷	۰.۰۷	۰.۰۸	۰.۰۹	۰.۰۸	آموزش بزرگسالان

جدول ۸۲- سهم ارزش افزوده بخش آموزش از تولید ناخالص استان

استان	۱۳۹۳	۱۳۹۴	۱۳۹۵	۱۳۹۶	۱۳۹۷	میزان تغییر ۹۷ نسبت به ۹۶
کل کشور	۲.۸۷	۳.۵۷	۳.۵۴	۳.۴۱	۲.۶۵	-۰.۷۶
آذربایجان شرقی	۴.۱۸	۴.۴۹	۴.۷۰	۴.۶۷	۳.۶۴	-۱.۰۳
آذربایجان غربی	۴.۷۴	۵.۳۷	۵.۴۹	۵.۴۳	۴.۳۰	-۱.۱۳
اردبیل	۴.۷۰	۵.۷۰	۶.۰۶	۵.۶۳	۴.۸۸	-۰.۷۵
اصفهان	۳.۱۳	۳.۶۵	۳.۶۱	۳.۵۴	۲.۷۲	-۰.۸۲
البرز	۲.۲۶	۲.۴۹	۲.۶۸	۲.۵۸	۲.۱۹	-۰.۳۹
ایلام	۲.۸۱	۴.۳۵	۳.۴۶	۲.۹۰	۲.۰۰	-۰.۹۰
بوشهر	۰.۶۳	۱.۰۸	۰.۹۱	۱.۰۲	۰.۶۸	-۰.۳۴
تهران	۲.۵۶	۲.۷۳	۲.۷۴	۲.۶۰	۲.۲۷	-۰.۳۳
چهارمحال و بختیاری	۷.۲۹	۷.۵۱	۷.۹۰	۷.۳۶	۶.۲۳	-۱.۱۳
خراسان جنوبی	۷.۳۲	۸.۳۵	۸.۸۱	۸.۲۱	۷.۶۱	-۰.۶۰
خراسان رضوی	۴.۲۸	۴.۵۵	۵.۳۴	۵.۴۱	۴.۴۳	-۰.۹۸
خراسان شمالی	۶.۴۴	۷.۹۷	۷.۸۳	۷.۱۲	۵.۹۲	-۱.۲۰
خوزستان	۱.۰۶	۱.۷۱	۱.۵۸	۱.۳۵	۰.۸۸	-۰.۴۷
زنجان	۴.۸۷	۵.۱۶	۵.۰۴	۷.۴۶	۴.۰۷	-۳.۳۸
سمنان	۵.۰۸	۵.۴۷	۴.۸۴	۴.۹۵	۴.۳۵	-۰.۶۰
سیستان و بلوچستان	۶.۹۹	۸.۱۳	۸.۰۱	۸.۰۷	۶.۴۵	-۱.۶۲
فارس	۳.۵۴	۴.۲۳	۴.۲۵	۴.۳۴	۳.۶۱	-۰.۷۳
قزوین	۳.۱۳	۳.۳۵	۳.۱۵	۳.۲۳	۲.۷۹	-۰.۴۳
قم	۴.۱۳	۴.۴۹	۵.۱۱	۵.۸۵	۴.۴۰	-۱.۴۵
کردستان	۶.۳۳	۷.۴۶	۷.۷۶	۷.۳۲	۶.۱۱	-۱.۲۲
کerman	۴.۸۲	۵.۴۱	۵.۴۲	۵.۰۴	۴.۰۴	-۰.۹۹
کرمانشاه	۴.۴۴	۵.۴۱	۵.۲۴	۵.۱۴	۴.۰۲	-۱.۱۲
کهگیلویه و بویراحمد	۱.۴۱	۲.۴۳	۲.۲۸	۱.۸۷	۱.۶۰	-۰.۲۷
گلستان	۴.۷۰	۵.۴۸	۵.۳۶	۵.۵۲	۴.۸۴	-۰.۶۷
گیلان	۳.۶۲	۴.۴۳	۴.۲۲	۴.۰۷	۳.۵۳	-۰.۵۴
لرستان	۶.۲۰	۶.۹۹	۷.۲۳	۷.۰۳	۵.۶۴	-۱.۳۹
مازندران	۳.۶۲	۴.۲۰	۴.۳۵	۴.۱۸	۳.۵۱	-۰.۶۷
مرکزی	۲.۵۹	۲.۹۹	۳.۰۳	۲.۸۹	۲.۱۱	-۰.۷۸
هرمزگان	۳.۳۵	۳.۷۴	۳.۷۳	۳.۵۷	۲.۷۹	-۰.۷۹
همدان	۴.۷۹	۵.۵۱	۵.۸۷	۵.۶۵	۴.۱۹	-۱.۴۶
یزد	۲.۸۱	۳.۳۷	۳.۳۱	۳.۳۹	۲.۴۴	-۰.۹۵
فرمانطقه	۰.۰۰	۰.۰۰	۰.۰۰	۰.۰۰	۰.۰۰	۰.۰۰

جدول ۸۳- سهم ارزش افزوده بخش آموزش استان از بخش کشور

استان	۱۳۹۳	۱۳۹۴	۱۳۹۵	۱۳۹۶	۱۳۹۷	میزان تغییر ۹۷ نسبت به ۹۶
کل کشور	۱۰۰.۰۰	۱۰۰.۰۰	۱۰۰.۰۰	۱۰۰.۰۰	۱۰۰.۰۰	۰.۰۰
آذربایجان شرقی	۴.۶۳	۴.۵۶	۴.۶۸	۴.۷۶	۴.۶۵	-۰.۱۲
آذربایجان غربی	۳.۱۸	۳.۳۰	۳.۳۰	۳.۲۳	۳.۲۶	۰.۰۳
اردبیل	۱.۶۲	۱.۷۲	۱.۷۲	۱.۶۵	۱.۶۸	۰.۰۳
اصفهان	۵.۹۱	۵.۹۷	۵.۷۵	۵.۹۶	۵.۷۲	-۰.۲۴
البرز	۲.۱۴	۲.۱۰	۲.۱۲	۲.۱۲	۲.۲۱	۰.۰۹
ایلام	۰.۹۹	۱.۰۴	۱.۰۱	۱.۰۱	۱.۰۳	۰.۰۲
بوشهر	۱.۴۵	۱.۴۸	۱.۴۶	۱.۵۱	۱.۴۸	-۰.۰۳
تهران	۱۹.۲۵	۱۸.۲۵	۱۷.۸۴	۱۷.۱۸	۱۷.۹۳	۰.۷۵
چهارمحال و بختیاری	۱.۴۴	۱.۴۶	۱.۴۴	۱.۴۱	۱.۴۵	۰.۰۴
خراسان جنوبی	۱.۱۷	۱.۲۹	۱.۲۷	۱.۲۳	۱.۳۱	۰.۰۸
خراسان رضوی	۷.۷۰	۷.۳۰	۷.۹۱	۷.۹۳	۸.۰۵	۰.۱۲
خراسان شمالی	۱.۱۹	۱.۲۵	۱.۲۴	۱.۱۴	۱.۲۲	۰.۰۸
خوزستان	۵.۶۶	۵.۴۸	۵.۸۰	۵.۷۳	۵.۵۹	-۰.۱۴
زنجان	۱.۴۳	۱.۴۹	۱.۴۵	۲.۲۶	۱.۴۲	-۰.۸۴
سمنان	۱.۴۰	۱.۳۸	۱.۳۴	۱.۳۲	۱.۳۵	۰.۰۲
سیستان و بلوچستان	۳.۰۷	۳.۳۰	۳.۲۹	۳.۴۲	۳.۳۹	-۰.۰۳
فارس	۵.۸۵	۵.۸۳	۵.۷۶	۵.۸۰	۵.۸۵	۰.۰۶
قزوین	۱.۶۳	۱.۶۵	۱.۵۵	۱.۴۹	۱.۵۵	۰.۰۶
قم	۱.۲۹	۱.۳۶	۱.۵۶	۱.۶۷	۱.۵۴	-۰.۱۳
کردستان	۱.۹۷	۲.۱۱	۲.۱۷	۲.۰۶	۲.۰۸	۰.۰۲
کرمان	۴.۷۲	۴.۵۵	۴.۵۳	۴.۵۳	۴.۵۰	-۰.۰۳
کرمانشاه	۲.۲۸	۲.۴۹	۲.۴۱	۲.۴۰	۲.۴۱	۰.۰۱
کهگیلویه و بویراحمد	۱.۲۵	۱.۲۶	۱.۲۵	۱.۱۶	۱.۲۹	۰.۱۳
گلستان	۱.۸۵	۲.۰۲	۱.۹۶	۱.۹۵	۲.۰۳	۰.۰۸
گیلان	۲.۸۵	۲.۹۱	۲.۸۰	۲.۸۲	۲.۷۹	-۰.۰۳
لرستان	۲.۳۷	۲.۴۹	۲.۴۳	۲.۴۰	۲.۴۱	۰.۰۱
مازندران	۳.۹۰	۴.۲۲	۴.۳۸	۴.۱۶	۴.۱۵	-۰.۰۱
مرکزی	۱.۶۳	۱.۶۶	۱.۶۱	۱.۶۳	۱.۶۲	-۰.۰۱
هرمزگان	۲.۱۴	۲.۲۱	۲.۱۶	۲.۱۶	۲.۲۳	۰.۰۷
همدان	۲.۱۶	۲.۱۱	۲.۱۳	۲.۱۵	۲.۱۲	-۰.۰۳
یزد	۱.۷۷	۱.۷۹	۱.۶۹	۱.۷۶	۱.۷۰	-۰.۰۶
فرمانطقه	۰.۰۰	۰.۰۰	۰.۰۰	۰.۰۰	۰.۰۰	۰.۰۰

جدول ۸۴- شاخص مزیت نسبی بالفعل آشکار شده (RCA) در بخش آموزش

[illegible]

جدول ۸۵- شاخص نسبت مصارف واسطه به ستانده (I/O) در بخش آموزش

استان	۱۳۹۳	۱۳۹۴	۱۳۹۵	۱۳۹۶	۱۳۹۷	تغییر ۹۶ به ۹۵	تغییر ۹۷ به ۹۶
کل کشور	۰.۱۶۶	۰.۱۵۲	۰.۱۴۰	۰.۱۴۴	۰.۱۴۲	۰.۰۰۳	-۰.۰۰۲
آذربایجان شرقی	۰.۱۳۲	۰.۱۲۷	۰.۱۱۸	۰.۱۲۰	۰.۱۲۱	۰.۰۰۲	۰.۰۰۱
آذربایجان غربی	۰.۰۷۷	۰.۰۷۸	۰.۰۷۵	۰.۰۸۱	۰.۰۸۶	۰.۰۰۷	۰.۰۰۵
اردبیل	۰.۰۸۹	۰.۰۸۶	۰.۰۷۹	۰.۰۸۸	۰.۰۹۴	۰.۰۰۹	۰.۰۰۶
اصفهان	۰.۱۳۴	۰.۱۲۷	۰.۱۲۴	۰.۱۲۵	۰.۱۲۸	۰.۰۰۱	۰.۰۰۳
البرز	۰.۱۵۰	۰.۱۴۷	۰.۱۴۱	۰.۱۴۱	۰.۱۳۲	۰.۰۰۰	-۰.۰۰۸
ایلام	۰.۰۹۸	۰.۰۸۹	۰.۰۸۶	۰.۰۹۱	۰.۰۹۱	۰.۰۰۵	-۰.۰۰۱
بوشهر	۰.۱۴۵	۰.۱۳۵	۰.۱۲۹	۰.۱۳۶	۰.۱۴۰	۰.۰۰۷	۰.۰۰۴
تهران	۰.۳۱۶	۰.۲۹۱	۰.۲۶۱	۰.۲۷۲	۰.۲۵۸	۰.۰۱۱	-۰.۰۱۴
چهارمحال و بختیاری	۰.۱۰۷	۰.۱۰۴	۰.۱۰۲	۰.۱۰۴	۰.۱۰۵	۰.۰۰۲	۰.۰۰۰
خراسان جنوبی	۰.۱۴۹	۰.۱۱۳	۰.۱۱۱	۰.۱۱۲	۰.۰۹۶	۰.۰۰۱	-۰.۰۱۶
خراسان رضوی	۰.۱۳۴	۰.۱۳۶	۰.۱۱۶	۰.۱۱۸	۰.۱۱۶	۰.۰۰۲	-۰.۰۰۲
خراسان شمالی	۰.۱۰۰	۰.۰۹۴	۰.۰۸۴	۰.۰۹۵	۰.۱۰۰	۰.۰۱۱	۰.۰۰۵
خوزستان	۰.۱۱۴	۰.۱۱۰	۰.۱۰۱	۰.۱۰۱	۰.۱۱۱	۰.۰۰۰	۰.۰۱۰
زنجان	۰.۱۳۸	۰.۱۲۳	۰.۱۲۱	۰.۰۹۶	۰.۱۰۸	-۰.۰۲۶	۰.۰۱۲
سمنان	۰.۱۹۶	۰.۱۹۲	۰.۱۹۱	۰.۱۸۹	۰.۱۷۶	-۰.۰۰۲	-۰.۰۱۲
سیستان و بلوچستان	۰.۱۰۳	۰.۰۹۶	۰.۰۶۶	۰.۰۷۴	۰.۰۸۴	۰.۰۰۸	۰.۰۱۰
فارس	۰.۰۹۰	۰.۰۸۷	۰.۰۸۹	۰.۰۹۱	۰.۰۹۳	۰.۰۰۱	۰.۰۰۳
قزوین	۰.۱۱۸	۰.۱۰۹	۰.۱۰۷	۰.۱۱۸	۰.۱۲۰	۰.۰۱۱	۰.۰۰۲
قم	۰.۱۴۲	۰.۱۵۶	۰.۱۹۶	۰.۱۸۷	۰.۲۰۲	-۰.۰۱۰	۰.۰۱۵
کردستان	۰.۰۸۴	۰.۰۷۷	۰.۰۸۲	۰.۰۷۶	۰.۰۷۶	-۰.۰۰۶	۰.۰۰۰
کرمان	۰.۱۳۲	۰.۱۳۲	۰.۱۲۳	۰.۱۲۷	۰.۱۱۶	۰.۰۰۴	-۰.۰۱۰
کرمانشاه	۰.۱۰۹	۰.۱۰۰	۰.۰۹۶	۰.۱۰۰	۰.۰۹۷	۰.۰۰۴	-۰.۰۰۳
کهگیلویه و بویراحمد	۰.۰۸۸	۰.۰۹۱	۰.۰۸۹	۰.۰۹۰	۰.۰۹۱	۰.۰۰۱	۰.۰۰۱
گلستان	۰.۱۳۲	۰.۱۱۸	۰.۱۲۳	۰.۱۴۱	۰.۱۰۶	۰.۰۱۸	-۰.۰۳۴
گیلان	۰.۱۰۰	۰.۰۹۴	۰.۰۹۷	۰.۰۹۹	۰.۱۰۵	۰.۰۰۲	۰.۰۰۵
لرستان	۰.۰۹۹	۰.۰۹۰	۰.۰۸۵	۰.۰۹۰	۰.۰۸۹	۰.۰۰۵	-۰.۰۰۱
مازندران	۰.۱۵۵	۰.۱۲۴	۰.۱۱۶	۰.۱۲۷	۰.۱۲۶	۰.۰۱۲	-۰.۰۰۱
مرکزی	۰.۱۴۱	۰.۱۳۱	۰.۱۲۹	۰.۱۲۷	۰.۱۱۵	-۰.۰۰۱	-۰.۰۱۳
هرمزگان	۰.۰۹۱	۰.۰۸۵	۰.۰۸۲	۰.۰۸۵	۰.۰۸۶	۰.۰۰۴	۰.۰۰۱
همدان	۰.۱۱۶	۰.۱۱۴	۰.۱۰۷	۰.۱۱۱	۰.۱۱۴	۰.۰۰۳	۰.۰۰۳
یزد	۰.۱۴۸	۰.۱۲۴	۰.۱۱۷	۰.۱۱۳	۰.۱۱۸	-۰.۰۰۴	۰.۰۰۵
فرمانطقه	*	*	*	*	*	*	*

بخش فعالیت های مربوط به سلامت انسان و مددکاری اجتماعی

مقدمه

بهبود وضعیت سلامت در نیروی انسانی، انگیزه ادامه تحصیل و کسب مهارت های بهتر را در پی خواهد داشت که آن هم به فعالیت اقتصادی موثرتر افراد جامعه و در نتیجه تولید بیشتر و رفاه بالاتر منتهی می شود. همچنین افزایش سطح بهداشت و در نتیجه بهبود شاخص های بهداشتی در جامعه، با کاهش مرگ و میر و افزایش امید به زندگی، افراد را به پس انداز بیشتر تشویق خواهد کرد. به دنبال افزایش پس انداز، سرمایه فیزیکی افزایش یافته و این موضوع نیز به صورت غیر مستقیم به افزایش بهره وری نیروی کار و رشد اقتصادی بالاتر می انجامد.

وضعیت بخش استان از منظر حساب تولید

➤ جایگاه استان در ایجاد ارزش افزوده

این بخش استان با رقم ارزش افزوده $220970/8$ میلیارد ریال، معادل $4/09$ درصد از تولید ناخالص داخلی استان تهران را در سال ۱۳۹۷ شامل می شود. همچنین $3/91$ درصد از تولید ناخالص داخلی کشور مربوط به بخش سلامت انسان و مددکاری اجتماعی آن می باشد. در همین سال این استان، معادل $21/86$ درصد از ارزش افزوده بخش بهداشت کشور را به خود اختصاص داده و از این حیث در رتبه نخست استان ها قرار دارد. استان های اصفهان، فارس، خراسان رضوی به ترتیب با سهم $6/34$ ، $6/22$ و $6/05$ درصد از کل بخش سلامت انسان و مددکاری اجتماعی کشور، در رتبه های بعدی قرار گرفته اند. ضمن آنکه استان های ایلام و خراسان شمالی به ترتیب دارای پایین ترین رتبه در کشور می باشند.

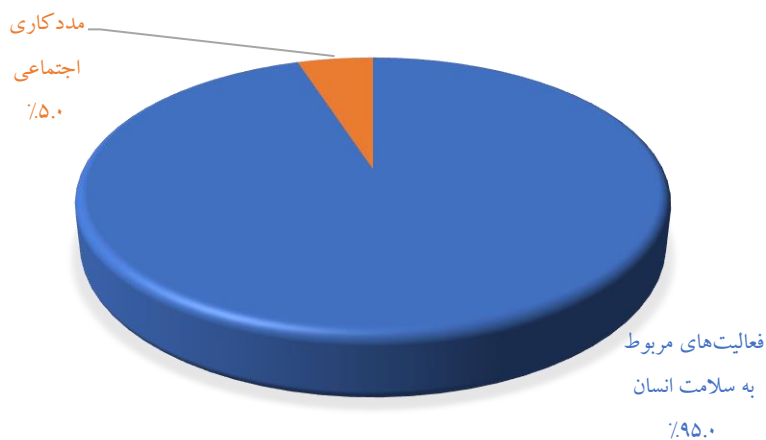
➤ رقابت پذیری و هزینه بری

در سال ۱۳۹۷ این بخش استان دارای رقم $1/04$ برای شاخص مزیت نسبی (RCA) بوده که بدین لحاظ در رتبه ۲۳ کشور قرار دارد. همچنین سه استان چهارمحال و بختیاری، گلستان و خراسان جنوبی به ترتیب با ارقام $2/23$ درصد، $2/17$ درصد و $2/16$ درصد بیشترین مزیت نسبی بخش را در بین استان های کشور دارا می باشند. ضمناً شاخص I/O این بخش استان دارای رقم $0/22$ است. همچنین مقدار این شاخص در رشته فعالیت های مربوط به سلامت انسان (دولتی و خصوصی) رقم $0/21$ و در مددکاری اجتماعی رقم $0/27$ می باشد.

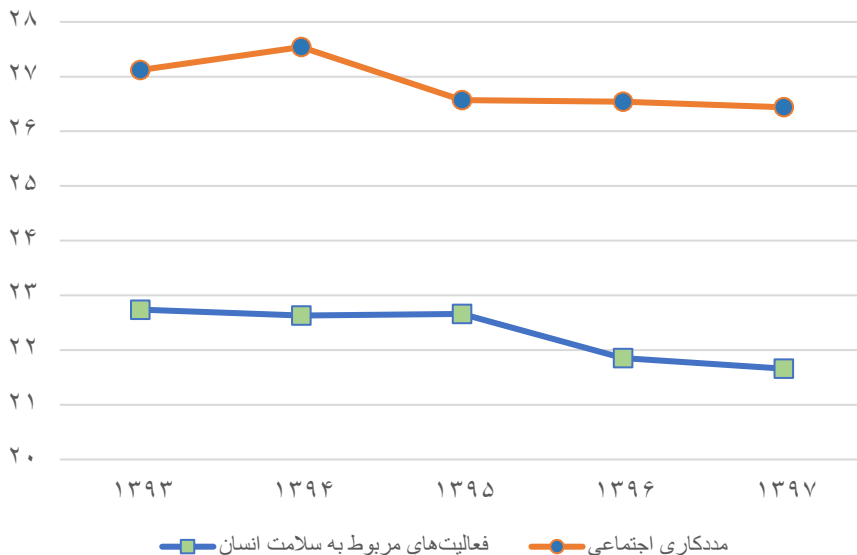
➤ ساختار رشته فعالیت های بخش

این بخش اقتصادی از ۲ رشته فعالیت "سلامت انسان (دولتی و خصوصی)" و "مددکاری اجتماعی" تشکیل شده است که متأسفانه در سال های اخیر، علی رغم وجود مشکلات و ناهنجاری های مختلف اجتماعی، می بایست فعالیت مددکاری اجتماعی، نقش پررنگ تری را بخصوص در استان تهران داشته باشد، اما مشاهده می شود که این رشته فعالیت، دارای سهم ارزش افزوده بسیار ناچیزی از تولید ناخالص داخلی استان و کشور است که مقدار این سهم به ترتیب در استان و کشور ۰/۲۰ و ۰/۱۶ درصد می باشد.

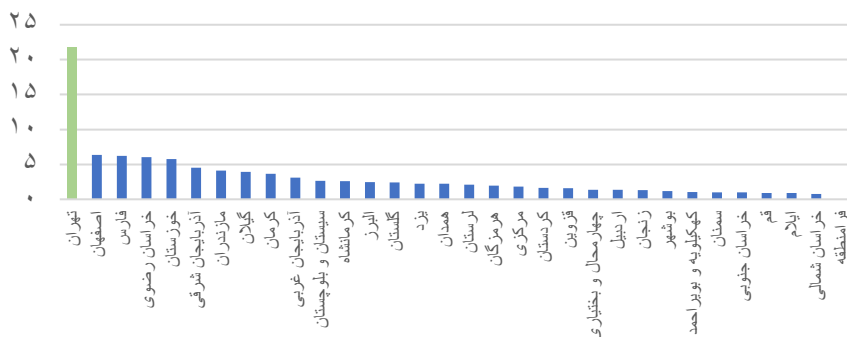
نمودار ۶۷- سهم ارزش افزوده رشته فعالیت های سلامت انسان و مددکاری اجتماعی استان در سال ۱۳۹۷



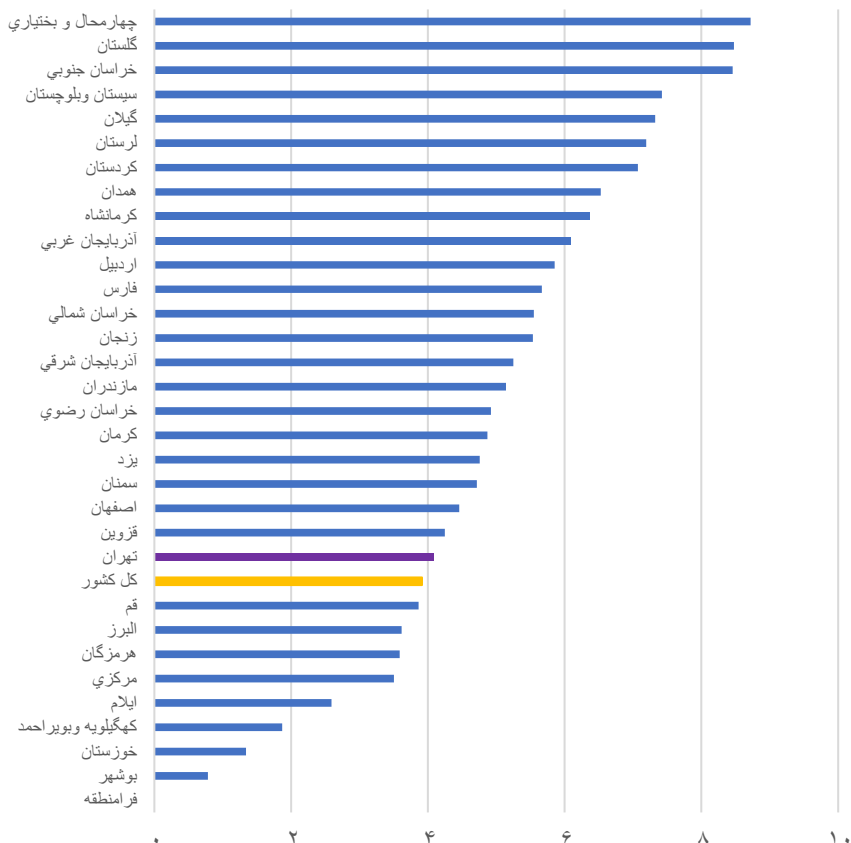
نمودار ۶۸- سهم ارزش افزوده رشته فعالیت های سلامت انسان و مددکاری استان از رشته فعالیت کشور



نمودار ۶۹- سهم ارزش افزوده فعالیتهای سلامت انسان و مددکاری اجتماعی از بخش کشور ۱۳۹۷



نمودار ۷۰- سهم ارزش افزوده بخش سلامت انسان و مددکاری اجتماعی از تولید ناخالص استان - ۱۳۹۷



جدول ۸۶- سهم ارزش افزوده رشته فعالیت های بخش سلامت انسان و مددکاری اجتماعی

سهم ارزش افزوده فعالیت از بخش استان		سهم ارزش افزوده فعالیت استان تهران از فعالیت کل کشور								عنوان فعالیت
۱۳۹۷	۱۳۹۶	میزان تغییرات تا ۹۶	میزان تغییرات تا ۹۵	میزان تغییرات تا ۹۴	۱۳۹۷	۱۳۹۶	۱۳۹۵	۱۳۹۴	۱۳۹۳	
۱۰۰.۰۰	۱۰۰.۰۰	-۰.۲۰	-۰.۷۹	-۰.۰۴	۲۱.۸۶	۲۲.۰۵	۲۲.۸۵	۲۲.۸۹	۲۲.۹۷	فعالیت های مربوط به سلامت انسان و مددکاری اجتماعی
۹۵.۰۱	۹۴.۸۳	-۰.۱۹	-۰.۸۱	۰.۰۳	۲۱.۶۶	۲۱.۸۵	۲۲.۶۶	۲۲.۶۳	۲۲.۷۴	فعالیت های مربوط به سلامت انسان
۴.۹۹	۵.۱۷	-۰.۱۰	-۰.۰۳	-۰.۹۷	۲۶.۴۴	۲۶.۵۴	۲۶.۵۷	۲۷.۵۴	۲۷.۱۲	مددکاری اجتماعی

جدول ۸۶- سهم ارزش افزوده فعالیت های بخش سلامت انسان و مددکاری اجتماعی - ادامه

سهم ارزش افزوده فعالیت از تولید ناخالص داخلی										عنوان فعالیت
کشور					استان تهران					
۱۳۹۷	۱۳۹۶	۱۳۹۵	۱۳۹۴	۱۳۹۳	۱۳۹۷	۱۳۹۶	۱۳۹۵	۱۳۹۴	۱۳۹۳	
۳.۹۱	۴.۶۷	۴.۸۴	۵.۳۷	۴.۱۸	۴.۰۹	۴.۵۷	۴.۸۰	۵.۱۶	۴.۴۳	فعالیت‌های مربوط به سلامت انسان و مددکاری اجتماعی
۳.۷۵	۴.۴۷	۴.۶۱	۵.۰۹	۳.۹۵	۳.۸۸	۴.۳۴	۴.۵۳	۴.۸۴	۴.۱۵	فالیتهای مربوط به سلامت انسان
۰.۱۶	۰.۲۰	۰.۲۳	۰.۲۸	۰.۲۲	۰.۲۰	۰.۲۴	۰.۲۶	۰.۳۲	۰.۲۸	مددکاری اجتماعی

جدول ۸۷- سهم ارزش افزوده بخش سلامت انسان و مددکاری اجتماعی از تولید ناخالص استان

استان	۱۳۹۳	۱۳۹۴	۱۳۹۵	۱۳۹۶	۱۳۹۷	میزان تغییر ۹۷ نسبت به ۹۶
کل کشور	۴.۱۸	۵.۳۷	۴.۸۴	۴.۶۷	۳.۹۱	-۰.۷۵
آذربایجان شرقی	۵.۷۹	۶.۳۹	۶.۵۰	۶.۲۷	۵.۲۵	-۱.۰۲
آذربایجان غربی	۷.۲۷	۷.۵۲	۷.۵۳	۷.۰۴	۶.۱۰	-۰.۹۴
اردبیل	۴.۹۸	۵.۹۷	۵.۷۸	۵.۷۹	۵.۸۵	۰.۰۶
اصفهان	۵.۰۲	۵.۸۱	۵.۲۶	۵.۰۸	۴.۴۶	-۰.۶۳
البرز	۳.۷۱	۴.۴۹	۴.۲۳	۴.۰۶	۳.۶۲	-۰.۴۴
ایلام	۳.۳۹	۵.۷۱	۴.۰۴	۳.۶۹	۲.۵۹	-۱.۱۰
بوشهر	۰.۷۱	۱.۲۳	۱.۰۸	۱.۱۳	۰.۷۸	-۰.۳۴
تهران	۴.۴۳	۵.۱۶	۴.۸۰	۴.۵۷	۴.۰۹	-۰.۴۸
چهارمحال و بختیاری	۸.۹۵	۱۰.۱۹	۹.۶۲	۱۰.۸۱	۸.۷۲	-۲.۰۹
خراسان جنوبی	۷.۲۳	۸.۲۷	۷.۷۹	۸.۲۹	۸.۴۶	۰.۱۶
خراسان رضوی	۴.۷۶	۵.۵۵	۵.۴۰	۵.۴۴	۴.۹۲	-۰.۵۲
خراسان شمالی	۶.۵۱	۷.۲۳	۶.۳۹	۷.۰۵	۵.۵۵	-۱.۵۰
خوزستان	۱.۴۷	۲.۵۳	۲.۱۳	۱.۷۶	۱.۳۴	-۰.۴۲
زنجان	۶.۱۸	۶.۹۶	۶.۲۹	۶.۱۰	۵.۵۴	-۰.۵۷
سمنان	۵.۲۲	۵.۶۲	۴.۵۵	۵.۵۲	۴.۷۲	-۰.۸۱
سیستان و بلوچستان	۷.۴۷	۸.۱۴	۸.۵۳	۸.۲۸	۷.۴۲	-۰.۸۶
فارس	۵.۸۴	۷.۲۹	۶.۵۲	۶.۹۱	۵.۶۷	-۱.۲۵
قزوین	۵.۴۹	۷.۱۱	۴.۴۳	۴.۸۸	۴.۲۵	-۰.۶۳
قم	۴.۴۱	۴.۷۲	۴.۰۶	۵.۶۰	۳.۸۷	-۱.۷۴
کردستان	۶.۶۷	۷.۸۳	۷.۳۵	۷.۴۸	۷.۰۷	-۰.۴۱
کerman	۴.۸۴	۶.۲۱	۵.۸۸	۵.۱۳	۴.۸۷	-۰.۲۶
کرمانشاه	۶.۶۱	۷.۹۳	۷.۶۲	۷.۷۴	۶.۳۷	-۱.۳۷
کهگیلویه و بویراحمد	۱.۴۶	۲.۷۸	۲.۱۹	۲.۱۷	۱.۸۷	-۰.۳۰
گلستان	۹.۱۳	۱۰.۷۵	۹.۲۷	۹.۵۳	۸.۴۸	-۱.۰۵
گیلان	۷.۷۵	۸.۵۳	۷.۹۸	۸.۰۵	۷.۳۲	-۰.۷۳
لرستان	۷.۴۶	۹.۲۱	۸.۸۷	۸.۵۰	۷.۱۹	-۱.۳۰
مازندران	۶.۳۵	۶.۶۰	۵.۷۹	۵.۹۶	۵.۱۴	-۰.۸۲
مرکزی	۳.۸۰	۴.۸۳	۴.۳۱	۴.۱۷	۳.۵۱	-۰.۶۶
هرمزگان	۳.۷۰	۴.۵۶	۳.۹۴	۴.۲۳	۳.۵۹	-۰.۶۴
همدان	۷.۳۰	۸.۵۵	۸.۲۷	۷.۷۸	۶.۵۳	-۱.۲۵
یزد	۴.۹۳	۵.۸۹	۵.۸۴	۴.۸۹	۴.۷۶	-۰.۱۳
فرمانطقه	۰.۰۰	۰.۰۰	۰.۰۰	۰.۰۰	۰.۰۰	۰.۰۰

جدول ۸۸- سهم ارزش افزوده بخش سلامت انسان و مددکاری اجتماعی استان از بخش کشور

استان	۱۳۹۳	۱۳۹۴	۱۳۹۵	۱۳۹۶	۱۳۹۷	میزان تغییر ۹۷ نسبت به ۹۶
کل کشور	۱۰۰.۰۰	۱۰۰.۰۰	۱۰۰.۰۰	۱۰۰.۰۰	۱۰۰.۰۰	۰.۰۰
آذربایجان شرقی	۴.۴۲	۴.۳۱	۴.۷۳	۴.۶۷	۴.۵۴	-۰.۱۳
آذربایجان غربی	۳.۳۵	۳.۰۷	۳.۳۱	۳.۰۶	۳.۱۲	۰.۰۶
اردبیل	۱.۱۸	۱.۲۰	۱.۲۰	۱.۲۴	۱.۳۶	۰.۱۲
اصفهان	۶.۵۱	۶.۳۱	۶.۱۲	۶.۲۵	۶.۳۴	۰.۰۹
البرز	۲.۴۲	۲.۵۱	۲.۴۵	۲.۴۴	۲.۴۷	۰.۰۴
ایلام	۰.۸۲	۰.۹۱	۰.۸۶	۰.۹۴	۰.۹۰	-۰.۰۴
بوشهر	۱.۱۲	۱.۱۲	۱.۲۶	۱.۲۳	۱.۱۶	-۰.۰۷
تهران	۲۲.۹۷	۲۲.۸۹	۲۲.۸۵	۲۲.۰۵	۲۱.۸۶	-۰.۲۰
چهارمحال و بختیاری	۱.۲۲	۱.۳۲	۱.۲۸	۱.۵۲	۱.۳۸	-۰.۱۴
خراسان جنوبی	۰.۸۰	۰.۸۵	۰.۸۲	۰.۹۰	۰.۹۸	۰.۰۸
خراسان رضوی	۵.۹۰	۵.۹۱	۵.۸۵	۵.۸۲	۶.۰۵	۰.۲۳
خراسان شمالی	۰.۸۲	۰.۷۶	۰.۷۴	۰.۸۲	۰.۷۸	-۰.۰۵
خوزستان	۵.۲۹	۵.۳۸	۵.۷۳	۵.۴۴	۵.۷۷	۰.۳۳
زنجان	۱.۲۵	۱.۳۳	۱.۳۲	۱.۳۵	۱.۳۱	-۰.۰۴
سمنان	۰.۹۹	۰.۹۴	۰.۹۲	۱.۰۸	۰.۹۹	-۰.۰۹
سیستان و بلوچستان	۲.۲۶	۲.۱۹	۲.۵۶	۲.۵۶	۲.۶۴	۰.۰۸
فارس	۶.۶۳	۶.۶۷	۶.۴۷	۶.۷۴	۶.۲۲	-۰.۵۲
قزوین	۱.۹۶	۲.۳۳	۱.۵۹	۱.۶۴	۱.۵۹	-۰.۰۵
قم	۰.۹۴	۰.۹۵	۰.۹۱	۱.۱۷	۰.۹۲	-۰.۲۵
کردستان	۱.۴۳	۱.۴۷	۱.۵۰	۱.۵۳	۱.۶۳	۰.۱۰
کرمان	۳.۲۶	۳.۴۷	۳.۶۰	۳.۳۷	۳.۶۷	۰.۲۹
کرمانشاه	۲.۴۴	۲.۴۲	۲.۵۵	۲.۶۴	۲.۵۸	-۰.۰۵
کهگیلویه و بویراحمد	۰.۸۹	۰.۹۶	۰.۸۸	۰.۹۸	۱.۰۲	۰.۰۴
گلستان	۲.۴۸	۲.۶۳	۲.۴۸	۲.۴۶	۲.۴۱	-۰.۰۵
گیلان	۴.۲۰	۳.۷۳	۳.۸۸	۴.۰۷	۳.۹۱	-۰.۱۶
لرستان	۱.۹۶	۲.۱۸	۲.۱۸	۲.۱۱	۲.۰۸	-۰.۰۴
مازندران	۴.۷۱	۴.۴۰	۴.۲۶	۴.۳۳	۴.۱۱	-۰.۲۲
مرکزی	۱.۶۵	۱.۷۷	۱.۶۷	۱.۷۱	۱.۸۱	۰.۱۰
هرمزگان	۱.۶۳	۱.۷۹	۱.۶۷	۱.۸۶	۱.۹۴	۰.۰۷
همدان	۲.۲۷	۲.۱۷	۲.۱۹	۲.۱۶	۲.۲۳	۰.۰۷
یزد	۲.۱۳	۲.۰۸	۲.۱۷	۱.۸۶	۲.۲۴	۰.۳۸
فرمانطقه	۰.۰۰	۰.۰۰	۰.۰۰	۰.۰۰	۰.۰۰	۰.۰۰

جدول ۸۹- شاخص مزیت نسبی بالفعل آشکار شده (RCA) در بخش سلامت انسان و مددکاری اجتماعی

[illegible]

جدول ۹۰- شاخص نسبت مصارف واسطه به ستانده (I/O) در بخش سلامت انسان و مددکاری اجتماعی

استان	۱۳۹۳	۱۳۹۴	۱۳۹۵	۱۳۹۶	۱۳۹۷	تغییر ۹۶ به ۹۷	تغییر ۹۵ به ۹۶
کل کشور	۰.۲۰۵	۰.۲۰۴	۰.۲۰۵	۰.۲۰۰	۰.۱۹۶	-۰.۰۰۴	-۰.۰۰۵
آذربایجان شرقی	۰.۲۳۹	۰.۲۳۸	۰.۲۴۴	۰.۲۳۵	۰.۲۲۳	-۰.۰۱۲	-۰.۰۰۹
آذربایجان غربی	۰.۱۶۸	۰.۱۷۱	۰.۱۶۵	۰.۱۶۵	۰.۱۶۲	-۰.۰۰۳	۰.۰۰۰
اردبیل	۰.۱۷۷	۰.۱۸۰	۰.۱۷۱	۰.۱۶۹	۰.۱۶۵	-۰.۰۰۳	-۰.۰۰۲
اصفهان	۰.۱۷۸	۰.۱۷۸	۰.۱۷۸	۰.۱۷۲	۰.۱۷۳	۰.۰۰۱	-۰.۰۰۶
البرز	۰.۲۵۵	۰.۲۶۰	۰.۲۶۷	۰.۲۶۴	۰.۲۶۱	-۰.۰۰۳	-۰.۰۰۳
ایلام	۰.۱۸۸	۰.۱۹۵	۰.۱۷۹	۰.۱۷۷	۰.۱۷۹	-۰.۰۰۲	-۰.۰۰۱
بوشهر	۰.۲۷۴	۰.۲۶۹	۰.۲۵۷	۰.۲۵۵	۰.۲۶۸	۰.۰۱۴	-۰.۰۰۲
تهران	۰.۲۲۵	۰.۲۲۵	۰.۲۲۷	۰.۲۲۴	۰.۲۱۷	-۰.۰۰۶	-۰.۰۰۳
چهارمحال و بختیاری	۰.۱۶۵	۰.۱۶۲	۰.۱۶۴	۰.۱۶۶	۰.۱۵۴	-۰.۰۱۳	۰.۰۰۲
خراسان جنوبی	۰.۲۷۲	۰.۲۵۷	۰.۲۶۷	۰.۲۴۶	۰.۲۵۰	۰.۰۰۴	-۰.۰۲۱
خراسان رضوی	۰.۲۵۸	۰.۲۶۰	۰.۲۶۱	۰.۲۵۶	۰.۲۵۶	-۰.۰۰۱	-۰.۰۰۵
خراسان شمالی	۰.۲۴۸	۰.۲۴۹	۰.۲۴۱	۰.۲۳۲	۰.۲۳۲	۰.۰۰۰	-۰.۰۰۹
خوزستان	۰.۱۶۷	۰.۱۶۷	۰.۱۶۵	۰.۱۶۴	۰.۱۶۱	-۰.۰۰۳	-۰.۰۰۲
زنجان	۰.۱۷۹	۰.۱۷۹	۰.۱۸۲	۰.۱۷۷	۰.۱۶۷	-۰.۰۰۹	-۰.۰۰۵
سمنان	۰.۲۰۳	۰.۱۹۴	۰.۲۰۰	۰.۱۹۴	۰.۱۹۶	۰.۰۰۲	-۰.۰۰۶
سیستان و بلوچستان	۰.۱۳۳	۰.۱۳۳	۰.۱۳۱	۰.۱۲۷	۰.۱۲۳	-۰.۰۰۴	-۰.۰۰۴
فارس	۰.۲۰۶	۰.۲۰۶	۰.۲۰۷	۰.۱۹۹	۰.۱۹۵	-۰.۰۰۳	-۰.۰۰۸
قزوین	۰.۲۲۲	۰.۲۲۴	۰.۲۲۰	۰.۲۱۱	۰.۲۱۵	۰.۰۰۴	-۰.۰۰۹
قم	۰.۲۲۵	۰.۲۲۴	۰.۲۲۵	۰.۲۲۹	۰.۲۰۷	-۰.۰۲۲	۰.۰۰۴
کردستان	۰.۲۱۹	۰.۲۱۳	۰.۲۲۵	۰.۲۱۴	۰.۲۰۴	-۰.۰۱۰	-۰.۰۱۱
کرمان	۰.۲۰۴	۰.۲۰۶	۰.۲۱۰	۰.۲۰۵	۰.۲۰۱	-۰.۰۰۴	-۰.۰۰۴
کرمانشاه	۰.۱۲۳	۰.۱۲۳	۰.۱۳۰	۰.۱۲۷	۰.۱۲۷	۰.۰۰۰	-۰.۰۰۳
کهگیلویه و بویراحمد	۰.۱۳۶	۰.۱۳۲	۰.۱۲۳	۰.۱۲۸	۰.۱۳۴	۰.۰۰۶	۰.۰۰۵
گلستان	۰.۱۹۲	۰.۱۷۷	۰.۱۸۹	۰.۱۸۵	۰.۱۸۲	-۰.۰۰۳	-۰.۰۰۴
گیلان	۰.۱۵۶	۰.۱۵۳	۰.۱۵۶	۰.۱۵۱	۰.۱۴۷	-۰.۰۰۴	-۰.۰۰۶
لرستان	۰.۱۷۸	۰.۱۷۷	۰.۱۷۷	۰.۱۷۲	۰.۱۶۹	-۰.۰۰۴	-۰.۰۰۵
مازندران	۰.۲۴۵	۰.۲۴۴	۰.۲۴۴	۰.۲۳۳	۰.۲۳۰	-۰.۰۰۳	-۰.۰۱۰
مرکزی	۰.۲۵۸	۰.۲۵۹	۰.۲۶۱	۰.۲۵۶	۰.۲۵۴	-۰.۰۰۲	-۰.۰۰۵
هرمزگان	۰.۱۴۴	۰.۱۴۵	۰.۱۴۱	۰.۱۴۱	۰.۱۳۸	-۰.۰۰۳	۰.۰۰۱
همدان	۰.۱۴۷	۰.۱۴۴	۰.۱۴۰	۰.۱۳۴	۰.۱۳۲	-۰.۰۰۳	-۰.۰۰۵
یزد	۰.۱۲۱	۰.۱۲۱	۰.۱۲۱	۰.۱۲۰	۰.۱۱۳	-۰.۰۰۷	-۰.۰۰۱
فرمانطقه	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰

بخش هنر، سرگرمی، تفریح و سایر خدمات

مقدمه

بخش فعالیت های هنر، سرگرمی، تفریح و سایر خدمات، یکی از بخش های اصلی حساب های اقتصادی می باشد که متأسفانه با وجود تاریخ و فرهنگ غنی و پتانسیل بالای آن، از خلق ثروتی که کشور شایسته آن می باشد برخوردار نیست. در فعالیت های تفریحی مثل شهر بازی، سینما، تئاتر، پارک ها و گالری های هنری، با توجه به تعدد این نوع مراکز و جمعیت زیاد استان و سطح درآمد بالاتر مردم، استان تهران دارای قابلیت های زیادی است و قطعاً ارزش افزوده بیشتری نسبت به سایر استان ها ایجاد می کند. همچنین در مورد ورزشگاه ها هم این موضوع مصداق دارد. ولی در مورد مکان های تفریحی که بستگی به شرایط اقلیمی و آب و هوا دارند، برخی استان ها به دلیل وسعت زیاد و وضع اقلیمی خاص خود، دارای ظرفیت های بیشتری نسبت به استان تهران می باشند. با این حال استان تهران با وجود وسعت کم، از تنوع اقلیمی و آب و هوایی زیادی برخوردار است که امکان رونق بیشتر این بخش را فراهم می کند.

وضعیت بخش استان از منظر حساب تولید

➤ جایگاه استان در ایجاد ارزش افزوده

این بخش استان تهران در سال ۱۳۹۷ معادل ۵۶۱۱۰/۴ میلیارد ریال می باشد که ۱/۰۴ درصد از تولید ناخالص داخلی استان را شامل می شود. سهم این بخش از تولید ناخالص استان، در سال ۱۳۹۶ معادل ۱/۱۶ درصد می باشد.

این بخش استان در سال ۱۳۹۷ معادل ۲۸/۶۵ از ارزش افزوده بخش متناظر کشور را به خود اختصاص داده که بدین لحاظ در جایگاه نخست استان ها قرار دارد. این رقم نسبت به رقم ۲۹/۲۰ درصدی سال ۱۳۹۶، با کاهش ۰/۵۶ درصدی همراه بوده است. حجم ارزش افزوده استان، تقریباً معادل مجموع ارزش افزوده ۵ استان پس از تهران می باشد. سه استان بعدی، به ترتیب خراسان رضوی، اصفهان، مازندران با مقادیر سهم ۹/۸۸، ۵/۹۶ و ۵/۰۱ درصد می باشند. ضمناً ۲۱ استان انتهایی این جدول، در مجموع تقریباً به اندازه استان تهران در ایجاد ارزش افزوده این بخش نقش داشته اند.

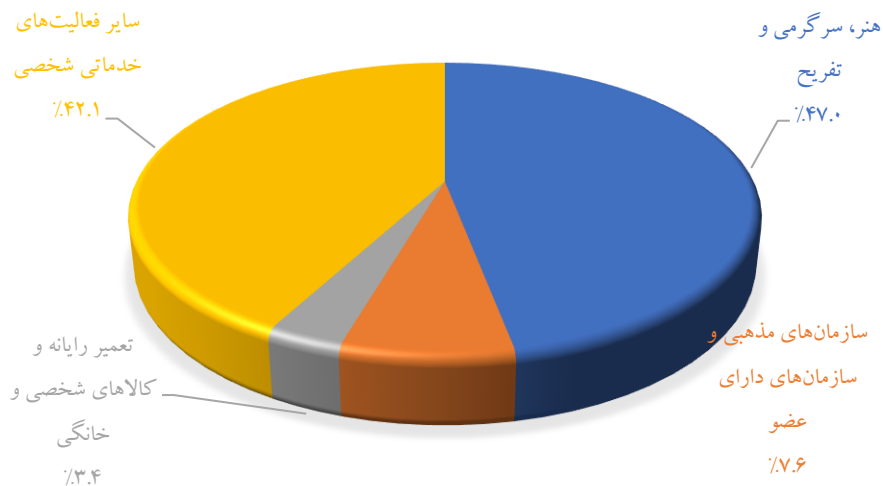
➤ رقابت پذیری و هزینه بری

مقدار شاخص RCA در این بخش استان در سال ۱۳۹۷، رقم ۱/۳۷ می باشد و استان تهران نسبت به این شاخص در جایگاه سیزدهم کشور قرار دارد. مقدار بالاتر از یک این شاخص، نشان دهنده مزیت نسبی این بخش استان و به عبارتی بیانگر توانایی نسبتاً بالای استان تهران در تولید ارزش افزوده این بخش می باشد. در همین سال استان قم با رقم ۳/۵۸ و استان بوشهر با رقم ۰/۱۹ به ترتیب دارای بیشترین و کمترین مقدار شاخص RCA می باشد. چهار استان خراسان رضوی، لرستان، خراسان شمالی، کردستان به ترتیب با مقادیر شاخص ۳/۵۸، ۲/۰۵، ۱/۹۶ و ۱/۷۷ در رتبه های دوم تا پنجم به لحاظ میزان مزیت نسبی این بخش در بین استان های کشور قرار دارند. بالاتر بودن نسبت مصارف واسطه به ستانده (I/O) در این بخش استان، نسبت به سایر استان ها، (رقم ۰/۵۲ و رتبه پنجم کشور) بیانگر بالا بودن هزینه های تولید در این بخش می باشد. استان قم با رقم ۰/۵۸ درصد و استان خوزستان با رقم ۰/۳۱ درصد به ترتیب بیشترین و کم ترین نسبت مصارف واسطه به ستانده را به خود اختصاص داده اند.

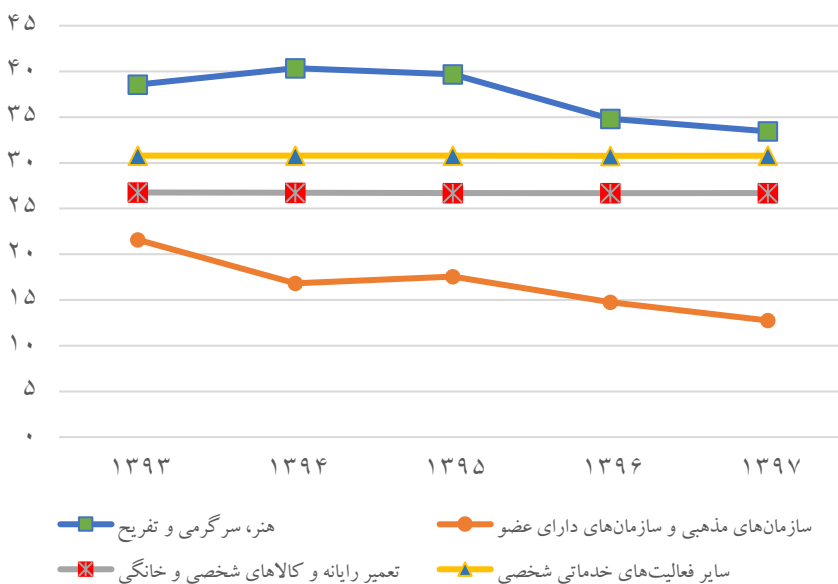
➤ ساختار رشته فعالیتهای بخش

این بخش استان شامل ۴ رشته فعالیت: "هنر، سرگرمی و تفریح"، "سازمان های مذهبی و سازمان های دارای عضو"، "تعمیر رایانه و کالاهای شخصی و خانگی" و هم چنین "سایر فعالیت های خدماتی شخصی" می باشد. این فعالیت ها در سال ۱۳۹۷، به ترتیب ۴۶/۹۹، ۷/۵۶، ۳/۳۶ و ۴۲/۰۹ درصد از کل بخش را در بر گرفته اند. ارقام مشابه سال ۱۳۹۶، به ترتیب ۴۳/۱۵، ۹/۰۴، ۳/۷۲ و ۴۴/۰۹ درصد بوده که بیانگر افزایش سهم رشته فعالیت "هنر، سرگرمی و تفریح" این بخش استان نسبت به سال ۱۳۹۶ می باشد.

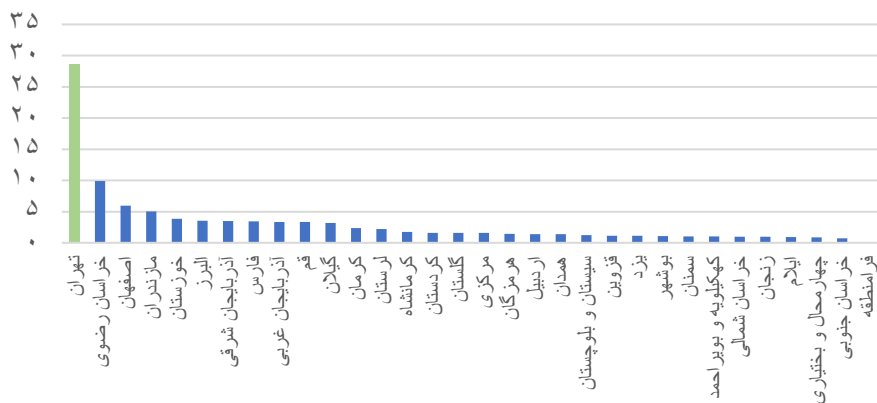
نمودار ۷۱ - سهم ارزش افزوده بخش هنر، سرگرمی، تفریح و سایر خدمات استان تهران در سال ۱۳۹۷



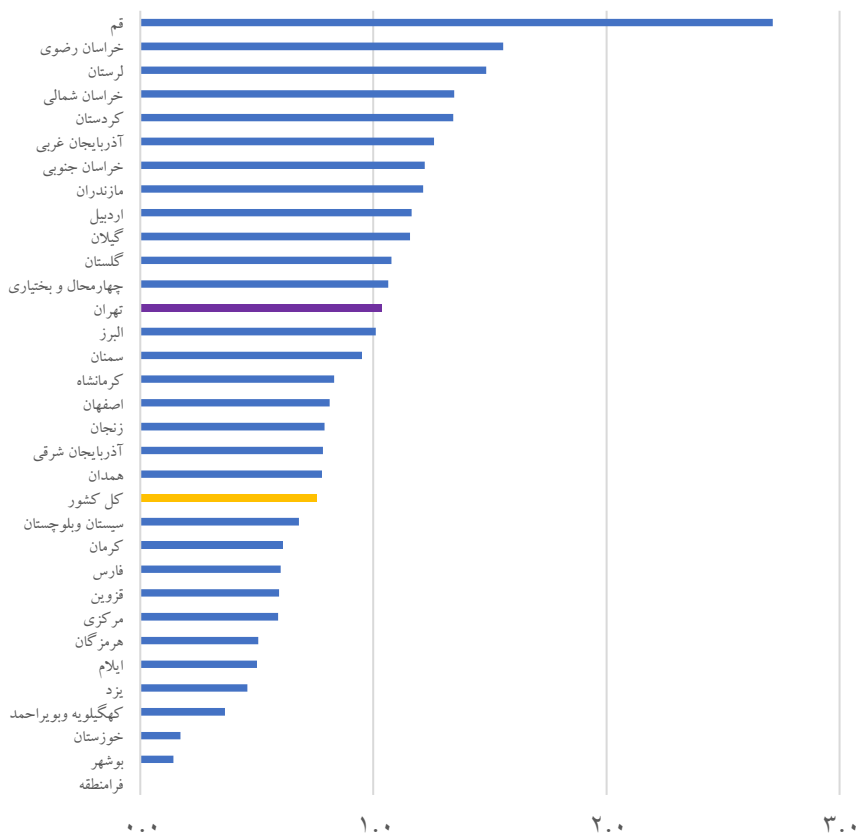
نمودار ۷۲ - سهم ارزش افزوده رشته فعالیت‌های بخش هنر، سرگرمی استان از رشته فعالیت کشور - درصد



نمودار ۷۳ - سهم ارزش افزوده بخش هنر، سرگرمی ها از بخش کشور در سال ۱۳۹۷ - درصد



نمودار ۷۴ - سهم ارزش افزوده بخش هنر، سرگرمی ها از تولید ناخالص داخلی استان ها ۱۳۹۷ - درصد



جدول ۹۱- سهم ارزش افزوده رشته فعالیت های بخش هنر، سرگرمی ها

عنوان فعالیت	سهم ارزش افزوده فعالیت استان تهران از فعالیت کل کشور					سهم ارزش افزوده فعالیت از بخش استان	
	۱۳۹۳	۱۳۹۴	۱۳۹۵	۱۳۹۶	۱۳۹۷	۱۳۹۶	۱۳۹۷
بخش	۳۲.۱۹	۳۲.۳۰	۳۱.۶۴	۲۹.۲۰	۲۸.۶۵	۱۰۰.۰۰	۱۰۰.۰۰
هنر، سرگرمی و تفریح	۳۸.۵۷	۴۰.۳۵	۳۹.۷۰	۳۴.۸۲	۳۳.۴۴	-۱.۳۸	۴۶.۹۹
سازمان های مذهبی و سازمان های دارای عضو	۲۱.۵۷	۱۶.۸۰	۱۷.۵۶	۱۴.۷۶	۱۲.۷۶	-۲.۰۰	۷.۵۶
تعمیر رایانه و کالاهای شخصی و خانگی	۲۶.۷۶	۲۶.۷۳	۲۶.۷۰	۲۶.۶۸	۲۶.۶۹	۰.۰۱	۳.۳۶
سایر فعالیت های خدماتی شخصی	۳۰.۷۸	۳۰.۷۸	۳۰.۷۸	۳۰.۷۷	۳۰.۷۸	۰.۰۱	۴۲.۰۹

جدول ۹۱- سهم ارزش افزوده فعالیت های بخش هنر، سرگرمی ها - ادامه

عنوان فعالیت	سهم ارزش افزوده فعالیت از تولید ناخالص داخلی									
	کشور					استان تهران				
	۱۳۹۳	۱۳۹۴	۱۳۹۵	۱۳۹۶	۱۳۹۷	۱۳۹۳	۱۳۹۴	۱۳۹۵	۱۳۹۶	۱۳۹۷
بخش فعالیت های هنر، سرگرمی، تفریح و سایر خدمات	۱.۳۰	۱.۳۷	۱.۲۵	۱.۱۶	۱.۰۴	۰.۸۸	۱.۰۱	۰.۹۱	۰.۸۹	۰.۷۶
هنر، سرگرمی و تفریح	۰.۶۵	۰.۷۲	۰.۶۰	۰.۵۰	۰.۴۹	۰.۳۶	۰.۴۲	۰.۳۵	۰.۳۲	۰.۳۱
سازمان های مذهبی و سازمان های دارای عضو	۰.۱۶	۰.۱۲	۰.۱۲	۰.۱۰	۰.۰۸	۰.۱۶	۰.۱۷	۰.۱۶	۰.۱۶	۰.۱۳
تعمیر رایانه و کالاهای شخصی و خانگی	۰.۰۴	۰.۰۴	۰.۰۵	۰.۰۴	۰.۰۳	۰.۰۳	۰.۰۴	۰.۰۴	۰.۰۴	۰.۰۳
سایر فعالیت های خدماتی شخصی	۰.۴۶	۰.۴۹	۰.۴۸	۰.۵۱	۰.۴۴	۰.۳۲	۰.۳۸	۰.۳۶	۰.۳۷	۰.۳۰

جدول ۹۲- سهم ارزش افزوده بخش هنر، سرگرمی ها از تولید ناخالص استان

استان	۱۳۹۳	۱۳۹۴	۱۳۹۵	۱۳۹۶	۱۳۹۷	میزان تغییر ۹۷ نسبت به ۹۶
کل کشور	۰.۸۸	۱.۰۱	۰.۹۱	۰.۸۹	۰.۷۶	-۰.۱۴
آذربایجان شرقی	۰.۹۱	۰.۹۷	۰.۹۰	۰.۸۹	۰.۷۸	-۰.۱۱
آذربایجان غربی	۱.۴۱	۱.۴۴	۱.۴۳	۱.۵۱	۱.۲۶	-۰.۲۵
اردبیل	۱.۰۸	۱.۱۶	۱.۱۱	۱.۱۹	۱.۱۶	-۰.۰۲
اصفهان	۰.۹۷	۱.۰۵	۰.۹۸	۰.۹۴	۰.۸۱	-۰.۱۳
البرز	۱.۲۶	۱.۳۲	۱.۲۴	۱.۱۸	۱.۰۱	-۰.۱۷
ایلام	۰.۵۴	۰.۶۸	۰.۵۲	۰.۶۵	۰.۵۰	-۰.۱۵
بوشهر	۰.۱۲	۰.۱۹	۰.۱۴	۰.۱۸	۰.۱۴	-۰.۰۴
تهران	۱.۳۰	۱.۳۷	۱.۲۵	۱.۱۶	۱.۰۴	-۰.۱۲
چهارمحال و بختیاری	۱.۰۰	۰.۹۳	۰.۸۶	۱.۰۹	۱.۰۶	-۰.۰۳
خراسان جنوبی	۱.۱۳	۱.۰۳	۱.۰۲	۱.۲۰	۱.۲۲	۰.۰۱
خراسان رضوی	۱.۸۲	۱.۹۳	۱.۹۰	۱.۸۷	۱.۵۶	-۰.۳۱
خراسان شمالی	۱.۱۹	۱.۲۷	۱.۱۷	۱.۴۰	۱.۳۵	-۰.۰۵
خوزستان	۰.۲۱	۰.۳۲	۰.۲۶	۰.۲۳	۰.۱۷	-۰.۰۶
زنجان	۰.۹۸	۰.۹۵	۰.۹۴	۰.۸۴	۰.۷۹	-۰.۰۵
سمنان	۰.۹۲	۰.۹۶	۰.۷۸	۰.۹۷	۰.۹۵	-۰.۰۲
سیستان و بلوچستان	۰.۵۸	۰.۶۰	۰.۵۳	۰.۶۸	۰.۶۸	۰.۰۰
فارس	۰.۶۶	۰.۷۱	۰.۶۵	۰.۶۶	۰.۶۰	-۰.۰۶
قزوین	۰.۶۲	۰.۶۱	۰.۵۶	۰.۶۶	۰.۵۹	-۰.۰۷
قم	۳.۳۱	۲.۵۱	۲.۲۷	۲.۸۱	۲.۷۱	-۰.۰۹
کردستان	۱.۴۰	۱.۴۱	۱.۲۲	۱.۳۹	۱.۳۴	-۰.۰۴
کرمین	۰.۶۶	۰.۷۲	۰.۷۴	۰.۶۸	۰.۶۱	-۰.۰۷
کرمانشاه	۰.۹۰	۰.۹۸	۰.۹۱	۰.۹۷	۰.۸۳	-۰.۱۳
کهگیلویه و بویراحمد	۰.۲۹	۰.۴۶	۰.۴۱	۰.۴۲	۰.۳۶	-۰.۰۶
گلستان	۱.۰۴	۱.۰۳	۰.۹۶	۱.۱۳	۱.۰۸	-۰.۰۵
گیلان	۱.۰۸	۱.۲۳	۱.۱۴	۱.۲۰	۱.۱۶	-۰.۰۴
لرستان	۱.۵۸	۱.۶۰	۱.۵۸	۱.۷۱	۱.۴۸	-۰.۲۲
مازندران	۱.۳۷	۱.۳۹	۱.۲۵	۱.۳۴	۱.۲۱	-۰.۱۳
مرکزی	۰.۷۰	۰.۷۴	۰.۷۱	۰.۷۶	۰.۵۹	-۰.۱۷
هرمزگان	۰.۷۰	۰.۷۰	۰.۶۳	۰.۵۵	۰.۵۱	-۰.۰۴
همدان	۰.۸۰	۰.۹۲	۰.۸۵	۰.۹۵	۰.۷۸	-۰.۱۷
یزد	۰.۴۲	۰.۴۶	۰.۴۳	۰.۵۲	۰.۴۶	-۰.۰۶
فرمانطقه	۰.۰۰	۰.۰۰	۰.۰۰	۰.۰۰	۰.۰۰	۰.۰۰

جدول ۹۳- سهم ارزش افزوده بخش هنر، سرگرمی ها استان از بخش کشور

استان	۱۳۹۳	۱۳۹۴	۱۳۹۵	۱۳۹۶	۱۳۹۷	میزان تغییر ۹۷ نسبت به ۹۶
کل کشور	۱۰۰.۰۰	۱۰۰.۰۰	۱۰۰.۰۰	۱۰۰.۰۰	۱۰۰.۰۰	۰.۰۰
آذربایجان شرقی	۳.۲۹	۳.۴۶	۳.۵۰	۳.۴۶	۳.۵۰	۰.۰۳
آذربایجان غربی	۳.۱۰	۳.۱۲	۳.۲۴	۳.۴۴	۳.۳۳	-۰.۱۰
اردبیل	۱.۲۲	۱.۲۴	۱.۲۳	۱.۳۲	۱.۴۰	۰.۰۷
اصفهان	۶.۰۰	۶.۰۳	۶.۰۳	۶.۰۵	۵.۹۶	-۰.۰۸
البرز	۳.۹۲	۳.۹۴	۳.۸۳	۳.۷۰	۳.۵۶	-۰.۱۳
ایلام	۰.۶۲	۰.۵۷	۰.۵۹	۰.۸۶	۰.۹۰	۰.۰۴
بوشهر	۰.۸۹	۰.۹۰	۰.۹۰	۱.۰۱	۱.۰۸	۰.۰۸
تهران	۳۲.۱۹	۳۲.۳۰	۳۱.۶۴	۲۹.۲۰	۲۸.۶۵	-۰.۵۶
چهارمحال و بختیاری	۰.۶۵	۰.۶۴	۰.۶۱	۰.۸۰	۰.۸۷	۰.۰۷
خراسان جنوبی	۰.۵۹	۰.۵۶	۰.۵۷	۰.۶۹	۰.۷۳	۰.۰۵
خراسان رضوی	۱۰.۷۲	۱۰.۹۳	۱۰.۹۶	۱۰.۴۵	۹.۸۸	-۰.۵۷
خراسان شمالی	۰.۷۲	۰.۷۰	۰.۷۲	۰.۸۶	۰.۹۷	۰.۱۲
خوزستان	۳.۶۳	۳.۶۶	۳.۶۹	۳.۷۲	۳.۸۳	۰.۱۱
زنجان	۰.۹۴	۰.۹۷	۱.۰۵	۰.۹۷	۰.۹۶	۰.۰۰
سمنان	۰.۸۳	۰.۸۵	۰.۸۵	۰.۹۹	۱.۰۳	۰.۰۴
سیستان و بلوچستان	۰.۸۴	۰.۸۵	۰.۸۴	۱.۱۰	۱.۲۵	۰.۱۴
فارس	۳.۵۵	۳.۴۵	۳.۴۳	۳.۳۵	۳.۴۲	۰.۰۶
قزوین	۱.۰۵	۱.۰۷	۱.۰۷	۱.۱۶	۱.۱۵	-۰.۰۱
قم	۳.۳۷	۳.۶۷	۳.۷۰	۳.۰۶	۳.۳۲	۰.۲۶
کردستان	۱.۴۳	۱.۴۰	۱.۳۲	۱.۴۹	۱.۶۰	۰.۱۱
کرمان	۲.۱۲	۲.۱۴	۲.۴۰	۲.۳۴	۲.۳۸	۰.۰۴
کرمانشاه	۱.۵۸	۱.۵۹	۱.۶۲	۱.۷۲	۱.۷۴	۰.۰۲
کهگیلویه و بویراحمد	۰.۸۴	۰.۸۴	۰.۸۸	۱.۰۰	۱.۰۳	۰.۰۳
گلستان	۱.۳۴	۱.۳۳	۱.۳۷	۱.۵۳	۱.۵۸	۰.۰۵
گیلان	۲.۸۰	۲.۸۵	۲.۹۵	۳.۱۶	۳.۱۹	۰.۰۳
لرستان	۱.۹۷	۲.۰۱	۲.۰۷	۲.۲۲	۲.۲۱	۰.۰۰
مازندران	۴.۸۲	۴.۹۱	۴.۹۰	۵.۰۹	۵.۰۱	-۰.۰۸
مرکزی	۱.۴۴	۱.۴۵	۱.۴۶	۱.۶۲	۱.۵۸	-۰.۰۴
هرمزگان	۱.۴۷	۱.۴۶	۱.۴۱	۱.۲۶	۱.۴۱	۰.۱۵
همدان	۱.۱۸	۱.۲۵	۱.۲۰	۱.۳۷	۱.۳۸	۰.۰۰
یزد	۰.۸۷	۰.۸۶	۰.۸۶	۱.۰۳	۱.۱۲	۰.۰۹
فرمانطقه	۰.۰۰	۰.۰۰	۰.۰۰	۰.۰۰	۰.۰۰	۰.۰۰

جدول ۹۴- شاخص مزیت نسبی بالفعل آشکار شده (RCA) در بخش هنر، سرگرمی ها

[illegible]

جدول ۹۵- شاخص نسبت مصارف واسطه به ستانده (I/O) در بخش هنر، سرگرمی ها

استان	۱۳۹۳	۱۳۹۴	۱۳۹۵	۱۳۹۶	۱۳۹۷	تغییر ۹۶ به ۹۵	تغییر ۹۷ به ۹۶
کل کشور	۰.۰۸	۰.۴۶	۰.۴۵	۰.۴۵	۰.۴۵	۰.۰۱	۰.۰۰
آذربایجان شرقی	۰.۰۸	۰.۴۹	۰.۴۶	۰.۴۷	۰.۴۸	۰.۰۰	۰.۰۲
آذربایجان غربی	۰.۰۸	۰.۴۵	۰.۴۵	۰.۴۴	۰.۴۶	۰.۰۱	۰.۰۱
اردبیل	۰.۰۸	۰.۴۰	۰.۳۹	۰.۴۰	۰.۴۰	۰.۰۱	۰.۰۰
اصفهان	۰.۰۸	۰.۵۹	۰.۵۸	۰.۵۹	۰.۵۷	۰.۰۱	۰.۰۲
البرز	۰.۰۸	۰.۴۰	۰.۴۲	۰.۴۱	۰.۴۲	۰.۰۱	۰.۰۱
ایلام	۰.۰۸	۰.۵۴	۰.۵۵	۰.۵۴	۰.۵۵	۰.۰۱	۰.۰۱
بوشهر	۰.۰۸	۰.۴۱	۰.۴۱	۰.۴۱	۰.۴۱	۰.۰۰	۰.۰۱
تهران	۰.۰۸	۰.۵۱	۰.۴۹	۰.۵۲	۰.۵۲	۰.۰۴	۰.۰۰
چهارمحال و بختیاری	۰.۰۸	۰.۴۵	۰.۴۵	۰.۴۴	۰.۴۴	۰.۰۱	۰.۰۰
خراسان جنوبی	۰.۰۸	۰.۵۰	۰.۵۰	۰.۵۱	۰.۵۲	۰.۰۱	۰.۰۲
خراسان رضوی	۰.۰۸	۰.۴۷	۰.۴۷	۰.۴۶	۰.۴۸	۰.۰۰	۰.۰۱
خراسان شمالی	۰.۰۸	۰.۴۴	۰.۴۴	۰.۴۲	۰.۴۶	۰.۰۳	۰.۰۴
خوزستان	۰.۰۸	۰.۳۴	۰.۳۴	۰.۳۲	۰.۳۱	۰.۰۲	۰.۰۱
زنجان	۰.۰۸	۰.۳۹	۰.۳۹	۰.۳۹	۰.۴۰	۰.۰۰	۰.۰۱
سمنان	۰.۰۸	۰.۴۹	۰.۴۸	۰.۴۷	۰.۴۹	۰.۰۱	۰.۰۲
سیستان و بلوچستان	۰.۰۸	۰.۴۴	۰.۴۴	۰.۴۳	۰.۴۳	۰.۰۰	۰.۰۰
فارس	۰.۰۸	۰.۴۶	۰.۴۷	۰.۴۶	۰.۴۷	۰.۰۱	۰.۰۱
قزوین	۰.۰۸	۰.۵۱	۰.۵۰	۰.۵۱	۰.۵۲	۰.۰۱	۰.۰۱
قم	۰.۰۸	۰.۵۹	۰.۵۷	۰.۵۸	۰.۵۸	۰.۰۱	۰.۰۰
کردستان	۰.۰۸	۰.۴۴	۰.۴۳	۰.۴۱	۰.۴۳	۰.۰۲	۰.۰۲
کرمان	۰.۰۸	۰.۴۰	۰.۳۹	۰.۳۹	۰.۳۹	۰.۰۰	۰.۰۰
کرمانشاه	۰.۰۸	۰.۴۲	۰.۴۲	۰.۴۰	۰.۴۱	۰.۰۲	۰.۰۱
کهگیلویه و بویراحمد	۰.۰۸	۰.۴۳	۰.۴۲	۰.۴۰	۰.۴۲	۰.۰۲	۰.۰۲
گلستان	۰.۰۸	۰.۵۱	۰.۴۸	۰.۴۵	۰.۴۹	۰.۰۳	۰.۰۳
گیلان	۰.۰۸	۰.۴۹	۰.۴۸	۰.۴۳	۰.۴۱	۰.۰۴	۰.۰۲
لرستان	۰.۰۸	۰.۴۸	۰.۴۷	۰.۴۵	۰.۴۶	۰.۰۲	۰.۰۱
مازندران	۰.۰۸	۰.۴۴	۰.۴۱	۰.۴۱	۰.۴۱	۰.۰۰	۰.۰۰
مرکزی	۰.۰۸	۰.۵۵	۰.۵۴	۰.۵۳	۰.۵۴	۰.۰۰	۰.۰۱
هرمزگان	۰.۰۸	۰.۴۰	۰.۳۹	۰.۳۹	۰.۳۸	۰.۰۰	۰.۰۰
همدان	۰.۰۸	۰.۴۰	۰.۴۰	۰.۴۰	۰.۴۱	۰.۰۰	۰.۰۱
یزد	۰.۰۸	۰.۴۸	۰.۴۷	۰.۴۷	۰.۴۹	۰.۰۰	۰.۰۱
فرمانطقه	*	*	*	*	*	*	*

خلاصه و نتیجه گیری

این گزارش سعی بر آن دارد تا با ارائه آخرین نتایج حساب های منطقه ای، از یک سو ظرفیت ها و امکانات استان تهران و جایگاه آن در کشور را به تفکیک بخش ها و فعالیت های اقتصادی نشان دهد و از سوی دیگر نابرابری ها و توزیع نامتوازن فرصت های اقتصادی در بین استان ها را به تصویر کشد. در این قسمت خلاصه تحلیل جداول نشریه، حول چند محور ارائه می گردد:

۱. جایگاه استان تهران در تولید ناخالص داخلی کشور

- ✓ استان تهران دارای نقش ویژه در تولید ناخالص داخلی کشور است، که سهم ۲۰/۹ درصدی محصول ناخالص داخلی استان از کشور، در سال ۹۷ (در مقایسه با سهم جمعیتی ۱۶/۱۶ درصدی آن) موید این نکته می باشد.
- ✓ در همین سال سهم استان تهران در تولید ناخالص داخلی کشور، به تنهایی بالاتر از مجموع سهم ۱۷ استان پایین جدول (مجموعاً حدود ۲۱ درصد) می باشد.
- ✓ در ۱۵ بخش از مجموع ۱۸ بخش اقتصادی، استان تهران حائز رتبه نخست سهم ارزش افزوده بخش استان از کشور می باشد. این استان در بخش " تأمین برق، گاز، بخار و تهویه هوا" دارای رتبه دوم و در بخشهای "کشاورزی" و " استخراج معدن" به ترتیب در جایگاه هشتم و نهم کشور قرار دارد.
- ✓ از بین ۱۸ بخش اقتصادی، سهم ارزش افزوده بخش اطلاعات و ارتباطات استان از کشور بالای ۷۵ درصد، در ۳ بخش آن بین ۴۰ تا ۷۵ درصد، در ۹ بخش بین ۲۰ تا ۴۰ درصد و در ۵ بخش دیگر پایین تر از ۲۰ درصد می باشد.

۲. وضعیت کلی بخش های اقتصادی استان تهران در سال ۹۷

- ✓ سه بخش " املاک و مستغلات"، " عمده فروشی و خرده فروشی، تعمیر وسایل نقلیه موتوری و موتور سیکلت" و "صنعت" به ترتیب با ارقام ۲۰/۸، ۱۴/۹ و ۱۱/۲ درصد، بیشترین سهم را در ایجاد تولید ناخالص داخلی استان داشته اند و بخش های " آبرسانی، مدیریت پسماند، فاضلاب و فعالیتهای تصفیه" و " فعالیت های اداری و خدمات پشتیبانی" با ارقام ۰/۱۷ و ۰/۵۴ درصد کمترین سهم را دارا بوده اند.
- ✓ سهم بخش " تأمین برق، گاز، بخار و تهویه هوا" به میزان ۱۲۹ درصد نسبت به سال قبل افزایش یافته که در بین بخشهای اقتصادی، حائز بیشترین مقدار می باشد.

۳. عدم توازن و نابرابری ها در ایجاد ارزش افزوده استان ها: در برخی بخش های اقتصادی،

استان هایی با دارا بودن سهم جمعیتی پایین تر، اما برخوردار از موقعیتهای خاص اقلیمی، جغرافیایی، نسبت به استان هایی با جمعیت بیشتر، اما غیر برخوردار از موقعیتهای فوق، ارزش افزوده بیشتری ایجاد کرده اند. به عنوان مثال استان مازندران، با سهم جمعیتی $4/1$ درصدی از کشور، معادل $8/1$ درصد از ارزش افزوده بخش "کشاورزی، شکار، جنگلداری و ماهیگیری" را ایجاد نموده است. هم چنین استان های خوزستان و بوشهر به ترتیب $5/9$ درصد و $1/5$ درصد از جمعیت کشور را در اختیار دارند و به ترتیب $65/4$ درصد و $44/9$ درصد از ارزش افزوده بخش های "استخراج معدن" و "تأمین برق، گاز، بخار و تهویه هوا" را به خود اختصاص داده اند.

۴. بخش کشاورزی، شکار، جنگلداری و ماهیگیری: هشت استان نخست جدول سهم استانی این

بخش اقتصادی، یعنی استان های مازندران، فارس، خراسان رضوی، خوزستان، کرمان، آذربایجان غربی، گیلان و تهران، به تنهایی حدود نیمی از ارزش افزوده بخش را ایجاد نموده اند و هفت استان انتهایی جدول، در مجموع تقریباً به اندازه استان نخست (مازندران با سهم $8/05$ درصد از کشور) در ایجاد ارزش افزوده این بخش نقش داشته اند.

۵. بخش صنعت: نکته قابل توجه در میزان سهم بخش صنعت استان ها از کل کشور، توزیع ناموزون

صنایع در استان ها می باشد، به طوری که دو استان تهران و اصفهان، مجموعاً $27/2$ درصد ارزش افزوده این بخش از کشور را به خود اختصاص داده اند، که این میزان ارزش افزوده، حدوداً معادل مجموع سهم 20 استان انتهایی جدول می باشد.

۶. بخش آبرسانی، مدیریت پسماند، فاضلاب و فعالیت های تصفیه: این بخش استان، معادل $13/60$

درصد از ارزش افزوده بخش کشور را ایجاد کرده است. از طرفی استان تهران با سهم مساحت $0/08$ درصدی کشور، دارای 3 حوضه آبریز می باشد که مجموعاً $83/0$ درصد از کل حوضه آبریزهای کشور را در بر دارد، همچنین پساب 57 تصفیه خانه فاضلاب استان به عنوان یک منبع آبی پایدار، جهت جبران منابع آب زیرزمینی بطور مستقیم و غیرمستقیم به چرخه مصرف باز می گردد. با وجود فرصت ها و امکانات استان در این بخش، شاخص مزیت نسبی این بخش استان پایین تر از عدد یک بوده و نسبت مصارف واسطه به ستانده در این بخش استان نیز رقم $0/54$ می باشد که هزینه بری بالای این بخش را نسبت به سایر استان ها نشان می دهد، به طوری که تنها سه استان البرز، خوزستان و هرمزگان دارای مقدار شاخص بالاتر از تهران می باشند.

۷. **بخش ساختمان:** این بخش استان تهران با سهم ۲۱/۵۹ درصد از ارزش افزوده بخش ساختمان کشور و کسب جایگاه نخست از این حیث، به لحاظ شاخص نسبت مصرف واسطه به ستانده نیز با رقم ۰/۶۰۲ در بین استان ها حائز رتبه اول می باشد که حاکی از هزینه بری بسیار بالای این بخش استان، نسبت به سایر استان ها می باشد.
۸. **بخش عمده فروشی و خرده فروشی:** استان تهران با اختصاص سهم ارزش افزوده معادل ۲۷/۶۱ درصد از کشور در این بخش، علاوه بر دارا بودن مزیت نسبی (رقم ۱/۳۲) به لحاظ شاخص نسبت مصارف واسطه به ستانده (با رقم ۰/۱۵) که تنها دو استان یزد (با رقم ۰/۰۹) و البرز (با رقم ۰/۱۴) دارای مقادیر کمتر از تهران می باشند، دارای هزینه بری بسیار پایین در این بخش، نسبت به سایر استان ها می باشد.
۹. **بخش حمل و نقل، انبارداری و پست:** سهم ارزش افزوده این بخش استان تهران (۲۸/۴۸ درصد) به تنهایی تقریباً به اندازه مجموع سهم پنج استان (اصفهان، خوزستان، هرمزگان، خراسان رضوی و فارس) پس از خود و معادل سهم ۲۲ استان انتهایی جدول می باشد.
۱۰. **بخش فعالیت خدماتی مربوط به تأمین جا و غذا :** این بخش استان که در سال ۹۷ معادل ۳۹/۲۶ از ارزش افزوده بخش متناظر کشور را به خود اختصاص داده است و از مقدار شاخص مزیت نسبی ۱/۸۸ نیز برخوردار می باشد و بدین لحاظ در جایگاه سوم کشور قرار دارد. ضمن آنکه نسبت مصارف واسطه به ستانده این بخش استان با رقم ۰/۲۸ و رتبه بیست و هشتم کشور، بیانگر پایین تر بودن هزینه های تولید، در این بخش استان نسبت به سایر استان ها می باشد.
۱۱. **بخش اطلاعات و ارتباطات:** استان تهران ۷۶/۵۱ درصد از ارزش افزوده بخش اطلاعات و ارتباطات کشور را به خود اختصاص داده و از این حیث با اختلاف بسیار زیادی از استان بعدی، در جایگاه نخست کشور قرار دارد. دو استان بعدی (بوشهر و اصفهان)، به ترتیب ۳/۷۳ و ۱/۵۸ درصد از ارزش افزوده این بخش را ایجاد کرده اند. ضمن آن که سهم استان تهران، به تنهایی از مجموع سهم سی استان دیگر بیشتر می باشد.
۱۲. **بخش فعالیت های مالی و بیمه :** این بخش استان ۵۹/۱۸ درصد از ارزش افزوده کشور را شامل می شود که تقریباً دو برابر ارزش افزوده مجموعه سیزده استان بعد از خود می باشد. تمرکز حدود دو سوم بخش واسطه گریهای مالی کشور در استان تهران به دلیل قرار گرفتن مرکزیت کشور، تجمیع فعالیت های اقتصادی و حجم بالای جمعیت استان است.

۱۳. **بخش املاک و مستغلات:** حجم بالای ارزش افزوده این بخش استان، که نزدیک به ۴۰ درصد از ارزش افزوده کشور را در برمی گیرد، بیش از ۵ برابر رقم استان بعدی خود یعنی خراسان رضوی می باشد. همچنین شاخص RCA این بخش استان تهران، دارای رقم ۱/۹۱ بوده، که حاکی از مزیت نسبی بالای این بخش می باشد، ضمن آنکه نسبت مصارف واسطه به ستانده استان با مقدار ۰/۰۶ رقم بسیار پایینی نسبت به سایر استان ها می باشد.

۱۴. **بخش فعالیت های حرفه ای، علمی و فنی:** این بخش استان ۴۳/۴۳ درصد از ارزش افزوده بخش کشور را به خود اختصاص داده است. همچنین ۲۸ استان انتهایی جدول در مجموع تقریباً به اندازه استان تهران، در ایجاد ارزش افزوده این بخش نقش داشته اند.

۱۵. **بخش اداره امور عمومی، خدمات شهری و تامین اجتماعی:** استان تهران به لحاظ نسبت مصرف واسطه به ستانده این بخش اقتصادی با مقدار ۰/۲۳ در جایگاه دوم کشور قرار دارد و بعد از استان خراسان جنوبی (با رقم شاخص ۰/۲۴) بالاترین مقدار را به خود اختصاص داده است که نشان دهنده هزینه بری بالای این بخش در استان تهران نسبت به استان های دیگر است.

۱۶. **بخش آموزش:** مقدار شاخص RCA این بخش استان ۰/۸۶ می باشد که بیانگر مزیت نسبی پایین این بخش است و بدین لحاظ در رتبه ۲۵ کشور قرار گرفته و تنها ۶ استان کشور در این شاخص، رقم کمتری نسبت به استان تهران دارند. همچنین شاخص نسبت مصرف واسطه به ستانده I/O این بخش استان دارای رقم ۰/۲۶ است که بین استان ها در رتبه اول قرار داشته و حاکی از هزینه بری بالای این بخش استان، نسبت به سایر استان ها می باشد.

۱۷. **بخش سلامت انسان و مددکاری اجتماعی:** نکته قابل توجه در این بخش اقتصادی، کاهش سهم ارزش افزوده فعالیت مددکاری اجتماعی از ارزش افزوده بخش، با توجه به مشکلات و ناهنجاری های گسترده اجتماعی موجود در استان، در سال ۹۷ نسبت به سال های گذشته می باشد. در حالی که در سال ۹۰ این رشته فعالیت معادل ۱۰/۵ درصد از سهم بخش را بخود اختصاص داده بود، این سهم در سال ۹۳ به ۶/۳ درصد و در سال ۹۷ به ۵/۰ درصد کاهش یافته است.